

דודו אלהרר

סֵפֶר הַפּוֹגָה

דיבורים בְּרַדְיוֹ גְּלִי צֶה"ל

© ®

הַפּוֹגָה

רדיו גלי צה"ל

בכל יום ששי בשבוע בשעה ארבע
הפסקה שקט זמני מכל ההמולה של השבוע שחלף
מה עושים בדרך כלל בשעת ההפסקה
פורקים באופן חופשי את מה שהיה מחוץ להפסקה
מבט מתוך ההפסקה על האירועים שהיו לפני

הַפּוֹגָה

ליקוק וחבישה של פצעים איסוף השברים חילוץ עצמות

מעין סיכום שבועי פרטי

יוצא מן הלב בתקוה שייכנס אל הלבבות

אין פירושה של הַפּוֹגָה

בריחה אל מחוזות אחרים רחוק מהאירועים

הואיל והאירועים במציאות חוזרים על עצמם בהבדלים דקים

גם הדיבורים חוזרים על עצמם מנקודות מבט מגוונות

כמה שאפשר ישר ולענין

לפי שהרוב הוא מן היס הכללי ורק הטיפות הזרועות פה ושם

מְשָׁלִי

אני כותב לי את הדיבורים דיבורית אין סימני פיסוק יש רווחים

דיבורים על דא ועל הא הקשורים בעניני היום

והשבוע החולף

ומוסיקה

בעיקר מוסיקה עברית ישראלית יהודית

כל הגישה

יהודית

7דיבורים
31מן המקורות
63דבר דבור
89לקט מפרשות השבוע
117עֲרָבִים
137מלחמה ושלוש
167תקשורת
193פוליטיקה
207הגירוש והחורבן
235סרבנות
253אנשים ורוחם
277משפט

דיבורים

הרוב והמיעוט אינם דבר והיפוכו
 אלא שניהם משלימים זה את זה לכדי דבר אחד שלם
 הרוב כולל יותר ממחציתו של הדבר והמיעוט את יתרתו
 סמכותו של הרוב לקבוע את אפיו של הדבר
 כוללת ומחייבת הגנה על זכויותיו של המיעוט
 הגנה פירושה פעילות ממשית של הרוב למען זכויות המיעוט
 המיעוט גם אם הצדק עימו חייב לקבל את הכללים אותם קבע הרוב
 אלה אינם מונעים ממנו להביע עמדתו ולהיאבק עליה
 באופן הנקבע על ידי הרוב
 צדקתו של המיעוט יכולה ביום מן הימים לעשותו רוב
 ומה שהיה רוב הופך להיות מיעוט
 התבונה דורשת שגם המיעוט וגם הרוב יזכרו תמיד שהם דבר אחד שלם
 ויִרְחֲשׂוּ כבוד זה לזה
 הרוב הגדול ביותר והמיעוט הקטן ביותר קשורים זה בזה
 גורלם אחד
 האֵל בָּהָא תִּלְיָא
 ראוי לו לרוב להטות אוזן דרוכה וקשבת לרחשי ליבו של המיעוט
 רוב גדול מזלזל מתעלם ומתנשא על חלקו הקטן פוגע בעצמו
 בְּבִשָּׁר מִבְּשָׂרוֹ
 הוא הופך את המיעוט למוסלמוס ואת עצמו לבעל מוס
 ועל כן לרוב גם למיעוט יש משמעות
 שְׁוֵה

מתי משנה אדם את דעתו
 התשובה היחידה לכך היא אף פעם לא לעולם
 בוודאי שלא מרצונו
 דעתו של האדם היא נתון קבוע באישיותו והיא לא משתנה
 היא אמנם מתפתחת ומתגבשת אבל סביב גרעין קבוע
 מה שיכול להשתנות אצלו הוא עמדתו
 העמדה משתנה לפי צרכי הנסיבות הזמן או התועלת
 והיא לא תמיד משתנה על דעתו שכאמור היא קבועה
 דעת אי אפשר להחליף או לשנות
 זה כמו היינו אומרים שהאיש שינה את שכלו את תבונתו או את מוחו
 אין אפשרות לשנות את חוכמתו של האדם
 הוא יכול ללמוד במידת חכמתו להשקיל להחכים יותר
 עד לגבול הדעת שטבע בו הבורא
 אבל הוא לא יכול ללכת לחנות לשלם ולצאת חכם אחר
 בשביל לשנות את הדעת
 צריך לוותר על הדעת הקודמת ולאמץ דעת אחרת תחתיה
 זה אומר בפשטות דבר אחד
 אדם המבקש להכנס אל דעת אחרת
 חייב קודם לכל
 לצאת מדעתו

נוהגים לומר
 אדם משכיל נאור מערבי ליבְּרָל רְצִיוֹנְלִי בְּקוֹרְתִי
 מה הוא אומר
 החיים הם ערך עליון ואין דבר נעלה מן החיים
 המקדשים את האדמה על פני קדושת החיים
 טועים
 ומהי האמת העובדתית
 אין חיים אלא חיים על פני האדמה פשוטו כמשמעו
 האדם בא מן האדמה ואל האדמה ישוב וכל חייו עוברים
 על פני האדמה
 יש ביקום אדמה ללא חיים אבל אין חיים בלא אדמה
 אפילו בעלי כנף זקוקים לתנובת האדמה
 כל הצומח והחי מתקיים מן האדמה
 ועל כן
 התנאי הראשון הבסיסי וההכרחי לחיים כלשהם
 הוא קיומה של אדמה
 מי שמוותר על האדמה מוותר על החיים
 אל תחפשו
 אין ולא קיים בנמצא פירוש אחר
 אין לאדם חיים
 אלא חיים על פני האדמה

גורלם של כל היהודים בעולם
קשור בעבותות עם גורלה של מדינת ישראל
שבוע הזיכרון המצמרר שאנחנו עוברים עכשיו
אינו מותיר מקום למחשבות אחרות
מדינה ליהודים הינה הכרח לחיי כל היהודים באשר הם
איש לא בחר להינלד יהודי הכל יודעים זאת לרבות הגויים האחרים
ובכל זאת הם נרדפים דורות על גבי דורות אך ורק בשל יהדותם
מדינה ליהודים הינה הכרח
עלינו לקיים את המדינה מתוך הכרח מתוך חובה עליונה
כלפי כל היהודים שנרדפו והושמדו כלפי היהודים הנרדפים כיום
וכלפי כל היהודים שיירדפו בעתיד בכל אתר ואתר
כל מה שנפעל חייב להגזר מן ההכרח הזה
מדינה ליהודים לא לפנענים לא לעברים ולא לישראלים
מדינה ליהודים
זאת היתה הכוונה מלכתחילה בית לאומי לעם היהודי
מפלט לכל הגולים הנרדפים בכל הגלויות
מי שרוצה מדינה דו לאומית רב לאומית או מדינת כל אזרחיה
סוטה מן הדרך
אליו בעיקר מכוונים כל סרטי התעודה המזעזעים את כולנו
כל העדויות המצמררות
כל הימים האלה מיום הזיכרון לשואה ועד ליום הזיכרון לחללי צה"ל
בכל שנה ושנה
עד שנפקח את העיניים ונבין
מדינה ליהודים אינה רק זכות בעלמא
היא פורח

מדינת ישראל קמה מתוך הנחה

שהיהדות

הינה מכנה משותף מוצק דיו שיהווה בסיס איתן

לקיומה של מדינה ריבונית

לא הקדישו מספיק מחשבה על עומק השפעתה של הגלות הארוכה

מה עשתה הגלות הזאת ליהודים במקום שבָּתָם

אמנם כל קהילה שמרה על צביונה היהודי

אלא שאי אפשר להתעלם מהשפעת הסביבה עליהן

וכך יהודים חיו אלפי שנים ברוב חלקי העולם

ברוב התרבויות

טעמנו טעמם של רוב סוגי השלטון

דיברנו כתבנו והגינו בכמעט כל הלשונות הקיימות

חיינו ברוב המנהגים הגינונים והמחוות שהיו וישנם בעולם

קבוץ היהודים מארבע כנפות תבל אל מקום אֶחָד רק משום יהדותנו

מגִבֵּשׁ ציבורים שונים בתכלית אלה מאלה ובעל פְּרָחֵנוּ

וכבר אנחנו חייבים לחיות בְּכַפִּיָּה אחת

אנשים שאין בינינו שום זיקה אחרת מלבד יהדותנו

דת ולאום שנקבעו לנו לפני אלפי שנים ואין לאן לברוח

משום שבפני היהודים ניצבות שתי אפשרויות בלבד

ריבונות של כל הערב רב הזה

או

נְרִדְפוֹת עד חורמה ועד שְׁמֵד

אין לנו דרך אחרת

וגם צריך בדחיפות אין דומה לה

להחליט לאן פנינו

וְעַכְשָׁיו

היהדות

היא מתת כשם שהיא גזירה
 על כורחך נולדת יהודי ועל כורחך תחיה ותמות פיהודי
 ההיסטוריה הוכיחה לנו זה מכבר
 שיהדותנו נקבעת גם על ידי זולתנו
 במחנות ההשמדה היו רבים שלא ידעו שהם יהודים
 היו ביניהם אפילו שונאי יהודים אנטישמים ממש
 אלא שעל פי הרשימות המדוקדקות הם היו בני וניני יהודים
 על פי ההלכה אין היהודי יכול לוותר על יהדותו
 גם אם ימיר את הדת היהודית בדת אחרת
 על פי ההלכה יישאר יהודי משומד אבל יהודי
 ההתעקשות שלנו לשמור על המסגרת היהודית הרעועה כל כך
 אלפי שנים בתנאים נוראיים ואף משפילים
 היא תכונה יהודית
 איזה מן מכנה משותף מאחד את הערב רב הזה
 כל יהודי דתי מתפלל בכל ימות השנה
 ברוך הוא אלוהינו שְׁבָרָאנו לכבודו והבדילנו מן התועים
 תועים בְּתוֹ
 כלומר כל מי שאינו יהודי הוא אדם תועה
 איך אומות העולם יכולות לקבל יהירות שכזאת
 שלוש פעמים בכל יום מודים לאל שלא עשנו כגויי הארצות
 ולא שָׁמְנוּ כמשפחות האדמה
 שלא שם חלקנו בָּהֶם וגורלנו כָּל הַמּוֹנֵם
 אז זה בדיוק מה שעושים איתנו אותם גויי ארצות
 הם מקפידים שחלקנו לא יהיה בָּהֶם וגורלנו לא יהיה ככל הַמּוֹנֵם
 חייבים לטפל בהתנשאות היהודית הזאת
 אין עם נבחר אלא אם כן הוא ראוי
 אם בְּרַכַּת שלום בין שני אנשים היא
 האחד אומר יעבדוך עמים והשני עונה וישתחוו לך לאומים
 איך אמורים לקבל את זה כל העמים והלאומים

איך נתקבל במשפחת העמים והלאומים
 אם עיקר תורתנו מתמקד בגורלנו כְּעַם סְגוּלָה
 אם השכם והערב אנחנו מכריזים על עצמנו
 עַם נִבְחָר מְכַל הָעַמִּים
 אֹר לְגוֹיִים
 זֶה מְעַצְבֵּן
 אולי בגלל זה קמים עלינו לכלותנו בכל דור וְדוֹר
 ההתבדלות שלנו מן הגוים מתפרשת כְּעֵלְיוֹנוֹת
 הַתְּנַשְׂאוֹת
 איך יתיחסו הגוים לתפילתנו
 לעשות נקמה בְּגוֹיִים תוֹכְחוֹת בְּלֵאָמִים
 לאסור מלכיהם בְּזִיקִים וּנְכַבְדִּיהֶם בְּכַבְלֵי בְרוֹזל
 את האיומים האלה השמיעו היהודים בעיתות מצוקה נוראה
 כשהעם היהודי עצמו היה כבול וְאֶזוּק וּמוֹשָׁפֵל עַד עַפְרָה
 איך זה מתיישב עם הציווי להצניע לכת
 מַחַד גִּיסָא אֲנַחְנוּ מְדַגִּישִׁים אֶת אֶפְסוּתְנוּ
 מֵה אֲנֹ וּמִי אֲנֹ
 מאיך גיסא אנחנו מחזיקים עצמנו מורמים מכל אומה ולשון
 אנחנו חייבים להתאים את אורחות חיינו לזמן הזה
 להשלים עם קיומם של עמים אחרים מבלי להתנשא
 לשמור על ייחודנו מבלי להקים עלינו עולם ומלואו
 להפסיק לשפוך חַמְתָּנוּ עַל הָגוֹיִים אֲשֶׁר לֹא יִדְעוּנוּ
 אֲנַחְנוּ זְקוּקִים לָהֶם
 אֲנַחְנוּ זְקוּקִים לְשָׁלוֹם עִם כָּל הָעַמִּים
 וְלֹא דִיבְרַתִּי עוֹד עַל הַשָּׁלוֹם
 בִּינֵינוּ לְבֵין עַצְמָנוּ

במסגרת עבודה שעשיתי
 על משפחת אהרונסון ומחתרת ניל"י בתחילת המאה העשרים
 שפעלו נגד הטורקים לטובת הבריטים
 בניגוד לדעת הישוב היהודי שראה בהם מיעוט מסוכן
 חשבתי על נקודה מעניינת
 רבים וטובים בהיסטוריה היהודית
 נודו והוחרמו והיו בתקופתם מוקצים מחמת מיאוס
 בזו להם וירקו עליהם ושרפו את ספריהם וביערו את הנוהים אחריהם
 ראו בהם מסיתים ומדיחים מזיקים ונביאי שקר
 אלא שכעבור דור או שניים או אפילו כמה דורות
 הכירו בהם בדרכם ביצירתם ובחשיבותם
 עד כדי הפיכתם לסמלים מובילים בקורות העם היהודי
 האפשרות הזאת לבדה חייבת ללמד אותנו פרק בהתייחסותנו לאחרים
 יתכן מאד שאֵלֶּה שאנו רואים בהם היום סָךְ עוֹדֵף וּמְזִיק
 שֶׁדָּרְכָם נְלוּזָה ומחשבותיהם מקולקלות ומקוללות
 אֵלֶּה יהיו בְּעֵתִיד האור הגדול שישמר את העם היהודי
 כיוצא בהם אֵלֶּה הנראים לנו היום שפויים שחכמתם חֲכָמָה
 יתגלו בְּעֵתִיד
 בְּטַפְשִׁים מְטוֹפְשִׁים שהוליכו את העם אל עברי פי פחת
 כל שצריך הוא לנהוג זְהִירוֹת
 וללמוד מן הַעֲבָר

בקינת דוד נאמר
 אל תגידו בגת
 אל תבשרו בחוצות אשקלון
 פן תשמחנה בנות פלשתים פן תעלוזנה בנות הערלים
 מדובר כמובן באבל כבד שבני ישראל מצווים לא להגיד אותו בערי האויב
 בשביל לא לבשר
 משום שהאבל שלנו הוא בשורה משמחת לאויב
 השמחה של האויב לאידנו מציתה את הלהבות ומשלהבת את הרוחות
 חוסן פנימי הוא לחיות בצער להתאבל מרה בשליטה
 העובדה שרוצח מתאבד יכול לגרום לאמצעי התקשורת לאבד עשתונותיהם
 היא לבדה ניצחון מוחץ
 השידורים החיים התכופים מדי גם כשאין חדש בזירה
 הדיווחים מכל בתי החולים על מספר הנרצחים והפצועים בסדר עולה
 דרגות הפציעות
 אינספור פעמים
 התמונות הקשות והגדולות המרוחות בעמודים הראשונים
 עדויות ראייה מזעזעות זעקות השבר מסוף העולם ועד סופו
 ואפילו התסכול והיאוש מן החושים שבהו ממבול האינפורמציה
 כל אלה הם הם מטרת המפגעים הנבזיים
 אי אפשר בלא מידע אלא שהוא מחייב מידה של תבונה קור רוח
 כפל כפלים שיקול דעת
 משום הסכנה שבשמחה לאידנו ומשום העליזות המדרבנת ומעודדת
 את מבקשי נפשנו

את ערב יום העצמאות
 חגגתי בקרב אחי ואחיותי בחברון עיר אבות האומה
 התפללנו במערת המכפלה
 ואחר כך הלכנו לסעודת מצוה עם בני הישיבה במקום
 האלוף יוסי בן חנן סיפר לתלמידי החכמים הצעירים
 שבשנת אלף תשע מאות תשעים וחמש הוא יצא לטיול בעולם
 יחד עם ראש המוסד דהיום מאיר דגן
 הם הגיעו לקפן קטן בשם אורדא שהיה פעם בשטח הונגריה
 היום הוא שייך לרומניה
 הם ביקרו שם בבית כנסת הרוס מימי מלחמת העולם השניה
 ושם מצאו לוחית שיש חדשה שהביאו ניצולי השואה מישראל
 יד לשלושים אלף יהודים שנרצחו באורדא בשבוע אחד בלבד
 האלוף יוסי בן חנן הזכיר שמאז אמצע המאה התשע עשרה
 ועד ליום העצמאות הזה
 במשך למעלה ממאה וחמישים שנה
 נהרגו בכל מלחמות ישראל לרבות הנרצחים בפעולות הטרור
 כעשרים ואחד אלף יהודים
 כל הרוג הוא אמנם עולם מלא וכאב המשפחה אינו יודע נחמה
 אבל זה הרבה פחות משלושים אלף הרוגי העיירה הנשכחת אורדא
 שנרצחו בטבח חניקה ושריפה אנשים נשים וטף במשך שבוע אחד
 והאלוף יוסי בן חנן שנולד ב' יא' באדר ונקרא על שמו של יוסף טרומפלדור
 הוסיף
 זהו ההבדל בין גולה לבין גאולה
 אות אחת
 אלוף

יש בישראל עמותה בשם זוכרות
 אני מצטט את הצהרת הכוונות שלה עם מטרתיה
 הנקבה היא אסון החרבת הישובים הפלסטינים וגירוש תושביהם ב-1948
 האסון של העם הפלסטיני מושתק ואינו נוכח בנוף הפיסי והתרבותי בישראל
 מטרתה של עמותת זוכרות היא להביא להכרה בחוב המוסרי
 על העוול שגרמו המדינה ומוסדותיה לעם הפלסטיני
 ולקדם את מימושה של זכות השיבה של הפליטים והפליטות
 פעילותה של זוכרות כוללת
 ארגון סיורים ביישובים הפלסטיניים שהוחרבו בהדרכת פליטים ופליטות
 שילוט שרידי הישובים ההרוסים
 לימוד ותרגום לעברית של ההיסטוריה והגיאוגרפיה של הנקבה
 בניית מאגר מידע ומפות על הנקבה פיתוח אמצעים חינוכיים אירגון הפגנות
 והשתתפות בפעילויות שמקיימים אירגוני פליטים
 עמותת זוכרות מאמינה כי נוכחותה של הנקבה בשפה העברית
 נגישה לציבור היהודי שחי בארץ הזאת תשנה את השיח הפוליטי באיזור ותאפשר
 התקדמות לקראת פתרון צודק
 סוף ציטוט
 שימו לב הם תובעים פיתרון צודק לא שלום צודק מבחינתם
 ופירושו חד פתער
 ביטולה של מדינת ישראל כמדינתו של העם היהודי
 והקמת מדינת פלסטין על כל האדמה הזאת
 מן הירדן ועד הים
 מ'חלסה' בצפון היא קרית שמונה ועד 'אום קשךש' היא אילת
 בעוד הפעילות הזאת רוחשת המנהיגים שלנו מתעסקים בהתכנסויות
 ועמך ישראל הדליק השבוע מדורות על כל תל ושר על בר כוכבא הגיבור
 רבים רבים כבר אינם שואפים לאיזשהו דרור
 הכל רוצים שקט על אף המגמה המסתמנת בביטחון
 שיהיה פה רעש גדול

המכון הישראלי לדמוקרטיה פורום השולחן העגול מקיים מפגש גלוי לב
 על זהות עצמית הגדרה לאומית ושותפות אזרחית
 עם צאת הספר
 של מי הארץ הזאת
 מסע לניסוח אמנה יהודית ערבית בישראל
 בעריכת העיתונאי עוזי בנזימן שזכה בפרס סוקולוב
 כותרת המפגש כתובה על ההזמנה באותיות מאירות עיניים
 של מי הארץ הזאת
 המארגנים כמו העורך טרחו להוסיף לפותרת הזאת סימן שאלה
 ובכך ענו תשובה מלאה מנומקת מוחצת וניצחת לשאלה
 בעצם השאלה של מי הארץ הזאת טמונה התשובה
 זוהי הוכחה חותכת שהאמירה של מי הארץ הזאת הינה שאלה
 שאלה המרחפת בחלל האויר
 וזוהי תשובה אומללה
 מה יכול להיות בדיון הזה
 יטענו שהארץ הזאת היא של היהודים אחרים יטענו של הערבים
 חלק יסכימו שהארץ משותפת ולא יסכימו לחלוטין בענין השותפות
 איש לא ישנה דעתו בעקבות הדיון הזה כמו במיליוני דיונים אחרים שהיו
 אבל השאלה של מי הארץ הזאת כבר קיימת בכתובים
 הַרְיוֹן הַפְּקוּק הוליד ספק וזה צמח לשאלה שהיא התשובה
 ישנן שאלות שעם הגייתן ושאלתן אינן זקוקות למענה
 וזו אחת מהן
 היו זמנים שחלפו לבלי שוב בהם היינו סמוכים ובטוחים
 של מי הארץ הזאת
 לא היתה כלל
 שאלה

השבוע ביא' לחודש אדר ציינו את יום תל חי
הנה שיחה בין זאב ז'בוטינסקי לבין יוסף טרומפלדור
בחדר קטן מואר באור קלוש אי שם בפניה נידחת בצ'לסי

בקיץ 1916

הנושא בו דנו השניים היה חלוציות וכה אמר טרומפלדור
אנחנו צריכים להקים דור
שלא יהיו לו לא אינטרסים ולא הרגלים
מטיל ברזל סתם גמיש אבל ברזל
מתכת שאפשר לחשל ממנה
כל מה שיש צורך בו בשביל המכונה הלאומית
חסר גלגל אני הגלגל
חסרים מסמר בורג גלגל תנופה קחו אותי
צריך לחפור אדמה אני חופר צריך לירות להיות חייל אני חייל
משטרה רופא עורכי דין מורים שואבי מים
בבקשה אני עושה הכל
אין לי פרצוף אין פסיכולוגיה אין רגשות אין לי אפילו שם
אני האידאה הטהורה של שירות מוכן לכל
איני קשור בשום דבר אני יודע רק ציווי אחד
לבנות
אין בני אדם כאלה אמר ז'בוטינסקי
יהיו ענה לו טרומפלדור
יהיו

השכן ממול
 אולי לא חושב כמוני אולי כן מי יודע
 אני חושב שהוא רשאי לחשוב מה שהוא חושב
 זה ממש לא ענייני
 אני מקווה שגם הוא חושב כך לגבי
 ליתר דיוק אני רוצה שהוא יחשוב כך
 וכבר התערבתי במחשבתו
 ולא הייתי רוצה שיתערבו לי
 עם כל זאת יש לנו לשכן ממול ולי צורך הכרחי
 הקושר אותנו זה בְּזֶה
 הבית
 התחזוקה שלו
 המנורה בַּחדר המדרגות המעלית הנקיון
 חדר האשפה הכניסה לבית תיבות הדואר
 המקלט המחסן הגינון
 כל אלה קובעים במידה יסודית
 את איכות חיינו
 ולכן הם בראש מעיינינו
 בראשו של השכן ממול וּבְרָאשֵׁי
 יש לנו וועד לבית ועובד נקיון וגנן
 וככל שהדבר קשור לענייני הבית
 ענייני הבית קודמים לעניינינו הפרטיים
 זוהי חובה אזרחית
 הכרחית
 חיי היום יום אינם חיים בלי החובה הזו
 עכשיו צא ולמד מָה היה
 לו היה הבית הזה לא פחות ולא יותר
 הבית הלאומי

השבוע התבשר העם היהודי
 בשורה של ממש
 מותר לכל יהודי להתפלל על הר הבית מקום המקדש
 בהגבלה אחת קטנה ושולית
 אסור שהתפילה תראָה כַּתפילה
 שחס וחלילה לא יהיו בתפילה סממנים חיצוניים של תפילה
 כלומר אסור להתעטף בטלית ולא להניח תפילין
 או לקרוא בספר תורה
 אפילו לא להניע שפתיים
 כל אלה מהווים סממנים חיצוניים של תפילה
 והם אסורים מחשש לעימות בין יהודים למוסלמים
 מה כן מותר
 לדברי השר לביטחון פנים
 האפשרות היחידה להתפלל באתר
 היא כשהאדם מחליף דברים עם אלוהיו בליבו
 הסוגיה הזאת לא הובהרה כל צרכה
 נאמר שאני מתפלל בליבי עם שפתיים נצורות
 ומגיע לפסוק שמע ישראל
 האם מותר לי לסוכך בידי על עיני העצמות כמנהגנו
 האם מותר לי להתנועע קדימה ואחור כדרך המתפללים
 ואם אגיע בלבי לפסוק עושה שלום במרומיו
 יש אפשרות שאצעד שלשה צעדים לאחור כפי שהמנהג מחייב
 או להכות על החזה באגרופי בִּאֲשֵׁמְנוּ בַגְדָנוּ גִזְלָנוּ וְדִיבְרָנוּ דּוּפִי
 אני כבר לא מדבר על הקטע מודים אנחנו לך
 מתפילת שמונה עשרה
 שבמילה מודים קדים קידה עמוקה ומשתחוים לבורא העולמות
 הרי כל אלה הם סממנים חיצוניים של תפילה
 והם מעצבנים מאד את המוסלמים

ידוע לכל בר בִּי רָב כי עיצוב סְמָלִיל ובלע"ז לוגו של כל תאגיד
 אמור לאפיין את התוכן והמהות של האירגון
 ובכן את השם בְּצֶלֶם בחר יוסי שריד
 הוא העתיק אותו מספר בראשית פרק א פסוק כז
 וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצֶלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אוֹתוֹ
 צֶלֶם פִּירוּשׁוֹ תבנית דמות צורה לפעמים מתכוונים אפילו לדמות אלילית
 סמל האירגון בְּצֶלֶם הוא פשוט המילה בְּצֶלֶם מנוקדת
 הם צילמו את המילה בְּצֶלֶם מתוך ספר בראשית
 שימו לב לְסְמָלִיל האירגון בְּצֶלֶם
 מתחת לאות צ' משמאל לְסָגוֹל מופיע סימן קטן מעין חצי קשת
 לְסִימָן הזה קוראים מְרָבָא מ' ר' כ' א'
 זהו טעם מטעמי המקרא הבא בדרך כלל לפני הטעם טְפָחָא
 הטעם מְרָבָא מורה על הארכת צליל ההברה בְּזָמַן הקריאה
 בְּצֶלֶם במילעל ולא בְּצֶלֶם במלרע
 אין סימן כזה ולא טעם כזה בשום שפה אחרת לבר מן העברית
 אין ספק קל שבקלים שהמילה בְּצֶלֶם על הניקוד והטעם שבה
 לקוחה מן החומש בְּרָאשִׁית
 לפיכך אירגון המתהדר בתואר בְּצֶלֶם ומקפיד על טעמה של המילה
 בְּמוֹבְנָה היהודי
 האירגון הזה מכריו קודם לכל על יהדותו
 היינו יהדות על כל המשתמע מן המילה לְרֵבּוֹת אמונה בה' ובמשה עבדו
 במעמד הר סיני בצור ישראל וְגוֹאֲלוֹ
 האירגון הזה יכול להגן על זכויותיו של כל אדם באשר הוא אדם
 אבל על פי כותרתו נקודות המבט וההשקפה חייבות להיות יהודיות
 לא אוניברסליות
 אם הערכים האלה מתנגשים היהודי והאוניברסלי
 הכותרת של בְּצֶלֶם מחייבת העדפת היהודי
 הוּמָנִיּוֹת יהודית יש דבר כזה
 בטוחני ומשוכנעני שיוסי שריד הבקיא ברזי הלשון העברית
 והוא איש עם טעם
 מכיר ומוקיר ערפו של טעם

שופט בית המשפט העליון חיים כהן ע"ה
 שהלך לעולמו בחודש שעבר
 נשאל

מה גרם להישרדותו של העם היהודי
 שלוש סיבות עיקריות הוא מנה
 אלף

הנרדפות

בית

ההסתגרות

וגימל

האמונה

אפשר גם למנות את הסיבות הללו בסדר הפוך
 היינו

כלל המנהגים סדרי החיים והמועדים שהיו בבסיס האמונה
 גרמו להסתגרות היהודים בתוך עצמם
 הצהרות היהודים בתפילותיהם על היותם עם נבחר מורס מכל העמים
 התפרשו כהתנשאות

והדבר הוליך ממילא לרדיפתם על ידי כל הגויים האחרים
 תחושת הנרדפות גרמה להסתגרות בתוך אמונתם
 וחוזר חלילה

הציונות הקלאסית אומר השופט חיים כהן
 שאפה להחליף את הדת היהודית
 לבוא במקומה

חבל שלא הספיק השופט לתת הסבר למצב שנוצר
 כי לאחר ששמטה הציונות את היהדות מתחתיקה
 נמצאה

מרחפת בין שמים וארץ
 ומה הועילו חכמים בתקנתם

שבעה למותו של מפקד חיל האויר לשעבר בני פלד
 מילותיו האחרונות היו
 היום מת משוגע שהאמין כי היהודים יכולים להקים מדינה וטעה
 את המנהיגים בישראל הוא כינה פעם ועד הקהילה גבאים
 בראיון לעמנואל רוזן שהוקלט זמן מה לפני מותו אמר האלוף בני פלד
 הנכדים שלי יברחו מפה
 הם יותר מדי טובים מכדי לחיות כאן
 השבוע התפרסמה ידיעה לפיה חייו של הבמאי היהודי סטיבן ספילברג
 מאוימים על ידי הניאו נאצים
 הם מאיימים לפוצץ את מוזיאון השואה בושינגטון
 ואת המוזיאון לזכר השואה בֶּבוֹסְטֹן
 יהודי חובש כיפה נרצח השבוע בפתח מסעדה בטורונטו
 על ידי גֶּלוֹחֵי ראש
 לפני שבועיים נרצחו שני יהודים במסוף אל על בלוס אנג'לס
 בתי כנסת ובתי קברות יהודיים מותקפים ומחוללים ברחבי העולם החופשי
 חדשות לבקרים
 ובענין מילים אחרונות
 יורדים ישראלים שירדו מן הארץ לפני ארבעים שנה לאמריקה החופשית
 כאלה שהיו טובים מכדי לחיות פה
 גידלו ילד כאזרח אמריקאי לכל דבר
 הנער עלה והצליח להיות עיתונאי בכיר חבר מערכת "וול סטריט ג'ורנל"
 שמו דניאל פרל
 הוא נשבה בידי טרוריסטים מוסלמים בפקיסטן
 הושפל ועונה גרונו שוסף ראשו נכרת וגופתו חוללה
 הכל הונצח בסרט וידאו
 מילותיו האחרונות לא היו אני אזרח המעצמה האמריקאית הנאורה
 אלא
 אני יהודי
 אבא שלי יהודי

וכך כתב פינסקר בחיבורו אוטואמנציפציה
 מולדתנו ארץ נֶכֶר אחדותנו הפיזור אגודתנו איבת הכל
 נשקנו ההכנעה מגיננו הבריחה מקוריותנו ההסתגלות
 עתידותנו יום המחרת
 וחיים בזויים כאלה יחיה עם אשר לפנים
 חשמונאים מקרבו יצאו
 פינסקר היה רופא
 ובתור שכזה נדרש לאיפיון רפואי של המושג
 יודופוביה הפחד מפני היהודים
 זו היתה לדידו פסיכוזה המונחלת מדור לדור
 מחלה העוברת בתורשה זה אלפיים שנה מחלה חשוכת מרפא
 אשר כמוה כפֶּחַד מְרוּחוֹת רפאים
 הוא פינסקר כותב
 בעיני החיים היהודי חשוב כַּמֵּת
 בעיני האזרחים הוא גֵּר בעיני התושבים נע ונד
 בעיני העשירים קבצן
 בעיני העניים עשיר מְנִיָּל
 בעיני הפאטריוט חסר ארץ מולדת
 ובעיני הכל
 מתחרה שְׁנוּא

כשאדם נפטר מן העולם הזה
 והולך אל עולם שכולו טוב
 הוא מותיר בעולם הזה את עיקר עצמיותו לזו הוויתו
 בְּדָמוֹת יְלָדָיו
 וכך הוא חי לעולם
 אפילו צלם דיוקנו תכונות האופי החוכמה ואופן שחוקו
 חקוקים בחייהם של צאצאיו
 והם חוזרים ונולדים עד אין קץ
 הוא עצמו בא מעצמיות קודמת לו
 והוא ממשיכה כחוליה בשושלת ארוכה
 וכל חוליה תלויה בקודמתה עד אדם הראשון
 וגם אם האדם עצמו איננו עמנו עוד עיקרו מצוי בממשיכיו
 בְּדָמָם בְּרוּחָם בְּתוֹךְ עֲצֻמוֹתֵיהֶם
 המדענים קוראים לזה
 די אן איי
 זהו נצחון החיים על המות

כשמחממים חלל של כוס ריקה
 יוצרים בחלל הכוס ריק השואף להתמלא
 אם מצמידים את שולי הכוס לגוף האדם
 מגיע הדם שמתחת לעור מסביבות הכוס ומתרכז תחתיה
 קרן אמן
 שיטת ריפוי מימים ימימה ומשנים שנימה
 מערכת של כוסות רוח מיוחדות ובארמית קרני דאומנא
 על שם אותם כלים בהם השתמשו להקז דם
 אפילו כיום יש המעדיפים כוסות רוח על פני התערבות פולשנית
 הרבה חולים שגם אם הם מתרפאים מאמונתם בלבד
 דוגלים בכוסות הרוח
 והאמת היא ואין עליה חולקים
 שגם אם כוסות הרוח אינם מועילים הם לפחות אינם מזיקים
 בדבר הזה הכל מסכימים
 בתנאי שאנו עוסקים באדם חי
 כשמת האדם ובטל מן העולם לא יועילו קרני אמן
 כך כל דבר וענין שאבד עליו הפלח ומנסים לאחות את שבריו
 על נסיון כזה נוהגים לומר בהשאלה
 זה יעזור כמו כוסות רוח
 למת
 והרשות נתונה להמשיל גמשלים

מִן הַמְקוּרֹת

בְּיָמִים קְדוּמִים

נִהְגוּ לְקִיּוּם הַלֵּיךְ מוֹסְכָם הַנּוֹתֵן תּוֹקֵף שֶׁל חֲתִימַת עֵיִסְקָה מְעִין טָקָס
מוֹכֵר הַבַּיִת הִיָּה מוֹסֵר לְקוֹנֵה בְּנוֹכְחוֹת עֵדִים מִפְּתַח שֶׁל הַבַּיִת
הַהוֹכַחָה הַחֹתֶכֶת לְזִכּוֹת קִנְיָן עַל בְּאֵר הַיָּא מִסִּירָה וּקְבֵלָה שֶׁל דְּלִי
וְהָרוֹכֵשׁ עֵדֶר מִקְבֵּל מִבְּעֵלֵיו הַקּוֹדְמִים מְשֻׁכּוֹבֵית

מֵהִי מְשֻׁכּוֹבֵית

כֵּאֵן הִיתָה מַחְלוּקֶת

בְּבִבְלָה תִּרְגְּמוּ קְרָקְשָׁתָא כְּלוּמַר כְּלִי הַמְּשֻׁמֵּעַ קוֹל אִם מִנְעֻנְעִים אוֹתוֹ
פְּעֻמוֹן לְמִשְׁלַל

כְּלוּמַר מִשְׁעָה שֶׁהַמוֹכֵר מִסֵּר לְקוֹנֵה פְּעֻמוֹן הוּא הַמְּשֻׁכּוֹבֵית

חֲזֻקַת הַקּוֹנֵה עַל הָעֵדֶר מִקְבֵּלַת תּוֹקֵף רְשָׁמִי

בֵּא רַבִּי יַעֲקֹב וְשׁוֹלַל אֶת הַתִּרְגוּם

מְשֻׁכּוֹבֵית הוּא גוֹרָם הִיא הָעֵזָה הַהוֹלֶכֶת בְּרֵאשׁ הָעֵדֶר

הֵינּוּ מִסִּירַת הָעֵזָה הַמְּנַהֶיגָה אֶת הָעֵדֶר מֵהַמוֹכֵר לְקוֹנֵה הִיא הַנּוֹתֵנַת תּוֹקֵף

וּמִנֵּין לְרַבִּי יַעֲקֹב שְׁזוּהִי הַמְּשֻׁכּוֹבֵית הַנִּדְרָשֶׁת

מִמְדָּרֵשׁ שְׁדָרֵשׁ גְּלִילִי אַחַד לְפָנֵי הַרֵב חֶסְדָּא

בְּמִסְכַּת בְּבֵא קִמָּא

כֵּאֲשֶׁר רוּגְזוּ הַרוּעָה עַל הַצֵּאֵן וְרוּצָה לְהַעֲנִישׁ אוֹתוֹ

הוּא בּוֹחֵר לוֹ מִן הָעֵדֶר עֵז עוֹרֶת וּמִמְקַם אוֹתָהּ בְּרֵאשׁ הָעֵדֶר כְּמְשֻׁכּוֹבֵית

מֵעֵתָה וְאֵילֶךְ הִיא מְנַהֶיגָה אֶת הָעֵדֶר

וּמִשׁוּם שֶׁהִיא עוֹרֶת וְאֵינָה מִבְּחִינָה בְּמִכְשׁוֹל מֵהַמוֹכֵר אוֹ מִשׁוֹכֵה

הִיא גוֹרֵמַת לְעֵדֶר סְבֵל רַב

וּמִשְׁלִיכִים מִכָּךְ שְׁכֵאֲשֶׁר כּוֹעֵס אֱלֹהִים עַל יִשְׂרָאֵל צֵאֵן מִרְעִיתוֹ

הוּא מְנַהֵג לְהֵם מְנַהֶיגִים הַרְאֵוּיִים לְהֵם

כְּאוֹתָהּ מְשֻׁכּוֹבֵית

אנשים רבים שמתנהגים כחילונים לכל דבר
 מקיימים מבלי משים מצוות רבות מן התורה
 אם האדם הוא ישר והגון החי על פי צו מצפוננו והמוסר הטבעי שבלבו
 הרי הוא מקיים חלק גדול ממצוות היהדות
 מבלי לדעת שהוא עושה כן
 הרי אם לא היתה ניתנת התורה איך היינו חיים כחברה
 על פי איזה חוקים כללים נהלים משפטים
 איך היינו מתנהגים איש כלפי רעהו
 סביר להניח שנסיון החיים היה מלמד אותנו דור אחר דור
 כיצד להגן על עצמנו כיחידים בתוך המשפחה הקהילה החברה העם
 ובין אומות העולם
 במסכת עירובין אמר רבי יוחנן
 אילמלא לא ניתנה תורה
 היינו למדין צניעות מחתול וגזל מנמלה ועריות מיונה
 צניעות מחתול שמכסה את צואתו בחול
 גזל מנמלה שאינה לוקחת חיטה מנמלה אחרת
 ועריות מיונה
 שבני הזוג נאמנים זה לזה
 כזוג יונים

כתוב בספר משלי
 לְפָנַי שָׁבֵר גָּאוֹן וְלִפְנֵי כְּשָׁלוֹן גּוֹבֵה רוּחַ
 כלומר הַגָּאוֹת מעידה על קיומו של השפל שיבוא לאחריה
 והביטחון המופרז מתוך גְּבֹהוֹת הרוח מוליד בהכרח כְּשָׁלוֹן
 בדרך כלל המידה שווה
 היינו ככל שהגאות גואה כך השבר שלאחריה יהיה שבור
 וככל שגבהות הרוח גבוהה כך הכְּשָׁלוֹן יהא צורב יותר
 במידה שהאדם מודד כך מודדין לו
 לפיכך טוב נעשה בראותנו גָּאוֹת נתכונן לשבר
 ולא נִתְפָּס לגבהות הרוח ולגבהות הלב שיניבו אך ורק כְּשָׁלוֹנוֹת
 שלא נבוש ולא נִפְלָם
 הענווה יָאָה לכל עת
 שמתוך הענווה מגיח שיקול הדעת הנחוץ לנבון
 ובגין התבונה ניתן להתגבר על כל סְעָרָה וְסוּפָה
 דבר נכון הוא שכשהשמחה גואה משתוללת ומתפרעת
 יבוא לאחריה נְהִי
 משום
 לְפָנַי שָׁבֵר גָּאוֹן

הרמב"ם חי עד יום מותו במצרים
 בארץ ישראל היה רק בביקור קצר בדרכו ממרוקו למצרים
 מניין אם כן המסורת שרמב"ם שחי במצרים נקבר בארץ ישראל
 ודווקא בטבריה
 על פי האגדה הכול בגלל גמל אחד
 נוסע יהודי מפולין בשם יוסף סופר הגיע לארץ ישראל
 באמצע המאה השמונה עשרה
 ובמהלך ביקורו תיעד בעברית את מה שראה ושמע כאן
 בין השאר מספר המחבר הנוסע על אגדת הגמל ששמע מפי אנשי טבריה
 וכך מספרת האגדה
 כמה שנים לפני מותו היה הרמב"ם מתאווה לילך לארץ ישראל
 ומלך מצרים לא הניח לו לילך
 כשבא יום פקודתו למות קרא לתלמידיו וציווה
 אחרי מותי
 קחו לכם גמל אחד והניחו את גופתי על הגמל
 והגמל ילך למקום שירצה
 ואתם לכו עם הגמל באשר ילך
 במקום בו יעמיד הגמל עצמו וימאן לזוז משם
 זהו המקום בו תקברוני
 וכך עשו
 הלך הגמל מאליו מבוקר עד ערב
 ובא הגמל עד העיר טבריה
 ועמד במקום אחד סמוך לקברו של רבי יוחנן בן-זכאי
 ולא רצה לזוז משם
 וכיוון שראו התלמידים את הנס הגדול הזה
 לקחו אותו מן הגמל
 וקברו אותו שם
 בטבריה

במסכת סוכה פרק החליל נאמר
 שבעה שמות יש לו ליצר הרע
 רע ערל טמא שונא מכשול אבן צפוני
 הקדוש ברוך הוא קראו רע כי יצר לב האדם רע מנעוריו
 משה קראו ערל שנאמר ומלתם את ערלת לבבכם
 דוד המלך קראו טמא שנאמר לב טהור בקרא לי אלהים
 שלמה המלך קראו שונא שנאמר
 אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים
 כי גחלים אתה חותה על ראשו
 ישעיהו הנביא קראו מכשול שנאמר הרימו מכשול מדרך עמי
 יחזקאל קראו אבן
 שנאמר והסרתי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר
 והנביא יואל קרא ליצר הרע צפוני שנאמר את הצפוני ארחיק מעליכם
 זהו יצר הרע
 שצפון ועומד בליבו של אדם
 ונאמר על הצפוני הזה בספר יואל
 והדחתיו אל ארץ ציה ושממה
 את פניו אל הים הקדמוני וסופו אל הים האחרון
 ועלה באשו ותעל צחנתו
 וכל כך למה
 ומבארים על זה הצפוני
 שמניח אומות העולם ומתגרה בשונאיהם של ישראל
 כלומר בלשון נקיה
 מתגרה בישראל

כתוב במסכת סנהדרין
 כָּךְ עוֹנְשׁוֹ שֶׁל בְּדָאֵי שְׂאֵפִילוֹ אָמַר אַמְתָּ
 אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ
 כלומר כל המוחזק בעיני הבריות כְּאֶחָד שֶׁאֵנוֹ אומר אמת
 לאור נסיון הַעֲבָר עִמוֹ המלא שְׂקָרִים
 אפילו אם יאמר הפעם אמת לאמיתה
 אסור להאמין לו
 ומובא שם הסיפור על אברהם אבינו שפגש את השטן
 בדרכו לעקוד את בנו יצחק
 אמר לו השטן
 כלום עכשיו אין כדאי שתתחרט ותחזור בך
 ענה לו בְּצִיטוֹת מֵתֵהִלִים אֲנִי בְּתָמִי אֵלֶיךָ
 היינו אני ירא את האלהים וְאִשֶׁר צִוּוֹנִי אַעֲשֶׂה בְּתוֹס לֵב
 אמר לו השטן אף הוא בציטוט אבל מִסְפֵּר אֵיּוֹב
 הֲלֹא יִרְאַתְךָ בְּסִלְתְּךָ
 יראת ה' שבך אינה אלא בְּסִילוֹת שֶׁבִשְׂמָה אֵתָה עוֹמֵד לִשְׁחוֹט אֵת בְּנֶךָ
 ענה לו אברהם
 בוודאי נקי הוא האלהים ומשפטו יֵשֶׁר
 ואז השטן אומר לאברהם שמעתי מאחורי הפרגוד שבין ה' למלאכים
 הֲשֵׁה לְעוֹלָה וְאֵין יִצְחָק לְעוֹלָה
 כלומר אמר לו את האמת
 ענה לו אברהם אבינו אולי נכוניס הפעם דבריך אֵךְ
 כָּךְ עוֹנְשׁוֹ שֶׁל בְּדָאֵי שְׂאֵפִילוֹ אָמַר אַמְתָּ
 אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ

שניים הם מיני הנדוניה שהביאה פעם אשה לבעלה
 נְכָסֵי מְלוֹג וְנְכָסֵי צֵאן בְּרֹזֶל
 אלה גם אלה יכולים להיות עבדים או שְׁפָחוֹת
 אם הם עבדי מְלוֹג הם עוברים לבעלותו המוחלטת
 של הבעל
 עליו כל צרכיהם והוא יפסיד או ירוויח בהתאם לערכם המְשֻׁתָּנֶה
 אין לאשה חזקה כלשהי על המְלוֹג פרט להיותה שלוחת בעלה
 לעומתם
 עבדי צֵאן בְּרֹזֶל אף על פי שהבעל ישא בהוצאותיהם
 אין לו בעלות עליהם כלל ועיקר
 הם שייכים לאשה כנכס ברזל שאינו מתכלה לעולם
 והנכס אינו עובר לסוחר אפילו יהיה זה בעלה
 הדְמוּי הַזֶּה צֵאן בְּרֹזֶל כְּדָבָר הַנוֹשֵׁק לְנֶצַח
 התגלגל אל יצירות מופת של האדם שהרוח המפעמת בתוכן
 מעניקה להן חיים מעבר לחיי האדם
 והופכת אותן לְנְכָסֵי הַאֲנוּשׁוֹת כֹּלֵה
 אם רק היינו מבינים עד כמה אנחנו עתירי נכסי צֵאן בְּרֹזֶל
 נכסים מוזנחים מושלכים בְּזוּיִים וְרוֹקִים נכסים שאין להם הופכין
 זה לא נכון שהברזל אינו מתכלה הוא מחליד מתפורר ומתְּפָלֵה
 אם לא נגן על הנכסים שלנו נטפח אותם נכבד אותם
 אם לא נמרח באופן דחוף חומר נוגד קורוזיָה
 כל נכסי צֵאן הברזל האלה
 יחלידו
 יתפוררו
 וְיִתְּפְּלוּ כְּלֹא הֵיוּ

במסכת ראש השנה שואל רבי אבין
 מהו שכתוב בתהלים
 יִמְחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים וְעַם צְדִיקִים אֵל יִכְתְּבוּ
 מַחֲלָקִים אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה לְשִׁלוּשָׁה חֲלָקִים
 יִמְחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים וְעַם צְדִיקִים אֵל יִכְתְּבוּ
 יִמְחוּ מִסֵּפֶר זֶה סֵפֶרן שֶׁל רְשָׁעִים גְּמוּרֵין
 חַיִּים זֶה סֵפֶרן שֶׁל צְדִיקִים
 וְעַם צְדִיקִים אֵל יִכְתְּבוּ זֶה סֵפֶרן שֶׁל בִּינוּנִיִּים
 וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן
 שְׁלוּשָׁה סְפָרִים נִפְתַּחִין בְּרֵאשִׁי הַשָּׁנָה
 אֶחָד שֶׁל רְשָׁעִים גְּמוּרֵין
 וְאֶחָד שֶׁל צְדִיקִים גְּמוּרֵין
 וְאֶחָד שֶׁל בִּינוּנִיִּים
 צְדִיקִים גְּמוּרֵין נִכְתְּבִין וְנַחְתְּמִין לְאַלְתֵּר לְחַיִּים
 רְשָׁעִים גְּמוּרֵין נִכְתְּבִין וְנַחְתְּמִין לְאַלְתֵּר לְמִיתָה
 בִּינוּנִיִּים
 תְּלוּיִין וְעוֹמְדִין מֵרֵאשִׁי הַשָּׁנָה וְעַד יוֹם הַכִּיּוֹרִים
 זְכוּ
 נִכְתְּבִין לְחַיִּים
 לֹא זְכוּ
 נִכְתְּבִין לְמִיתָה

שבעה עשר בתמוז
 זהו היום בו נשתברו הלוחות וּבִטַל קרבן התמיד והובקעה העיר ירושלים
 ושרף אַפּוֹסְטָמוֹס את התורה והעמיד צֶלֶם בְּהִיכַל
 על כן בכל שנה
 מיום יז בתמוז ועד לתשעה באב אנחנו בין המצרים
 ונוהגים בימים אלה קצת אֲבֵלוּת
 אין נושאים נשים
 יש נוהגים שלא לאכול בשר ולא לשתות יין
 אין מברכים שהחיינו אין קונים בגד חדש
 ולא מסתפרים ולא מתגלחים
 ועוד ועוד
 אחד האיסורים מצאתי בקיצור שולחן ערוך לרבי שלמה גַּאנְצְפֶּרֶיך
 לא יִכּוּ את התלמידים או הבנים בַּיָּמִים האלו שבין הַמְצָרִים
 כלומר שהיו מְכִין מְכוּת את הילדים בַּיָּתֵר יְמוֹת השנה
 למטרות חינוך כמובן
 בין המצרים אסור להרביץ להם
 ובספר התודעה לאליהו כי טוב נאמר
 אפילו מכה קלה בְּרִצּוּעָה
 שלושה שבועות בלי מכות
 יֵשׁ

חודש אלול
 הוא החודש הששי
 לפי מנין החודשים שאנו מונים מחודש ניסן
 לפי מנין החודשים שאנו מונים מחודש תשרי אלול הוא החודש האחרון בשנה
 אמרו חז"ל שמות החודשים עלו מבבל
 משמעה של המילה אלול בלשון בבל היא התבוננות וחיפוש וחיטוט
 ויתורו את הארץ מתרגמין ואֵלילו ית ארעא
 בספר במדבר פרק יג כתוב
 ומל ה' את לבבך ואת לבב זרעך
 את לבבך ואת לבב
 ראשי תיבות אלול
 במגילת אסתר נכתב
 ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים
 איש לרעהו ומתנות לאביונים
 גם כן ראשי תיבות של אלול
 ועוד ראשי תיבות נעימים מתוך שיר השירים
 אלול
 אני לדודי ודודי לי
 כל ארבע התיבות הללו מסתיימות כל אחת באות יוד
 ארבע פעמים יוד מספרם ארבעים
 רמז לארבעים הימים שנועדו לתשובה
 מראש חודש אלול
 ועד ליום הכיפורים

איך מברכים חבר כשנפרדים ממנו
 לך לשלום
 או
 לך בשלום
 ההיגיון בלבד מעדיף לך לשלום היינו אל השלום
 ולא לך בשלום שזהו שלום עכשיו והדרך והיעד לא זכו לברכה
 אמר רבי אבין הלוי
 מסכת ברכות דף סד עמוד א
 הנפטר מחברו אל יאמר לו לך בשלום אלא לך לשלום
 שהרי יתרו שאמר לו למשה רבנו לך לשלום עלה והצליח
 דוד המלך שאמר לבנו אבשלום לך בשלום
 הלך ונתלה
 שונה המצב כשנפרדים ממת
 הנפטר מן המת אל יאמר לו לך לשלום אלא לך בשלום
 שנאמר
 ואתה תבוא אל אבותיך
 בשלום

ומצאתי אגדה יפה על המשיח והריב"ל
 הוא רבי יהושע בן לוי
 הריב"ל היה מחשובי האמוראים בדור הראשון
 במחצית הראשונה של המאה השלישית
 ומגדולי בעלי האגדה בכל הדורות
 המקורות אפפו אותו בהילה של מסתורין
 ופעמים רבות מוצאים אותו משוחח עם דמויות שלא מן העולם הזה
 אליהו הנביא משיח בן דוד רבי שמעון בר יוחאי
 באחת מן הפגישות הללו מספרת האגדה המופיעה במסכת סנהדרין
 בא הריב"ל לפני אליהו הנביא ושאל אותו אימתי יבוא משיח
 ענה לו אליהו הנביא לך שאל אותו ויענה לך
 שאל הריב"ל והיכן הוא יושב אמר לו על פתח העיר רומי
 שאל ומה סימנו היינו איך אפירנו
 ענה לו אליהו הנביא יושב הוא בין עניים סובלי חלאים
 הלך הריב"ל ומצאו למלך המשיח אמר לו שלום עליך מוכי ורבי
 ענה לו המשיח שלום עליך בן לוי כלומר הכיר אותו
 שאל הריב"ל אימתי יבוא מר ענה לו היום
 רץ הריב"ל למקנה טבל נסתפג לבש בגדי חג וחיכה
 חיכה חיכה חיכה והמשיח לא בא
 הלך והתלונן אצל אליהו הנביא שאל אותו אליהו הנביא
 מה אמר לך המשיח ענה לו אמר לי שלום עליך בן לוי
 אמר לו אליהו הנביא
 בכך הבטיח לך ולאביך שאתם מגיעים לעולם הבא
 שזוהי בשורה לשלום נצחי
 אמר לו הריב"ל שיקר בי המשיח שאמר לי היום אני בא ולא בא
 אמר לו אליהו הנביא
 המשיח אמר לך היום ככתוב בספר תהילים
 היום
 אם בקולו תשמעו

בתלמוד הבבלי במסכת בבא מציעא נכתב
 כל המלבין פני חברו ברבים
 כאילו שופך דמים
 שופך דמים היינו רוצח
 במסכת פאה בתלמוד הירושלמי מחמירים יותר
 ארבעה דברים שהן נפרעין מן האדם בעולם הזה
 והקרן קיימת לו לעולם הבא
 מדובר בעבירות שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה
 והעונש יבוא לו בעולם הבא
 ואלו הן
 עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים
 ולשון הרע כנגד פולן
 כלומר עבירת לשון הרע חמורה מרצח גילוי עריות ועבודה זרה יחדיו
 ומפרשים
 שלושת העבירות הראשונות הן כנגד שלושה חלקים של ההוויה האנושית
 הצד השכלי והרוחני והטבעי
 ואילו לשון הרע היא כנגד סגולת האדם המיוחדת
 שהיא כוח הדיבור שלו
 וכן
 מפרשים בִּפְּהָ מֵרָאָה
 לשון הרע עלולה להביא את האדם לחטוא בשלוש העבירות האחרות
 כמו שמסופר על שאול המלך
 שבשביל לשון הרע שקיבל על דוד
 התיר את דמו
 והפקיר את אשתו לְאַחַר
 ואף הגיע לְשָׂאוֹל בְּאוֹב
 פגיעת לשון הרע היא רָצַח דַּעְתוֹ של האדם
 האחריות למעשיו של אדם שדעתו נרצחה או נטרפה או נשתבשה
 נופלת על רוצח הדעת
 היינו על אותו הולך רכיל והמוציא דיבה

בהקדמה לספרו אגלי טל
 כתב הגאון בעל אבני הנזר על בני האדם הטועים מדרך השכל
 ואומרים כי הלומד והמחדש חידושים
 ומתענג ושמח בלימודו
 אין זה נחשב לימוד תורה לשמה
 לעומת
 הלומד בפשטות באופן שאין לו שום תענוג מלימודו
 ובאמת אומר בעל אבני הנזר
 זהו טעות מפורסם
 אדרבא זו היא עיקר מצות תלמוד תורה
 להיות שש ושמח ומתענג בלימודו
 גם התענוג מצוה הוא
 ולכן הלומד לשם מצוה ומתענג בלימודו
 דברי התורה נבלעים בדמו
 מאחר שהוא נהנה מדברי התורה הוא נעשה דבוק לתורה
 ועל ידי שמחדש חידושים יפים שהיו לפניו ספקות
 הרי זה לימוד תורה לשמה וכולו קודש
 אין שמחה כהתרת הספקות

אברהם אֵבֶן עֶזְרָא
 מלומד גדול בְּסִפְרֵי בְּמֵאָה הַשְּׁתַּיִם עֶשְׂרֵה
 נוֹלַד בְּטוֹלְדוֹ
 כֹּתֵב אֶת דְּקָדוּק הַלְשׁוֹן הָעִבְרִית כֹּתֵב פְּרוֹשׁ לְמִקְרָא
 וְלֹא הֵנִיחַ מוֹחוֹ מִקְּהָלוֹת בְּפִילֹסוֹפִיָּה וּבִמְדַע
 חַי בְּעוֹנֵי בְּדוּחָק וּבִסְבָּל
 וְכֹל אֱלֹהֵי הַצְּטוּפִיּוֹת לֹא הֵם בְּמַחֲצֵת הַתְּקִינָה וְהַהוֹמָר
 עַל מְזוֹלוֹ שֶׁלֹּא שָׁפַר עָלָיו הוּא הִיָּה אוֹמֵר
 לֹא גֵרוֹת סְחוּרוֹתַי לֹא תִכְבָּה הַשֶּׁמֶשׁ מֵעָלַי
 וְלֹא תִכְרִיכִים סְחוּרוֹתַי לֹא הִיָּה מֵת לְפָנַי
 וְהוֹסִיף עוֹד
 שְׂאֵלָה יַעֲלֵת הַחֵן הִיא הַשְּׂכִינָה
 אֶת מִי אֶתָּה אוֹהֵב
 עֵנָה לָהּ
 כִּי תִסִּיר אֶת הַשֶּׁשׁ מֵאוֹת
 כְּלוֹמֵר
 אִם מִהֲמִילָה אוֹת תּוֹסֵר הַשֶּׁשׁ כְּלוֹמֵר תִּיגַרַע הָאוֹת וְ
 תִתְקַבֵּל הַתְּשׁוּבָה
 אֶת

כיצד נוהג אדם חכם בְּיָרִיב שֶׁנִּכְשַׁל בְּמִלְחָמָתוֹ בְּךָ
 כתוב במשלי
 בנפול אויבֶךָ אל תשמח וּבְכִשְׁלוֹ אל יגל לִבֶּךָ
 אם רעב שׁוֹנֵאֵךְ האכילהו לֶחֶם
 ואם צמא השקהו מים
 כי גחלים אתה חֹתֵה על ראשו
 ומפרשים בְּמִצּוֹדֵת צִוּן
 ועם כי תחשוב זה לְנִקְמָה
 מכל מקום ישלם לֶךָ ה' שְׂכָר צְדָקָה
 כך נוהג אדם חכם
 ומה ההבדל בין חכם לְכָסִיל
 נאמר שם בפרק יד פסוק לג
 בלב נבון תנוח חכמה ובקרב כסילים תִּנְדָּע
 מה פירוש ובקרב כסילים תִּנְדָּע
 אומר רש"י
 מעט חכמה שבלבו מכריזה
 כפי שמטבע אחת קטנה בתוך כד מרעישה ומעידה על ריקנות
 לו היו הרבה מטבעות בכד לא היה רעש וצלצול
 ובארמית
 אֶסְתַּרָּא בְּלִגְיָא קִישׁ קִישׁ קְרִיא

כתוב לנו
 ביום עשות אֲדוֹנָי אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם
 כָּפַל שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲדוֹנָי וְ אֱלֹהִים
 שֵׁם הַהוּוּיָה אֲדוֹנָי מוֹרָה עַל מִידַת הַרְחָמִים שְׁבֵאלוּהוֹת
 וְהַשֵּׁם אֱלֹהִים עַל מִידַת הַדִּין
 שְׁלוֹשׁ בְּחִינּוֹת מִבְּחִינֵי הַמְּקוּבָלִים בְּשֵׁמוֹ שֶׁל הָאֵל
 בִּינָה גְבוּרָה וּמַלְכוּת
 בְּשֵׁתֵי הַבְּחִינּוֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת גְבוּרָה וּמַלְכוּת נִמְצָא הַדִּין
 לֹא בְּבְחִינָה הַרְאִשׁוֹנָה הַבִּינָה כּוֹלֵה רַחֲמִים אֲהַבָה רַבָּה
 וְנֹאמַר בְּבִרְאשִׁית רַבָּא
 מִשָּׁל לַמֶּלֶךְ שֶׁהָיוּ לוֹ כּוֹסוֹת דְּקָיִם
 אָמַר הַמֶּלֶךְ
 אִם אֲנִי נּוֹתֵן לַתּוֹכֵן חֲמִים הֵם מֵתְּבַקְעִין
 צוֹנֵן הֵם מְקַרִּיסִין
 וְיָמָּה עֲשֵׂה הַמֶּלֶךְ
 עֲרַבֵב חֲמִים בְּצוֹנֵן וְנִתֵּן בֵּהֶם וְעַמְדוֹ
 כֵּךְ אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אִם בּוֹרָא אֲנִי אֵת הָעוֹלָם בְּמִידַת הַרְחָמִים
 יֵהִיו חֲטָאִיו מְרֻבִּים
 בְּמִידַת הַדִּין
 הָאֵיךְ יִכּוֹל הָעוֹלָם לַעֲמוֹד
 אֲלֵא אֲנִי בּוֹרָא אוֹתוֹ בְּמִידַת הַדִּין וּבְמִידַת הַרְחָמִים
 וְהִלּוּאֵי יַעֲמוֹד

שאלו תלמידיו את רבי זירא
 בַּמָּה הָאֲרֻכָּת יָמִים
 אמר להם מִיָּמֵי לֹא הִקְפַּדְתִּי בַתּוֹךְ בֵּיתִי
 וְלֹא צַעַדְתִּי בַפָּנִי מִי שֶׁגָּדוֹל מִמֶּנִּי
 וְלֹא הִרְהַרְתִּי בְדַבְרֵי תוֹרָה בְּמִבּוֹאוֹת הַמְטוֹנָפוֹת
 וְלֹא הִלַּכְתִּי אַרְבַּע אַמּוֹת בְּלֹא תוֹרָה וּבְלֹא תְפִילִין
 וְלֹא יִשְׁנַתִּי בְּבֵית הַמְדַרְשׁ לֹא שֵׁנִית קָבַע וְלֹא שֵׁנִית עָרְאִי
 וְלֹא שֵׁשְׁתֵּי בְּתַקְלַת חֲבָרִי
 וְלֹא קָרָאתִי לְחֲבָרִי בְּחֻנֵּיקְתּוֹ
 וַיֵּשׂ אֹמְרִים בְּחֻנֵּיקְתּוֹ
 אֵת הַפְּנִינִים הַלְלוּ דְלִיתִי מִתּוֹךְ מִסַּכַּת מַגִּילָה
 בְּתַחֲלִילָה נִכְתַּב בְּחֻנֵּיקְתּוֹ וְאַחַר כֵּן בְּחֻנֵּיקְתּוֹ
 בְּחֻנֵּיקְתּוֹ מִשּׁוֹרֵשׁ חֲנוּךְ בְּתַהֲלִיךְ חִינוּכּוֹ אֹלֵי בַעֲוֹדוֹ עוֹל יָמִים
 בְּחֻנֵּיקְתּוֹ מִשּׁוֹרֵשׁ פְּנֵה כִּינּוּי בְּמִקּוֹם שְׁמוֹ הַמְּלֵא
 שְׁתֵּי הַמִּילִים מִתִּיַּחֲסוֹת לְכִינּוּיִים מִיָּמִים עָבְרוּ בְּדֶרֶךְ כָּלֵל שֶׁל גִּנְאִי
 רַבִּי זִירָא אָמַר
 אֶפִּילוּ בְּכִינּוּי סַתֵּם שֵׁשׁ לוֹ שְׁאִינוֹ שֶׁל גִּנְאִי
 לֹא קָרָאתִי לוֹ
 כְּלוּמַר רַק בְּשֵׁמוֹ הַמְּלֵא וְהַמְּפֹרֵשׁ
 בְּמֵלֵא הַקְּבוֹד

מי הן שתי הנשים
 שבאו לפני שלמה המלך למשפט
 בילקוט שמעוני כתוב
 שמואל אמר זונות ממש רבנן אמרין יבמות היו
 שמעתי ממורי הרב תמיר שרעבי
 שאף החכם איבן עזרא אומר שתי היולדות אשה וחמותה היו
 היולדת האחת נתאלמנה מבעלה עוד לפני הלידה
 היולדת השניה אם הבעל המנוח
 ההלכה אומרת אם האיש מת בלא בנין אלמנתו חייבת ביבום
 מיהו אחי בעלה המת
 בן חמותה הילוד החי
 אם תזכה ברך הנולד ויהיה לה לבן
 תהיה חייבת לגדל תינוק שאינו פרי בטנה
 אך יותר לה להינשא לאיש אחר
 ואם יפסק דין כי הילוד החי הוא בנה של חמותה
 הריהו אחיו של בעלה המת
 ואין היא מותרת לבוא בברית הנישואין שנים הרבה עד אשר יחלצנה
 לפיכך
 בשמעה את שלמה המלך גזר גזרו את הילד
 ראתה את עתידה בעיני רוחה חופשי מעולו של ילד שאינו שלה
 לא לצורך גידול ולא לצורך יבום
 ואמרה
 גם לי גם לך לא יהיה
 גזרו

המיוחד לשבת חול המועד פסח
 הוא ענין מסורת ישראל
 על פיה נוהגים לקרוא בצ'בור בבית הכנסת
 את מגילת שיר השירים
 במסכת יְדֵיִם אנחנו מוצאים דיון הלכתי בטומאת ידיים
 הקשורה בְּתַבֵּי הקודש
 ושם מוצגת המחלוקת הגדולה והחמורה
 בענין קדושת שיר השירים והכללת המגילה בין תַּבֵּי הקודש
 האם חלה על שיר השירים
 קדושת תַּבֵּי הקודש האחרים
 הדיון מסתיים בדברי המליצה המפורסמים
 של האישיות המרכזית בכל עולם התורה שבעל פה
 אמר רבי עקיבא
 חס ושלוס
 לא נחלק אדם מישראל על שיר השירים
 שלא תִּטְמֵא את הידיים
 שאין העולם כולו כדאי פִּיּוֹם שניתן בו שיר השירים
 שכל הכתובים קודֵשׁ
 ושיר השירים קודש הקודשים

בפרק ה' בהלכות תשובה אומר הרמב"ם
 אל יעבור במחשבתך דבר זה שאומרים טפשי אומות העולם
 ורוב גולמי בני ישראל
 שהקדוש ברוך הוא גוזר על האדם מתחילת ברייתו להיות צדיק או רשע
 אין הדבר כן
 אלא כל אדם ואדם ראוי להיות צדיק כמשה רבינו או רשע כירבעם
 או חכם או סכל או רחמן או אכזרי או כלי" או שוע
 ואין לו מי שיכפהו ולא גוזר עליו
 ולא מי שימשכו לאחד משני הצדדים
 אלא הוא עצמו ומדעתו נוטה לאיזה דרך שירצה
 עד כאן דברי הרמב"ם ומי יחלוק עליהם
 ובכל זאת יש כאן שאלה בדבר החכם והסכל
 האם יש בכוחו של כל אדם להיות חכם ויכול הוא לנטות אל החכמה
 אך ורק מעצמו ומדעתו
 היכול סכל גמור ברצונו מעצמו ומדעתו להחכים
 ואם דעתו משובשת ורצונו עקום
 הרמב"ם אינו נותן כאן תשובה לשאלה זו
 נהפוך הוא
 הוא פוסל מכל וכל איזשהו דבר מולד באדם
 המושך אותו לדבר שאי אפשר לו לזוז ממנו
 ובשביל לתת תוקף לדברים אלה הוא שואל
 היאך היה מצוה לנו על ידי הנביאים עשה כך ואל תעשה כך
 ומה מקום היה לכל התורה כולה
 ובאי זה דין ואי זה משפט נפרע מן הרשע או משלם שכר לצדיק
 השופט כל הארץ לא יעשה משפט
 ובכל זאת אנחנו רואים מסביבינו אנשים
 שדעתם מוגבלת רצונם דהוי דבריהם תמוהים מעשיהם מזיקים
 ואין אלה מספיקין בידם
 לקנות חכמה

יעקב חזן עליו השלום ממנהיגי מפ"ם אמר
 רצינו לגדל אפיקורסים וגידלנו עמי ארצות
 המרכז לצדק חברתי במכון ואן ליר נקרא על שמו של יעקב חזן
 חתן פרס ישראל על תרומתו לחברה ולמדינה
 בתום לבו כמו הציונות כולה הטיף למחשבה חופשית מאמונות
 ולדבוק בעשייה
 הוא שאף לגדל אפיקורסים הכופרים בצור ישראל וגואלו
 להיות ככל הגויים
 ויצאו לו באמת עמקצים
 אנחנו לא מוכנים לשמוע את הקולות היהודיים בתוכנו
 אנחנו שואפים אל המערב
 אותו מערב נאור שדחס את אבותינו ואימותינו על זיקניהם וטפם
 אל תוך קרונותיהם של רכבות משא כמו בהמות
 אותה תרבות מערבית נשגבת שיצרה מערכת השמדה המונית
 משוכללת כל כך
 מעין תקדים בלה לכל עריץ מטורף העומד עלינו לכלותנו
 והנה בא היום ותרבות המערב הנערצת כמו תרבות המזרח ומצפון ומזרח
 ומכל עבר מחרישה את אוזנינו שוב ושוב אתם יהודים
 הקולות המתעקשים על מוצאנו היהודי באים דווקא מן הלא יהודים
 והם מתעבים אותנו והם בנים לנו והם נלחמים בנו להשמידנו
 פעם ממזרח ופעם ממערב
 ועדיין יש בתוכנו הלוקים בתסמונת שטוקהולם
 הסוגדים לאויב מזדהים עם תוקפנותו ומורים אצבע מאשימה על תוקפנותנו
 רובם ככולם יוצאי חלציהם של אלה שרצו לגדל אפיקורסים
 והמה
 עמקצים

ההפטרה לתפילת מנחה של יום הכיפורים
היא ארבעת פרקי ספר יונה העוסק בשיבחה של התשובה
שני הפסוקים החותמים את הספר מורים לנו
שרחמי אלהים וחסדיו אינם תלויים כלל באדם ובמעשיו
כאמור בספר ישעיה
כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי
כי גבהו שמים מארץ
שני הפסוקים החותמים את ספר יונה
מצביעים על יחסו של אלהים אל האדם ואל העולם
במה שנקרא הענין האלוהי
וכך כותב ישעיהו ליבוביץ על הענין האלוהי
שהוא נעלה מכל מעשי האדם מכל התנהגותו
ואפילו ממעשה התשובה שהאדם עושה
והנה הפסוקים
ויאמר אדוני אתה חסת על הקיקיון אשר לא עמלת בו ולא גידלתו
שבן לילה היה ובן לילה אבד
ואני לא אחוס על נינה העיר הגדולה
אשר יש בה הרבה משתים עשרה רבו אדם
אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו
ובהמה רבה
הפסוקים הללו יש בהם נחמה רבה גם לימים אלה
אנחנו יכולים בשקט לחסות בקסות האל והוא יחוס וירחם עלינו
אף אנחנו הרבה בני אדם שאינם יודעים בין ימינו לשמאלנו
וגם בהמה רבה

רָבְנוּ בְּחַיֵּי הַדֵּיָן
 קרא לשער השמיני בספרו חובות הלבבות
 שער חשבון הנפש
 יש בו דברי פתיחה וששה פרקים
 מה החשבון עם הנפש
 אם חשבון כל בני אדם שווה אם לא
 על כמה פנים יהיה חשבון האדם עם נפשו
 מה תועלת החשבון הזה
 אם חייב האדם לחשוב עם נפשו תמיד אם לא
 מה חייב האדם לסמוך לחשבון מן המעשים
 השאלה הראשונה בפרק הראשון היא
 מה החשבון עם הנפש
 במלים פשוטות מה זה חשבון נפש
 וְרָבְנוּ בְּחַיֵּי עוֹנָה
 השתדלות האדם בינו ובין שָׂלוֹם
 איך יעמוד אדם מול שָׂלוֹם
 והוא מסביר
 יעמוד שָׂלוֹם של האדם מול יתר המרכיבים את האדם
 שכל מול הרגש שכל מול חמשת החושים שכל מול הצרכים של האדם
 שכל מול היצרים
 ימצאו כל אלה איזון בתוך שָׂלוֹם של האדם
 וכל מעשה יהא במחשבה תחילה

אז לקחנו תרנגול שלא חטא
 ושחטנו אותו
 לא בשביל להשביע את רעבוננו שהוא מן הצרכים של האדם
 אלא בשביל לכפר על עוונותינו
 בזה נכפר
 ואנחנו ממלמלים זה תליפתי זה תמוכתתי
 זה התרנגול ילך למיתה
 ואני אפגם ואלך לחיים טובים וארוכים ולשלום
 נגד פולחן ההמונים הזה יצאו חשובי הרבנים ללא הועיל
 רבי יוסף קארו בעל השולחן ערוך
 טור אוֹרַח חַיִּים הלכות יום הכיפורים סימן תרה
 כותב במפורש
 מה שנוהגים לעשות כפָּרָה בערב יום הכיפורים
 לשחוט תרנגול על כל בן זכר
 ולומר עליו פסוקים
 יש למנוע המנהג
 בעל משנה ברורה מזהיר
 משום חשש דרכי האמורי
 גם הרמב"ן רבנו משה בן נחמן וגם הרשב"א רבי שלמה בן אברהם אֲדַרְת
 יצאו בְּמַאֲבָק נגד המנהג
 וללא הועיל
 והמוני בית ישראל טובחים בלולים ומקיפים מעל ראשיהם
 כמנהג שבטים קדומים
 תפילת
 קוקוריקו

אמר רבי אלעזר מהו המקרא
 אחרי שדיברה נעמי עם רות וניסתה להניא אותה מלבוא עמה
 דכתיב
 וַתֵּרָא כִּי מֵתֵאֱמָצַת הִיא לִלְכַת אִיתָהּ וַתַּחְדַּל לְדַבֵּר אֵלֶיהָ
 מִן הַפְּסוּק שְׂכֹלוּ תְּשׁוּבוֹת שֶׁל רֹת הַמּוֹאֲבִיָּה
 לְמִדִּים אֶת הַשְּׂאֵלוֹת שֶׁשְּׂאֵלָה אֹתָהּ נְעֻמִי
 אָמְרָה נְעֻמִי לְרֹת
 אֲסוּר לָנוּ לְצֵאת מִתְּחוּם שַׁבָּת
 עֲנֵתָה לָהּ רֹת בְּאִשֶּׁר תִּלְכִּי אֵלַי
 אָמְרָה לָהּ אֲסוּר לָנוּ לְהִתְיַחֵד עִם גְּבָרִים זָרִים
 עֲנֵתָה רֹת בְּאִשֶּׁר תִּלְיִנִי אֵלַיִן
 מִצְוִיִּים אָנוּ עַל שֶׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה מִצְוֹת
 אָמְרָה לָהּ רֹת עֵימָךְ נְעֻמִי
 אֲסוּר לָנוּ עֲבוּדָה זָרָה עֲנֵתָה רֹת לְנְעֻמִי וְאֵלֹהֵיֶיךָ אֵלֹהֵי
 אַרְבַּע מֵיִתוֹת נִמְסְרוּ לְבֵית דִּין לְעֲנוּשׁ בְּהֵם אֶת הָעֵבְרִיִּים
 אָמְרָה רֹת בְּאִשֶּׁר תִּמּוֹתִי אֲמוֹת
 אָמְרָה לָהּ נְעֻמִי שְׁנֵי קְבָרִים נִמְסְרוּ לְבֵית דִּין
 לְאֵלָה שֶׁנְּעַנְשׁוּ בְּמֵיִתוֹת חֲמוּרוֹת וְלְאֵלָה שֶׁנְּעַנְשׁוּ בְּמֵיִתוֹת קְלוֹת
 אָמְרָה לָהּ רֹת
 וְשֵׁם אֵיקֶבֶר
 מִיָּד
 וַתֵּרָא כִּי מֵתֵאֱמָצַת הִיא לִלְכַת אִיתָהּ וַתַּחְדַּל לְדַבֵּר אֵלֶיהָ
 אֵיזָה מִן גִּיּוֹר הוּא זֶה
 לְקוּלָּא
 לְחוּמָרָא

הנה נעמי אומרת לרות המואביה
ורחצת וְסַכְתְּ וְשַׁמְתְּ שְׂמֹלוֹתַי עָלַי וְיִרְדַּתְּ הַגּוֹרֵן
ורות עונה לה
כל אשר תאמרי אעשה
וַתֵּרֶד הַגּוֹרֵן וַתַּעַשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוְּתָהּ חֲמוּתָהּ
מִן הָאָמּוֹר מִבֵּן לַחֲלוּטִין שְׂרוֹת עִשְׂתָּה אֵת הַהִיפֹךְ מִמִּצְוֹת חֲמוּתָהּ
שֶׁהָיָה אִמּוֹרָה הֵיטָה לְהִתְקַשֵּׁט תַּחֲלִילָה וְרַק אַחַר כֵּן לְרַדַּת אֶל הַגּוֹרֵן
וְאֵילוֹ רוֹת יִרְדָּה תַּחֲלִילָה אֶל הַגּוֹרֵן
וּשְׁם הַתְּקַשְׁטָה
לְמָה עִשְׂתָּה כֵּן
עַל פִּי מִדְּרַשׁ תַּנְחוּמָא אִמְרָה רוֹת
הַדּוֹר פְּרוּץ בְּעֵרִיּוֹת
שֶׁמָּא יִרְאוּ אוֹתִי מִקּוֹשְׁטָה
וַיֹּאמְרוּ שֶׁמָּא זֹנָה הִיא
לְפִיכֵךְ אֹמֵר רַשׁ"י יִרְדָּה בְּתַחֲלִילָה אֶל הַגּוֹרֵן
וְאַחַר כֵּן קִשְׁטָה עֲצָמָה כְּאֲשֶׁר צִוְּתָהּ חֲמוּתָהּ
עַל כֵּן נֹאמֵר בְּמִשְׁלֵי
תֵן לְחֶכֶם וַיִּחְכַּם עוֹד
הוֹדַע לְצַדִּיק וַיּוֹסֶף לְקַח
אֵת הַהוֹרָאוֹת קִיִּימָה רוֹת הַמּוֹאֲבִיָּה בְּמִדּוּקָה
אֵת הַסֵּדֶר הָעִיתוּי וְהַמִּיקוֹם הִיא קִבְעָה לְאוֹר הַנְּסִיבוֹת
בְּעֲצָמָה

בראש השנה
 כל באי עולם עוברין לפניו כבני מרון
 שנאמר בתהלים
 היוצר יחד לבם המבין את כל מעשיהם
 מהו כבני מרון
 כבבל תרגמו כבני אמרנא כלומר כבני צאן
 ריש לקיש אמר כמעלות בני מרון
 אולי הכוונה לדרך התלולה המוליכה לכפר מרון בגליל העליון
 רש"י מפרש הדרך קצר ואין שניים יכולים לילך זה בצד זה
 שהעמק עמוק משני צדי הדרך
 ואז העומד בראש ההר רואה את המטפסים עליו במבט אחד
 אמר רב יהודה אמר שמואל כחילות של בית דוד
 מרון לשון מרות ואדנות שמטיל מלך על חייליו
 בכתבי יד אחרים פרשו את שורש המילה מן NUMERUS הלאטיני
 על דרך השאלה
 המילה היוונית נומרון פירושה מפקד צבאי
 והמדרש לסיכום
 אחד מתאר את בני האדם כבני צאן שאינם יודעים מה הם עושים
 אחד מתאר את האדם בעולמו כמטפס על הר תלול
 ותהום פעורה לו משני צדדיו
 ואחד רואה את ישראל כחילו של הקדוש ברוך הוא
 הוא שנאמר
 היוצר יחד לבם המבין את כל מעשיהם

במשך שנתיים וְחֲצִי
 התגלעה מחלוקת קשה בין בית שמאי לבית הלל
 מה נוח לו לאדם שנברא או שלא נברא
 בית שמאי אומרים נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא
 בית הלל אומרים נוח לו לאדם שנברא יותר משלא נברא
 שנתיים וְחֲצִי
 לְבִסּוּף נִמְנָו וְגַמְרוּ
 נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא
 עֲכָשִׁיו שֵׁנִבְרָא יִפְשָׁשׁ בְּמַעֲשָׁיו
 כלומר אלו ואלו דברי אלהים חיים אלא שההלכה הפעם כבית שמאי
 בתוספת הַפְּשָׁפוּשׁ שְׁבֵא כְּנִרְאָה מִבֵּית מִדְרָשׁ שֶׁל בֵּית הַלֵּל
 איך הגיעו לְמִסְקָנָה זֶה
 נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא
 וּמִסְבִּירִים הַחֲכָמִים
 מָנּוּ אֶת הַמְצוּוֹת וְרָאוּ שֶׁמְצוּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה מְרֻבּוֹת יוֹתֵר מִמְצוּוֹת עֲשֶׂה
 שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת שְׁשִׁים וְחֲמֵשׁ מְצוּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה כִּנְגֵד שֵׁס"ה גִּידִים
 וּמִוֶּלֶן
 מאתיים ארבעים וְשִׁמוֹנֶה מְצוּוֹת עֲשֶׂה כִּמְנִין רַמ"ח אֲבָרִים
 לְפִיכֵךְ הִסְכְּנָה הָאוֹרֶבֶת לְכָל אָדָם לְעִבּוֹר עַל מְצוּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה
 גְּדוּלָה יוֹתֵר מִן הָאֲפֻשְׁרוֹת לְקִיּוּם מְצוּוֹת עֲשֶׂה
 וּמִשּׁוֹם כֵּךְ נוּחַ לוֹ לְאָדָם שֶׁלֹּא נִבְרָא יוֹתֵר מִשֵּׁנִבְרָא
 הוֹאִיל וְהָאָדָם נוֹלָד בְּעַל כְּרַחוּ כְּאִמּוֹר עֲכָשִׁיו שֵׁנִבְרָא
 יִפְשָׁשׁ בְּמַעֲשָׁיו

נאמר בקהלת

כִּי הַחַיִּים יוֹדְעִים שְׂמִמְתּוֹ וְהַמֵּתִים אֵינָם יוֹדְעִים מְאוּמָה
 וְאֵין עוֹד לָהֶם שָׁכָר כִּי נִשְׁכַּח זְכָרָם
 רַבִּי יוֹנָתָן וּרְבִי חֲזִיָּא הֵיוּ מֵהַלְכִים בְּבֵית הַקְּבֵרוֹת
 רַבִּי יוֹנָתָן סָבַר שֶׁהַמֵּתִים מֵתִים וְאֵינָם חֹשִׁים בְּדַבֵּר וּלְרֹאיהָ צִיטָט חֶלֶק מֵהַפְּסוּק
 וְהַמֵּתִים אֵינָם יוֹדְעִים מְאוּמָה
 אָמַר לוֹ רַבִּי חֲזִיָּא
 אִם קָרִיתָ לֹא שְׁנִיתָ כְּלוּמַר אִם קָרִיתָ אֶת הַפְּסוּק לֹא קָרִיתָ אוֹתוֹ בְּשֵׁנִית
 וְאִם שְׁנִיתָ לֹא שִׁלַּשְׁתָּ הֵייתָ צָרִיךְ לִקְרֹא אוֹתוֹ בְּשִׁלִּישִׁית
 וְאִם שִׁלַּשְׁתָּ לֹא פִירְשׁוּ לָךְ
 אִפִּילוֹ קָרִיתָ שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים אֶת הַפְּסוּק אֶתְּהָ זְכוּק שְׁמִיּשְׁהוּ יִפְרֹשׁ לְךָ אוֹתוֹ
 וְהַמֵּתִים אֵינָם יוֹדְעִים מְאוּמָה
 אֱלוֹ רִשְׁעִים שְׁבַחֲיֵיהֶם קְרוּיִים מֵתִים
 וְאֵין עוֹד לָהֶם שָׁכָר כִּי נִשְׁכַּח זְכָרָם
 שְׁבַחֲיֵיהֶם מֵתַעֲלָמִים מִיּוֹם מוֹתָם עוֹשִׂים עֲצָמָם כְּאֵינָם יוֹדְעִים וְחוֹטְאִים
 חוֹלְףֵי לוֹ יוֹם מוֹתָם וְזְכָרָם נִשְׁכַּח
 אֲבָל תַּחֲלִיתוֹ שֶׁל הַפְּסוּק הוּא
 כִּי הַחַיִּים יוֹדְעִים שְׂמִמְתּוֹ
 אָמַר רִש"י וּמֵאֵי יוֹדְעִים שִׁמּוֹתוֹ נוֹתְנִים אֶל לִיבָם יוֹם הַמִּיתָה
 וּמוֹשְׁכִים יַדְיָהֶם מִן הָעֵבֶרֶה
 אֱלוֹ הַצְּדִיקִים
 שְׁבַמִּיתָתָן נִקְרְאוּ חַיִּים
 אֵף עַל פִּי שְׁמֹתוֹ זְכָרָם עוֹמֵד וְחַי
 לְעוֹלָם וָעֶד

דבר קבור

הרבה אנשים מפריחים לחלל העולם מכתמים
 ואין להם מושג מהו מקורו של המכתם ומהי כוונתו
 יש כאלה שמוסיפים עוון על פשע ובוחרים רק חלק מן המכתם לתועלתם
 ונמצאים בורים ועמרצים
 כזה למשל הביטוי כל מלה בסלע
 זה נשמע טוב כאילו כל מלה היא חזקה כמו סלע
 ואם יש במאמר מסוים שלושת אלפי מלים שכל מלה בסלע
 הרי לנו הררי סלעים
 סלע היה פעם מטבע
 לביטוי מלה בסלע יש המשך
 המקור לביטוי הזה הוא במסכת מגילה בתלמוד הבבלי
 אומר שם רבי יוחנן
 המספר בשבחו של הקדוש ברוך הוא יותר מדאי נעקר מן העולם
 ובאותו ענין דרש רבי יהודה איש כפר גבוריא
 מהו שכתוב בתהלים לד דמיה תהלה
 התרופה לכל היא השתיקה כלומר השתיקה כלפי האל היא התהלה
 כשחזר רב דימי מארץ ישראל אל בבל סיפר שבארץ ישראל אומרים
 מלה בסלע משתוקא בתרין
 אם מלה טובה אחת שווה מטבע של סלע אחד
 הרי שהשתיקה שווה
 שניים

זה היה הקש ששבר את גב הגמל
 מי לא משתמש בפתגם החכם הזה מי לא שמע אותו
 מאיפה הגיע הגמל למשפט הזה
 הגמל מזוהה עם מדבר משאות הוא אוגר מים רבים בבטן
 מה זה הקש ששבר את גב הגמל
 מנין הקש
 מי כתב את המשפט הזה לראשונה
 אל תחפשו בתנ"ך ולא במשנה ולא בתלמוד
 אל תחפשו ביהדות ולא באיסלם ולא בשום כתבי קודש
 את המשפט הזה כתב לראשונה צ'ארלס דיקנס
 שם הספר דומבי וקנו והשנה אלף שמונה מאות ארבעים ושמונה
 וכך נכתב שם
 כפי שהקש האחרון שובר את גבו של הגמל העמוס
 פיסת מידע מחתרתי זה
 מוטטה את נפשו הדועכת של מיסטר דומבי
 צ'ארלס דיקנס קרא ספר שהוא חליפת מכתבים פולמוס
 משנת אלף שש מאות ושש עשרה
 בין הארכיבישוף האירי ג'והן בקמהול לבין הפילוסוף האנגלי תומאס הופס
 ושם באחד המכתבים של הארכיבישוף
 נכתב
 זוהי הנוצה האחרונה ששוברת את גבו של הסוס
 החליף נוצה בקש וסוס בגמל
 ויצא לו הקש ששבר את גב הגמל
 הנה
 לא הרמב"ם ולא הרב עובדיה
 צ'ארלס דיקנס

המכתם

דְּבַר אֵל הָעֵצִים וְאֵל הָאֲבָנִים
 פִּירוּשׁוֹ הַיּוֹם הַפּוֹדֵךְ מִן הַמְקוֹר מִמֶּנּוּ בֵּא
 בְּסֵפֶר מַלְכִים מְסוּפֵר עַל חֲכַמְתּוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
 וַיְדַבֵּר עַל-הָעֵצִים מִן-הָאֲרָז אֲשֶׁר בְּלִבְנוֹן וְעַד הָאֲזוּב אֲשֶׁר יוֹצֵא בְּקִיר
 וַיְדַבֵּר עַל הַבְּהֵמָה וְעַל הָעוֹף וְעַל הָרֶמֶשׂ וְעַל הַדְּגִים
 וַיְבֹאוּ מִכָּל הָעַמִּים לְשִׁמוֹעַ אֶת חֲכַמַת שְׁלֹמֹה
 כְּשֶׁאֹמְרִים הַיּוֹם

דְּבַר אֵל הָעֵצִים וְאֵל הָאֲבָנִים
 מֵתְכוּוֹנִים לַכֶּךְ שְׂאִישׁ אֵינּוֹ שׁוֹמֵעַ לָךְ וְקוֹלְךָ נִבְלַע בֵּין הַנְּקִיקִים וְהָעֲנָפִים
 בְּעוֹד שֶׁעַל פִּי הַדַּת הַיְהוּדִית
 שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ הֶחֱכַס מְכַל אָדָם יָדַע וְדִיבֵר אֶת שֵׁפֶת הָעֵצִים וְהָאֲבָנִים
 הָרִי שֶׁעַל פִּי הַדַּת הַמוֹסְלָמִית
 יָדְעוּ הָעֵצִים וְהָאֲבָנִים אֶת שֵׁפֶת הָאָדָם
 הִנֵּה כֵךְ כָּתוּב בְּאַמְנַת הַחֲמָאס
 מִפִּי הַשְּׁלִיחַ מְחַמֵּד תְּפִילַת אֱלֹהֵי עֲלִיו וּבִרְכָתוֹ לְשָׁלוֹם
 לֹא תִגִּיעַ הַשְּׁעָה וַיּוֹם הַדִּין עַד אֲשֶׁר יִלְחַמוּ הַמוֹסְלָמִים בַּיְהוּדִים
 וַיְהַרְגוּ אוֹתָם הַמוֹסְלָמִים
 וְעַד אֲשֶׁר יִסְתַּתֵּר הַיְהוּדִי מֵאַחֲרֵי הָאֲבָנִים וְהָעֵצִים
 וְאִז יֹאמְרוּ הָאֲבָנִים וְהָעֵצִים
 הוּא מוֹסְלָמִי הוּא עֹבֵד אֱלֹהֵי יֵשׁ יְהוּדִי מֵתַחְבֵּא מֵאַחֲרָי
 בּוֹא וְהַרְגֵהוּ

כשאומרים את הסיסמא
 הכתובת על הקיר
 מתכוונים שמול עינינו מתנוססת אזהרה חמורה שמענה ידוע
 הרבה מעבר לרמז בעלמא
 ואנחנו

מתעלמים מן הכתובת בחוסר אחריות באטימות
 עיון במקור של האימרה בספר דניאל
 מורה על משמעות הפוכה לגמרי
 מלך בבל בלשצאר עשה משתה גדול לאלף שרים
 בעצת היין שעלה לראשו צינה להביא את כלי הקודש
 מן ההיכל של בית האלהים בירושלים
 וישתו מהם יין
 הביאו שתו חיללו את כלי הקודש ונשאו שבח והלל לאליליהם
 בה בשעה יצאו אצבעות כף ידו של אדם
 שרשמה כתובת על הקיר
 המלך בלשצאר נבהל מאד ותקפוהו פחד וחרדה
 הודו שונה מחשבותיו הבהילוהו
 קשרי ירכיו הותרו וברכיו זו לזו מקישות
 אף על פי שלא הבין דבר מן הכתוב
 הכתובת על הקיר השפיעה עליו קשות
 הוא לגמרי לא התעלם ממנה
 ליבו ניבא לו רעות מאד
 רק דניאל יכול היה לקרוא לו את הכתובת מנא מנא תקל ופרסין
 אלהים שם קץ למלכותך לאחר שמנה ושקל את רעותיך
 ונתנה למדי ופרס

יש אנשים

הרואים חשיבות אין דומה לה בהנצחת שמם לחיי עולמים
 אֶחָד מהם היה רבי יוחנן שאמר בשם רבי שמעון בן יוחאי
 כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בְּעוֹלָם הַזֶּה
 שְׁפָתוֹתָיו דוֹבְבוֹת בְּקִבְרָה
 איך יכול אדם להניע שְׁפָתוֹתָיו בְּקִבְרָה שנים רבות לאחר מותו
 והרי אין לו שפתיים
 על פי הזוהר לכל מַת יֵשׁ צֶלֶם רוחני מקביל והוא חי
 ושפתיו הן הדובבות
 דוֹבֵב פִּירוּשׁוֹ נוֹטֵף עֵסִים
 כתוב בשיר השירים
 וְחִפְּהָ בְּיַיִן הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדֵי לְמִישְׁרִים דוֹבֵב שְׁפָתַי יְשָׁנִים
 ומסבירים החכמים
 מה כּוֹמֵר של ענבים כיוון שִׁמְנִיחַ אדם אצבעו עליו מִיָּד דוֹבֵב
 כּוֹמֵר ענבים הוא ערימה של ענבים שִׁמְנִיחִים אותה להתחמם ולהתרכֵךְ
 לפני הדריכה בַּגַּת
 מה כּוֹמֵר של ענבים כיוון שִׁמְנִיחַ אדם אצבעו עליו מִיָּד דוֹבֵב
 אף תלמידי חכמים
 כיוון שאומרים דְּבַר שמועה מִפִּיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה
 שְׁפָתוֹתֵיהֶם דוֹבְבוֹת בְּקִבְרָה
 לימים התגלגל המשפט הזה
 מה כּוֹמֵר של ענבים כיוון שִׁמְנִיחַ אדם אצבעו עליו מִיָּד דוֹבֵב
 למשמעות שונה לחלוטין
 ומתכוונים לכך שיש דברים שהם בשלים דָּעִים והם מוכנים ומזומנים לפעולה
 כל שצריך הוא
 עוד מאמץ קטן
 לחיצת אצבע

לְאַמְבְּרוֹזְיוֹס הַקְדוֹשׁ
 שֶׁהִיא בְּמֵאָה הַרְבִּיעִית לְסִפְרָהּ הַהֶגְמוֹן שֶׁל מִילָאֲנוּ
 מִיוֹחֶסֶת הָאִימְרָה הַמְפּוֹרֶסֶמֶת
Si fueris Romae Romano vivito more si fueris alibi vivito sicut ibi
 כֹּאשֶׁר אַתָּה בְּרוֹמָא חֵיהַ בְּסַגְנוֹן הַרוֹמָאִי
 כֹּאשֶׁר אַתָּה בְּמִקּוֹם אַחֵר חֵיהַ כְּפִי שְׁחִיִּים בְּמִקּוֹם אַחֵר
 אֹו בְּקִיצוֹר בְּרוֹמָא הַתְּנֵהֶג כְּרוֹמָאִי
 לְעוֹמְתוֹ הַלֵּל הַזֶּקֶן הִיא אוֹמֵר
 וּבְמִקּוֹם שְׂאִין אַנְשִׁים הַשְּׁתַדֵּל לִהְיוֹת אִישׁ
 יֵשׁ לָנוּ כֹּאן שְׁתֵּי גִישוֹת נִפְרָדוֹת לַחִיִּים
 הַגִּישָׁה הַנּוֹצְרִית אוֹמֵרֶת הֶתְאֵס עֲצֻמָּה לְכֻלְלִי וּמְנַהֵגִי הַמִּקּוֹם
 שְׁחָק אוֹתָהּ רֹאשׁ קֶטֶן אֵל תִּתְבַּלֵּט אֵל תִּסְתַּבֵּךְ
 וְאִילוֹ גִישַׁת הַיְהוּדִים לוֹקַחַת אַחֲרֵי־יָדָיִם שְׂאִישׁ לֹא בִיקֵשׁ אוֹתָהּ מֵהֶם
 הִיא גוֹרֶרֶת סַכְנוֹת אִינְסַפּוֹר
 הַדְּבַר בּוֹלֵט בְּשִׁטַּח
 זוֹהִי הַתְּנַשְׂאוֹת זֶה מְעַצֵּבֵן וְהָאָדָם מְסַתַּבֵּךְ
 הַלֵּל הַזֶּקֶן יָדַע אֵת כָּל אֱלֹהִים וּבְכָל זֹאת צִוּוּהָ
 וּבְמִקּוֹם שְׂאִין אַנְשִׁים הַשְּׁתַדֵּל לִהְיוֹת אִישׁ
 אֲמַבְּרוֹזְיוֹס הַקְדוֹשׁ
 אִפְּ הוּא יָדַע וְלִכֵּן הִצִּיעַ בְּרוֹמָא הַתְּנֵהֶג כְּרוֹמָאִי
 זֶה כָּל הַהִבְדֵּל

שאלו נא חילונו מצוי בלי מילון
 מה זה יוצא דופן
 לעומת אלה כל ינוקא ודרדק דתי שלמד את מסכת בכורות יודע
 אנחנו משחקים עם ילדינו משחקי יוצא דופן
 כלומר מיהו השונה האחר החריג היוצא מן הכלל
 ולא נותנים דעתנו למילה דופן שפירושה חייץ מחיצה
 מחיצה אחת לגוף שיש לו כמה דפנות המבדילות בין פנים ל חוץ
 מהו או מיהו היוצא מן הדופן הזאת
 במסכת בכורות דנים בסוגיית הבכור לבית אביו מיהו בכור
 יש בכור לנחלה אבל לא לכהן לכהן אבל לא לנחלה
 גם לכהן וגם לנחלה או לא לכהן ולא לנחלה
 תלוי איך הוא נולד
 אנחנו מתפללים
 קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לי הוא
 פטר רחם הוא הנולד הראשון שהרחם נפטר ממנו באופן טבעי
 אבל היו לידות שהיה צריך לקרוע את דופן בטנה של היולדת
 ולהוציא את התינוק
 מאותו הרגע הוולד אינו פטר רחם
 הוא פשוט יוצא דופן הוציאוהו בעד הדופן של בטן אימו
 מעמדו ההלכתי שונה ממעמד פטר רחם
 היום קוראים לזה תינוק שנולד בניתוח קיסרי
 על שמו של יוליוס קיסר
 שאכן היה
 יוצא דופן

אין אוכלין אפיקומן בליל הסדר
 מחצית המצה אותה מצפינים בתחילת הסדר איננה אפיקומן
 ולכן הילדים אינם מחפשים את האפיקומן אלא את המצה
 שלאחריה לא יוגש אפיקומן
 המילה אפיקומן היא מילה יוונית
 ופירושה הוא הקינוח שלאחר הסעודה
 פירות עוגות מיני מתיקה אגוזים תמרים
 בזמן שבית המקדש היה קיים
 הקריבו בני ישראל את קרבן הפסח ביום יד בניסן בכל שנה
 וההוראה מן המשנה
 אין מפטירין אחר קרבן הפסח אפיקומן
 מפטירין מלשון נפטר נפטרין מן הסעודה בלי אפיקומן
 כלומר אין אוכלין קינוחים ומיני תרגימא אחר בשר הקרבן
 בית המקדש חרב בעוונותינו ומפני חטאינו
 אין קרבנות תמיד מנחה חטאת שעיר עולות או זבחים
 אבל אנחנו מצוים בכל זאת לקיים את המצוה
 אין מפטירין אחר סעודת הפסח אפיקומן
 ולכן מצפינים בתחילת הסדר חצי מצה לסוף הארוחה
 שלאחר אכילתה נסתיימה הארוחה ואין אפיקומן
 ואומר הרמב"ם
 ובזמן הזה אוכל כזית מצה ואינו טועם אחריה כלום
 כדי שיהיה הפסק סעודתו וטעם בשר הפסח או המצה שבפיו
 שאכילתן היא המצוה

אִינְסְטִינְקֵט עַל פִּי הַמִּילוֹן הוּא
 חוֹשׁ טַבְעִי
 יֵצֵר מַלְכָּה לְפַעֲלוֹת הַגְּנָה וְשִׁמְיָהָ עַל הַקִּיּוֹם
 חוֹשׁ טַבְעִי
 הַחוֹשׁ הַזֶּה טַבּוּעַ בְּכָל אָדָם וַיֵּשׁ לוֹ תַפְקִיד אֶחָד בְּלִבּוֹ
 לְשִׁמּוֹר עַל הָאָדָם בְּעִיקָר מִפְּנֵי עֲצֻמוֹ
 מְאִיּוּמִים חִיצוֹנִיִּים לְמַדְנֵנו לְוּמְדִים וְעוֹד נִלְמַד לְהַתְגוּנָן
 אֲבָל מִפְּנֵי עֲצֻמְנוֹ אֵין מְקוֹם לְעֵצָה אוֹ תְבוּנָה אֵין זְמַן
 אוֹ אֵז הַרְבֵּה לְפָנֵי הַרְף־הָעֵין הָאִינְסְטִינְקֵט כִּבְר פֶּעַל
 הוּא אֵינוֹ מוֹפִיעַ וְאַחַר כֵּךְ פּוֹעֵל זֶה קוֹרֵה בּוֹ זְמַנִּית
 כָּל כֵּךְ מֵהָרַךְ שֶׁאֵנַחְנוּ מְבִינִים מֵהָ קִרְהָ לָנוּ רַק בְּדִיעְבַּד
 אֵין לָנוּ פְּלִים לְשִׁלוֹט בְּאִינְסְטִינְקֵט
 הוּא שׁוֹלֵט בָּנוּ לְחִלוּטֵין וּמְטַרְתָּנוּ טוֹבָה לָנוּ
 כָּל זְמַן שֶׁאֵנַחְנוּ מוֹגְנִים בְּתִנְאֵי הַמְצִיאוֹת שֶׁלָּנוּ
 הָאִינְסְטִינְקֵט שֶׁלָּנוּ נָח מְנוּחָה דְרוּכָה
 עַד לְאוֹתוֹ שֶׁבְּרִיָּה־גָעַע בּוֹ קִיִּים חֲשֵׁשׁ מִיָּדֵי לְפָגִיעָה
 הַחוֹשׁ הַזֶּה קִיִּים בְּכָל הָאוֹרְגָנִזְמִים בְּחַי וּבְצוּמָח
 לְמָה
 אִמֵּר הַחֲכָם בֶּן סִיָּא
 פְּלָאוֹת מִמֶּךָ אֵל תִּדְרוֹשׁ וּמְכוּסָה מִמֶּךָ אֵל תַּחְקוֹר
 בְּמָה שֶׁהוֹרְשִׁיתָ הַתְבוּנָן וְאֵין לָךְ עֶסֶק בְּנִסְתָּרוֹת
 כִּכָּה

השבוע כתב מיכאל הנדלזלץ
 עורך המוסף ספרים
 רשימה יפהפיה אודות סימן השאלה מקורו ויסודו
 והוא סימן הסוגר את השאלה אם כותבים משמאל לימין
 וגבו של סימן השאלה אל השאלה אם כותבים בעברית מימין לשמאל
 בתוך כך למדנו שעות על תולדות סימני הפיסוק שהומצאו
 באמצע המאה השמינית
 מיכאל הנדלזלץ כתב
 השאלה הראשונה בתורה באה מפי הכל יכול
 שברגע מסוים אינו כל יודע
 ונאלץ לשאול את האדם אֵיךָ
 והוא מוסיף כי בתורה נכתבה המילה בלי סימן השאלה הידוע לנו
 ובכן
 אין סימן שאלה ואין בתורה את סימני הפיסוק שהנדלזלץ מכיר
 יש משהו אחר קוראים לזה טעמי המקרא
 זוהי מערכת בת עשרים ושניים טעמים שהם הם סימני הפיסוק בין המשפטים
 בין המלים ובעיקר בתוך המלים
 המדקדקים הקדמונים חילקו את הסימנים האלה לשלש קבוצות
 טעמים מפסיקים טעמים משרתים וטעמים לא מנוגנים
 ומהן לקבוצות משנה
 קיסרים מלכים משנים או שרים שלישים או פקידים
 במילה אֵיךָ המופיעה בספר בראשית פרק ג פסוק ט
 יש איזה קו קטנטן מתחת לאות יוד
 מעין פסיק קטן הניצב אנכית מתחת לאות יוד
 הסימן הזה מצביע על שני טעמים מְעַמֵּד וְ סוֹף פְּסוּק
 אין במילה אֵיךָ סימן שאלה הרי כתוב וַיֹּאמֶר לוֹ אֵיךָ
 לא כתוב וַיִּשְׁאַלְהוּ
 יש מְעַמֵּד וְ סוֹף פְּסוּק
 רש"י מפרש מתוך בראשית רבא
 יודע היה היכן הוא אלא ליכנס עמו בדברים
 שלא יהיה נבהל להשיב אם יענישוהו פתאום

דן מרגלית במוסף מעריב של היום
 מסיים את מאמרו בצמד המילים
 ימים יגידו
 הפירוש הרווח של הביטוי הזה ימים יגידו הוא
 העתיד יוכיח אם אמנם כן הדבר
 ימים יגידו
 הביטוי שאול מספר איוב ושם אין את המילה יגידו
 אמרתי ימים ידברו ורוב שנים יודיעו חכמה
 הכוונה היא לתת משקל יתר לדברי זקנים בעלי ניסיון
 הימים עצמם לא דיברו מעולם לא מדברים ולא ידברו
 האדם שזכה לרוב ימים הוא ידבר
 וברוב שנותיו יודיע חכמה
 מכאן משליכים בהשאלה על הימים הבאים בהם ניווכח בדבר
 מעין
 נחיה ונראה
 ימים יגידו

מוסף הארץ מציין מאה שנה
 להולדת הפרופסור ישעיהו ליבוביץ מנוחתו עדין
 במאמר הנושא את השם איזהו גיבור
 כתב נתן אלתרמן
 השקפותיו של ישעיהו ליבוביץ היו לישם דבר
 כשאנו מביאים בחשבון את מידת חריפותן ואת שלל עניניהן
 נדמה לפעמים
 כי אילו היה בהן כוח מחץ כמידת כוח תנופה שלהן
 כי אז היו הללו מסוגלות שלא להשאיר אבן על אבן
 מְקַלֵּל מוֹשְׁגֵי המציאות שאנו שרויים בה
 ולהניח אותנו
 יחד עם הפרופסור
 בעולם התוהו
 מה שמציל אותנו ואותו גם יחד מסכנה זו הוא
 שהשקפותיו הן כה חריפות וחדות
 עד שהן חותכות וחולפות בתוך הבעיות
 בְּלִי להשאיר בהן
 סימן
 לא בכדי נמנע ישעיהו ליבוביץ מלכתוב ספרים

המאפיין הבולט ביותר של כל תרבות
 הוא הביטחון הבלתי מעורער בעליונותה על פני כל התרבויות האחרות
 אין תרבות המעמידה תרבות אחרת מעליה
 יכולים להיות הערכה כבוד הדדי אהבה ושנאה
 אבל בכל הנוגע לדירוג
 כל תרבות לעצמה היא פסגת התרבויות
 וכולם בדרכם בְּנֵי תרבות כלשהי
 המושג תרבות נְגֹזר מן השורש רָבָה רוב מרבית
 אין הוא בא להעיד על איכות המהות לְחַיִּיב או לְשַׁלִּילָה
 על מוסר או על אמת
 עובדה
 יש תרבות רעה וקלוקלת תרבות השקר והעמדת הפנים
 תרבות הַ שְׁמוֹר לִי תרבות הסמוך ותרבות הַ פְּרָטֵצ'
 המקור של המילה תְּרַבּוּת
 מופיע בספר במדבר פרק לב פסוק יד
 וְהָיָה קִמְתָם תַּחַת אַבְוֹתֵיכֶם
 תְּרַבּוּת
 אַנְשֵׁים חֲטָאִים

האם חייב אדם להתבטא נכון בשפתו
 התשובה היא כמובן לא באֵלף רבתי
 יכול כל אחד להִתְעַלֵּג באווות נפשו אין כאן עִבְיָה על החוק
 אין העילגות נִזְכָּרַת בְּדִינֵי העונשין
 עם זאת

לעג של עילגים על אלה הדוברים נכון בְּמִבְטָא וּבְתַחְבִּיר
 חושף את הַתְגַּלְמוֹת הַטְּפָשׁוֹת
 עובדה

העִלְגִים הללו עצמם מקפידים בְּכִתְיַבְתֵּם על קוצו של כתר
 וכל מה שאינו בא לידי ביטוי בְּלְשׁוֹנָם מוצא ביטוי עמוק
 על צג המחשב המערבי הנאור
 ויש שם עֵינַן ויש שם חֵית והבדלים בין הָא וְאֵלֶּף קוֹף וְכָף
 ויש מהדירים המטעימים ומנקדים
 לא בְּכִדֵי נולד ההפרש בין הבעה בְּכִתָּב לְבִין הבעה בְּעִלְפָּה
 בְּמַעֲלוֹת כל תרבות מְכַהֶנֶת שְׂאִיפָה לצמצם את ההבדל
 לכיוון ההבעה בְּכִתָּב
 היא שְׂקוּלָה יותר מְשׁוּם שהיא זְהִיכָה יותר
 ועל כֵּן
 נכונה יותר
 חֲכָמָה יותר

המקפידים למיניהם טוענים
 שאלהים נמצא בפרטים הקטנים
 היינו הצלחת המשימה תלויה בפְּרָט קטן זה או אחר
 וולזול בהם או אפילו באחד מהם
 עלול להכשיל את כל המשימה
 אני מאמין בכך בכל מאודי ובכל עודי
 שאלתי את הבן שלי מנין המקור למשפט החכם הזה
 והנה מה שענה לי
 זהו ציטוט של האדריכל לודויג מיסֶן מן דָר רוהה (1886-1969)
 מגדולי הארכיטקטים של המאה ה-20
 ובונה גורד השחקים הראשון מפלדה וזכוכית
 הוא דגל בְּרִיסוֹן התכנון הארכיטקטוני
 וטען ש פְּחוֹת הוא יוֹתֵר
 את הביטוי
God is in the details
 אמר בראיון לניו-יורק הָרְאָלְד טריביון בִּ 28/6/1959

השבוע הלכתי למכון ממר"י בירושלים
 לשמוע הרצאה מלומדת מפי זאב בנימין בגין
 לאחר שמנה את כל נקודות הציון ואת כל התפניות נזדקפו אוזני
 פתאום הוא ציטט

אין עם אשר יסוג מחפירות חיו
 נתן אלתרמן התכוון כנראה לקוים אדומים
 אין עם אשר יפקיר את הקוים האדומים המבטיחים את חיו
 אין הכוונה דווקא לקו אדום טופוגרפי
 אלא כל שהוא עמדה נחרצת קאזוס בלי
 עילה למלחמה עיקשת
 אלו הן חפירות חיינו

והנה

אמרנו שלא נגיד וְהַגְדֵנו
 אמרנו שאין וַיֵּשׁ שלא נתפֵּשׁ והתפֵּשֶׁרנו
 כל הקוים האדומים כבר שם רחוק כל חפירות חיינו מאחורינו
 אז מה אלתרמן טעה לא זהו שיר מיטב השיר
 רבי משולם בן שלמה די פֵּיאִיָּה כתב על מיטב השיר
 שְׁאֵלוֹנִי חֶסֶם לִבִּי
 ומי זה וישיר אל מְתֵי הַדּוֹר בְּכַבּוֹד רֵב
 הַשִּׁיבוֹתִים מִיּוֹדְעֵי אֲנִי הוּא
 אשר בין טוב ובין רע לא יבקר
 וליבו האמת אֵזֵן וְחֻקֵּךְ
 אני הוא המשורר המשקר
 מיטב השיר כְּזָבוּ

מהו שיח חרשים
 שאֵלָה גם אלה אינם מבינים איש את זולתו
 כל מילה נאמרת מתורגמת לשפתו של השומע
 ולעתים קרובות משתמעת כוונה הפוכה מִשֵּׁל האומר
 ממש דור הפִּלְגָה
 כבימי בנין מגדל בבל שנתפלגו הלשונות ונתבלבלו העשתונות
 מה עושים מבוכה גדולה
 כמו כל נבוך ראוי הלכתי אצל המורה נבוכים הוא הרמב"ם
 בהעתקתו של הרב שמואל אבן תיבון
 חלק שני פרק כט
 דע כי מי שלא יבין לשון אדם כשישמעהו מדבר
 ידע בלא ספק שהוא מדבֵּר
 אלא שלא ידע כוונתו
 ויותר גדול מזה שהוא ישמע מדבריו מילות
 הם כפי לשון המדבֵּר מורות על ענין אֶחָד
 ויזדמן במקרה שתהיה המילה היא בלשון השומע
 מוֹרָה על היפך הענין ההוא אשר רָצָהוּ המדבֵּר
 ויחשוב השומע
 שהוראתה אצל המדבֵּר
 כהוראתה אצלו

מקובל לחשוב שהמילה הַגְיוֹן מצביעה על שיקול דעת וחכמה
ולא היא ממש

הַגְיוֹן פירושו גיבוש מחשבה על פני הדברים בלא יגיעה
ריחוף קליל בנושא מבלי להתעמק מעין מחשבה ראשונית נגזרת
על דרך ההיקש או על פי נסיון העבר

הרבה אסונות התרחשו בניגוד להַגְיוֹן והיוו סיבה לבהלה
כמו כן אנחנו יודעים שמול הַגְיוֹן יש הַגְיוֹן שכנגד
וכל הַגְיוֹן חרד למעמדו

הואיל ואנחנו עומדים פעם אחר פעם בפני הגיונות מתנגשים
ראוי לשקול סוגיות מכריעות בדרכים אחרות לאו דווקא על פי ההגיון
לפעמים ההגיון הוא רק מראית עין מתעתעת ומעבר לו ממתין בור שחת
הרבה מן הרמאויות והנוכלויות הציגו חזות הגיונית למדי
כל תחבולה נסמכת על חולשת הגיונו של הקרבן כל תרגיל עוקץ
וכך אמרו חכמים בתלמוד הירושלמי
הספרים החיצוניים להַגְיוֹן נתנו לא ליגיעה
זאת ועוד

במסכת ברכות מסופר
כשחלה רבי אליעזר נכנסו תלמידיו לבקרו
אמרו לו רבנו למדנו אורחות חיים ונזכה בהן לחיי העולם הבא
אמר להם

הִזְהָרוּ בְּכַבוֹד חֲבֵרֵיכֶם
וּמָנְעוּ בְּנִיכֶם מִן הַהַגְיוֹן

סוד

הוא דְּבַר סֵתֶר שֶׁאֵדָם נֹצֵר בְּלִיבוֹ וּמַעֲלִימוֹ מֵאַחֲרַיִם
וְנֹאמֵר בְּמִשְׁלֵי

הוֹלֵךְ רַכִּיל מִגְלֵה סוּד וְנֹאמֵן רוּחַ מְכַסֶּה דְּבַר
רַבִּי שְׁלֵמָה אֲבֵן גְּבִירוֹל קוֹבֵעַ כֹּלֵל

הַסוּד בֵּין שְׁנַיִם וְסוּד בְּשִׁלוּשָׁה אֵינְנוּ סוּד
כְּלוּמֵר יִכּוֹל אָדָם לְגַלוֹת סוּדוֹ לְעוֹד אָדָם אֶחָד לְכֹל הַיּוֹתֵר
לְאִישׁ סוּד נֹאמֵן וּמְקוֹרֵב לְבַעַל סוּד

כְּמוֹ שֶׁנֹּאמֵר

אֲנָשִׁי שְׁלוּמֵךְ יֵהִיו רַבִּים וּבַעַל סוּדְךָ אֶחָד מְאֻלָּף
רֵאוּ לְהִיזָהֵר בְּבְחִירַת בַּעַל סוּד שֶׁהָאָדָם מִפְּקִיד אֲצִלוֹ אוֹצֵר יֵקֵר
וְלִפְעָמִים גִּילוּי הַסוּד בְּרַבִּים גּוֹבֵל בְּסַכַּנַת חַיִּים

בֶּן סִירָא אוֹמֵר

עַם פּוֹתָה אֵל תִּסְתַּיֵּד כִּי לֹא יוּכַל לְכַסּוֹת סוּדְךָ
לִפְנֵי זֶר אֵל תַּעֲשֵׂה רֵז כִּי לֹא תִדְעַע מֵהַ יֶלֶד סוּפוֹ

וַיֵּשׁ אוֹמְרִים

סוּד שֶׁיֵּצֵא לְחַלֵּל הָעוֹלָם מִטְבַּעוֹ הוּא יִגִּיעַ אֶל אוֹזְן הָאָדָם הַמְּבַקֵּשׁ לְהַרְעַ
וְהָאָדָם שֶׁלֹּא הִשְׁכִּיל לְשִׁמּוֹר עַל סוּדוֹ

יִשְׁלַם מִחִיר יֵקֵר

אִם בְּשִׁבִיל לְמִנוּעַ הַפְּצָתוֹ בְּרַבִּים

וְאִם עַל הַנּוֹק שֶׁלֹּאֲחֵר הַהַפְּצָה

וּכְבֵר אָמַר שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ הַחֲכָם בְּאָדָם

שׁוֹמֵר פִּי וְלִשׁוֹנוֹ שׁוֹמֵר מִצְרוֹת נַפְשׁוֹ

על רב אריה לויין הצדיק רבם של אסירי המחותרות
 מספר הסופר חיים באר
 אני חושב שהסיפור הכי מרתק שהיה לי עם רב אריה הוא
 שפעם אחת בחוצפה של בחור צעיר ולא מחונך כנראה היטב
 שאלתי אותו
 רב אריה אומרים שאתה אָחד מל"ו צדיקים זה נכון
 אז הוא הסתכל עלי היה לו מבט חם מאד
 וככה אפילו קצת קצת עם הומור עצמי והוא אמר לי
 לפעמים
 שאלתי אותו מה הכוונה והוא הסביר לי
 אני לא יכול לחזור על זה בלשונו אבל הוא אמר לי
 להיות אָחד מל"ו הצדיקים זה לא מינוי
 אדם לא מקבל מינוי של צדיק ומאותו הרגע הוא יושב על הכסא
 זה לא משרה זה תִּקּוּן
 וכל אדם יכול להיות בתקן של אָחד מל"ו צדיקים
 לפעמים לשעה לפעמים לדקה לפעמים לשניה
 וגומר את תפקידו ומישהו אחר נכנס לתקן הזה
 אני חושב שהאמירה הזאת שלו נותנת המון תקווה
 כי היא מתמצתת את הבנתו של רב אריה לויין
 מה זה להיות צדיק

כשאדם רואה סכנה של ממש נשקפת
 זה רק טבעי שתאחו בו בהלה
 או אז מגיעים המרגיעים חדי הלשון ומכוח סמכות שהסמיכו עצמם
 או מכוח מזימה שהם חורשים ואולי אפילו מתוך כהות חושים
 הם אומרים
 אתה רואה צל הרים כְּהַרִים
 כלומר אין ממש בְּדַאגָה ויש הפרזה והגדלה של מציאות שאינה קיימת
 וכך פעם אחר פעם ולא לומדים
 הלכתי לבדוק את המקור שעל פיו נולדה האמרה צל הרים כְּהַרִים
 והנה הפתעה
 מסופר בספר שופטים על גַּעַל בן עֶבֶד שביקש למרוד באבִימֶלֶךְ
 כשנודע הדבר לאבִימֶלֶךְ
 וַיִּקַּם אֲבִימֶלֶךְ וְכָל הָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ לִילָה וַיֵּאָרְבוּ עַל שָׁכֶם אַרְבַּעַת רָאשִׁים
 וַיֵּרָא גַּעַל בֶּן עֶבֶד אֶת הָעָם וַיֹּאמֶר אֵל זָבוּל
 הִנֵּה עַם יוֹרֵד מֵרֵאשֵׁי הַהָרִים
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו זָבוּל אֶת צַל הַהָרִים אַתָּה רֹאֵה כְּאֲנָשִׁים
 זָבוּל הִיא שֵׁר הָעִיר נֹאמֵן לְאֲבִימֶלֶךְ וְהוּא אֲשֶׁר רָקַח אֶת הַמְּזִימָה
 נֶגַד גַּעַל בֶּן עֶבֶד בְּשִׁבִיל לְהַפִּיל אוֹתוֹ בְּפַח
 וְאִכֵּן גַּעַל בֶּן עֶבֶד לֹא רָאָה שׁוֹם צֶל לֹא צֶל בְּקַעוֹת וְלֹא צֶל הָרִים
 הִיוּ שֵׁם לֹחֲמִים רַבִּים
 מֵאַרְבַּעַת כִּוּוּנִים
 וְהִיוּ לוֹ אֶת כָּל הַסִּיבּוֹת לְפַחַד וּבִהְלָה וּבְצַדֵּק רַב זֶה נִגְמַר רַע מֵאֵד
 וְלִכֵּן אִם מִיִּשְׁהוּ מִנְּסָה לְהַרְגִיעַ בְּפִתְגָם
 אַתָּה רֹאֵה צֶל הָרִים כְּהַרִים
 כְּדָאֵי לוֹ לְבִדּוּק טוֹב טוֹב
 אֶת הַצֶּל

כשרוצים להביע זילזול בשפה העברית
 מגייסים שתי אותיות שמחליפות אות אחת
 שִׁין וּמֶם במקום כל אות אחרת
 נניח שרוצים להביע זילזול ברדיו בטלוויזיה או בעיתונים
 מיד הופכים אלה לְ
 שְׁמֵדִיו שְׁמֵלוּיָזְיָה או שְׁמֵיתוּנִים
 את מה שעשה בן גוריון עם או"ם שְׁמוּם
 חיזק השבוע פָּרַס שְׁמֶרֶס עם הקסאמים שְׁמֶסֶאמִים שלו
 תחשבו איזו הברקה לשונית ייחודית לשפה העתיקה הזאת
 זה יאה לכל ענין ולכל שם
 להתנתקות שְׁמֵיתֶנְתְּקוֹת של שרון שְׁמֶרוֹן
 שהיה לנו אתרוג שְׁמֵתֶרוֹג
 וגם להתכנסות שְׁמֵתֶכְנֶסוֹת של אולמרט שְׁמוֹלְמֶרֶט
 ועל אחת כמה וכמה לסיבול הממוקד שְׁמֵמוֹקֵד
 הכל בגלל הסכמי אוסלו שְׁמוֹסְלוֹ שהיו אמורים להביא שלום
 והביאו שְׁמֵלוֹם בצוֹרֶת אינתיפאדה שְׁמֵינְתֶפֶאדָה
 והעלו לשלטון את החמאס שְׁמֵמָאס שמכיר במדינה שְׁמֵדִינָה שלנו
 עכשיו אומרים שצריך להידבר עם אבו מאזן שְׁמֵאזֵן
 אולי נצליח להגיע לאיזה הודנה שְׁמוֹדְנָה
 ונשב עם הפלסטינים שְׁמֵלֶסְטִינִים אל שולחן הדיונים שְׁמֵיוּנִים
 נדבר על מאחזים שְׁמֵאָחְזִים והתנחלויות שְׁמֵתֶנְחָלוּיוֹת
 ואין לדבר סוף
 זו המדיניות של מדינת תל אביב
 היא שְׁמֵל אביב

המאחזים אינם מרגיזים את הערבים
 אני מתכוון לאותם מאחזים בלתי חוקיים
 אלה שיש בהם קרוואן חבית חבל ארבעה אנשים כבשה וחתלתול
 מי שחושב שזהו עניינם של הערבים ועל זה מאבקם
 מקטין את העניין
 ומשום כך גם מתנשא עליהם
 את הערבים מעניינים המאחזים הגדולים באמת
 היאחזויות והתנחלויות מלפני קום המדינה שהפכו בינתיים לישובים פורחים
 כפרים מושבים מושבות קיבוצים וקבוצות מהם שהיו לערים שוקקות
 אלה הישובים שהיו בשכבר הימים מאחזים הם שמוציאים להם את העיניים
 כמו שאמר משה דיין על קברו הטרי של רועי רוטבֶּרֶג
 למול עיניהם אנו הופכים לנו לנחלה את האדמה והכפרים
 בהם ישבו הם ואבותיהם
 אל נא נגמד את שאיפותיהם הגלויות אל נא נבטלן בביטול מתנשא
 פן תתאמת נבואתו של אריאל שרון
 ודינה של תל אביב אכן ייגזר כדין נצרים
 אינו דומה מאחו על הר טרשים קרח לעיר ללא הפסקה כֶּךָּ סואן
 עיר שחבורה לה יחדיו
 מִיָּפֵא סלאמה עג'אמי אבו כביר סומייל מחלול
 סַארוֹנָה שיח' מונים שיח' מוראד מנשייה נורדייה
 שהתאחדו כולם לעיר אחת גדולה תל אביב יפו
 שזורם בה ואדי עוג'ה הוא הירקון וגם ואדי מוסררה הוא נתיבי איילון
 המרדף אחר המאחזים הבלתי חוקיים ביהודה ובשומרון עקר מיסודו
 לא מן המרדף הזה תבוא הישועה לכל
 עיניהם של הערבים נשואות לישובים שיצאו מזמן מכלל מאחזים
 נפשם יוצאת אליהם
 דעתם אינה סובלת את אובדנם
 תחושותיהם וזעמם הָרוּ משטמה עזה ויִלְדוּ שנאה יוקדת
 הנה כי כן וְלִהְיוּ ידוע
 לא בִּמְאֻחָזִים בלתי חוקיים גרידא
 עסקינן

כשאנחנו אומרים קול קורא בַּמְדָּבָר
 אנחנו בדרך כלל מתכוונים לקול שקורא ואין לו שומעים
 משל לאחד שעומד לבדו באמצע הַמְדָּבָר קורא בקול ואין איש מקשיב לו
 אדם כזה נחשב לְבִלְתִּי שְׁפוּי
 קורא וקורא בלי טעם ותועלת עד שגרוננו ניחר
 הרי אין מי שישמע
 אבל המקור לפסוק הזה אומר את ההיפך הגמור
 ישעיהו פרק מ פסוק ג
 קול קורא בַּמְדָּבָר פנו דרך אדוֹנָי יִשְׂרוּ בְּעֶרְבָה מסילה לאלהינו
 כלומר
 הנביא ישעיה אומר שמעתי קול קורא אלי ומצוה
 פְּנוּ דֶרֶךְ בַּמְדָּבָר לַעַם אֲדוֹנָי
 זהו קולו של אלהים הקורא אל הנביא ישעיה והנביא שומע ומעביר הלאה לַעַם
 כל הפרשה הזאת היא בשורת נחמה וגאולה לַעַם יִשְׂרָאֵל
 בדרך נס כל גיא יִינָשָׂא וכל הר וגבעה יִשְׁפָּלוּ
 והיה הָעֶקֶב לְמִישׁוֹר והרכסים לְבִקְעָה
 ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יַחְדָּו
 כי פי ה'
 דָּבָר

לקט מפרשות השבוע

מחר בכל בתי הכנסת בעולם
יתחילו לקרוא את התורה מבראשית פרשת השבוע
אמר אלהים
נעשה אדם בצלמנו
במילה נְעִשָּׂה יש פניה לגורם שני יחיד או רבים
למי הקדוש ברוך הוא אומר נְעִשָּׂה יחד בצוותא
יש לזה הרבה פירושים אני בחרתי לי לדרוש על אחד מהם
פירושו של רבנו משה בן מימון הרמב"ם
צָלַם אומר הרמב"ם הוא צִילוֹ של הדבר האמיתי
בשום פנים אינו העתקו כתוב בתהלים בְּצֵל שְׁדֵי יִתְלוֹנֵן
אם כך מדוע כתוב וַתִּחְסְרֵהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים
כמעט אֱלֹהִים
זה צֵל
הרי כל שצריך הוא מְעַט בשביל להיות אלהים
אלא שהמעט הזה בכל זאת נשגב מבינת אנוש
זה הרבה יותר מהרבה
כמו בין אלהים
לבין צֵל דְּמוֹתוֹ או דְּמוֹת צֵלוֹ
הפרופסור משה ציפור בספרו
תרגום השבעים לספר בראשית
מביא את המילה היוונית אֵיקוֹן לתרגום המילה צָלַם
ומשמעה תמונה או פסל של מישהו
וכן בארמית אֵיקוֹנִין
העבודה להם לרבות האמונה באדם העליון מכל היא עבודה זרה
משום לא תעשה לך אלהים אחרים על פני
לפיכך ימעט עצמו האדם ויצטמצם לכדי צֵל
בפני אלוהיו

פרשת השבוע וירא
 ובתוכה פרשת העקדה עקדת יצחק
 אנשים דתיים שמתפללים יום יום
 מכירים את עקדת יצחק
 בעל פה
 בכל יום מימות השנה בתפילת שחרית קוראים את עקדת יצחק
 אינספור פירושים מנסים לפתור את החידה
 איך אבא מוכן להקריב את בנו לעולה
 אבא שביטל את הפולחנים האליליים
 והעניק לאנושות את האמונה באל אחד
 מצד אחד אמונה עמוקה בקיומו של בורא עולם
 שאין להרהר אחר מצותו
 כדברי הרמב"ם
 גבול אהבת ה' ויראתו עד היכן היא מגעת
 מאידך איך נתנת בכלל הוראה שכזו לאב
 לשחוט את בנו אשר אהב
 רבי אברהם אבן עזרא אומר
 ואחר שהכתוב אומר בתחילה והאלוהים ניסה את אברהם
 סרו כל הטענות
 וצריך שיהא די בכך

בִּידוּעַ הוּא שְׁקִיטָה אַרְבַּע
 נִקְרָאת כֵּךְ עַל שֵׁם אַרְבַּעַת הַזּוּגוֹת שֶׁנִּקְבְּרוּ שֵׁם אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ
 אָדָם וְחוּהָ אַבְרָהָם וְשָׂרָה יִצְחָק וְרִבְקָה וְיַעֲקֹב וְלֵאָה
 פִּרְשַׁת הַשְּׁבוּעַ פִּרְשַׁת חַיֵּי שָׂרָה מֵעֵלָה סִפֵּק בְּקַבִּיעָה הַזֹּאת
 וְכַךְ כָּתוּב

וְתָמַת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע הִיא חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
 נִשְׁאַלְתָּ הַשְּׂאֵלָה אֵיךְ מֵתִי יֵשֵׁב הַשֵּׁם קִרְיַת אַרְבַּע בְּמָקוֹם מוֹתָה
 עִם הָעוֹבְדָה שְׁבִנָּה שֶׁל שָׂרָה יִצְחָק לֹא הֵכִיר עַדִּי אֶת רִבְקָה
 שְׁעִימָה הוּא עֵתִיד לְהִקְבֹּר שֵׁם
 וּלְפָנֵי הוֹלְדַת יַעֲקֹב וְלֵאָה שְׂאֵף הֵם אֲמֹרִים לְהִקְבֹּר שֵׁם
 אַחַד הַהֶסְבְּרִים הוּא

שָׂרָה מֵתָה בְּמָקוֹם שֶׁשִּׁינָּה אֶת שְׁמוֹ פֶּעַם קִרְאוּ לְמָקוֹם חֶבְרוֹן
 וְאֵילוּ בּוֹזֵמִן כְּתִיבַת הַפִּרְשָׁה נִקְרָא אוֹתוֹ מָקוֹם קִרְיַת אַרְבַּע
 עַל שֵׁם אַרְבַּעַת הַזּוּגוֹת
 מֵאוֹחַר יוֹתֵר נִקְרָא הַמָּקוֹם מְמָרָא קִרְיַת הָאַרְבַּע הִיא חֶבְרוֹן
 הַסֵּבֵר אַחַר נוֹתֵן רִשׁׁי

קִרְיַת אַרְבַּע
 עַל שֵׁם אַרְבַּע עֲנֻקִים שֶׁהָיוּ שֵׁם
 אֲחִימֵן שְׁשִׁי וְתַלְמִי וְאַבְיָהֵם
 וּמִדּוּעַ נִקְרָאוּ כֵּךְ מוֹסְבֵר בְּמִסְכַּת סוֹטָה
 אֲחִימֵן מִיּוֹמֵן שְׁבָאֲחִים
 שְׁשִׁי שְׁמֵשִׁים אֶת הָאָרֶץ בְּשִׁחְתוֹת כְּלוֹמֵר כֹּל פִּיסַת קִרְקַע עֲלֵיהָ דֶרֶךְ
 הִיטָה לְבוֹר מִפְּנֵי כּוֹבֵד גּוֹפוֹ
 וְתַלְמִי שְׁמֵשִׁים אֶת הָאָרֶץ תְּלָמִים תְּלָמִים בְּהִלְכָתוֹ
 בְּרֹב מִשְׁקָלוֹ

בפרשת וַיֵּצֵא נכתב
 וְהָיָה זֶרְעֶךָ כְּעֵפֶר הָאָרֶץ
 וּפְרֻצֹתָ יָמָה וְקִדְמָה וְצִפּוֹנָה וְנִגְבָּה
 וְנִבְרָכוּ בָּךְ כָּל מְשֻׁפְחוֹת הָאָדָמָה וּבְזֶרְעֶךָ
 נוהגים לראות בפסוק הזה רק את הברכה ושוכחים את חלקו הראשון
 וְהָיָה זֶרְעֶךָ כְּעֵפֶר הָאָרֶץ
 רַבְּנוּ עוֹבְדֵי הַסְּפוֹרִנוּ אֵינוּ מִפְרֵשׁ אֶת עֵפֶר הָאָרֶץ כְּמוֹשֵׁג שֶׁל רִיבּוּי
 בְּדוּמָה לְהַבְטִיחָה שְׁנִרְבֶּה כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרוֹב
 כְּלוּמַר לְפָנַי שְׁעַם יִשְׂרָאֵל יִפְרוּץ יָמָה וְקִדְמָה וְצִפּוֹנָה וְנִגְבָּה
 קוֹדֵם לִכֵּן יִהְיֶה זֶרְעוֹ כְּעֵפֶר הָאָרֶץ
 הַיְינוּ יִגְיעוּ אֶל תְּכִלִּית הַשְּׁפָלוּת אֲשֶׁר כְּמוֹהָ לֹא הִיְתָה
 וּבְלִשׁוֹנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ עוֹבְדֵי הַסְּפוֹרִנוּ
 כִּי אִמְנֵם תְּשׁוּעַת הָאֵל הַעֲתִידָה
 תִּהְיֶה אַחֵר רֹב שְׁפָלוּת יִשְׂרָאֵל הַהוּנָה הַיּוֹם בְּגִלוּתָם
 אֲשֶׁר כְּמוֹהוּ לֹא נִהְיָה
 וּמִבְּאֵרִים בְּצִיטוֹט מִמִּסְכַּת בְּרִכּוֹת הָאוֹמֵר נִפְלָה וְלֹא תוֹסִיף לִנְפוֹל עוֹד
 פִּירוֹשׁ שֶׁתֵּהָא נִפִּילָה כָּל כֵּךְ גְּדוּלָה שְׂאֵי אִפְשֵׁר לִיפּוֹל עוֹד
 שֶׁהִגִּיעוּ לְדִיּוּטָה הַתַּחַתוֹנָה אֶל מִרְתַּף הַמִּרְתַּפִּים
 כְּלוּמַר אֵינִי לְצִפּוֹת לִישׁוּעָה כָּל זְמַן שְׁקִימַת אִפְשָׁרוֹת לְעוֹד נִפִּילָה
 רַק אַז
 לְאַחֵר כָּל הַנִּפְיִלוֹת הָאִפְשָׁרִיוֹת יִתְקַיֵּם בְּנוֹ חֵלְקוֹ הַשְּׁנִי שֶׁל הַפְּסוּקָה
 וּפְרֻצֹתָ יָמָה וְקִדְמָה וְצִפּוֹנָה וְנִגְבָּה
 וְנִבְרָכוּ בָּךְ כָּל מְשֻׁפְחוֹת הָאָדָמָה וּבְזֶרְעֶךָ

פרשת וַיֵּשֶׁב
 אמר רבי יוחנן
 כל מקום שנאמר וַיֵּשֶׁב אינו אלא לשון של צער
 בְּעֵינַיִם עַל סוּגְיָה זוּ בַּמַּסְכָּת סְנֵה־דְרִין נִכְתַּב
 בַּא הַדְּבַר לְלַמֵּד כִּי יִשְׂרָאֵל אֵינוֹ צָרִיךְ לַחַיּוֹת חַיִּים שֶׁל מְנוּחָה וּשְׁלוּוָה
 חַיִּים שְׁבָהֶם גְּדָמָה לוֹ כִּי אֵין עוֹד מָה לַעֲשׂוֹת וּלְתַקֵּן בְּעוֹלָם
 וּבְכָל מְקוֹם שִׁישׁ יֹשִׁיבָה כְּזוֹ הִיא מוֹעֵדֶת לַפּוֹרְעָנוֹת
 לְבִיסוֹס טַעֲנָה זוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחֲנָן הוּא מְבִיא דוּגְמָאוֹת
 שְׁנֵאמַר בַּסֵּפֶר בַּמִּדְבָּר
 וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּשִׁטִּים וַיִּחַל הָעַם לְזָנוֹת אֶל בְּנוֹת מוֹאָב
 וְנֵאמַר בַּסֵּפֶר בְּרֵאשִׁית
 וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ גּוֹשֶׁן וּמִיָּד אַחֲרַי כֵּךְ וַיִּקְרְבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת
 וְנֵאמַר גַּם בַּסֵּפֶר מַלְכִים
 וַיֵּשֶׁב יְהוּדָה וַיִּשְׂרָאֵל לְבַטַח אִישׁ תַּחַת גַּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֵנָתוֹ
 וְאַחֲרַי כֵּךְ
 וַיִּקָּם ה' שְׁטֵן לְשַׁלְמָה אֶת הַדָּד הָאֲדוּמִי מִזֶּרַע הַמֶּלֶךְ הוּא בְּאֲדוּם
 וְגַם בַּפְּרָשָׁת הַשְּׁבוּעַ הַזֹּאת שֶׁנִּפְתַּחַת בְּפָסוּק
 וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִגּוּרֵי אָבִיו בְּאֶרֶץ כְּנַעַן
 וְכַעֲבוֹר שְׁנֵי פָסוּקִים
 וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת דְּבַתָּם רָעָה אֶל אָבִיהֶם

פרשת מקץ
 מסופר בה על שני החלומות שחלם פרעה
 בחלום הראשון
 שבע פרות דקות ושרופות בולעות את שבע הפרות הדשנות
 בחלום השני
 שבע שבלים דקות בולעות את שבע השבלים הבריאות והמלאות
 יוסף בעל החלומות מודיע לפרעה שהחלומות חלום אחד הם
 והישנות החלום מעידה על כוונת אלהים למהר ולקיימו
 הוא מחלק את פתרון החלום לשלושה
 הסבר החלום המציג בעיה פתרון הבעיה
 ובתוך כך הוא גם דואג לעצמו
 היינו יוסף מציג גם את הבעיה גם את פתרונה וגם את מי שיפתור
 הנה הולכים ובאים שבע שנים של שובע ולאחריהן שבע שנים של רעב
 וקיימת סכנה ששבע השנים הרעות ישכיחו את שבע השנים הטובות
 וכמו שנאמר שם
 וְכָל־הָרָעַב אֶת־הָאָרֶץ
 ועל כן יש לקיים את החלום כלשונו
 יבלעו השנים הרעות את השנים הטובות
 לעשות מעשה שיעביר חלק מן הטוב שבשנים הטובות אל הרעות
 וכאן הוא מציג במרומו את עצמו לתפקיד הרם
 כמו שאמר יוסף אל פרעה
 וְעַתָּה יֵרָא פְרֹעֶה אִישׁ נְבוֹן וְחָכָם וַיִּשְׁתַּהוּ עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם
 ואכן אומר לו פרעה
 אִין נְבוֹן וְחָכָם כְּמוֹךָ
 והוא ממנה אותו למושל על כל ארץ מצרים

בברכת יעקב אבינו לבניו מתוך פרשת השבוע ויחי
 החותמת את ספר בראשית
 מופיע המשפט המפורסם
 בן פורת יוסף בן פורת עלי עין
 המשפט הזה היה ועודנו מעין תפילה מפני עין רעה
 במסכת ברכות מסופר על רבי יוחנן שהיה יפה תואר עד מאד
 טלו גביע של כסף חדש מבית הצורף מלאו אותו בגרגרי רימון אדום
 שימו מסביב לשפת הגביע זר של וְרָדִים אדומים
 הניחו את הגביע על אדן החלון בין אור השמש לַיָּל
 משהו מן הזוהר הזה הוא מעין יופיו של רבי יוחנן
 היה לו הרגל לרבי יוחנן לשבת בשערי בית הטבילה של הנשים
 והיה אומר
 כאשר עולות בנות ישראל ובאות מן הטבילה
 יסתכלו בי ויהיו להן ילדים יפים כמוני
 אמרו לו חכמים
 אין אדוני מתירא מעין הרע
 אמר להם אני מזרעו של יוסף ואין שולטת בנו עין רעה
 ככתוב
 בן פורת יוסף בן פורת עלי עין
 ואמר רבי אבהו אל תקרא עלי עין אלא עולי עין
 שהם מעולים ומסולקים משליטתה של העין
 ומדוע
 יש אומרים
 עין של יוסף שלא הלכה שבי אחר פיתויה של אשת פוטיפר
 שכרו שאין עין הרע שולטת בו

לא צריך להיות כְּבִשָּׁה בשביל להיות רועה
 ואכן כְּבִשָּׁה אינה יכולה לרעות את הצאן
 אלא שמנהיג ראוי לו להכיר את דרכי הרועים
 וכך אומר המדרש על הפסוק ומשה היה רועה את צאן יתרו
 המופיע בפרשת השבוע הזה פרשת שמות
 נאמר בתהלים ה' צדיק יבחן
 ובמה הוא בוחנו בְּמַרְעָה צאן שנאמר על דוד המלך
 ויקחהו ממכלאות צאן
 מָה היה עושה דוד
 היה מונע הגדולים מפני הקטנים והיה מוציא הקטנים לרעות
 כדי שירעו עשב הרך
 אחר כך היה מוציא הזקנים כדי שירעו עשב הבינונית
 ואחר כך היה מוציא הבחורים שיהיו אוכלין עשב הקשה
 אמר הקדוש ברוך הוא
 מי שהוא יודע לרעות איש לפי כוחו יבוא וירעה בעמי
 ואף משה רבנו לא בְּחָנוּ הקדוש ברוך הוא אלא בְּצִאן
 אמרו רבותינו כשהיה משה רבנו רועה צאנו של יתרו במדבר
 ברח ממנו גדי ורץ אחריו עד שהגיע לחסית שהוא מן יֶרֶק
 נודמנה לו שם בריכה של מים ועמד הגדי לשתות
 כיון שהגיע משה אצלו אמר לגדי
 אני לא הייתי יודע שְׂרָץ היית מפני צָמָא עָנַף אתה
 הרכיב את הגדי על כתפו והיה מהלך
 אמר הקדוש ברוך הוא יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם
 כך חיך אתה תרעה צאני ישראל
 במקומות רבים בְּמַדְרָשִׁים מוצאים אנו את שמו של משה רבנו
 מְרַע"ה שהוא ראשי תיבות
 משה רבנו עליו השלום

פרשת וארא

על מוצאו של משה רבנו

משה רבנו נולד לעמרם וליוכבד שהיתה דודתו של עמרם

מבחינת משפטי התורה אנחנו יודעים כי דודתו של יהודי

אסורה לו לנישואין

בספר ויקרא פרק כ פסוק יט כתוב

וערות אחות אמך ואחות אביך לא תגלה

וכן הלאה בפסוק כ

ואיש אשר ישכב את דודתו ערות דודו גלה חטאם ישאו ערירים ימותו

זוהי עבירה בגדר איסורי העריות ומדובר על איסור פרת

מן החמורים ביותר

אלא שנישואין אלה של עמרם ויוכבד התקיימו לפני מתן תורה

לפני האיסור

מדוע הסכים אלהים שייוולד אדם כמשה ויגיע למעלת רבנו

מנישואין שהוא עתיד להזהיר עליהם ולאסור אותם

ומפרשים

נישואי עמרם עם דודתו יוצרים פגם כלשהו במוצאו של משה רבנו

וראוי ומוטב תמיד שיימצא פגם וליקוי במנהיג ובעל שררה

על ידי כך יוכל העם להטיח בפניו את את עברו ואת מוצאו

לרסנו ולהגבילו מלעשות כל שיעלה על דעתו

בפרשת השבוע בוא כתוב
 ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו למאיש ועד בהמה
 מי שלא יודע מה זה לא יחרץ כלב לשונו
 מוזמן לקרוא את הפירוש הנהיר והבהיר של רש"י
 וכך מפרש רש"י

אומר אני שהוא לשון שגון לא ישגן
 וכן לא חרץ לבני ישראל לאיש את לשונו לא שיגן
 אז תחרץ תשתגן למורג חרוץ שגון מחשבות חרוץ
 אדם חרוץ ושגון ונד חרוצים תעשיר
 סוף ציטוט

עכשיו מובן לכל מהו לא יחרץ כלב לשונו
 ואף על פי כן מצא רבנו אברהם אבן עזרא טעם להרחיב
 לא יחרץ כלב לשונו שיפחידם
 והטעם שיהיה נובח או נושך
 אבן שושן מסביר במילונו
 חרץ את לשונו שיגן שרוב לשונו
 לשם נביחה או נשיכה
 אלהים מבטיח למשה להביא על המצרים את המכה האחרונה
 מכת בכורות
 ולכל בני ישראל לא יאונה כל רע

ככתוב
 ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו למאיש ועד בהמה
 למען תדעון אשר יפלה יהוה
 בין מצרים ובין ישראל

חֲפִיפָה פִּירוּשָׁה פְּסוּי צְפוּי
 אַבְל חֲפִיפָה הִיא גַם שִׁוּוּיֹן גָּמוּר בֵּין דָּבָר לְדָבָר
 תְּהִלֵּיךְ שֶׁל חֲפִיפָה הִיא הַפְּעוּלָה לְקִרְאָת הַחֲפִיפָה עֲצֵמָה לְקִרְאָת הַשׁוּוּיֹן
 מִנְהַל יוֹצֵא מִקְּבֵל אֵת פְּנֵי הַמְּנַהֵל הַנִּכְנָס וְהֵם עוֹשִׂים חֲפִיפָה
 הַמְּנַהֵל הַיּוֹצֵא מִמְּשִׁיךְ בַּתְּפִקִּידוֹ עַד שֶׁהַמְּנַהֵל הַנִּכְנָס לּוֹמֵד אֵת הַתְּפִקִּיד
 הַזֶּמֶן שֶׁהֵם שׁוֹהִים יַחְדָּו נִקְרָא תְּקוּפַת הַחֲפִיפָה

מְעִין

עוֹד זֶה מְדַבֵּר וְזֶה בֹא
 בְּפִרְשַׁת הַשְּׁבוּעַ בְּשִׁלַּח כְּתוּב
 לֹא יָמִישׁ עִמּוֹד הָעֵנָן יוֹמָם וְעִמּוֹד הָאֵשׁ לַלַּיְלָה לְפָנָי הָעָם
 וְרַש"י מְפָרֵשׁ
 מְגִיד שֶׁעִמּוֹד הָעֵנָן מְשַׁלֵּם לְעִמּוֹד הָאֵשׁ
 וְעִמּוֹד הָאֵשׁ מְשַׁלֵּם לְעִמּוֹד הָעֵנָן
 שְׂעָד שֶׁלֹּא יִשְׁקַע זֶה עוֹלָה זֶה
 כְּלוּמַר זֶהוּ תְּהִלֵּיךְ הַחֲפִיפָה הַרְאֵשׁוֹן שֶׁאֲנַחְנוּ מְכִירִים
 עִמּוֹד הָעֵנָן אֵף עַל פִּי שֶׁהַחֲשִׁיךְ הַיּוֹם נִשְׂאָר עַד שִׁיחְלִיפוּ עִמּוֹד הָאֵשׁ
 וְעִמּוֹד הָאֵשׁ אֵף עַל פִּי שֶׁהָאִיר הַיּוֹם נִשְׂאָר
 עַד שִׁיחְלִיפוּ עִמּוֹד הָעֵנָן

בפרשת יתרו
 מייעץ יתרו למשה רבנו
 ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע
 ושמת עליהם שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרות
 ושפטו את העם בכל עת
 והיה כל הדבר הגדול יביאו אליך וכל הדבר הקטון ישפטו הם
 והקל מעליך ונשאו אתך
 ואז בא הפסוק
 וישמע משה לקול חותנו ויעש כל אשר אמר
 האמנם שמע משה לעצת יתרו ועשה כל אשר אמר
 שהרי נאמר בהמשך
 את הדבר הקשה יביאון אל משה וכל הדבר הקטון ישפטו הם
 יתרו הציע למשה לשפוט את כל הדבר הגדול
 משה רבנו תיקן קצת את ההצעה ורק את הדבר הקשה יביאון אל משה
 ובענין זה מה ההבדל בין גדול לבין קשה
 יתרו חשב שחלוקת העבודה בין הערפאות צריכה להיעשות
 לפי גודל התביעה
 ואילו משה ידע שדין פרוטה כדין מאה
 ולכן הקושי הכרוך בהכרעת הדין הוא הקובע
 מי ישפוט בין הניצים

בפרשת משפטים

יש פסוק המנטרל את כוחו של הרוב אם מטרתו רעה
 נאמר לא תהיה אחרי רבים לרעות
 ולא תענה על ריב לנטות אחרי רבים להטות
 רש"י מפרש אם ישאלך דבר למשפט
 לא תענה לנטות לצד אחד ולסלק עצמך מן הריב
 אלא הוי דן אותו לאמיתו ואני אומר
 לישובו על אופניו כפשוטו וכך פתרונו
 לא תהיה אחרי רבים לרעות
 אם ראית רשעים מטין משפט
 לא תאמר הואיל ורבים הם הנני נוטה אחריהם
 ולא תענה על ריב לנטות אחרי רבים להטות
 ואם ישאלך הנדון על אותו המשפט
 אל תעננו על הריב דבר הנוטה אחרי אותו רבים
 להטות את המשפט מאמיתו
 אלא אמור את המשפט כאשר הוא
 וקולר יהא תלוי בצואר הרבים
 כלומר

מי שמוציא מן הפסוק השלם רק את המלים אחרי רבים להטות
 וגורס שהרוב קובע הכל טועה ומטעה
 מתחת למילה רבים יש את הטעם טפחא
 והוא מן המפסיקים הקטנים המפסיק בין המילה רבים לבין להטות
 וכך יש להבין
 ולא תענה על ריב לנטות אחרי רבים להטות
 הדבר פסול מעיקרו
 ונאמר במסכת סנהדרין
 לא פהטינה לטובה הטינה לרעה
 הטינה לטובה על פי אחד
 הטינה לרעה
 על פי שניים

פסוק יפה מפרשת השבוע תרומה
וְאֵת הַמִּשְׁכָּן תַּעֲשֶׂה עֶשֶׂר יְרֵיעוֹת שֵׁשׁ מִשְׁזָר
וְתַכְלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי
כְּרִבִּים מַעֲשֵׂה חוֹשֵׁב תַּעֲשֶׂה אוֹתָם
מַעֲשֵׂה חוֹשֵׁב הוּא מַעֲשֵׂה שְׂקֵדְמָה לוֹ מַחֲשֵׁבָה
הַמַּעֲשֵׂה לֹא יִיעֲשֶׂה בְּטֵרֵם נִבְדָּק וְנִמְצָא רֹאוּי לַעֲשׂוֹתוֹ
אֹמֵר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּמִסְכַּת יוֹמָא שְׂרוּקְמִין בְּמָקוֹם שְׁחוֹשְׁבִין
בְּאוֹתוֹ מָקוֹם בִּירְיעָה בּוֹ מֵתְכוּוֹנִים לְרָקוֹם
מִצִּירִים קוֹדֵם לְכֵן אֵת הַצּוֹרָה
וְרַק אַחַר כֵּךְ כִּשְׁהַצּוֹרָה מְנִיחָה אֵת הַדַּעַת מֵתַחֲלִילִים בְּמִלְאֶכֶת הַרְקָמָה
מִצִּירִים צוֹרָה אֵיזוֹ צוֹרָה אַרְיָה נֶשֶׁר חוֹשְׁבִים טוֹב טוֹב
בְּשִׁבִיל שִׁיחָא זֶה מַעֲשֵׂה חוֹשֵׁב
בְּכָל עֶרֶב שַׁבַּת אֲנַחְנוּ מוֹזְמִירִים אֵת הַפִּיּוֹט לְכֵה דוֹדֵי
לְרַבִּי שְׁלֵמָה אֶלְקָבֶץ
לְקִרְאֵת שַׁבַּת לְכוּ וְנִלְכֵה כִּי הֵיא מְקוֹר הַבְּרַכָּה
מֵרֵאשׁ מְקַדֵּם נְסוּכָה
סוּף מַעֲשֵׂה בְּמַחֲשֵׁבָה תַּחֲלִילָה
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה הַבְּרִיאָה בְּרֵא יוֹם יוֹם בְּרִיאוֹת לְקִרְאֵת הַשַּׁבַּת
אֶף עַל פִּי שֶׁהַשַּׁבַּת הוֹכְרָזָה וְנִבְרָאָה בְּסוּף הַבְּרִיאָה
הַשַּׁבַּת נִקְבְּעָה מֵרֵאשׁ מְקַדֵּם לְפָנֵי הַבְּרִיאָה
מֵרֵאשׁ מְקַדֵּם הֵיטָה כִּבְר נְסוּכָה מַעֲשֵׂה חוֹשֵׁב
בְּמַחֲשֵׁבָה תַּחֲלִילָה

פרשת ויקהל

משך אותי פסוק אחד

ויעש את הכיור נחושת ואת פנו נחושת
 במראות הצובאות אשר צבאו פתח אוהל מועד
 מנין היו לו לבצלאל בן חור בונה המשכן מראות
 והנה כתוב במדרש תנחומא

אתה מוצא

בשעה שהיו ישראל בעבודת פךך במצרים
 גזר עליהם פרעה שלא יהיו ישנים בבתיהן שלא יהיו משמשין מטותיהן
 מה היו בנות ישראל עושות יורדות לשאוב מים מן היאור
 והקדוש ברוך הוא היה מזמין להם דגים קטנים בתוך כדיהן
 והן מוכרות ומבשלות מהן ולוקחות מהן יין
 והולכות לשדה ומאכילות את בעליהן שם
 משהיו אוכלין ושותין נוטלות המראות ומביטות בהן עם בעליהן
 זאת אומרת אני נאה ממך וזה אומר אני נאה ממך
 ומתוך כך היו מרגילין עצמן לידי תאוה ופרין ורביין
 והקדוש ברוך הוא פוקדן לאלתר
 בזכות אותן מראות שהיו מראות לבעליהן
 ומרגילות אותן לידי תאוה מתוך הפךך
 העמידו כל הצבאות
 שנאמר
 יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים

פרשת קדושים
 עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְצֻוִּים לֵהיוֹת קְדוֹשִׁים קְדוֹשִׁים תְּהִיוּ
 הַרְמַב"ן רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן נַחֲמָן מִפְּרֵשׁ פְּרוּשִׁים תְּהִיוּ
 כְּלוֹמַר הִסִּירוּ מִכֶּם אֶת הַמִּידוֹת הַמְּכֹעֵרוֹת
 וּמֵהֵי מִידָה מְכֹעֵרֶת
 שִׁימוֹשׁ לְרַעָה בַחֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים לְעִבּוֹר עֲבִירָה
 הֵינּוּ שֶׁבְכָל מָקוֹם בּוֹ אֵין אִיסוּר מִפּוֹרֵשׁ רֹאִים בּוֹ דְבַר מוֹתֵר
 וְכוֹתֵבֶת הַפְּרוֹפֶסוֹר נַחֲמָה לִיבּוּבִיץ
 דְּבַר גְּדוֹל הַשְּׁמִיעָנוּ הַרְמַב"ן פָּאן
 וַיֵּשׁ לוֹ הַשְּׁלֵכוֹת עַל כָּל שְׂטָחֵי הַחַיִּים
 לְמִירוֹת מְצֻוֹת עֹשֶׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה שְׁבַת־תּוֹרָה
 עַל אִף רִיבּוֹי מְצֻוֹת מְדְאוּרִיתָא וּמְצֻוֹת מְדְרִבְגָּן
 עַדִּין יֵשׁ אִיסוּרִים שְׂאִינִם כְּלוּלִים בְּשׁוּם מָקוֹם בְּתוֹרָה
 שְׁלֹא הוּזְכַּר אִיסוּר זֶה מִן הַתּוֹרָה
 וַיֵּשׁ לְהַתְּרִיחַק מֵהֶם
 בְּשׁוּם מָקוֹם בְּתוֹרָה לֹא מְצִינוּ אִיסוּר עַל הַכְּנַסַּת צֶלֶם לְהִיכַל
 אֲבָל הַדְּבַר אִיסוּר
 וְאִם תּוֹכִיחַ אָדָם עַל הַתְּנַהֲגוּתוֹ זֹו לְמָה תַעֲשֶׂה כֶּךָ
 אֵל יִטְעֵן כְּנִגְדְּךָ טַעְנָה נְצַחַת אִיפֵה כְּתוּב בְּתוֹרָה שׁוֹה אִיסוּר
 לֹא הוּזְכַּר אִיסוּר זֶה בְּתוֹרָה
 וְהַטּוֹעֵן כֶּךָ נִקְרָא בְּפִי הַרְמַב"ן
 נִבְּל בְּרִשׁוֹת הַתּוֹרָה

פרשת בְּהָר

כתוב

לא תונו איש את עמיתו
 לימים נחלקו האמוראים החכמים על פסוק זה
 האם באונאת ממון עסקינן או שמא באונאת דברים
 אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי
 גדול אונאת דברים מאונאת ממון
 שאונאת ממון זהו דבר הניתן להישבון ואונאת דברים לא ניתן להישבון
 באונאת דברים הא כיצד
 אם החוטא לשעבר היה לבעל תשובה אל יאמר לו
 זכור מעשיך הראשונים
 אין מזכירין לחוטא את חטאי קעבר
 אם היה גר ובא ללמוד תורה אל יאמר לו
 פה שאכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים
 בא ללמוד תורה שנאמרה מפי הגבורה
 הנה הגענו שוב לחוק איסור לשון הרע
 בסוגית תנורו של עכנאי במסכת בבא מציעא נאמר
 כל השערים ננעלו חוץ משערי אונאה
 ועוד נאמר באותה מסכת
 כל המלבין פני חבירו ברבים כאילו שופך דמים
 יפה הסביר זאת רב נחמן בר יצחק
 שהרי רואים אותו את המתבייש תחילה מאדים מבושה
 אחר כך הולך האודם ובא החיוורון
 ופניו מלבינים

פרשת בלק
 ההפטרה שבאה לאחר הפרשה
 לקוחה מספר מיכה פרק ה'
 ושם לומדים מה אנחנו נדרשים לעשות בחיינו
 בבית הספר היסודי בו למדתי
 הסביר לנו המורה לתנ"ך מר אריה קוצר
 שהקטע הזה מכיל את כל היהדות
 ומשום חשיבותו צינה עלינו ללמוד אותו בעל פה
 בַּמָּה אֶקְדָּם יְהוָה אֲפָף לֵאלֹהֵי מְרוֹם
 הַאֲקַדְמֵנוּ בְּעוֹלוֹת בְּעִגְלִים בְּנֵי שָׁנָה
 הִירְצָה יְהוָה בְּאַלְפֵי אֵילִים בְּרִבְבוֹת נַחְלֵי שָׁמֶן
 הֶאֱתַן בְּכוֹרֵי פִשְׁעֵי פְרִי בְטְנֵי חַטָּאת נִפְשֵׁי
 הַגִּיד לְךָ אָדָם מֵה טוֹב וּמָה יְהוָה דוֹרֵשׁ מִמֶּךָ
 כִּי אִם עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט
 וְאַהֲבַת חֶסֶד
 וְהִצַּנֵּעַ לֶכֶת
 עִם-אֱלֹהֶיךָ
 כֹּל חַיִּי אֲנִי הוֹלֵךְ עִם הַדְּבָרִים הַלְלוּ בְּרֵאשֵׁי
 בַתְּקוּהָ
 לְהַגְשִׁימָם

הַנָּאָה

פירושה עונג תענוג קורת רוח נחת רוח
 חוויית הַהַנָּאָה איננה מחייבת בהכרח פעילות כלשהי
 יכול אדם לחוש בַּהַנָּאָה בגלל בשורה טובה
 שלא עשה למענה דבר

הַנָּאָה

מי אינו יודע הַנָּאָה
 אבל המילה הַנָּאָה באותו ניקוד חטף פתח קמץ ועוד קמץ
 יכולה להתפרש אחרת לגמרי
 הַנָּאָה הינה מניעה עיכוב אי מתן אפשרות הפרה
 להניא משמע לנקוט פעולה אקטיבית בשביל למנוע מעשה
 בפרשת השבוע מְטוֹת נכתב
 ואם הִנִּיא אָבִיָּה אֹתָהּ
 רש"י מפרש
 הָיָי אומר הַנָּאָה זו הַפְּרָה
 ופשוטו
 לְשׁוֹן מניעה וְהַסְרָה
 עכשיו צָא ולמד מהי
 טוֹבַת הַנָּאָה

בפרשת השבוע וְאֶתְחַנֵּן
יש פסוק המחייב אותנו לשמור על עצמנו ולא רק לשמור אלא מאד
וְנִשְׁמַרְתֶּם מֵאֵד לְנַפְשׁוֹתֵיכֶם
ובכל זאת בזמן התפילה אסור להפסיק גם אם פונים אל המתפלל ונאמר
אפילו המלך שואל בשלמו לא ישיבנו בשעת התפילה
אמר רב יוסף לא שנו אלא למלכי ישראל
אבל למלכי אומות העולם פוסק תפילתו מחמת הסכנה
ומספרת הגמרא על חסיד אחד שהיה מתפלל בדרך
בא הגמון אחד משריו של המלך ונתן לו שלום והחסיד לא החזיר לו שלום
המתין השר עד שסיים אותו חסיד תפילתו לאחר שסיים אמר לו
רִיקָא וְהֵלֵא כְּתוּב בְּתוֹרַתְכֶם וְנִשְׁמַרְתֶּם מֵאֵד לְנַפְשׁוֹתֵיכֶם
אם הייתי חותך ראשך בסייף מי היה תובע דמך מִיָּדִי
ענה לו החסיד
אילו היית עומד לפני מלך בשר ודם ובא חברך ונתן לך שלום
היית מחזיר לו
אמר לו לָאוּ
אמר לו ואם היית מחזיר לו מָה היו עושים לך
אמר לו היו חותכים את ראשי בסייף
אמר לו וְהֵלֵא דְבָרִים קֵל וְחוֹמֵר
ומה אתה שהיית עומד לפני מלך בשר ודם שהיום כאן ומחר בקבר
כָּךְ אֲנִי שֶׁהֵייתִי עוֹמֵד לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שהוא חי וקיים לְעַד וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים
על אחת כמה וכמה
מִיָּד נִתְפָּיִס אוֹתוֹ הַגְּמוֹן
ונפטר אותו חסיד לביתו
בְּשָׁלוֹם

פרשת השבוע היא פרשת עקב
 ובכל בתי הכנסת יקראו מחר את הפסוקים
 כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה
 ארץ נחלי מים עינות ותהומות יוצאים בקעה ובהר
 ארץ חטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש
 ארץ אשר לא במסכנת תאכל בה לחם

נו

זה מה שיש לנו

אלא שיותר מאוחר באותה פרשה נאמר
 ארץ אשר ה' אלהיך דורש אותה תמיד עיני ה' אלהיך בה
 במסכת ראש השנה מפרשים זאת גם לברכה וגם לאזהרה
 עיני ה' אלהיך בה עתים לטובה עתים לרעה

כיצד

והיה אם שמוע תשמעו לטובה
 ואם יפתה לבבכם לרעה
 והגמול הטוב או הגזקה הרעה יבואו תמיד עקב תשמעון אם לאו
 המילה עקב מורה על סוף ותכלית
 זה תלוי בנו

פרשת השבוע שופטים נפתחת בפסוק
 שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך
 מי קיבל את הציווי הזה תתן
 מיהו אשר יתן לנו שופטים ושוטרים
 יש מקומות בהם נבחרים השופטים ישירות על ידי העם
 ויש שהם ממונים על ידי השלטון
 אנחנו ערים בזמן האחרון לויכוחים נוקבים בצמרת השלטון שלנו
 מהי הדרך הראויה ביותר למינום של השופטים
 והאם ראוי למנות נשיא לבית המשפט העליון על פי הוותק
 הפסוק
 שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך נשאר תעלומה
 שופטים ושוטרים על פי הפסוק הזה ניתנים לעם לא ממונים
 מיהו הנותן
 אם המילה תתן מתיחסת למילה לך ואם לך הוא העם
 הרי שהעם הוא אשר יתן לעצמו שופטים ושוטרים
 בתקופה בה בית המשפט רשאי לדון את השלטון המחוקק
 מעמדו של בית המשפט רם ונישא מעל מעמד השלטון
 ובדרך עקיפה מכונן הסמכות לפרש את החוק
 הוא השלטון
 אם כך מי יתן עלינו שופטים ושוטרים
 מי קובע את השליטים השולטים

בפרשת השבוע כי תצא
 אנחנו מוצאים את הפתגם הידוע
 לא תחסום שור בדישו
 היינו בשעה שהשור עוסק בְּדִישׁ אין לחסום אותו מלאכול
 מכאן נגזרת זכותו של פועל לאכול אצל בעל הבית
 במסכת בבא מציעא פרק השוכר את הפועלים
 מוסברת ההקשה הזאת בין השור והפועל מקל וחומר
 מה שור שאין אנחנו מצויים להחיותו אנחנו מצויים בענין חסימתו
 אדם שאנחנו מצויים להחיותו נחסום אותו
 ואין מדובר רק באדם פועל העוסק בקצירת הפירות או בְּבָצִיר הענבים
 אלא אפילו אם הפועל עוסק בסבלות גרידא
 ככתוב בהמשך
 כי תבוא בכרם רעף ואכלת ענבים
 כלומר גם במקרה שהפועל נשכר רק לשאת את הענבים
 מן הכרם החוצה
 רשאי לאכול מהם
 וההסבר הפשוט אומר
 כל אימת שאדם עוסק במלאכה כלשהי המניבה מוצר כלשהו
 רשאי ליהנות ממנו במידה הראויה לעצמו
 אפילו הוא רק פועל שכיר אצל בעל בית העסק
 כיוון שהוא עִמַל על הפרי
 נעשה הפרי פרי עמלו לתכלית ראויה

בפרשת השבוע כי תבוא נאמר
 השקיפה ממעון קדשך מן השמים
 וברך את עמך את ישראל
 ואת האדמה אשר נתת לנו כאשר נשבעת לאבותינו
 ארץ זבת חלב ודבש
 רש"י מפרש
 עשינו מה שגזרת עלינו
 עשה אתה מה שעליך לעשות
 שאמרת
 אם בחוקותי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם
 מעון הוא אחד משמות השמים
 ריש לקיש מנה שבעה
 וילון רקיע שחקים זבול מעון מכון ערבות
 לכל אחד מהם תפקיד נפרד
 המעון הוא מקום בו כיתות של מלאכי השרת
 אומרות שירה בלילה וחשות כלומר שותקות ביום
 מפני כבודן של ישראל
 מאותו מעון קדוש משקיף עלינו הקדוש ברוך
 וברצותו
 מברך

פרשת וזאת הברכה היא האחרונה
 בשבוע הבא נתחיל מבראשית וחוזר חלילה כמידי שנה
 כאן עלה משה רבנו לפסגת הר נבו
 לראות את הארץ המובטחת שאליה לא יבוא ושם מת
 הקדוש ברוך הוא עצמו קבר אותו בגיא
 בארץ מואב מול בית פעור
 זהו תיאור פחות או יותר מדוייק של מקום קבורתו
 ובכל זאת
 לא ידע איש קבורתו עד היום הזה
 מכאן עוברת השליחות ליהושע בן נון שיכבוש את הארץ
 אחרי קריאת הפרשה נוהגים לקרוא את מגילת קוהלת
 שהמוטו המרכזי בה הוא הֶהְבֵּל וְהֵהָבִלִים
 וכך אומר המדרש
 שבעה הבלים שאמר קוהלת
 כנגד שבעה עולמות שהאדם רואה בחייו
 בן שנה דומה למלך והכל מחבקין ומנשקין אותו
 בן שנתיים ושלש דומה לחזיר שפושט ידיו בִּבְיָבִין
 בן עשר קופץ כְּגָדִי
 בן עשרים נוהם כְּסוּס מְשַׁפֵּר עֵצָמוֹ וְחַפֵּץ לִישָׂא אִשָּׁה
 נשא אשה הרי הוא כְּחֹמֶר
 אין הוא חמור משום שנשא אשה
 אלא משום שנשא אשה הריהו נושא בְּעוֹל הַפְּרָנְסָה וְהַמְשַׁפְּחָה
 הוליד בנים מעיז פנים כְּכֶלֶב לֵהֲבִיא לֶחֶם לֶחֶם וּמְזוֹנוֹת
 הַזִּקֵּן הַרְיָהוּ בְּקוֹף
 אלה העולמות וכולם הֶבֶל הֶבֶלִים
 ואף על פי כן
 סוף דבר הכל נשמע את האלהים יְרָא ואת מצוותיו שְׁמֹר
 כי זה כָּל הָאָדָם

עֲרַבִּים

העולם הערבי יתפקח ביום מן הימים
 ויעלה על דעתו רעיון משונה שלא עלה עד כה
 מדינה של יהודים באיזור זה דבר טוב
 היא יכולה להביא לשגשוג המרחב כולו
 בתמורה היא תובעת לה חלקת אדמה מוגדרת בְּטוֹחָה
 וּ זְנִיחָה
 זה מול זה זה מרויח
 שווה לעולם הערבי מדינה יהודית מכל בחינה שהיא
 היא יודעת להפריח שְׂמֻמּוֹת ורוב האדמות פה מְדֻבָּר
 רמת החיים תעלה באיכותה מעלה מעלה
 כל כך הרבה ישראלים שישראל קטנה עליהם ילכו למדינה שכנה
 יקימו מפעלים יעסיקו עובדים ישלמו מס
 מה רע
 אפשר לאחד חברות כלכליות שיתחרו בשוק העולמי
 נשכלל תרבויות נחליף רשמים נשפיע לטוב כל הארץ
 מרחבים שוממים יוריקו
 רק רווחים עוד רווחים ועוד ועוד רווחים
 יש לנו שני נְמָלִי ים גדולים שניתן להרחיבם תיפה ואשדוד
 גם את עזה יציל רק נְמַל בינלאומי גדול
 זהו פוטנציאל ענק למטענים לְנוֹפֵשׁ מכל מקום באיזור
 כל המקום הזה זרוע אבני דרך היסטוריות
 וטיפוח נכון שלהן יביא מיליוני תיירים מכל העולם
 מדינת ישראל כדאית נחוצה וחייבת להיות רְצוּחָה
 יותר מזה
 צריך להקדים ולומר לה
 אהלן וסהלן

אין הבדל בין ערבי ליהודי כבני אדם
 כל אחד ואחד הוא בן אדם ורק אחר כך ערבי או יהודי
 אז אחרי שעניין בני האדם הוצא מן הדיון
 ישנם הבדלים תהומיים בין ערבי ליהודי
 הבדלים המשפיעים מהותית על האדם שבהם
 אחד התחומים החשובים ואולי החשוב שבהם
 הוא הקשר בין הערבי לאדמתו לעומת הקשר של היהודי לאדמה
 הישראלית הגאה והנאור רואה בקשר הזה לאדמה דבר משני
 הערבי איננו רואה את עצמו חי ללא האדמה הקדושה
 לא בכדי אמרתי הערבי לאדמתו והיהודי לאדמה
 אם ליהודי יש אדמה מה טוב ואם לאו אז אין
 אלפיים שנים הוא חי על אדמות ניכר
 יש דברים אחרים כסף קונה אדמה בכל מקום
 וכאן הטעות
 הרבה כסף הון תועפות אוצרות קורח
 אינם מספיקים ליהודי לקנות אדמה ממנה אי אפשר לגרש אותו
 להתעלל ולהתעמר בו ובמשפחתו
 הערבי הרבה יותר חכם
 הוא יודע שאין חיים אלא על פני האדמה
 אם להילחם אזי מלחמת קודש על האדמה עד שתהא אדמתו
 איך עושים את זה
 נצמדים אליה חזק
 סומוד

הערבים

אינם מבחינים בין יהודים שוחרי שלום ליהודים מחרחרי מלחמה
 אלה גם אלה יהודים כופרים
 אף שבימים קדמונים באו שני העמים מִבְּטֵן אחת
 התפצלו להם צאצאי האחים יצחק וישמעאל
 השנאה של הערבים ליהודים היא שינאה מובנית
 הנמשכת כאלף וחמש מאות שנים
 היהודים שחיו בארצות ערב הכירו היטב את נחת זרועה של השנאה
 עכשיו לומדים אותה על גופם ונפשם יהודי אירופה והגלויות האחרות
 אחד העקרונות של השנאה הזאת
 שהיא איננה מבחינה בין יהודים על זקניהם נשיהם וטפם
 אין השנאה מוצאת הבדל בין זכרים לנקבות צדיקים או רשעים גמורים
 הצד השווה בכלם יהדותם והיא היא המאוסה
 כל נְסִיוֹן הַדְּבָרוֹת עִם הָעֵרָבִים נִתְפֵּס אֶצְלָם כַּהִתְרַפְּסוֹת מִתּוֹךְ חוֹלְשָׁה
 גם אם נוותר על כל מדינת ישראל ונשוב לגלות הַדְּוִיָּה
 הדבר לא יפגום כהוא זה בשנאה היוקדת ליהודים באשר הם
 היא טבועה בדמם מדורי דורות
 על ברכי השנאה העזה הזאת צומחים עולליהם וזאטוטיהם
 השנאה עמוקה מאד עד לקצות השורשים
 רק אם מכירים בְּגוֹדֵל עוֹמֵק אֹרֶךְ ורוחב השנאה
 אפשר יהיה להתחיל להתמודד עימה
 אלה שאינם מכירים בכך חיים על פי הַגִּיוֹן זָר ומוֹזָר
 שאין לו מקום
 במזרח התיכון

וכך כותב היום העיתונאי יוסי שריד בִּן הָאָרֶץ
 הרצועה והגדה הן מיקשה אחת
 והפלשתינאים מכאן ומכאן הם עם אחד
 כשחובטים בשכם כואבים בעזה
 סוף ציטוט

האבחנה של יוסי שריד נכונה כנכון היום בחלקה
 או כמו שאומרים בלשון עממית חצי אמת המסתירה אמת קשה יותר
 משום שהיה צריך באותה נשימה של רצועת עזה והגדה המערבית
 להוסיף את חלקו העיקרי של העם הפלסטיני זה היושב בישראל
 לפיכך היה צריך לכתוב
 הרצועה והגדה וחלקים נרחבים במדינת ישראל הן מיקשה אחת
 והפלשתינאים מכאן ומכאן וּמְכָאן הם עם אחד
 כשחובטים בשכם כואבים בעזה וטייבה ואוס אל פאחם
 ולוד ורמלה ויפו ועכו ובמאות כפרים בתחומי מדינת ישראל
 מי שחושב שאפשר לפתור את הסיכסוך בין ישראל לפלסטינים
 מבלי לקחת בחשבון את הפלסטינים החיים במדינת ישראל
 לרבות מנהיגיהם בפרלמנט הישראלי
 טועה טעות מרה
 יכול להיות אפילו שאת הדיונים הנוקבים
 היתה מדינת ישראל צריכה לעשות עם עזמי בשארה ואחמד טיבי
 ככלות הכל הם פלסטינים גאים המכהנים כחברי כנסת במדינת אויב
 זוכים לחסינות והגנה
 ועושים בה ככל העולה על רוחם

זו היתה רק שאלה של זמן עד שהמרצע יצא מן השק
 הציבור הפלסטיני אזרחי מדינת ישראל
 דורש שמדינת ישראל תחדל להיות מדינה יהודית ותהפוך לדרו לאומית
 לצידה של מדינת פלסטין העצמאית
 זוהי החלטה היסטורית של ועדת המעקב העליונה של ערביי ישראל
 הסיבות והנסיבות אינן רלבנטיות והן ענין להיסטוריונים
 גם הפיתרון הנדרש על ידם הוא לכל היותר עמדת פתיחה
 השורה התחתונה היא שהפלסטינים אזרחי ישראל רוצים להיפרד מאיתנו
 וזהו צעד מבורך מאין כמוהו
 קצה ונקעה נפשם במדינת היהודים
 זוהי בדיוק המסקנה שהגיעו אליה בעצרת האומות המאוחדות
 בעשרים ותשעה לנובמבר אלף תשע מאות ארבעים ושבע
 והחליטו על חלוקת הארץ בין יהודים לערבים לא בין ישראלים לפלסטינים
 אינני מדבר על האדמה אני מדבר על שני הציבורים יהודים וערביים
 החלוקה הזאת בין הניצים שלא התקבלה בפועל הוכיחה שרק היא אפשרית
 יש אפוא לחלק מחדש ובהגינות את ארץ ישראל מן הירדן עד הים
 בין היהודים לבין הערבים
 וכך יהפכו אזרחי ישראל הפלסטינים עם אחיהם מי"ע
 לאזרחים סוג אלף אלף במדינה הערבית
 עם המנון ודגל מקובלים עליהם פרלמנט דמוקרטי מסגדים וחיי דרוור
 כל שצריך הוא אחדות של ממש בין הפלסטינים אזרחי ישראל
 לבין בני משפחותיהם הפלסטינים ביהודה שומרון וחבל עזה
 שיבחרו להם נציגות אחת מוסמכת שתישא ותיתן עם ממשלת ישראל
 על חלוקה מדוייקת של כל השטח שווה בשווה לשתי המדינות
 עם גבול ביניהם קצר ככל האפשר
 ויבוא הקץ על סיכסוך הדמים שנמשך מאז מאה ועשרים שנה
 זהו הפיתרון לדעתי ואין בלתו
 מדינה יחידה ליהודים בלי ערבים
 ומדינה נוספת לערבים בלי יהודים

חסרה לי מילה אחת במגילת העצמאות שלנו
 כתוב בה שמדינת ישראל
 תקיים שיויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה
 בלי הבדל דת גזע ומין
 אני חושב שהיה ראוי להוסיף את המילה הנאמנים
 כלומר
 תקיים שיויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה
 הנאמנים
 נאמנים למדינה וליעודה למדינה יהודית ככתוב בראש המגילה
 בארץ ישראל קם העם היהודי
 כל מי שהוא נאמן למדינת היהודים נאמן עלי כאזרח שווה זכויות
 ללא כל קשר לאמונתו הדתית למוצאו או למינו
 מי שהוא נגד יהדותה של מדינת ישראל אינו אזרח נאמן שלה
 אזרח יכול להתנגד למדיניות המדינה בביטחון בחברה בכלכלה
 הוא רשאי למחות להפגין לארגן עצומות לפנות לבתי המשפט
 להקים תנועה או מפלגה
 לעשות כל דבר חוקי על מנת לשנות דפוסים שאינם מקובלים עליו
 הכל במסגרת החוק של מדינת ישראל
 שההצדקה היחידה לקיומה על האדמה הזאת
 היא יהדותה
 זו הסיבה הבלעדית להקמתה
 התנגדות ליהדותה של מדינת ישראל הינה התנגדות לקיומה
 אפשר שתתקיים כאן מדינה דמוקרטית לא יהודית
 אלא שאז כל שעמלנו והקרבנו למען תקומת ישראל
 ולמען הבית הלאומי של העם היהודי
 היה
 לשוא

חבר הכנסת ג'מאל זחלקה
 רואה בכל צעיר וצעירה ערבים אזרחי מדינת ישראל
 אשר יתנדבו לשירות לאומי במקום השירות בצה"ל
 מצורעים
 כאלה שמעמדם יהיה נחות בחברה הערבית
 מעין משתפי"ם או אפילו חלילה בוגדים
 גם אם השירות הלאומי יתבצע הלכה למעשה בחברה הערבית עצמה
 וגם אם השירות הלאומי הזה יהיה בהתנדבות מלאה
 וייקרא שירות אזרחי
 לזכותו של חבר הכנסת ג'מאל זחלקה עומדת יושרתו
 להביט בפרצופה של מדינת ישראל שהוא חבר פרלמנט בה
 ולומר לה את עם הגדרתך כמדינה יהודית אינך מקובלת עלינו
 לו היית מדינת כל אזרחיה
 זה היה סיפור אחר
 הוא אינו מסתיר את האמת שלו
 כלומר מעבר לשאלת השירות הלאומי לערביים ניצבת שאלה
 הרבה יותר מהותית
 האם מדינת ישראל מוכנה להשיל מעליה את זהותה היהודית
 כמדינת היהודים
 אם לא אין על מה לדבר
 לא על שירות לאומי ולא על כל חובה לאומית ישראלית אחרת
 זהו הרוביקון שאנחנו נדרשים לחצות מבלי להתחמק
 אין ממנו חזרה
 והסכמה לו תהיה
 קיצה של מדינת היהודים אשר ייחלנו לה

כלל הברזל אצל אנשי הטרור הוא
 שהכל מותר למען המטרה שהיא חבלה ועוד חבלה
 מותר לנייד חבלנים באמבולנסים
 מותר למפגעים להתחפש לזוג עם עגלת תינוקות
 להידחף לפני פגוש של מכונת להוציא מן העגלה מקלעים
 ולחסל את יושבי המכונת
 מותר להתחפש ליהודים דתיים עם זקן וכיפה
 מותר להוביל חמרי חבלה במסווה של שק קמח
 או בארגז של תרופות חיוניות
 מותר להוביל מחבלת בהריון מתקדם
 מותר להציב ילדים נשים וזקנים מול הצבא
 לירות מאחוריהם לצלם את הילדים הפגועים והזקנים הגונחים
 ולהפיץ את המראות בכל העולם
 הכל מותר

מנגד

מותר למדינה להגן על עצמה
 להקים מחסומים קבועים ומחסומי פתע
 לבדוק בדקדקנות כל אדם וכל סחורה
 לרדוף כל חשוד עד למיטתו ולעיני ילדיו
 נכון שהדבר ממרר את חייהם של אלה שאינם מעורבים
 אבל זה בלתי נמנע
 האחריות לכל הרעה הזאת
 כולה על החבלנים

השמאל הישראלי

מזוהה בדרך כלל עם אג'נדה הומנית מערבית מתקדמת
 הם מכונים ירוקים הנחרדים מכריתת עצים ביערות
 מאפקט החממה ומן החור באוזון
 מיחזור הפסולת הוא דרך חיים
 התחממות כדור הארץ וקרחונים נמסים ממיסים את ליבם
 הם נגד התעללויות בבעלי חיים
 שומרים בדבקות ובקנאות על מעמד האשה
 ובעד מתן זכויות שוות להומואים ולסביות
 והם כמובן שוחרי שלום ותומכים במאבק הערבים נגד ישראל
 כאן כבר יש לנו דיאלוג המרמז על תרתי דסתרי
 כמה אירגונים ירוקים קיימים אצל הערבים
 עד כמה קיימת בעולם הערבי המודעות למיחזור פסולת
 מהו יחסם לחיות
 מהו מעמדה של האשה בעולם המוסלמי יש לה מעמד
 איך מקבל השמאל הישראלי רצח של נשים צעירות
 על רקע חילול כבוד המשפחה
 איך מסביר לעצמו השמאל הישראלי את המונח גאולת דם
 כיצד החברה הערבית הנאורה מתייחסת להומואים ולסביות
 מתי לאחרונה ראינו מצעד גאווה ססגוני במדינה ערבית
 איך מתיישבת ההומניות של השמאל הישראלי
 עם אכזריותה של האומה הערבית
 איך מתחברים אוהבי הטבע
 עם שורפי יערות
 ואם כך מה משותף לערבים ולשמאל בישראל

מסמך החזון העתידי של הערבים הפלסטינים בישראל
קובע כי

הגדרתה של המדינה כמדינה יהודית
והשימוש שנעשה בדמוקרטיה לשירות יהדותה
מדיר את רגלינו משורותיה
ומציב אותנו בְּעֵימוֹת עֵם טבעה ומהותה של המדינה בה אנו חיים
כמו כן קובע המסמך כי

ישנן שתי עובדות מכוונות אשר יש להביאן בחשבון
בגיבושו של המעמד המשפטי של הערבים הפלסטינים בישראל
העובדה האחת היותם של הערבים בישראל בעלי הארץ המקוריים
אשר יש להם חלק אינטגרלי והיסטורי בינם למולדתם
מבחינה רגשית לאומית דתית ותרבותית
והעובדה השנייה קובעים הפלסטינים הערבים בישראל
היותם חלק חי ובלתי נפרד מן העם הערבי הפלסטיני
כלומר

אזרחי המדינה הערביים אינם חשים עצמם אזרחים
משום שבראש ובראשונה הם עצמם אינם רוצים אזרחות במדינה יהודית
הם רואים עצמם חלק חי ובלתי נפרד מן העם הערבי פלסטיני
ולא חס וחלילה חלק חי ובלתי נפרד מהעם היהודי במדינת ישראל
וכמובן הערבים הפלסטינים הם בעלי הארץ המקוריים
יהודי במדינת ישראל המקבל עליו את הנתונים הללו
מוותר על כל זכות לטריטוריה קטנה ככל שתהיה לעם היהודי
ולמעשה סולל את הדרך
אל הגלות הבאה

שתי עמדות חדשות ונוגדות צפות ועולות בשיח הציבורי
 אודות היחסים בין היהודים לערבים בארץ ישראל
 העמדה האחת גורסת כך
 עד שהמונח נְכֵבָה לא יוסר מהלקסיקון של הערבים
 לא נוכל להתקדם לקראת הסדר כלשהו
 מנגד טוענים
 עד שהיהודים לא יכירו באחריותם לְ נְכֵבָה שגרמו לערבים
 אין מקום להבנה בין הצדדים
 לכאורה מבוי סתום דרך ללא מוצא תסבוכת פלונטר
 אבל רק לכאורה
 משום שמדובר בשני קוים מקבילים שלעולם לא יפגשו
 ומסלולם נעלם מעבר לאופק
 הערבים לא יותרו לנצח על ה נְכֵבָה שלהם
 כל עוד תתקיים מדינה יהודית על האדמה הזאת
 והיהודים לא יכירו באחריותם על שום נְכֵבָה
 כי זה שומט את ההצדקה לקיומם בארץ הזאת
 יטיבו שני הצדדים עם עצמם וזולתם אם ילמדו לחיות עם זה
 לא מוכרחים להסכים על הכל
 גם הסכמה על אי הסכמה הינה סוג של הסכמה
 החיים חשובים יותר מן העובדה שאין הסכמה על דבר כלשהו
 ישנם דברים שחייבים להשלים עימם על אף אי ההסכמה
 החלופות רעות יותר
 לשני הצדדים

בְּיוֹמָן שֶׁל הָעֵיתוֹן מִקּוֹר רֵאשׁוֹן
 מִסְפֶּרֶת חֲגִית כֹּהֵן עַל בִּיקוֹר בְּכַנֵּס שֶׁל אִירְגוֹן זִזְכְּרוֹת
 שֶׁהַתְּקִיִּים הַשְּׁבוּעַ בְּאוֹלָם בֵּית צִיּוֹנִי אִמְרִיקָה בְּתֵל אַבִּיב
 וְכַךְ הִיא כּוֹתֶבֶת
 הַנּוֹכַחִים לֹא הִגִּיעוּ כְּדֵי לְהַתְּפַלֵּסֶף עַל הָרַעִיוֹן שֶׁל זְכוֹת הַשִּׁיבָה
 הַנִּרְאָה לָהֶם מוֹבֵן מֵאֵלֶּיּוֹ כִּמוֹ הַשֶּׁמֶשׁ וְהִירַח
 אֲלֵא כְּדֵי לְדוֹן בְּדַרְכֵי הַמַּעֲשִׂוֹת לְמִימוּשׁוֹ
 הַנּוֹאֲמִים תִּהְיֶה כִּיצַד נִיתֵן לְשַׁכְנַע אֶת פּוֹלְשֵׁי 48
 כְּלוֹמֵר אֶת הַיִּשְׂרָאֵלִים מִמוֹצֵא יְהוּדִי שְׂכַדָּאִי לָהֶם לוֹוֹתֵר עַל רִיבּוֹנוֹתָם
 וְלִהְפּוֹךְ לְמִיעוּט בְּאַרְצָם
 כִּיצַד לְשַׁכְנַע שְׂמִילִיוֹנֵי הָעֲרָבִים שִׁזְרָמוּ אֶרְצָה לֹא יִזְרְקוּ אוֹתָנוּ לִים
 אֲלֵא דוּוֹקָא יֵאֲפָשְׂרוּ לָנוּ לְהַמְשִׁיךְ וּלְדַבֵּר עֵבְרִית
 כִּיצַד זֶה טַחוּ עֵינָיו שֶׁל הַיִּשְׂרָאֵלִי הַמְּצִוִּי הַשְּׁקוּעַ בְּפַחְדֵי יְהוּדִים גְּטוּאִיִּים
 מְלַדְמִיִּין אֶת גֵּן הָעֵדֶן שִׁישְׂרֹר כֹּאן
 כְּשֶׁנוֹוֹתֵר עַל עֲלִיוֹנוֹתָנוּ הַצְּבֵאִית מִשְׁפָּטִית לְטוֹבֶת צַדֵּק הַיִּסְטוֹרִי לְפִלִּיטִים
 וּמוֹסִיפָה הָעֵיתוֹנָאִית אֶת הַתְּרַשְׁמוֹתָהּ
 הִנֵּה הַנִּימוֹק שְׂאֲנִי מוֹדָה כִּי הוּא סִימֵר אֶת אוֹזְנֵי
 כְּדָאִי לִיהוּדִים לוֹוֹתֵר עַל הַרִיבּוֹנוֹת
 כִּי חִיִּים כְּמִיעוּט יֵאֲפָשְׂרוּ לָהֶם לַחֲיוֹת בְּאוֹפֵן שֶׁבּוּ הֵם רְגִילִים
 בְּמִילִים אַחֲרוֹת
 נוֹכַל סוֹף סוֹף לְחַזּוֹר אֶל חִיקוֹ הַחֵם שֶׁל הַשְּׁטִיִּטֵּל
 כִּמָּה אִירוֹנִי שֶׁהַכֵּנֶס הָאֲנִטִי צִיּוֹנִי בִּיּוֹתֵר שֶׁהַתְּקִיִּים לְאַחֲרוֹנָה בְּמִזְרַח הַתִּיכוֹן
 מֵאֵז הַמְּפָגֵשׁ שֶׁל נְטוּרִי-קֶרְתָּא עִם סְדָאָם חוֹסִיִּין
 נַעֲרֵךְ דוּוֹקָא בְּבֵית צִיּוֹנִי אִמְרִיקָה

פעם היינו תמימים
 חשבנו שהיהודיות והערביות יתנקזו אל תוך הישראליות
 בגלל האינטרס הפרטי הכלכלי השקט הנפשי
 האמנו שהילדים המשפחה הפרנסה ישכיחו את הלאומיות
 יטשטשו את ההבדלים
 ותקום פה חברה ישראלית מעורבת יהודים וערבים
 אנחנו היהודים היינו מוכנים לכך
 עובדה
 מוחמד עודא היה ישראלי לכל דבר
 איש ירושלים ממש
 תעודת זהות כחולה
 לוחיות זיהוי צהובות
 עבודה כצבעי באוניברסיטה העברית שיש בה המון סטודנטים ערבים
 איך יכול איש כזה להשתייך לחמאס
 יש לו אשה יפה ושני ילדים קטנים מקסימים
 כל חייו היו משפחה ועבודה עבודה ומשפחה
 פעם אחת בדרך מהמשפחה אל העבודה הניח מטען בקפיטריה
 עשרות נפגעים
 למחרת חזר לעבודות השיפוץ באותו מקום בו הניח את המטען
 הוא לא חי במחנה פליטים הוא ירושלמי
 יש לו הרבה מה להפסיד
 ובכל זאת פגע בנו בעצמו ובמשפחתו
 מה שמוכיח שהערביות והיהודיות אינן יכולות לדור בכפיפה אחת
 אין את האמון הבסיסי של שכנים
 והסטירה המצלצלת שקיבלנו לא היתה הסטירה הראשונה
 וכנראה גם לא האחרונה
 אנחנו רק לא שומעים את הצלצול

מבלי לנקוט עמדה
אם מותר למדינה לשלול את האזרחות מאזרחיה
השבוע נשללה אזרחותו הישראלית של אזרח ממוצא ערבי
חבר הכנסת אחמד טיבי נוזף
האם עולה על הדעת לשלול את אזרחותו של יגאל עמיר
או לשלול אזרחותם של יהודים שהזרימו נשק לאינתיפאדה
הרי לכם הוכחה ניצחת לאפליית ערבים
שאלה לא מגומגמת ולא מלעלעת כלל ועיקר
שאלה קשה סוגיה קשה מה סוגיה קושיא בעיה
אבל אל דאגה
אם יש באיזשהו מקום בעולם בעיה יש במקום אחר פתרון
לפעמים קל למצוא לפעמים קשה
הפתרון לא חייב להיות במרחב הגיאוגרפי
הוא פן חייב לשכון בתחום ההבנה
בתחום ההבנה זועקת המילה שלילה שלילת אזרחות
כלומר לך מפה לאן אוה
דבר ראשון חייבים לחשוב על תוצאותיה של דרך השלילה
מה קורה לאחר גזר דין הגירוש
פה יש הבדל משמעותי בין יהודי לערבי
כל מי שהוא בן ערב אינו גולה בכל אחת מארצות ערב
על פי אמונתו ותרבותו הסולידריות שלו השפה שלו ו תולדותיו
אבל יותר מכל על פי הצהרותיו על כל גבעה צחיחה ותחת כל עץ נבול
הוא ערבי בן ערב
כל ערב היא האומה הערבית המאוחדת בשנאת ישראל
אם הוא בוגד במדינת ישראל ותשלל אזרחותו ויגורש
יש לו לאן
יהודי הוא בכל מקום גולה חוץ מהמדינה היהודית הדמוקרטית
האחת והיחידה
אם הוא בוגד במדינת ישראל הוא יענש בה אין לאן לגרש אותו
אולי לאחת מארצות ערב
במקום עונש מוות

נִיזָּאָר חֶסֶן
 הוּא בְּמֵאֵי קוֹלְנוּעַ
 הַעִיתוֹנָאֵי אַבִּיב לְבִיא מַכְתִּיר אוֹתוֹ הַיּוֹם בְּמוֹסַף הָאָרֶץ
 אֲזַרְח יִשְׂרָאֵלִי וְגַם פִּטְרִיוֹט פְּלִשְׁתִּינָאֵי
 יֵשׁ דְּבַר כּוֹזָה
 כְּמוֹ הַדְּבָר שֶׁהוּא עֲצֻמוֹ הַיְפוּכּוֹ
 לְפָנֵי שְׁנַתִּיִּים וְחֲצֵי בְּרֵאיוֹן לְאוּרִיָּה שְׁבִיט הוּא אָמַר
 הַפְּלִשְׁתִּינָאִים שְׁחִיִּים בְּפִלְסְטִין הֵם אַנְשִׁים שְׁמוֹלְדָתָם נִלְקַחָה מֵהֶם
 וּלְפִיכָּךְ הֵם נֶאֱלָצִים לַחַיּוֹת בְּמַסְגֶּרֶת שְׁשֵׁמָה מְדִינַת יִשְׂרָאֵל
 עַל הַיִּשְׂרָאֵלִים וְעַל הַפְּלִסְטִינִים לַחַיּוֹת בְּפִלְסְטִין
 בְּפִדְרָצִיָּה תְּרַבּוּתִית שֶׁתְּהִיָּה יַחִידָה מְדִינַת אַחַת
 בְּפִדְרָצִיָּה הַזֹּאת יִהְיוּ הַיִּשְׂרָאֵלִים חֵלֶק מֵהָעוֹלָם הָעֶרְבִי
 אִז מִי הוּא נִיזָּאָר חֶסֶן
 אֲזַרְח יִשְׂרָאֵלִי אוֹ פִּטְרִיוֹט פְּלִסְטִינִי
 הוּא עֲצֻמוֹ וְכִמּוֹהוּ מִלִּיּוֹן וְחֲצֵי פִּטְרִיוֹטִים פְּלִסְטִינִים
 שֶׁהֵם אֲזַרְחִים יִשְׂרָאֵלִים
 צוּעֻקִים כּוֹתָבִים עוֹשִׂים מַחְזוֹת וְסֵרֻטִים
 נוֹאֲמִים מְדוּכָן הַכְּנַסָּת
 הַפְּלִסְטִינִים נֶאֱלָצִים לַחַיּוֹת בְּמַסְגֶּרֶת שְׁשֵׁמָה מְדִינַת יִשְׂרָאֵל
 עַד אֲשֶׁר הַמְּצִיאֹת תִּשְׁתַּנֶּה וְאִז
 בְּפִדְרָצִיָּה הַזֹּאת יִהְיוּ הַיִּשְׂרָאֵלִים חֵלֶק מֵהָעוֹלָם הָעֶרְבִי
 זֹהִי הָאֲמַת הַמְּרָה שֶׁאֲנַחְנוּ מְסֻרְבִּים לְעַכְלָה
 אַנְשֵׁי מְרָץ עוֹשִׂים לִי חֶרֶךְ עִם הַצְּבִיעוֹת וְהַהַתְנַשְׂאוֹת שֶׁלָּהֶם
 כִּךְ נִכְתַּב הַיּוֹם בְּמוֹסַף הָאָרֶץ בְּשֵׁמוֹ שֶׁל נִיזָּאָר חֶסֶן
 לְפָנֵי שְׁנַתִּיִּים וְחֲצֵי הוּא כִּינָה אֶת הַבִּיטוּי דוֹ קִיּוֹם
 מִלֵּת גְּנָאֵי מְסֻרִיָּה
 הַיְמִין לְפַחוֹת לֹא מִשְׁקָר לָנוּ הוּא אָמַר הַשְּׂמַאל מִשְׁקָר
 הַשְּׂמַאל צְבוּעַ וְטַפֵּשׁ

כל העולם המערבי טועה במלחמתו בטרור
 את הטרור אי אפשר לנצח אלא אולי בטרור נגדי
 וזה מבטיח תוהו ובוהו
 במקום להילחם מלחמה עקרה בטרור חובה ללמוד על השנאה
 זו ההזקה ויולדת טרור
 קשה קשה עד בלתי אפשרי לו לאדם המערבי המודרני
 להבין את שורשי ועיקרי השנאה של העולם הערבי
 שנאה לכל מה שמסמל קידמה טכנולוגית מודרנית וכיוצא בהם
 שנאה לכל מי שאינו מדאור אל איסלאם ולכן הוא מדאור אל חרב
 השנאה הזאת אוצרת בקרבה תעצומות נפש רצון עז וכוח עצום
 יש בשנאה עצמה מאה אחוזים של מוטיבציה להגשים את עצמה
 ואז מתוך הנחשלות הבורות והנחיתות
 מתלבשים יפה מתחפשים לאנשים נחמדים והולכים לאוניברסיטה
 לומדים בשקיקה פיזיקה מתמטיקה ואירונאטיקה
 בשנאה גדולה אבל בריכוז מלא
 לא בשביל לבנות בית ומשפחה או להרויח כסף או בשביל להיות מאושר
 אלה הן מחשבות מערביות שלא ממין הענין
 אחר כך הולכים לבית ספר לטיסה ולומדים טוב טוב
 ארבעה כוחות בלבד פועלים על המטוס כל מטוס
 כוחו של המנוע כוח ההתנגדות כוח העילוי וכוח המשיכה
 ויש גם הגה גובה והגה כיוון
 מכינים שעורים מתרגלים תרגילים בהתמדה בנחישות בשנאה
 טרור זה לא סתם רק השתוללות או ביריונות לשמה
 זה גם מזימות ותחבולות ותיכנון מוקפד ומדויק
 ובהגיע היום הגדול ולקראת רגע ההתעלות בהגשמת השנאה היוקדת
 אוחזים בביטחה את הגה המטוס הענק והכבד
 ובמלוא האדרנלין מכוונים את חרטומו של המטוס במהירות שיא
 אל תוך הבנין הגבוה הזה
 זה אפילו לא כואב

טוב זה פשוט בתכלית הפשטות
 ע'סאן וסירחאן עתמאללה אזרחים ישראלים כשרים מהכפר ריינה
 נעצרו לפני שבועיים והואשמו בבניית תשתית טרור בהנחיית חיזבאללה
 לשם ביצוע פיגועים בישראל
 אתמול הואשמו שני אזרחים ישראלים מהכפר עראבה
 מוחמד קנעאנה מזכ"ל תנועת בני הכפר ואחיו מאג'ד חוסם קנעאנה
 בחברות בתנועת פת"ח ובסיוע לפעילי טרור
 הם גוייסו בירדן והעבירו לפעילי טרור בג'נין
 סרטי ההדרכה תמונות וקבצי מחשב הכוללים הנחיות להכנת אמצעי לחימה
 שהוסתרו בתוך מכשירי חשמל תמימים
 בכתבי האישום נטען כי הסרטים שהעבירו לפעילי הטרור בג'נין
 מקורם מארגון חיזבאללה שבלבנון
 את השניים הפעיל איברהים עג'ווה שפעל בשירות החיזבאללה
 הם מסרו את המכשירים לפעיל החזית העממית אָנָס עָא עָזִי
 והם היו מיועדים למונתאצר אָבו ע'לִיִן
 שהוא בכלל מגדודי חללי אל אקצה
 והיה אחראי לתכנון ולהוצאה לפועל של עשרות פיגועי ירי
 בפרשה מעורבים עוד שני חשודים נוספים
 תושב סכנין יוסוף אבו עלי ותושבת חיפה בשם סחר עבדו
 כבר בחודש ספטמבר 2002 נעצרו שתי אחיות אזרחיות ישראליות מהכפר עראבה
 והואשמו בסיוע לאירגוני טרור בהכנת צירי תנועה
 הפרשה הזאת מסתעפת ומסתבכת לדרכי העברת מפות כספים
 ואמצעי לחימה לרבות רקטות מלבנון אל ירדן אל ישראל משם לג'נין ג'נין
 ואחר כך
 לאוטובוסים קניונים מסעדות ודיסקוטקים בישראל
 לא מסובך

הארכי מחבל מרואן ברגותי הורשע אתמול בבית המשפט המחוזי
במעורבות בארבעה פיגועים וברצח חמישה בני אדם
בבית המשפט נכחו חברי הכנסת עזמי בשארה אחמד טיבי ומוחמד ברקה
שמעתי ברדיו את חבר הכנסת מוחמד ברקה מאיים
אלה ששפטו אותו הם אלה שינהלו עימו משא ומתן
אצל מנדלה זה לקח הרבה זמן אצל ברגותי ייקח פחות
ישנן שתי אפשרויות באיום הלא כל כך מרומז הזה
האפשרות האחת מכתירה את מרואן ברגותי
למנהיג הבלתי מעורער של הפלסטינים
ועימו תצטרך ממשלת ישראל לשאת ולתת בדבר הסכמים עתידיים
האפשרות השניה
המקובלת אצל חבריהם של חברי הכנסת הערביים מן החמאס והחיזבאללה
היא חטיפת ישראלים

ואז

מרואן ברגותי יהיה הנושא והנותן מטעם החוטפים
והוא כמובן ידרוש את שחרור עצמו כמו גם את יתר חֶבְרַ מרעיו הכלואים עימו
את האיום המשתמע לשתי פנים משמע לך חבר בכנסת ישראל
שאני לא מבין אף פעם לא הבנתי ולעולם לא אבין
איך התגלגלו והתדרדרו הדברים לידי כך
שפלסטינים העויינים את מדינת ישראל
מכהנים בפרלמנט שלה
כל סיבה שבעולם אינה יכולה לסבך את אזני

מלחמה ושלום

במקומות רבים בתפילה אנחנו אומרים
עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן
מהו עושה שלום במרומיו מה יש מלחמה במרומיו
ולא כתוב עשה שלום במרומיו בלשון עבר אלא עושה בהווה
המקור הוא ספר איוב פרק ב פסוק כה
הַמֵּשֶׁל וַפָּחַד עִמּוֹ עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרְוֵי
הַמֵּשֶׁל זֶה הַמֵּלָאךְ מִיכָאֵל מִן הַמִּים וַפָּחַד זֶה הַמֵּלָאךְ גְּבִרְיָאֵל מִן הָאֵשׁ
וְהֵן עוֹמְדִין לִפְנֵי הַשְּׂכִינָה וְאִינֵן מְזִיקִין זֶה אֶת זֶה
אמר רבי שמעון
כל הרקיע של מים והמלאכים של אש ומשרתיו אש לווהט
ואין המים מכבין את האש ולא האש שורף את המים
והן דרים זה עם זה ואינן מזיקין זה את זה
בספר בראשית רבא מסופר
בשעה שבא הקדוש ברוך הוא לברוא את האדם אמר
אם אני בורא אותו מן העליונים עכשיו רבים העליונים על התחתונים
בְּרִיָּה אַחַת וְאִין שְׁלוֹם בְּעוֹלָם
ואם אני בורא אותו מן התחתונים עכשיו רבים התחתונים על העליונים
בְּרִיָּה אַחַת וְאִין שְׁלוֹם בְּעוֹלָם
אלא אני בורא אותו מן העליונים ומן התחתונים בשביל שלום
וַיִּצַר אֶת הָאָדָם עֵפֶר מִן הָאָדָמָה מִן הַתַּחְתּוֹנִים
וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים מִן הָעֲלִיוֹנִים
אמר רבן שמעון בן לקיש
מביא ראיה שאפילו העליונים צריכים שלום

אם הערבים יניחו את נשקם לא תהיה עוד מלחמה
 אבל אם ישראל תניח את נשקה
 לא תהיה עוד ישראל
 המשפט הזה נכלל בנאומו של ראש הממשלה לשעבר בנימין נתניהו
 אם הערבים יניחו את נשקם לא תהיה עוד מלחמה
 אבל אם ישראל תניח את נשקה
 לא תהיה עוד ישראל
 קודם כל האם זה נכון האם יש בסיס לאמירה כל כך חד משמעית
 הנה המצב לאשורו
 האם תיתכן היפוכה של המשוואה הזאת
 כלומר
 אם ישראל תניח את נשקה לא תהיה עוד מלחמה
 אבל אם הערבים יניחו את נשקם
 לא יהיו עוד ערבים
 תודו שזה הזוי
 כלומר אם ישראל חפצת קיום אסור לה להניח את הנשק
 עד מתי
 לפי המשפט האמור רק אם הערבים יניחו את נשקם
 על פי הצהרותיהם של הערבים זה יכול להימשך לנצח
 אז אם לנצח נאכל חרב
 כדאי מאד שהיא תהיה מושחתת
 ומחויג לנרדנה

חמש שנים לאחר האחד עשר בספטמבר 2001
 ואין לאיש תשובה הולמת לגיהאד העולמי
 הכל יודעים שאין תשובה הולמת ולא יכולה להיות תשובה הולמת
 כל עוד כללי המלחמה נשארים בעינם
 משום שכל יתרונו של הטרור הוא בביטול כללי מלחמה כלשהם
 הטרור במהותו הוא יוצא מכל הכללים
 אפילו כללים משלו אין
 אין לו גבולות אין לו קווים אדומים אין התחשבות ואין רחמים
 נהפוך הוא
 עיקר הטרור הוא מעבר לגבולות ולקווים אדומים
 ככל שפעילות הטרור אכזרית ובלתי אנושית להחריד כך היא יעילה יותר
 לפיכך
 הטרור ינצח בכל התמודדות שבה המותקפים כבולים בתוך כללים
 רק אם ינהגו בנבלות האלה באכזריות חייתית גדולה יותר
 בהם ובבני משפחותיהם
 יש בדל של סיכוי במאבק נגדם
 רק ידיעה ברורה של כל מחבל ומחבל לרבות המתאבדים שבהם
 שהם מחבלים חבלה היסטורית בהוריהם בבניהם ובנותיהם וביקר להם
 יכולה לצמוח ישועה
 כל זמן שנתעקש להילחם בטרור באמצעות החוק ובתי המשפט
 נהיה מועדים פעם אחר פעם לפורענויות
 והם לא ינוחו ולא ישקטו עד אשר יהפכו את העולם
 לתוהו

השלוש הוא מטרה נעלה
 משום כך הדרכים להשגת השלוש המיוחל חייבות להיות ראויות
 ראויות במובן של נכונות אמיתיות ומתוך כבוד והערכה לאויב
 חתירה לשלוש בכל מחיר ומבלי להתחשב בצד עימו חפצים לקיים שלום
 לא תוכל לקרב את השלוש ועלולה להרחיק אותנו יותר ויותר
 ועל כן

יש צורך נעלה להקשיב לרחשי ליבו של האויב
 לשמוע את הצהרותיו הפומביות להבין ולהפנים אותן
 בשום פנים ואופן לא לבטל את הדברים בביטול מתנשא
 אם קיים סיכוי קלוש לקיומו של משא ומתן מדיני
 אם יש אפשרות לגשר על פני פערים
 הרי שיש להפשיל שרוולים ולגשת מיד למלאכת הקודש
 אבל אם טרם הבשילו התנאים אין שום צורך להיחפז
 התבונה המדינית קודמת לשאיפה לשלוש
 השאיפה והכמיהה לשלוש ייגזרו מן התבונה המדינית לא להיפך
 ערימת מכשולים מהותיים ניצבת בפני מדינת ישראל
 ובראשם משא ומתן עם פרטנר שאינו מכיר בקיומה כלל ועיקר
 אין חיה כזאת

משא ומתן יכול להתקיים רק בין צדדים המכירים זה בזה
 רצוי מאד שגם ישרור ביניהם יחס כלשהו של קורקטיות אם לא כבוד הדדי
 משא ומתן הוגן אמור להניב פירות לצדדים
 ואם בפשרה עסקינן אזי תחולתה תהא על שני הצדדים
 אין זה מן התבונה לקיים משא ומתן שתכליתו ביטול המדינה היהודית
 זהו תנאי מוקדם בלתי נסבל
 ואם המסקנה תהא שאי אפשר לקיים בתנאים הנוכחיים משא ומתן
 אז שלא יהיה משא ומתן
 כל כך פשוט

הסכם מִכָּה

אינו כולל הכרה בקיומה של מדינת ישראל
 יְתֵר על כן ראשי החמאס מכריזים השכם והערב
 שלעולם לא יכירו במדינת ישראל
 כלומר מבחינתם מדינת ישראל היא פְּיֻקְצָה המצאה של הציונים
 היא איננה מדינה של ממש עם אזרחים מנהיגות וזרועות שלטון
 מדינת ישראל היא אחיזת עיניים
 ובכל זאת כל מעייניהם מגוייסים לְמַלְחָמָה נגד אחיזת עיניים
 להשמדתה של מדינה שבעיניהם אינה קיימת בכלל אינה מוֹפְרָת
 כל כך הרבה מאמצים לנצח כָּלוּם
 אנחנו טועים טעות אוילית כשאנחנו דורשים שיכירו בנו
 אנחנו משחקים לידיהם
 כאילו אם לא יכירו בנו היינו ונישאר כָּלוּם
 איננו זקוקים להכרה של איש
 בוודאי לא להכרה של אלה שאינם מכירים בְּמַצִּיאוֹת
 המפה שלהם שאינה כוללת את מדינת ישראל נוגדת את המציאות הקיימת
 והיא איננה נכונה
 מדינת ישראל קיימת אפילו על המפה העולמית של אירן
 עובדה
 הנשיא שלה אחמדינג'ד
 הודיע קבל עם ועולם על הכרה דה פקטו בקיומה של מדינת ישראל
 לו מדינת ישראל לא היתה קיימת על המפה שלו
 מה הוא בדיוק רוצה למחוק

שלום עושים עם אויבים
 אומרת הקלישאה
 אלא מה עם מי עושים שלום עם אהובים
 בְּוֹדָאֵי שְׁעוֹשִׂים שְׁלוֹם עִם אוֹיֵב
 אפילו אם האויב מר
 אבל בשביל לעשות שלום עם האויב שלנו
 גם האויב צריך להסכים לשלום עם האויב שלו
 שזה אנחנו
 המציאות היא שהאויב שלנו לא רק שאינו חפץ בשלום עימנו
 אלא חותר להשליך אותנו לכל הרוחות
 הוא לא רק מצהיר על כך בהתלהמות נוראה
 האויב שלנו פועל בַּפְּיוֹן הזה מבלי לחדול לרגע
 שנים על גבי שנים
 כל נסיון הידברות שלנו עלה ועולה לנו בדמים
 לפיכך
 שלום עושים עם אויב הרוצה בשלום וחותר אליו
 אי אפשר לעשות שלום עם אויב שבראש מעייניו מלחמת ג'יהאד
 כל עוד האויב הזה רואה סיכוי להכריע אותנו
 אין לו סיבה לעשות שלום
 בשביל לעשות שלום אמת ולא רק לדבר פְּקָה פְּקָה
 צריך להכשיר את התנאים לשלום
 התנאי הראשון וההכרחי הוא
 לבטל מכל וכל את המחשבה של האויב
 שיש בדל של סיכוי להכריע אותנו
 ללא התנאי הזה חבל על הזמן

מדינאי יהודי בן תרבות ובעל השקפה מערביים
 משכיל עם חושים חדים וחכם ככל שיהיה
 לא יוכל לעולם לשדר על אותו גל עם מנהיג מוסלמי
 אין מדובר כאן ברצון חשדנות או אמון הדדיים
 מדובר באופני חשיבה שונים לחלוטין
 היהודי המערבי הנאור שם את ערך חיי האדם נר לרגליו
 ובורח מפני הכבוד
 והערבי אין ערך לחייו ולא לחיי צאן מרעיתו ללא הכבוד
 זה ירעיף על הערבים מחוות של פיוס לכבוד צום הרמאדן
 ללא הועיל
 וזה יתקוף את היהודים דווקא ביום הכיפורים
 דרך משל אילו הנשיא החמישי שלנו יצחק נבון
 היה נושא ונותן עם מחמוד עבאס
 היה לזה משקל לא מבוטל
 השפה המשותפת הכבוד ההדדי דרך ואופן המשא ומתן
 רוח ההסכמות וההבנה בשני הצדדים
 מפיחים תקווה לתוצאה מקובלת על הכל
 יוצאי ארצות אשכנז או צאצא מצאצאיהם
 נתפסים באיזור הזה מעצם טבעם מתנשאים ויהירים
 זרים
 אין להם שום צל של סיכוי אצל המוסלמים הגאים
 השאלה הגדולה היא עד לאיזה גובה יאמיר מחיר הדמים
 ביום בו נבין זאת

המילה לְבָה
 צפה בימים הללו על פני השטח וזֹכָה לעדנה
 הפרשנות העכשווית המקובלת של המילה לְבָה
 היא העניין העיקרי המרכזי
 אבן שושן טוען שזו צורת משנה של המילה לְב
 במקרה שלנו לב הענין
 המלים הנרדפות כיום למילה לְבָה
 הן גבולות פליטים וירושלים
 אלה הם לְבַת הסכסוך היהודי ערבי
 יש אחרים ספקניים יותר בשני הצדדים הן הערבי והן היהודי
 שאינם מקבלים את הפרשנות הזאת
 ומעדיפים לאמץ פְּלֶבֶת הסכסוך את מורשת יצחק רבין המקורית
 בעשרים ושמונה לינואר 1976
 בקדנציה הראשונה של יצחק רבין כראש ממשלה
 הוא נאם בקונגרס האמריקאי
 שם הוא אמר בקול ברור צלול וחד את משנתו המדינית
 הערבים אינם חפצים בקיומנו על אדמת ארץ ישראל
 אנחנו נטע זר ולא רצוי
 אין טעם לדבר על גבולות כאלה או אחרים
 אין הם מקבלים אותנו בכל מסגרת של גבול מוצָע
 סוף ציטוט של יצחק רבין
 זוהי לטעמו לְבַת הסכסוך היהודי ערבי
 יש עוד פירוש למילה לְבָה אף הוא מופיע אצל אבן שושן
 במונחים הצבאיים לְבָה היא הכינוי
 לחלק המרכזי של פְּתִיל המכיל מְלוּי
 של אבק שרפה

אתמול מלאו ששים שנה לתכנית החלוקה
 חלוקה שלא יצאה אל הפועל
 הערבים לא קיבלו את הדין ויצאו למלחמה כוללת נגדנו
 במטרה להשמידנו
 שנתיים וחצי בלבד לאחר שהכבשנים בגרמניה פָּבו
 התכנית חילקה את הארץ לשתי מדינות לאום יהודית וערבית
 מה שנשאר ממנה
 הוא דרישה של הערבים מְגוּבָה על ידי מדינות העולם
 להקמת מדינה פלסטינית לצד מדינת ישראל
 דווקא החלק החשוב בהחלטת האו"ם נשכח ונעלם
 אין מדברים עוד על הפרדה בין הניצים שהם הערבים והיהודים
 אלא על הפרדה בין ישראל לפלסטין
 אין לזה זְכָר בהחלטה של האו"ם
 הכוונה בתכנית החלוקה היתה הפרדה בין יהודים לערבים
 במשך השנים זה התמוסס
 ועכשיו הדרישה היא למדינה ערבית נטו היא פלסטין
 ולמדינה ישראלית ללא הכרה בלאום היהודי שבה
 כבר אתמול שודר תשדיר בטלוויזיה הפלסטינית
 יום אחד בלבד לאחר וועידת אנאפוליס
 ובו מפת ארץ ישראל כולה צבועה בצבעי הדגל הפלסטיני
 אם נוסיף לזה את התעמולה בבתי הספר הפלסטיניים ובספריהם
 את נאמנותם של הערבים אזרחי ישראל
 את נטייתה של התקשורת הישראלית המשודרת והכתובה
 את בעלי ההון מהעשירון העליון המבקשים שקט שלא יקבלו
 ולא נפסח גם על אנשי האקדמיה שלנו המלומדים והנאורים
 הרי שְׁהֶעֱתִיד צופן בְּחוּבוֹ רעות
 כדאי לנו להיערך

נשיא ארצות הברית ג'ורג' דאבל יו בוש אמר
 הרחבת ההתנחלויות פוגעת בתהליך השלום
 מגזירה שווה ניתן לקבוע
 שצמצום ההתנחלויות מקרבת את השלום
 היינו עצם קיומן של ההתנחלויות
 הוא סלע המחלוקת בין היהודים לבין הערבים בארץ הזאת
 אבל בתחילת יוני 1967 לא היתה אפילו התנחלות אחת
 לא מורחבת ולא מצומצמת
 ובכל זאת הכריזו עלינו מלחמה משלשה עברים
 גם האירגון לשחרור פלסטין קם בשנת 1964
 ומטרתו לשחרר את כל פלסטין היא היא התנחלות מדינת ישראל
 כשלא היתה שום הרחבה של התנחלות שכמובן לא היתה
 אם לא כוללים בהתנחלויות את מנרה חניתה ואוס ג'וני
 המציאות בין היהודים לבין הערבים מוכיחה כמיליון עדים
 שאין כל קשר בין ההתנחלויות לבין השלום או המלחמה
 עד להיכן נוביל את טפשותנו
 אפשר להוסיף לאווילות הזאת את עקירת ישובי גוש קטיף
 לא הרחבנו ולא צמצמנו גרשנו משם כמו ידנו את כולם
 גם את המתים
 החרבנו את הישובים ולא נותרה אבן על אבן
 מה יצא
 אין מי שיאמר לנשיא ארצות הברית לציבור הישראלי
 ולעולם כולו
 העימות בין היהודים לערבים הוא עמוק יותר
 רָוּי שנאה יוקדת
 אין לו ולו זיקה מזערית להתנחלות כלשהי
 הוא קשור קשר אמיץ לעצם קיומנו על האדמה הזאת
 גם אם יהא זה על מילימטר מרובע
 אחד ויחיד

וזאת לדעת הסכם
 הוא מסמך שבו קובעים הצדדים להסכם
 את ההסכמות שהגיעו אליהן
 לפני ההסכמות מתקיים משא ומתן על כל סעיף בהסכם
 בתום המשא ומתן רושמים על ניר את סעיפי ההסכם
 עורכים טקס חתימה וחותמים
 בעולם המערבי הנאור ההסכם איננו רק הסכמות בעלמא
 ההסכם הוא התחייבות למלא את אחר ההסכמות שהושגו
 כל צד אחראי ומחויב לכבד ולמלא בפועל אחר הוראות כל סעיף
 שונים הדברים לגמרי בעולם המוסלמי
 לכל הסכם יש פירושים משלו
 הודנה תאהדיאה חוג'עה תאכיה
 ולכולם מובן אחד
 ההתחייבות להסכם היא לתקופה זמנית עד להזדמנות להפר אותו
 כל הסכם הוא בעיניהם פשרה משפילה שאיננה מקובלת
 והוא מוסכם רק מתוך מצוקה זמנית
 מטרתו לאפשר הפוגה בה עמלים לשנות את המציאות
 עד לאפשרות לבזז לאותו הסכם
 כל ההסכמים שנחתמו בין היהודים לערבים הופרו
 משום כך אין כל ערך ולא טעם למאמצים להגיע להסכמים עימם
 יש לחפש דרכים אחרות
 אנחנו חיים באיזור שיש בו ערך לכוח ולכוח הרתעה
 לא לניירות חתומים
 שכל משב רוח מעיף אותם לכל הרוחות

ביום שני השבוע הגיח מהיכן שהוא רון פונדק
 מאדריכלי הסכם אוסלו הזכור לרע
 עם מאמר בידיעות אחרונות והכותרת
 באוסלו ייסדנו את אנאפוליס
 ואני חשבתי שרון פונדק הלז ברח לאיזו פינה נידחת בעולם
 מבוששת אוסלו ומן החרפה אליה הובילו אותנו הוא וחבריו
 הוא כותב על שתי החלטות היסטוריות שנקבעו באוסלו
 הראשונה היא ההכרה ההדדית בין התנועות הציונית והפלסטינית
 והשניה היא שהסכסוך יפתר בִּדְרָכִים מדיניות
 השאלה החשובה היא האם מכיר רון פונדק במונח קְלִימָה
 באותו עמוד מצוטטת סטודנטית ערבייה אזרחית ישראל האומרת
 גם אם תעניקו לנו שיוויון מלא הסכסוך ימשך
 כל עוד מדינת ישראל תהיה יהודית
 על איזו הכרה הדדית הוא מדבר מי מכיר בהכרה שלא היתה
 הפלסטינים לא הכירו מעולם בזכותו של העם היהודי לבית לאומי
 גם לא באוסלו
 אפילו את האמנה הפלסטינית לא שינו כמובטח
 איך הוא לא מתבייש
 החליטו באוסלו שהסכסוך יפתר בִּדְרָכִים מדיניות
 אז החליטו
 החמאס רואה בְּטִילֵי הקסאם דרך מדינית לגיטימית לפיתרון הסכסוך
 לזה התכוונת
 או לדרכו המדינית המיושבת והמתונה של החיזבאללה
 אולי בכלל הוא מתכוון לפעיל השלום חאלד משעל
 איך אנשים מסוגו של רון פונדק לא נותנים לעובדות לבלבל אותם
 אני במקומו הייתי מזמן עושה ניתוח פלסטי שלא יכירו אותי
 מרוב בושה ומן הנזק שנגרם לנו באוסלו מאז ועד היום
 חרבון על חרבון על חרבון
 והוא עוד מתגאה והוא עוד כותב
 בושה חרפה וחוצפה

בכיר ועדות ההתנגדות העממית
 אבו עביר
 שארגונו אחראי לירי רקטות הקסאם לעבר הנגב המערבי הבוקר
 אמר ל-ynet
 מה שהיה עד עכשיו הוא כלום לעומת מה שיהיה
 אנו קוראים להם להתפנות כדי לשמור על ביטחונם וביטחון ילדיהם
 האנושיות הגלומה באזהרה הזאת
 ראויה להערכה זהירה מצד מדינת ישראל
 אלא שאבו עביר לא הסביר בדיוק מהיכן להתפנות
 הרי יש להם טילים שיכולים להגיע עד מרכז הארץ
 אם יצטרף לאזהרה גם השייח' חסאן נסראללה
 שכבר הוכיח שטיליו מכסים את כל הגליל עד חיפה
 ובאעד באעד חיפה
 יש פה יותר מרמז מרומז להתפנות מכל המדינה
 וכאן אנחנו מתקרבים לאמת המרה
 אין מדובר יותר במאחז מיגרן או עמונה
 מדובר במאחז זיקים מאחז בארי מאחז חבל אשכול מאחז אשקלון
 וגם המאחזים הבלתי חוקיים מבחינתם
 ראשון לציון הרצליה ותל אביב
 על יפא עכא רמלה לוד חיפה ואָל קוין
 כבר לא מדברים
 זה מובן מאליו

צבא

שמקדש את חיי לוחמיו על פני משימותיו
 יקשה עליו למלא אחר המשימות ואולי אפילו לא יוכל להן
 צבא כזה עלול לאבד לוחמים רק משום שקידוש חייהם
 הפך למשימה בפני עצמה
 המשימה העיקרית של הצבא היא ביצוע הוראות הפיקוד העליון
 שמירה על חיי הלוחמים היא משימה משנית
 וחשיבותה עומדת רק לאחר משימת השגת היעדים
 מלחמה מדוּחָה זהירה מהוססת המעדיפה שמירה על חיי לוחמים
 על פני הגשמת המטרה
 תוביל בהכרח למפלה
 בעיקר אם האויב נוהג אחרת
 ומשימותיו מקדשות את כל האמצעים לרבות חיי לוחמיו
 אם עושים צימצום של מהות הצבא מה יש לו להציע להגנת העם
 הרי שהתשובה פשוטה בתכלית
 תפקידו של הצבא לִסְכֵן את חיי לוחמיו ולכבוש יעדים
 נכונות להקרבה עד להקרבה ממש
 למען הניצחון על האויב וביטחונם של האזרחים
 צבא שלא מוכן להקריב חיי לוחמים
 יפסיד תמיד
 מול צבא המשליך את חיי לוחמיו
 מנגד

כל תנועות השלום בישראל
 טוחנות מים עכורים שנים על גבי שנים
 הן מסרבות להכיר בכישלונן המחפיר והמוכח
 במקום לקדם את רעיון השלום הן רק מסיגות אותו
 יש להן עצות שערבן כלום הן מפגינות ומוחות ללא הועיל
 הן מפרסמות מודעות ענק מפיצות את תורתן ברחבי העולם
 וגורמות נזק בל ישוער למדינת ישראל בארץ ובעולם
 התקשורת תומכת בהם האקדמיה סועדת אותם
 האיחוד האירופי מזרים להם כספים על כספי התורמים העשירים
 והתנובה
 פגיעה אנושה באינטרסים של המדינה היהודית
 בלי שום התקדמות של מילימטר אחד לעבר יעדס הנכסף
 ככה עושים שלום
 אולי כדאי לכם לעצור רגע ולחשוב על דרכים אחרות
 במבחן התוצאה ההישגים שלכם במרכאות כפולות ומכופלות
 הם אפס מאופס אחד גדול
 וכל כך למה
 משום שעד היום הם לא הצליחו לגרום לתווזה אצל הערבים
 בשביל להתחיל לקדם את התהליך הזה שכה מייחלים לו
 צריכות היו תנועות השלום להניע קומץ קטן בצד הערבי שיתאגד
 שיקרא לעצמו רֶגֶב שלום או אפילו גרגר שלום
 שימחו ויפגינו נגד השחיתות הפוֹשֶׁה אצל מנהיגיהם
 ודוֹחֶה את השלום
 שיזעקו את העובדה שהם מחמיצים כל הזדמנות לְשֵׁלום
 אבל אין גופי שלום ולא עמותות שלום בצד הערבי פלסטיני
 להיפך כל ההתאגדויות של הערבים פניהן למלחמת חורמה
 וזהו כישלון ברור של תנועות השלום בישראל שלא משכילות להבין
 שבלי תנועות שלום חזקות גם בצד הערבי
 לא יכון שום שלום

אנשי שלום עכשיו מציינים שלשים שנות קיום
 שלשים שנים שנה אחר שנה הם בקשו שלום וְ עָכְשׁוּ
 וְהָעָכְשׁוּ הזה נמשך שלשים שנים תמימות
 מי שנולד אז הוא היום בן שלשים ומי שמת
 מת לפחות שלשים שנה
 הקיצוניים ביותר דרשו שלום ותבעו אותו עכשיו עָכְשׁוּ
 הם הבינו כבר אז שהשטחים הם מכשול לשלום
 שכל מפעל ההתנחלויות יביא את המדינה לְסָף פי תהום
 ומשם לקריסה בתחתית התהום
 אפילו מרואן בְּרִגוֹתֵי שלח להם מכתב ברכה
 אבל היום יש ספק גדול אם מדובר בְּשִׁטְחִים בכל מסגרת של שטחים
 הסיכסוך כאן הוא קמאי עתיק יומין וקיצוני
 של מי כל האדמה הזאת שהיו בה שנים רבות של עזובה
 של מי האדמה היום כל האדמה של מי
 הפלסטיני המצוי אומר
 יופי בא יהודי מיהופיץ או מבגדד כבש כאן אדמה לא לו
 ועכשיו בגלל הכיבוש הוא מוכן יְעַנֵּי לוותר על מִחְצִית
 זה מעליב עֵיוֹנִי
 וואֵלֶאק זה לא שלך הכל לא שלך
 פלסטיני גאה לא סופר את שלום עכשיו ולא שום תנועות שלום
 הוא לא מרגיש שום סיבה לוותר על גרגר חול אחד גם באתר דודאים
 מבחינתו אין שום הבדל בין שלום עכשיו או אחר כך
 רוצים שלום עכשיו
 תלכו מפה
 כּוֹלְכֶם
 עכשיו

היהודים במדינת ישראל
 נחלקים לשלשה ציבורים
 אלה המאמינים בסיכוי לשלום עם הערבים
 אלה שלא מאמינים בו ובוטחים בשום שלום
 ואלה שכבר לא איכפת להם
 חבל שלא עושים סקר כמה אנשים מונה כל קבוצה
 משום שכל קבוצה חושבת שהיא היא הרוב
 לבד מאלה שלא איכפת להם
 כי גם לא איכפת להם כבר אם הם רוב או מיעוט
 לעניות דעתי הקבוצה השלישית הולכת וצוברת תנופה
 מה שמעניין אותה הוא קלת אמותיה
 כן שלום לא שלום זה נמשך יותר מדי זמן ונמאס
 חבל
 כי בכל מקרה הקבוצה הזאת היא לשון המאזניים
 והיא יכולה להטות את הכף לאחד הצדדים
 אבל היא כבר מחוץ לשיח ומוצאת מנוחה במחוז האדישות
 אין להם ענין בטילי קסאם פיגועים או התנחלויות
 גם לא איכפת להם ממשלה לא ממשלה
 צבא לא צבא
 רוצים לנוח מכל זה שקט עזבו אותנו רוצים מנוחה
 כאן טמונה הסכנה הגדולה
 מי שרוצה להבטיח עתיד כלשהו לילדיו במדינה הזאת
 אין לו מנוחה

לכל אחוזי בולמוס הפיוס הדבקים באמוק השלום
 כדאי לכם מאד להפנים משפט אחד חשוב מאד
 מנאמו של נשיא ארצות הברית אתמול בכנסת
 אולי המשפט הכי חשוב בנאום שלו
 בהתייחסו לאיומים הנוחתים עלינו השכם והערב
 הדגיש הנשיא במילים הבאות
 ראינו את תוצאותיה של ההתעלמות מדבריהם של מנהיגים שהפיצו שנאה
 חלק חושבים שיש לקיים איתם משא ומתן
 כאילו ניתן לשכנעם
 זו אמונה טיפשית
 את הנחמה הכוזבת שבפייסנות ההיסטוריה הזימה שוב ושוב
 סוף ציטוט
 למי מפנה הנשיא את הדברים האלה
 מן הסתם לאותו חלק המאמינים העוורים במשא ומתן
 כאילו ניתן לשכנע טרוריסטים
 ויש כאלה לא מעט אנשים בקרבנו
 ומה הוא עונה להם
 זו אמונה טיפשית
 את הנחמה הכוזבת שבפייסנות ההיסטוריה הזימה שוב ושוב
 כשעומדים מול איומי השמדה של כוחות רשע אין מקום לפייסנות
 היא כוזבת והאמונה בה טפשית
 זוהי מסקנה חד משמעית הנתבעת מדברי הימים
 מן ההיסטוריה

עוקץ

הוא זנב הפרי לא הפרי עצמו
 עקצין הוא שם המסכת האחרונה בסדר טהרות והאחרונה בכל המשנה
 המסכת עוסקת בין השאר בדיני טומאה וטהרה של פירות
 המחוברים בעוקציהם אל הענפים
 אפשר לדבר על העוקץ
 אפשר על הפרי
 מוטב וראוי לומר על שניהם כְּאַחַד
 כך למשל
 אם מצטטים את הפסוק האחרון במסכת עקצין
 לא מְצָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּלִי מַחְזִיק בְּרִכָּה לְיִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי הַשְּׁלוֹם
 זהו העוקץ
 הפרי מצוי בהמשך המסיים את כל ששת סדרי המשנה
 שְׁנֵאמַר
 ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום
 כלומר
 קודם יתן לנו ה' עוז
 ורק אחר כך יברך אותנו
 בשלום

בימים קדומים
 נהג הלוחם העשוי לבלי חת
 לחפור לו שוחה בור באדמה ובה מצא מחסה מפגיעות האויב
 האדמה עצמה היתה לו למגן
 כל לוחם נשא בחגורו את חפירה מתקפל
 לימים השתכללו העמדות והצבא דיפן את השוחה הגדולה
 וסביב העמדה יצק בטון מזוין על אבנים גדולות
 מאוחר יותר בנה הצבא מוצבים תת קרקעיים מרווחים ועמידים בפני התקפות אויב
 אפילו מן האויר
 הלוחם זכה להגנה מירבית המציאו את השכפ"צ
 היה עוד כלל חשוב לביטחון המוצב המבוצר
 המיקום
 הקימו מוצבים על ראשי הרים גבוהים ונישאים מעל כל הסביבה
 תצפית טובה עושה מוצב בטוח יותר
 רחוק ממקום יישוב מאזרחים תמימים
 והנה כל אלה עורבא פרח
 יש הגנה טובה יותר ללוחם הגיבור והעז הפלסטיני
 המיקום קל מיקום בתנאי שהוא בלב איזור מגורים צפוף
 אין שום חשיבות לגובה מעל פני הים
 אין צורך באדמה בסלעים אבנים או בטון מזוין אפילו לא שכפ"ץ
 חומת המגן הכי טובה והיעד הכי מבוצר הם
 זקנות וזקנים נשים רצוי בהריון העומדים כחיץ אל מול פני האויב
 המהדרין שבמהדרין מתוך הלוחמים רבי העוז והתושיה
 מסתתרים מאחורי
 ילדים
 אין יעד מבוצר יותר

האכזריות אינה יודעת רחם
קשיחות הלב היא המידה הקובעת והיחידה
החמלה ממנה והלאה
אפילו בקרבות של אלימות האכזריות תמיד מנצחת
היא הדרגה הגבוהה ביותר של האלימות
אי אפשר לנצח אכזריות עם חמלה ורחמים
האכזריות גוברת עליהם בקלי קלות
נגד אכזריות יכולה לעמוד רק אכזריות שכנגד
? אכזרית יותר
זהו העונש ההולם את האכזריות
כל עונש חייב להכיל בתוכו מרכיב של הרתעה
פגיעה שלף מצדיקה ומחייבת פגיעה בך
מידה כנגד מידה
יש אומרים עין תחת עין
ויש המרחיקים לכת לשלושה זוגות עיניים תחת עין אחת
כל אימת שהתגובה על אכזריות תבוא בכלים שאינם אכזריים
האכזריות גוברת
אמרו חכמים
כל מי שנעשה רחמן במקום אכזרי
סוף שמידת הדין פוגעת בו
וסוף שנעשה אכזרי
במקום רחמן

מהי התנגדות
 בשפה הערבית מוקוואמה
 ההסבר הפשוט למונח התנגדות הוא אי הסכמה
 אפשר להודיע ברבים על אי הסכמה מסוימת
 ולהביע בכך התנגדות
 אפשר בכתב אפשר בעל פה
 דרכי הבעת ההתנגדויות שונות ומגוונות
 ממחאה חריפה ועד לשימוש באלימות
 מהפגנה חוקית ועד למרד מאורגן ולמאבק מזוין
 המתנגד המצוי אינו יכול לשאת מציאות מסוימת והוא שואף לשנותה
 שלא כמו המתגונן המצוי המעדיף הגנה מפני הבלתי נסבל
 המתנגד נוקט פעולה אקטיבית ממש למימוש התנגדותו
 המחוקקים בכל העולם הדמוקרטי נתנו דעתם על חירויות הביטוי
 ובכללם את גבולות חופש ההתנגדות
 יש גבול לכל פעולת מחאה
 מה גם שכל פעולה כזו טעונה רשיון מאת הממלכה
 אם ההתנגדות חורגת מהאופן הלגיטימי וממסגרת החוק
 יש כאן עבירה פלילית
 ואם ההתנגדות נחרצת עד כדי רצח חפים מפשע
 אולי לא מדובר בהתנגדות לבטח לא התנגדות לגיטימית
 אולי
 וזה סתם רעיון שלי לא בדוק
 אולי מדובר במלחמה
 ואולי הקריאה בריש גלי ובראש חוצות להתנגדות מעין זו
 הינה
 הסתה למלחמה

אין חכם כבעל הנסיון
 ואיזהו חכם הלומד מכל אדם
 בעולמנו זה הנסיונות המלמדים הם תקדימים
 התקדימים מן העבר מהווים יסוד לכל נסיון עתידי
 מעין ראו מה קרה והשכילו על פיו
 מהו התקדים הידוע ביותר להודנה
 עלינו להרחיק עד שנת שש מאות עשרים ושמונה למנינם של הנוצרים
 בְּנוֹה הַמְדַבֵּר חוֹדֵיבָה נֶעֱרַךְ הַסֵּכֶם הוֹדְנָה
 שְׁבִיתַת נֶשֶׁק לְעֶשֶׂר שָׁנִים
 בֵּין נְבִיא הָאִיסְלָם מוֹחַמַד לְבֵין שְׁבַט קוֹרֵיִשׁ
 הַהֵסֵכֶם הַרְשָׁה לְמוֹחַמַד וּמַאֲמִינָיו לְהַתְּפִלֵּל בְּמִקְּבָה שֶׁהִיְתָה בְּשִׁלְטַת קוֹרֵיִשׁ
 שְׁנַתִּים לְאַחַר חֲתִימַת הַהֵסֵכֶם הִפְרָ מוֹחַמַד אֶת הַהֵסֵכֶם
 שָׁחַט אֶת בְּנֵי שְׁבַט קוֹרֵיִשׁ וְכַבֵּשׁ אֶת מִקְּבָה
 לְהַצְדִּקַת הַהִפְרָה הָאֲשִׁימוּ אֲנָשָׁיו שֶׁל מוֹחַמַד אֶת בְּנֵי שְׁבַט קוֹרֵיִשׁ
 שֶׁהָיוּ עוֹבְדֵי אֱלִילִים וְטִימְאוּ אֶת הַבְּעֻבָּה וְלֹא הָיוּ רְאוּיִים לְכִיבוֹד הַהֵסֵכֶם
 בְּמַסּוֹרַת הָאִיסְלָאֲמִית הַהוֹדְנָה הִיא מוֹפֵת שֶׁל אֲמֻנַת הַלְּחִימָה
 וְעֶרְמוּמִיּוֹת צְבֹאִית פּוֹלִיטִית
 הָרִאִים יֹאסֵר עֲרֵפֶאֶת אָבוּ עֵמָאֵר הַתִּיַּחַס לְהוֹדְנָה הַזֹּאת
 בְּנֵאֻמוֹ בְּמַסְגֵּד שֶׁל יוֹהַנְסְבוֹרְג בְּדְרוֹם אֶפְרַיקָה
 הַהֵסֵכֶם הַזֶּה הֵסֵכֶם אוֹסְלוֹ כְּמוֹבֵן אֵינְנִי מַחְשִׁיב אוֹתוֹ יוֹתֵר מִן הַהֵסֵכֶם
 בֵּין נְבִיאָנוּ מוֹחַמַד לְבֵין קוֹרֵיִשׁ
 וְאַתֶּם זוֹכְרִים שֶׁהַכֹּאֲלִיף עוֹמֵר הַתְּנַגֵּד לְהֵסֵכֶם הַהוּא
 וְרֹאֵה בּוֹ שְׁבִיתַת נֶשֶׁק בְּזוּיָה

המילה פִּיבוּשׁ איננה מילה גסה
אין בכל העולם פיסת אדמה שלא נכבשה
הכובשים כבשו תמיד מְנַכְבְּשִׁים שהיו לְפָנִים כובשים בעצמם מְנַכְבְּשִׁים אחרים
בכל מקום בכל הזמנים מימי קין והבל
המילה מלחמה אף היא אינה מילה גסה
אין שלום בלא מלחמה כפי שאין דבר בלא היפוכו
כמו שאין אמת בלי שקר
אין בכל העולם גבול שלא נקבע בהסכם שנחתם לאחר משא ומתן
ולפניהם היתה מלחמה עקובה מדם
מלחמה היא הכרח איש אינו רוצה בְּמִלְחָמָה
יש כאלה שחושבים שמלחמה היא הכרח יגונה וכאלה שחושבים שלא יגונה
הצד השווה להם הוא הפורח
גורלם של שבטים קיבוצים קהילות ועמים
מציב אותם מעת לעת בהכרח מול פני מלחמה
וכבר ניתנו בה שמות ותארים
מלחמת מצוה מלחמת רשות ואין ברירה מלחמת חורמה מלחמת קודש
השיבה לְמוֹלַדֶּת שלנו חייבה מלחמה לשם פִּיבוּשָׁה ושחרורה
פִּיבוּשׁ ארץ ישראל וְאִפִּילוּ חלק ממנה הינו פִּיבוּשׁ לכל דבר וענין
מי שמצהיר על עצמו שהוא נגד פִּיבוּשׁ וצורח על כל גבעה ותחת כל עץ
די לכיבוש
בעוד הוא מרשה לעצמו להצדיק פִּיבוּשׁ חלקי מעין פִּיבוּשׁוֹן
הוא אדם טוב טוב בראשי תיבות
טוֹבֵל ושרץ בידו
משום שכיבוש הוא כיבוש לכל דבר וענין
וכאמור פִּיבוּשׁ אינה מילה גסה

מְרִים סֵאלֶחַ אֶ רִיאָשִׁי
 קיבלה את אישור מנהיגי חמאס להגיע אל פרזודור האהבה
 אל מעשה הכלולות מעשה האהבה
 היא התרחצה התמרקה וְסָכָה את גופה
 וכך כשהיא מקוטרת מור ולבונה וכל אבקת רוכל
 שמה פְּעֵמִיהָ אל מחסום ארוז
 כמו אל החופה והחתונה
 היא לא יכולה להיות אחת משבעים ושתיים הבתולות
 המובטחות לכל שאהיד
 היא לא בתולה יש לה שני ילדים
 היא תזכה רק בבעלה האחרון שעודנו חי
 מְרִים סֵאלֶחַ אֶ רִיאָשִׁי הזילה דמעות והתחננה יש לי פלטינה ברגל
 האמינו לה וּבְכַנִּיסָה לחדר הבדיקה לנשים הפעילה את המטען
 ארבעה נהרגו ועוד שבעה נפצעו
 הטרור חושף את מעגליו הפנימיים הנסתרים
 מדובר בתופעה תרבותית אומר אהוד יערי
 לא הכיבוש לא ההתנחלויות אפילו לא שנאת היהודים
 ודאי לא רצונה של המדינה לאפשר לעזתים להתפרנס בכבוד בגבולותינו
 מְרִים סֵאלֶחַ אֶ רִיאָשִׁי אומרת
 כמה חלמתי וכמה ייחלתי לתת את גופי לאללה
 ולא עלה בידי עד עתה
 אני גֵּאָה ומאושרת להיות המתאבדת הראשונה של החמאס
 כן ככה היא אמרה גֵּאָה ומאושרת
 אהוד יערי נתן לזה שם
 אירוטיקה של מֵוֶת בְּשֵׁם הַדָּת

בכל מלחמה חייבים להתנער מן המוסר והרחמים
 אין ואסור שיהיה טוהר לנשק נשק נועד לקטול אין לו שום קשר עם טוהר
 מוסר מלחמה איננו מוסר
 אין מלחמה מוסרית
 מלחמה עושים בתחבולות במארכים במטרה מוצהרת לפגוע בשביל לנצח
 אין המוסר מתיישב עם רוע ואכזריות המלחמה
 וכידוע אין מלחמה טובה
 לשבור לקרוע לנפץ לנתץ לפוצץ להרוס ולהרוג
 כל אלה נחשבים אמצעי לחימה לגיטימיים
 אחת מתוצאותיה של המלחמה הוא מראה פליטים חסרי בית
 נעים ברגל על עגלות במכוניות על מטלטליהם נסים על נפשם
 במלחמה כמו במלחמה אמרו חכמי מלחמות שגם זכרונם ראוי
 צריך לנצח
 אם צד אחד מצליח להביס את אויבו
 להפוך את מחנהו או את ארצו לעיי חרבות
 להרוג ולפצוע את עיקר כוחו לקחת בשבי שבויים
 ולפזר את הנותרים לארבעת הרוחות
 הרי שהשיג את מטרת המלחמה
 הניצחון
 אין מטרה אחרת

Si vis pacem, para bellum

אמרו חכמים זכרונם לברכה
 הרוצה בשלום יבון למלחמה
 פתגמים אלה ידועים לנו בחילופי גירסאות מְזֻמָּנִים שלפני מניינם
 בהם אמרו שרק מלחמה יולדת שלום
 כוונת האימרה היא להציג מצב בו השלום מְבֻטָּח
 המתכוון למלחמה יוצר דרך הילוכו הרתעה
 ההרתעה כְּשִׁמָּה כן היא מרתיעה את המלחמה
 אם מפתחים את הרעיון עוד קצת
 למדים כי

מלחמה פורצת רק כאשר אין הרתעה
 אין הרתעה אות הוא וסימן שלא היתה התכוונות ראויה למלחמה
 אולי לא האמינו שצריך כוונות
 חשבו שהרוצה בשלום יחתור אליו ולא בהתכוונות למלחמה
 הלא נאמר מפי חז"ל בקש שלום ורודפהו
 השאלה היותר מעשית היא אם המצוה לבקש שלום ואף לרדוף אחריו
 היא מתכון בטוח לשלום
 דווקא משום אלה ההולכים בדרך החכמים זכרונם לברכה האחרים
 אלה המצוים על כל שוחרי השלום להתכוון למלחמה
 מה לעשות ולבי נוהה אחר החכמים האלה
 אף על פי שהיו גויים
 לא יהודים

תקשורת

בְּמַדִּינָה דְמוֹקְרָטִית יֵשׁ שְׁלוֹשׁ רִשְׁוִיּוֹת
הַמְּחַוֶּקֶת הַמְּבַצֵּעַת וְהַשׁוֹפֵטֶת בְּסֹדֵר הַזֶּה
שֶׁהֵרִי אֵין מָה לְשׁוֹט אִם אֵין בִּיצוּעַ
לֹא הַתְּכַוֵּנוֹ וְלֹא חֲלָמוֹ עַל הַקְּמַת רִשְׁוִיּוֹת נֹסֶפּוֹת
כֹּל מוֹסֵד מִדִּינֵי הַכְּפוּף לְרִשְׁוֹת כֹּל־שֶׁהֵי אֵינוֹ יִכּוֹל לְהִיקָרָא קְרִשְׁוֹת
וְאִף עַל פִּי כֵן יֵשׁ לָנוּ עוֹד וְעוֹד קְרִשְׁוִיּוֹת קִטְנוֹת כְּפּוֹפּוֹת
אֲבָל הֵיתָה לָנוּ תְּמִיד קְרִשְׁוֹת עֲלִיוֹנָה מְכּוֹלִם וְלֹא יִדְעֵנוּ אוֹ חֲלָמָנוּ
קְרִשְׁוֹת שֶׁהֵיא מְפַרֶשֶׁת אֶת הַחֹק עַל פִּי דְרָכָה
מְפַרֶשֶׁת אֶת הַנְּעִשָׂה בְּתוֹךְ תּוֹכְכֵי הַזְּרוּעַ הַמְּבַצֵּעַת
וְאֵינָה פּוֹסַחַת עַל הַמְּחַוֶּקֶת
וְלָכֵן הֵיא שׁוֹפֵטֶת וְגוֹזֵר דִּינָה חֲלוּט
הֵם מְצַטְנָעִים בְּדַמּוֹת כֹּלֵב שְׁמִירָה אֲבָל הֵם מְזַמְּנִים קוֹבָעִים גּוֹרְלוֹת
יֵשׁ לָהֶם סֹדֵר יוֹם סֹדֵר קְרִימּוֹיּוֹת נִיהוּל יַעִיל
כְּשֶׁרֹנּוֹת כְּתִיבָה וְעֵרִיכָה בִּימּוֹי צִילּוֹם שִׁדְדוֹר
כֹּל הַמְּדִינָה מְדַבֶּרֶת בְּמִשְׁךְ יוֹם שְׁלָם אֶת מְזוֹן הַתְּקִשׁוֹרֶת
הַתְּקִשׁוֹרֶת יִכּוֹלָה לְתַקֵּן עוֹוֹל נוֹרָא מְמוֹקֵד בְּמַהֲלֵךְ שְׁעוֹת סְפוֹרוֹת
וְלִהְבִּיא אֲנַחוֹת רוּחָה וְאוֹשֵׁר אֲצֵל רַבִּים
הֵיא יִכּוֹלָה לְהַרוֹס בְּאַחַת אֶת חַיּוֹ שֶׁל כֹּל מִי שֶׁרַק תְּחַפּוּץ
יֵשׁ לָהּ הַרְבֵּה כּוֹחַ הֵיא הַגּוֹף הַכִּי חֹזֵק בְּמַדִּינָה
לֹא מְמַשְׁלָה כְּנֶסֶת אוֹ בֵּית הַמְּשַׁפֵּט הָעֲלִיּוֹן
לֹא צַה"ל לֹא מְשַׁטְרָה לֹא עוֹבְדֵי נִמְל לֹא מוֹרִים לֹא חֲבֵרֶת הַחֲשַׁמַּל
הֵיא חֹזְקָה מוֹל כֹּל גּוֹף לְגוֹפּוֹ וּמוֹל כֹּל הַגּוֹפִים יַחְדָּיו
הֵיא מוֹשְׁלֶת בְּכוֹלָנוּ הֵיא הַשְּׁלֵטוֹן
אֵין לָנוּ לְהַלִּין אֵלָא רַק עַל הַזֶּן הַמְּפַרְנֵס וְהַמְּקַיֵּם אוֹתָהּ
שֶׁהוּא נְעַבְעֵךְ אֲנַחְנוּ

חתן פרס נובל לכימיה הפרופסור אהרן צ'חנובר
 המשיל את המציאות לעומת זו המשתקפת בעיתונות
 ים ושמים
 זו ים וזו שמים מי הים ומי השמים לא אמר
 ואז הוסיף
 אני קם בבקר קורא עיתון ושואל מה זה
 כמה אמת יש בזה חמישים אחוז אמת עשרים אחוז אמת
 אני כבר לא יודע
 אני רואה מה כותבים מפי מה הבינו או הסיקו מדברי
 ואני לא מבין
 זהו חתן פרס נובל כחול לבן הפרופסור אהרן צ'חנובר
 מה שהוא זוכר מילדותו בדבר הכי חשוב הוא ללמוד וללמוד
 שנים על שנים הוא עשה במעבדה
 עכשיו המציאות טופחת על פניו
 יחד עם פרס נובל על תרומתו לאנושות הוא נחשף אליה
 ביחוד לאנושות הקרובה אצל עצמו ממש כאן
 והנה העיתון
 הקשר לכל מה שקורה מחוץ למעבדה
 העיתון הזה
 לא אמין
 מילה שלו לא מילה אסור לסמוך עליו
 מהפכה
 בקר טוב לך פרופסור אהרון
 רק על זה מגיע לך
 פרס נובל

בשעה שמכתירים מישהו ומעניקים לו תֹאֵר
 אי אפשר לטשטש את העובדה שמעמדו של המכתיר גבוה יותר
 התֹאֵר מוענק לאדם על ידי בעלי תֹאֵר רם ונישא יותר
 כשמישהו מחליט להעניק למישהו אחר את התֹאֵר אֲדוֹן הָאָרֶץ
 מן הסתם הוא מכתיר עצמו לְאֲדוֹן אֲדוֹנֵי הָאָרֶץ
 רק תֹאֵר כזה נותן לו את הגושפנקא להכתיר תחתיו אֲדוֹנִים לְרֹב
 השבוע יצא לאור ספר המכתיר את המתנחלים אֲדוֹנֵי הָאָרֶץ
 אין דבר רחוק יותר מן האמת
 אלה אֲדוֹנֵי הָאָרֶץ הרי גורלם נִקְבַּע לא מכבר על ידי זולָתָם
 קל וחומר גורל הָאָרֶץ המדינה האומה
 הלא המדינה גירשה מתנחלים מבתיהם והשליכה אותם לכל הרוחות
 אבל הספר נקרא אֲדוֹנֵי הָאָרֶץ המתנחלים ומדינת ישראל
 נדמה לי שהכותרת הזאת נועדה להבאיש את ריח המתנחלים
 לְשִׁמְס ללעג בּוֹ וקלם
 אולי אפילו להסית נגדם
 משום שאֲדוֹנֵי הָאָרֶץ האמיתיים הם אלה שקבעו את הכותרת הזאת
 הם שהכתירו את המתנחלים לְאֲדוֹנֵי הָאָרֶץ
 לא מוכרחים לקרוא את הספר הכותרת אומרת הכל
 וכאמור תֹאֵרוֹ של המכתיר מוכרח שיהא גבוה ממעמד המוֹכְתֵר
 לפיכך ולצערנו
 עקיבא אלדר עֲדִית זֶרְטֵל וכיוצא בהם
 הם הם גבירות ואֲדוֹנֵי הָאָרֶץ
 האומללה הזאת

הפרשנות היא יצירה בפני עצמה
 על אף שהיא נסמכת על דבר וענין אותו היא מפרשת
 סמכויותיה של הפרשנות התרחבו לאין ערוך במשך הדורות
 והפרשנים המתבשמים מניחוח עצמם
 אינם מסתפקים במלאכה המייגעת של הסבר ביאור או ניתוח
 הם מפליגים להם בשכרון כוחם עד מעל לעננים בכות הרוח
 הנושא אותו אמורים לפרש הופך להיות עילה לענין אחר לגמרי
 מפתח לעולם אחר המושלך לאחר השימוש
 ובלשון הפרשן הגדול אבן עזרא נאמר
 לא נתנה תורה לאשר אין דעת לו
 והמלאך בין האדם ובין אלהיו הוא שכלו
 וכל דבר שהדעת לא תבחישנו
 כפשוטו ומשפטו נפרשנו
 ונעמידנו על מתכונתו ונאמין כי ככה אמתו
 ולא נגיש קיר בעורים ולפי צרכנו נמשוך הדברים
 ולמה נהפוך הנראים לנסתרים
 ואם יש מקומות שהם באמת נחברים ושניהם נאמנים וברורים
 מהם בגופות ומהם במחשבות
 כמלת בשר וערלת לבבות
 ובעץ הדעת סוד ינעם
 גם הדברים הם אמת
 כמשמעם

רְאִיתִיכֶם בְּקוֹצֵר יְדָכֶם
 הַמִּשְׁפָּט הַזֶּה שֶׁל בִּיאֲלִיק עוֹלָה בְּמוֹחֵי
 בְּכָל פֶּעַם שֶׁאֵנִי רוֹאֶה פֶּאֶנְלִי שֶׁל פְּרָשָׁנִים מֵלֵאֵי חֲשִׁיבוֹת עֲצִמִית בְּטִלוּזִיָּה
 יֵשׁ כֹּאֲלֵה בְּרוּךְ הַשֵּׁם הַרְבֵּה
 וְהֵם מְדַבְּרִים כְּמוֹ שֶׁהֵם מְדַבְּרִים תָּמִיד כֹּאִילוּ לֹא קָרָה דָּבָר
 מֵהַ לַעֲשׂוֹת כִּכֵּה הֵם מְדַבְּרִים
 אִיזָה נִיתוּחִים מֵעֵמִיקִים אִיזָה הֶגְיוֹן צָרוּף אִיזָה יִדְעַ מוֹפְלָג
 אִזּוֹ אֵיךְ יוֹצֵא לָכֶם תָּמִיד הַפּוֹךְ
 אוֹלֵי מֵה שֶׁאַתֶּם אוֹמְרִים גַּם עֲכָשִׁיו אֵינִן לוֹ עַל מֵה שִׁיסְמוֹךְ
 מִי שְׁנִיכוּוָה בְּרוֹתְחִין טוֹב יַעֲשֶׂה אִם יִישְׁמֵר מְפֹשְׁרִין
 שִׁמְעֵנוּ אֶת הַנִּיתוּחִים שֶׁלָּכֶם פֶּעַם אַחֵר פֶּעַם הַסְכַּמְנוּ זֶה הִיָּה מִשְׁכַּנֵּעַ
 וַיִּצֵּא הַפּוֹךְ
 אִזּוֹ אוֹלֵי הַיּוֹם תִּסְיִיגוּ קֶצֶת אֶל תִּהְיוּ כָל כֵּךְ הַחֲלִטִּים תִּתְלַבְטוּ
 בְּחִיכֶם תַּעֲלוּ טִיפָה חֲשֵׁשׁ
 אֶל תִּהְיוּ כָל כֵּךְ בְּטוּחִים מִשׁוֹם שֶׁאַתֶּם מְדַבְּקִים אוֹתָנוּ בְּבִיטְחוֹן גָּמוּר
 וְלִמְדָנוּ שֶׁהַבִּיטְחוֹן הַזֶּה בְּסוֹפוֹ שֶׁל דָּבָר מוֹמֵן לָנוּ פֶּחַ יְקוּשׁ
 מוֹתֵר לָכֶם לַהֲעֵלוֹת סֶפֶק לַהֲצִיעַ גִּירְסָאוֹת לַהֲעֵלוֹת אִפְשָׁרוּיּוֹת
 לֹא מוֹכֵרְחִים מִשְׁפָּטִי מַחֵץ כֹּאֲלֵה שֶׁמִּסְתִּירִים אֶת הָאִמַּת הַמְרָה
 בְּזֹתֶם לֹאֲלֵה שֶׁטַעֲנוּ נִגְדְכֶם שֶׁאַתֶּם טוֹעִים וּמִטְעִים וְשֶׁהַמְחִיר יִהְיֶה יֶקֶר
 אֵינִן לָכֶם אוֹמְרִים לַהֲדוֹת בְּטַעֲוִיּוֹתֵיכֶם וְעַל כֵּן אֵינִן שׁוֹם עֵרֶךְ לְפִרְשָׁנוּיּוֹתֵיכֶם
 גַּם בְּקֶשֶׁר לְזִיכְרוֹן הַקֶּצֶר שֶׁל הַצִּיבוֹר אַתֶּם טוֹעִים
 הַצִּיבוֹר הַזֶּה זוֹכֵר הַזִּיכְרוֹן הוּא מְרַכֵּב עֵיקָרִי בְּחִיּוֹ
 נוֹלְדָנוּ אֶל תוֹךְ זְכוֹרוֹת אֲנַחְנוּ מְצוּוִים תָּמִיד לְזִכּוֹר וְלֹא לִשְׁכּוֹחַ
 חוּץ מִזֶּה יֵשׁ אֶת גּוֹגֵל וּבְאִפְסֵי נִקּוּדָה עֲשָׂרִים וְשֶׁבַע שֶׁל הַשְּׁנִיָּה הָאֲחֻת
 כָּל הַטְּקֵסֶט עוֹלָה מִלֵּה בְּמִלָּה
 לֹא צָרִיךְ לַהֲתַאֲמֵץ
 אִזּוֹ אוֹלֵי קֶצֶת עֲנוּוָה חֲדַל קִשְׁקֶשֶׁת הַצַּנֵּעַ בְּבִרְתִּי
 רְאִינוּ לֹאֵן כָּל זֶה מוֹבִיל
 וְכִבֵּר רְאִיתִיכֶם בְּקוֹצֵר יְדָכֶם

כשיוסי שריד היה נואם בכנסת
 הייתי אומר איזה נואם בְּחֶסֶד ואיזה נואם מבריק
 אף על פי שלא הסכמתי עם תוכנו
 עברו שנים ויוסי שריד עשה הסבה מקצועית והיה לעיתונאי
 ושוב

מאמרים שובי עיין לשון מתגלגלת על לשון בְּחֶזֶן בחכמה
 גם אם לא קונים את הפרקמטיא
 היום מתפרסם בעיתון הָאָרֶץ מאמר פרי עטו של יוסי שריד
 אלא שהפעם מצאתי קטע שלם ליתר דיוק שני משפטים
 שאני מסכים ומזדהה עם כל מילה שבהם
 שימו לב זה כל כך יפה ונכון
 וכך הוא כתב

אין חדש תחת השמש המקומית שקופחת ומייבשת את המוח
 רק מכת אלה רק פטיש בראש פותחים כאן את המחשבה
 ומביאים לְהִתְפַּכְּחוֹת כואבת

סוף ציטוט

גאוני לא

כל מילה דְּרָבוֹן והקיבוץ של כל המילים יחדיו לכלל חטיבה מגובשת
 מלאכת מחשבת

כל התורה כולה בעשרים ושתיים מילים או מאה ואחת אותיות
 אני הייתי מביא דוגמאות אחרות לגמרי משלו לאשש את התמליל הזה
 אבל זה ממש לא משנה

כמו שאני קיבלתי את המסקנה הזאת שלו באופן אישי לגמרי
 הנני משיב לו באותו מטבע אבל בדיוק אותו מטבע
 תשמע יוסי

אין חדש תחת השמש המקומית שקופחת ומייבשת את המוח
 רק מכת אלה רק פטיש בראש פותחים כאן את המחשבה
 ומביאים לְהִתְפַּכְּחוֹת כואבת

בספר שמות נזכרים בפעם הראשונה הָאֱוֹרִים וְהַתְּמִים
וְנָתַתְּ אֶל חוֹשֵׁן הַמִּשְׁפָּט אֶת הָאֱוֹרִים וְאֶת הַתְּמִים
וְהָיוּ עַל לֵב אֶהְרֹן בְּבֹאוֹ לִפְנֵי יְהוָה
וְנָשָׂא אֶהְרֹן אֶת מִשְׁפַּט בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לְבוֹ לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד
הַמְּלִים הָאֱוֹרִים וְהַתְּמִים הֵן צוּרַת רַבִּים שֶׁל אֹר וְשֶׁל תּוֹם
וְאִין יוֹדְעִים אִם זֶה מִנְּגוֹן שֶׁל קְבֻלַּת הַחֲלָטוֹת אוֹ תֵּהְלִיךְ
אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים שֶׁהָאֱוֹרִים וְהַתְּמִים הֵיוּ קְבוּעִים עַל הָאֵפוֹד
אוֹתוֹ נִשָּׂא הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל עַל חֻזּוֹ
הָאֱוֹרִים וְהַתְּמִים שִׁמְשׁוּ קֶשֶׁר בֵּין הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לְבֵין הָאֱלֹהִים
דְּרַכְסָּם נִתְקַבְּלוּ הַחֲלָטוֹת אֱלֹהִיוֹת וְתִשׁוּבוֹת מֵאֱלֹהִים לְשִׁאלוֹת הַכֹּהֵן
עַל פִּי מִסוּרַת חֻז"ל נִקְבְּעוּ עַל הָאֵפוֹד אֲבָנִים יְקֻרוֹת
וּבֵהֵן שְׁמוֹת שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל חֲרוּטִים אוֹ בּוֹלְטִים
לְפִי הַבְּנֵה זֶה
הָאֱוֹרִים וְהַתְּמִים הֵיוּ שְׁנֵי גּוּיִלִּים בְּהֵם הִיָּה רֶשׁוּם שְׁמוֹ הַמְּפֹרָשׁ שֶׁל אֱלֹהִים
וְהֵם הוֹשְׁמוּ מִתַּחַת לְחוֹשֵׁן כְּמַעֲיֵן סוּלְלָה חֲשַׁמְלִית
כְּשֶׁהִיָּה הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל שׁוֹאֵל שְׁאֵלָה הֵיוּ הַגּוּיִלִּים מְאִירִים אוֹתוֹת מִסּוּיֹמוֹת
בְּשִׁמוֹת שְׁנַיִם עָשָׂר הַשְּׁבֻטִים
וְכַךְ נִתְקַבְּלוּ תִשׁוּבָה אֱלֹהִית לְשִׁאלַת כֹּהֵן בֶּשֶׁר וְדָם
מִדּוּעַ נִדְרַשְׁתִּי לְעֵנִין הָאֱוֹרִים וְהַתְּמִים
מִשׁוּם שֶׁהַשְּׁבֻעַ קְרָאתִי בְּאֶחָד הָעִיתוֹנִים שֶׁהָעִיתוֹנָאִי נַחוּם בְּרַנֵּעַ
הוּא הָאֱוֹרִים וְהַתְּמִים
שֶׁל הָעִיתוֹנוֹת בְּיִשְׂרָאֵל
הוּאִיל וְהַדְּבָרִים לֹא נִכְתְּבוּ בְּמִדּוּרֵי הַרְכִּילוֹת וְהַלִּיצְנוֹת
חֲשַׁבְתִּי לְהַעֲמִיד דְּבָרִים עַל דִּיּוֹקָם
נַחוּם בְּרַנֵּעַ עִם כָּל הַכְּבוֹד הָרָאוּ לוֹ
אִינְנוּ הָאֱוֹרִים וְהַתְּמִים
שֶׁל מִיִּשְׁהוּ אוֹ מִשְׁהוּ
מִלְּבָדוֹ

ג'יבריל רג'וב

מי שהיה ראש הביטחון המסכל הפלסטיני בגדה המערבית
 אמר השבוע בטלויזיה
 הפלסטינים ישיגו לבסוף כל גרגר אדמה בשטח שבין הנהר לים
 בעיני העיתונאי זאב שיף ג'יבריל רג'וב נחשב לפלסטיני מתון
 עכשיו מתערער אצלו האמון בהצהרות שמשמיעים אותם פלסטינים
 המכונים משום מה מתונים
 מר זאב שיף מתנצל בפני חבריו הפלסטינים וכותב
 הלקח שאני מפיק מהדברים הללו הוא
 שעלינו לאטום את אוזנינו כאשר אתם משמיעים הבטחות
 על חיים לצידה של ישראל
 בקר טוב אדון זאב שיף וצפרא טבא לכל המתפקחים שבדרך
 אלא שבתוך דבריו הוא מתנצל בפני חבריו הפלסטינים
 כלומר יש לו חברים שהם פלסטינים מן הסתם מה שהוא מכנה מתונים
 והלקח שהוא הפיק הוא לאטום את אוזניו גם מהם
 אם כך מדוע הוא מתנצל בפניהם
 סתם ולא פּרַש
 המחשבה שדווקא ג'יבריל רג'וב ושכמותו צריכים להתנצל בפניו
 אינה עולה על דעתו של מר זאב שיף
 משום שאין כל סיכוי שפלסטיני כלשהו יתנצל בפני ישראל
 כוחם של הפלסטינים בכל אתר ואתר עולה נצבֵר ומאמיר
 הם מרשים כבר לעצמם לומר את אשר על ליבם והיה אצור בקרבם
 הפלסטינים ישיגו לבסוף כל גרגר אדמה בשטח שבין הנהר לים
 זו כבר אינה אמונה שאין לה על מה שתסמוך או תקוה בעלמא
 מבחינתם זו כבר ידִיעָה ברורה
 זאב שיף הבין את זה רק היום
 ומוטב מאוחר מאשר לעולם לא

לו התקשורת
 במלחמת ששת הימים או מלחמת יום הכיפורים
 היתה מתנהגת כמו במלחמת לבנון השנייה
 לא היינו מנצחים
 במלחמת ששת הימים איבדנו במטס הראשון
 עשרים מטוסים מתוך מאתיים
 אם היו מדווחים על שמות ההרוגים ברדיו כל היום
 לא היינו מנצחים
 בשום פנים ואופן אסור שזה יקרה
 במלחמה צריכה להיות צנזורה קשה על כלי התקשורת
 ואם התקשורת תפעל במלחמה הבאה
 כפי שפעלה במלחמת לבנון השנייה
 לא ננצח
 הפסדנו את המלחמה מראש
 את הדברים הללו אמר לא אחר מאשר
 מפקד חיל האויר לשעבר
 האלוף אביהו בן נון
 ואכמ"ל

יש לי הצעה בתקווה שתהא מועילה
 לכמה פרשנים פובליציסטים המתיימרים להורות לנו דעה
 הרי אין לכם מושג ירוק מהו ההבדל
 בין הודנא לתאהדיאה או בין חודג'עה לתקיייה
 אל תשתמשו במונחים הללו הניחו להם
 אין גם ולא יכולה להיות מקבילה עברית מילולית מדוייקת
 למושגים כמו אינתיפאדה או מוקאוואמה
 מדובר בתרבות שלמה ורחוקה כרחוק מזרח ממערב
 פשוטו כמשמעו
 נסו קודם לכן להבין את המשמעות את ההיגיון הצרוף והעמוק
 העומד מאחורי ההצדקה לשסף גרון של אחות אהובה
 חשבו על החשיבות העצומה והצורך ההכרחי
 בהגשמה מלאה אכזרית ומבהילה של חזון הנקמה
 בצדק האלוהי המחייב גאולת דם גם לאחר שנות דור
 בערכו של הכבוד ובבוז שרוחשים לחיים בעטיו של הכבוד
 לאחר מכן נסו לקבל את הדברים כמשנה סדורה
 המקובלת בחבל ארץ זה מאות בשנים
 אלה לבדם מחייבים לימוד מעמיק במשך כמה וכמה שנים טובות
 בנוסף לידיעת השפה הערבית במידה לא מבוטלת
 אין לפרש את המזרח בכלים מערביים הדבר לא יצלח לעולם
 השלום איננו דבר פשוט הוא מציאות מורכבת מאין כמוה
 מציאות של שלום מחייבת התמצאות מלאה במרחב שלה
 סתם לבלבל את המוח תוך מלמול בלתי פוסק של המילה שלום
 רק מרחיק את השלום
 כשמוסיפים למילה שלום את המילה עכשיו
 שלום עכשיו
 מפגינים בורות וחוסר הבנה מוחלט

אין רייטינג להגיון
 אמר השבוע מוטי קירשנבאום
 זה נכון אם יש הסכמה מה זה הגיון
 להגיון הצרוף המתקדם המערבי הנאור המתנשא המתבדל והמתעלם
 אין רייטינג
 יש אלף הגיונות אחרים שהם בעיני המערב
 פרימיטיביים פגאניים חשוכים נחשלים
 ויש להם רייטינג עצום
 גם במערב גם במזרח גם בצפון וגם בדרום
 רק אם נשכיל להבין
 שנעיצת המטוסים במגדלי התאומים היתה בעיני מישהו בעולם
 מעשה הגיוני
 נוכל להבין את ההגיון שברייטינג
 הנה שמעתי אתמול את דוד ויצטום מודיע ש
 המלחין הגרמני קרלהיינץ שטוקהאוזן אמר
 כי הפיגוע במגדלי התאומים בניו יורק
 הוא
 היצירה האמנותית הכבירה ביותר
 מן הגיון שפזה ארי
 גרמני

התקשורת משקפת את המציאות כמות שהיא
 אין לה יד ורגל באירועים עצמם
 היא רק מספרת את הסיפורים שקורים במציאות
 ללא מורא ללא משוא פנים
 ללא כחל ושרק
 התקשורת שוקדת על אמינות הדיווח
 הדיווח עצמו לא אשם
 ולא יכול להיות אשם
 גם לא הפרשנויות ולא הניתוחים המעמיקים ולא התמונות הזוועתיות
 כל אלה נוצרו מן המציאות כפי שהיא
 אמצעי התקשורת רק מביאים לכם את זה הביתה
 מסכנים את חיי אנשי התקשורת בשביל זכותכם לדעת
 זה המקצוע שלהם והוא מתבטא בפעולה אחת ויחידה
 הדיווח
 אבל מה לעשות
 אלה העושים את האירועים המזויעים
 האחראים לביצועים והמבצעים עצמם
 היורים הרוצחים והמתפוצצים
 אין להם ענין ברציחות או בהרס או בפגיעה באזרחים תמימים
 לנגד עיניהם עומדת מטרה אחת ויחידה
 הדיווח

קראתי אתמול פתגם יפה בְּטוֹר של ירון לונדון
 טוב פְּקֻחוֹן מֵר מְתַמִּימוֹת
 המבנה מוכר וחביב
 טוב ירון לונדון וקוץ בו מְחַכֵּים מאיזור דימדומים פאתטי ומרדֵים
 טוב פְּקֻחוֹן מֵר מְתַמִּימוֹת
 איזה יופי
 חכמינו זיכרונם לְבָרְכָה הרעיפו עלינו פתגמים כאלה לְרוֹב
 אפילו בארמית
 טב לְמִיתָב טַן דוּ מְלִמִּיתָב אֲרָמְלוּ
 טוב לשבת בְּשָׁנָיִים מְלִשְׁבֵת בְּאַלְמָנוֹת
 או
 טוב לו לאדם דבר אֶחָד בְּצַעַר מִמָּאָה בְּרוּחַ
 כלומר מעריכים דבר פְּעוּט הַמוֹשֵׁג בְּקוֹשֵׁי וּבְצַעַר יוֹתֵר מִהַמוֹשֵׁג בְּקִלּוֹת
 טוב עִשְׂרָה טַפְחִים וְעוֹמֵד מִמָּאָה אִמָּה וְנוֹפֵל
 היינו
 טובה מחיצה נמוכה ויציבה מקיר גבוה ורעוע
 טוב פִּלְפֵל אֶחָד חֲרִיף מִמְּלוֹא הַטְּנֵא קִישׁוּאִים
 אבל ירון לונדון כתב בחוכמתו
 טוב פְּקֻחוֹן מֵר מְתַמִּימוֹת
 יְעַנִּי
 טוב להבין סוף סוף שִׁיָּרְקוּ בַּפְּנִיךָ מִשְׁתַּחֲשׁוֹב שְׁלֵא הִיא זֶה אֵלֵא גֶשֶׁם
 על זה בדיוק נתן אלתרמן ענה לו כבר לפני למעלה משלושים שנים
 טוב גִּינוֹי חֲרִיף מֵהַסַּפֵּד נֶאֱדָה

בהתקפתו המלומדת על הרמטכ"ל כותב בת מיכאל
אדרבא

ינסה נא הרמטכ"ל המקצועי להסביר
כיצד מתיישבת תורת השלבים שהוא מייחס לערפאת
עם סירובו של זה לקבל על מגש של כסף ממש
את השלב העסיסי וְהַדָּשָׁן שהציע לו אהוד ברק בקמפ דייוויד
מדוע לא נטל את אשר הוצע לו ועבר לשלב הבא
למה מה

לפתע מתה תורת השלבים
איזה טעון מבריק מה עונים לחכם באדם הזה
ובכן מר בת מיכאל
אהוד ברק יירשם לנצח בספרי ההיסטוריה
לא בגלל ההצעות הנדיבות או העסיסיות או הדשנות שהציע לערפאת
אלה לא השפיעו ולא יכלו להשפיע
אהוד ברק רשם בטוש עֵבָה בדף ההיסטוריה
את הדרישה החד משמעית לְקַץ הסיכסוך קֵץ תורת השלבים
כל ההצעות שהוצעו על עסיסיותם ודִשְׁנוּתָם הוגשו על מגש השלב האחרון
בתנאי חמור ומחמיר
הסכמה והתחייבות אין יותר שלבים
זהו השלב האחרון אחרון האחרונים
לזה ערפאת לא הסכים
אבל פְּרָכוֹת הגיוניות מעולם לא הטרידו אנשי שמאל
כמו בת מיכאל

אֹרְיָאָנָה פִּלְצִי אֵינְנָה יְהוּדִיָּה הִיא נּוֹצְרִיָּה אֵיטְלָקִיָּה
 מָה שֶׁהִיא כּוֹתֵבֶת עַל הַמוֹסְלָמִים
 לָנוּ אֲסוּר אֲפִילוּ לְחֹשֵׁב
 הִיא מֵתֹאֲרֶת מִצִּיּוֹנוֹת שֶׁלִּדְבָרֶיהָ חֲשִׁים בָּהּ בְּנֵי הָאָדָם
 בְּכָל הָעוֹלָם הַמְעֻרְבִי
 מִצִּיּוֹנוֹת שֶׁהִיא אֵיוֹם מֵתְמִיד עַל עוֹלָמָם וְעַל נְשִׁמוֹתֵיהֶם
 מִצִּיּוֹנוֹת מְלוֹכְלֶכֶת מֵתוֹעֵבֶת וּמִצְחִינָה מְשִׁתָּן וְצוֹאָה
 מִצִּיּוֹנוֹת שֶׁל פְּתִיחוֹת וְסוֹבְלָנוֹת מֵתוֹךְ טַמְטוּס
 כִּלְפֵי הַמִּשְׁתַּיִנִּים עַל כּוֹתְלֵי הַשֵּׁשׁ הָעֵתִיקִים שֶׁל כְּנֶסֶת הַטְּבִילָה
 כִּלְפֵי הַמוֹאִזִּין הַמְטִיף בְּלֹא הַרְף לְמֵאֲמִינִים
 הַמוֹכִיחַ אֶת הַכּוֹפְרִים
 וְהַחּוֹנֵק בְּנִבְזוּת אֶת צִלְיָם הָעֲנוּגִים שֶׁל פְּעֻמוֹנֵי הַכְּנֶסֶת
 כִּלְפֵי אוֹתָם בְּנֵי אֵלֶּלָה הַמְסַרְיָחִים בְּתַנּוּרֵיהֶם אֶת הַכִּיכָר
 שֶׁהִפְכָה לְמַחְרָאָה
 מִי הִיָּה מְעַז בְּאַרְצֵנוּ הַנְּאוּרָה לְכַתּוֹב כֵּךְ
 לְפָנַי עֲשָׂרִים וּשְׁלוֹשׁ שָׁנִים כְּתָב כָּאֵן הַסּוֹפֵר וְהַמְשׁוֹרֵר מְרַדְכֵי הוֹרּוּבִיץ
 הָעֲרָבִים אוֹהֲבִים אֶת הַרְצַח שֶׁלֵּהֶם חֵם לֵחַ וּמֵהֵבִיל
 אִם אֵי פֶעַם נִיפּוֹל בְּיַד הָעֲרָבִים
 עוֹד נִתְגַּעְגַּע לְגֵאזִים הַטּוֹבִים וְהַסְטֵרִילִים שֶׁל הַגֵּרְמָנִים
 הָעֵיתוֹנָאִי הַנְּאוּרִי נְחוּס בְּרֵנֶע הַזְּדַעֵק
 פִּתְאוּם יֵשׁ גְּבוּל לְחוֹפֵשׁ הַבֵּיטוּי לֹא כָל אֶחָד זָכָאִי
 בֵּיטוּיִים חֲרִיפִים מֵאֵלָה בְּלִשׁוֹן הַמַּעֲטָה כּוֹתֵבֶת אֹרְיָאָנָה פִּלְצִי
 וְהִנֵּה
 רַב מְכַר
 בְּכָל הָעוֹלָם

מיכאל בריוון הלא הוא בַּת מיכאל של מוסף ידיעות אחרונות
 מעמיד דברים על דיוקם לעומת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
 בכל הנוגע למצב הדמוגרפי ברחבי מלכות ישראל
 אשר כידוע מושלת בכל
 בהעמדת הדברים על דיוקם מבחין הכותב
 בין ערביי הגדה ערביי עזה וערביי ישראל
 את ההבחנה הזאת לוקח העיתונאי הנכבד מן הסיי אַי אַי
 הם קמותו אינם רואים את הערביים ערבים זה לזה
 אין דין ערביי הגדה כְּדִין ערביי עזה
 ואין דין אלה כדִין ערביי ישראל
 כאילו וכמו הם נפרדים בְּזוּהוּתם ובמהותם
 ולכל הפחות יש לְמְנוּתם לשבטיהם ולחמולותיהם
 אשר על כן יש להעמיד גם דברים אלה על דיוקם
 אלה כמו אלה מעורבים בִּינוּתם וקשורין בְּעִבּוּתוֹת
 רבים מהם מְחוּתָנִים בני דודים ודודות ואף אחים ואחיות
 אבות ובנים אימהות ובנותיהן
 תְּקֻנָּתָם הגדולה היא קירוב ועוד התקרבות ועוד התְּעָרוּת
 עד לאיחוד המלא המיוחל של כל המשפחות באין מפריע
 ועד לבוא היום בו תחדל ישראל להיות לתהליך הזה נֶגֶף
 יְכוּנּוּ חלקם מה איכפת להם ערביי ישראל
 כְּטֻעוֹת שהם מכונים בפי היהודים הסומים בישראל
 משום שאין ערבים בעם ישראל
 אלא יש כחמישה מיליון ערביים בארץ ישראל
 וצודק בהחלט בַּת מיכאל
 עוד מעט קט ואנחנו
 מיעוט

במאמרו של בַּת מיכאל
 היום במוסף השבת של ידיעות אחרונות
 בעקבות הפסוק מתוך הוידוי לימים הנוראים
 ועל חטא שחטאנו לפניך בַּתְּשׁוּמַת יָד
 שואל בַּת מיכאל מה זה תְּשׁוּמַת יָד וקובע עד היום לא יודעים
 לא יודעים
 עד היום
 למה לא יודעים מי לא יודע בַּת מיכאל לא יודע
 יש כאלה שיוודעים
 הלכתי אצל ספר ויקרא פרק ה פסוק כא
 נִפְּשׁ כִּי תַחַטָּא וּמַעַלְהָ מַעַל בְּה' וְכַחַשׁ בְּעַמִּיתוֹ
 בַּפְּקֻדוֹן
 או בַּתְּשׁוּמַת יָד
 רש"י שהוא מן היודעים עוד מן המאה האחת עשרה מפרש
 בַּתְּשׁוּמַת יָד
 שָׁשֶׁם בְּיָדוֹ מָמוֹן לְהַתְעַסֵּק או בְּמַלְוָה
 מעין בְּרוֹקֵר שְׂמֵתוֹךְ אִמּוֹן נותנים לו כסף לצרכי עסקים
 אפשר סתם לבדוק בְּמִילוֹן אבן שושן
 ושם כתוב
 מתן כסף או שווה כסף למישהו בתורת הלואה
 המועל בהליך הזה מועל בַּתְּשׁוּמַת יָד
 מדוע לא יודעים
 עד היום

אז יוסי ביילין

עושה נפשות ל' הבנות ז'נבה בארצות הברית
הקונסוליה הישראלית בסן פרנציסקו נותנת לו חסות
ושולחת הזמנות על הניר הרשמי של הקונסוליה הישראלית
ובה כתוב

ביילין הוא בעל חזון לשלום ולדו קיום בין ישראל והעם הפלסטיני
הקונסול יוסי עמרני הצהיר בעיתון הקהילה היהודית
שלא היתה כל מחאה אני מדגיש כל מחאה מצד משרד החוץ
שהקונסוליה הישראלית בסן פרנציסקו
נותנת חסות להופעה של יוסי ביילין
ביילין הופיע גם בִּבְרֻקלי

יום לפני כן נערך שם סמינר מטעם בית הלל
לכבוד סרבני הגיוס של צה"ל לא רק לסרבני השירות בשטחים
אבל כל אלה כלום לעומת מקור הַמִּימון של ביילין
המציג עצמו כממשיכם של רבין זכרונו לברכה ושמעון פרס יבדל"א
בנוכחות נציגי הקונסוליה

מנהל התכניות של בית הלל ששילם את הצ'ק לביילין
אישר שהממנת העיקרית לַבִּיקור היא
המחלקה לחקר המזרח התיכון בקמפוס

נו

מִנֵּין מקבלת המחלקה לחקר המזרח התיכון בַּקָּמפּוּס את תקציבה
ניחשתם נכון מאד
סעודיה

בראיון המתפרסם היום במוסף הארץ
 אומר יושב ראש הכנסת לשעבר אברהם בורג
 החרדה שלי לחורבנה של ישראל כל כך מוחשית היום
 שאני מוכן לעשות ויתורים
 אין מה לעשות זו מסקנה שהגיע אליה האדם וזה לגיטימי
 באותה מידה יבוא אדם אחר ויאמר
 החרדה שלי לחורבנה של ישראל כל כך מוחשית היום
 שאינני מוכן לעשות שום ויתור
 וגם זה לגיטימי
 איש אינו יכול להבטיח איזו דרך מן השניים
 תוביל לחורבנה של ישראל
 יש כאלה רואי שחורות האומרים חורבנה מובטח בין כך ובין כך
 נוותר יראה האויב ביותר תבוסה וימשיך הלאה עד לחורבן המלא
 לא נוותר נגזר עלינו לחיות ולמות על חרבנו עד שנהפוך למיעוט
 וממילא יבוא עלינו חורבן
 כמו שנאמר באסתר רבא
 נפלה אבן על קדירה אוי לקדרה
 נפלה קדירה על אבן אוי לקדרה
 בין כך ובין כך אוי לקדרה
 בראיון הזה אין שום תקווה רק יאוש יאוש ועוד יאוש
 אלא שיש אחרים לגמרי שרוחם אינה נופלת ורואים בקשיי ההווה
 חלק מתהליך
 שקדם לו עבר ולפניו עתיד
 וכמו שכתב אורי צבי גרינברג על פי רבי נחמן מברסלב
 מעבר ליאוש אין יאוש בעולם
 וכל המורדות בהרים הם גם כן המעלות

אמר רבי אלעזר
 שלוחי מצנה אינן נזוקין לא בהליכתן ולא בחזירתן
 והנה לנגד עינינו ממש
 שלוחי עבירות שאינן נזוקין גם כן לא בהליכתן ולא בחזירתן
 מכל מקום
 הן לגבי המצוות והן לגבי העבירות
 חובה על האנשים האלה להיות לפחות שלוחים
 מיהו שלוח
 זהו אדם שנשלח על ידי בעל סמכות למשימה מסוימת
 האם יכול אדם להיקרא שלוח מטעם עצמו או מטעם חבריו
 אם כך הרי שכל אדם יכול להתהדר בנוצותיו של שלוח
 זהו מרשם בדוק לאנרכיה
 איש הישר בעיניו יעשה
 הישר בעיניו יכול שיהא עקום בעיני זולתו
 העושה את הישר בעיניו לקידום מטרה הנוגעת לכלל
 חייב לקבל את רשות הכלל
 אדם שניסה לקבל את תמיכת הכלל ונכשל כישלון חרוץ
 פסול מלשמש שלוח של אותו כלל
 הצגתו ככזה חוטאת לאמת
 ושליחותו תהיה אשר תהיה גורמת ותגרום נזק
 לאותו כלל שהשליך אותו אל פח האשפה
 של ההיסטוריה
 עכשיו
 מה אומרים ליוסי ביילין ולכנופית ז'נבה

ביום שני הקרוב
 ימריא מכאן מטוס לז'נבה
 ובו יִשְׁבוּ אנשי תיאטרון השלום כפי שכינה אותם הסופר אייל מגד
 אנשים אלה מהווים מעין אופוזיציה חיצונית לממשלת ישראל
 תפקידה העיקרי של אופוזיציה הוא להיאבק בממשלה
 אלא שיש כללים במדינה דמוקרטית בהם ניתן להגיע למעמד של אופוזיציה
 ובראשם הכלל שצריך להיבחר על ידי העם
 ולא על פי סקרים אלא אך ורק בבחירות על פי החוק
 אופוזיציה כזו המגייסת דעת קהל באירופה נגד מדיניות הממשלה
 אירופה ששישים אחוזים בתוכה רואים במדינת ישראל סכנה לעולם
 שהאנטישמיות גואה בה
 שְׁשִׁבְעָה עֶשְׂרֵי מיליון מוסלמים העוינים את ישראל ויושבים באירופה
 מהווים אחוז בותרים ניכר שכל ממשל חייב להתחשב בו
 אופוזיציה כזאת מזמינה לחץ מאסיבי מאירופה ומחלישה את ממשלת ישראל
 היא מהווה סכנה מוחשית לקיומנו על האדמה הזאת
 היא שומטת את הקרקע מתחת להצדקה שלנו לחיות פה
 ממטולה עד הנגב ומן הים עד המדבר
 ההסכם הזה או ההבנות שאני לא מבין יהיו הַבִּיס הראשון בארוחה הדשנה
 וכמו בכל ארוחה הגונה יש מספר מנות ולא מוותרים על הַקִּינוֹת
 המנה הבאה תהיה אולי הגליל המלא ערבים ואחריה הנגב
 ואם אייל מגד מכנה את האנשים האלה תיאטרון השלום
 אני מציע לשחקנים הדגולים הללו
 לחשוב על מקומות מגוריהם כיום שיהיו ככל הנראה
 הַקִּינוֹת

ולמען ההגינות אפילו בעיתון הארץ
 יש יוצאים מן הכלל לעתים רחוקות ונדירות אבל יש
 הנה השבוע ביום רביעי פורסם מאמר מאת זאב שיף תחת הכותרת
 האם ישראל רשאית להתגונן
 אין במאמר הזה שום דבר חדש למי שעניו פקוחות
 כל הכתוב בו ידוע למי שאינו טומן ראשו כַּבֶּת יענה
 חשיבותו של המאמר היא בשם כותבו בלבד
 ועכשיו גם זאב שיף יזכה לקיתונות של בוז ולעג מלוא חופניים
 הוא תוקף את צביעותם והתחסדותם של האירופים
 אלה שהפציצו שבעים ושלושה ימים את יוגוסלָבְיָה
 אף כי לא נשקפה להם סכנה קיומית
 זאב שיף מעניק כמה נקודות זכות לישראל על חיסולו של אחמד יאסין
 מי שהמציא למעשה ודירבן את טרור המתאבדים והמתאבדות
 המאמר מצדיק כמעט כל צעד התקפי או הגנתי של מדינת ישראל
 רואה בחיוב את הסיכולים הממוקדים ואת ההוראות לפתיחה בְּאֵשׁ
 כל הצבאות יכולים ללמוד מצה"ל כיצד להקפיד בְּהוֹרָאוֹת
 זאב שיף לא חוסך שבטו גם מהמגנים את המחסומים או את גדר ההפרדה
 ורומז כנגד הביקורת הניזונה גם מישראל פנימה
 והוא מסכם
 אפשר להניח שגם אילו היינו מתגוננים במלחמת טרור זו ביודוי אבנים
 העולם היה מתלונן
 דעת מרבית המבקרים היא
 שלישראל אין זכות אפילו
 להתגונן
 אֵה
 אפשר בשקט לחתום על מְנוּי לעיתון הארץ
 יש תקוה

אין דבר כזה עיתונות אובייקטיבית
 מישהו עשה פעם מחקר על אמינותם של המראיינים השונים
 ברדיו בטלוויזיה
 עד כמה הם באמת אובייקטיביים
 העובדה הראשונה היא שהם אינם מסתירים את נטייתם הפוליטית
 חלקם אף מפרסמים את דעותיהם וטענותיהם לפְּרָטִי פרטים
 העובדה השניה היא את מי מזמינים לראיון ואת מי לא
 העובדה השלישית היא האופן והניסוח של השאלות המסגרות הן את דעתם
 והן את יחסם למרואיין
 מחד גיסא שאלות נוחות ונעימות לחושבים כְּמוֹתֵם
 ומתן סיוע כְּבֶד משקל בְּשִׁאלוֹת המזמינות הנחתה מוחצת רצויה
 שלא לדבר על הימנעות משאלות מביכות המתבקשות מן התשובות
 מאידך גיסא הצגת שאלות נוקבות ובוטות למי שדעתו הפוכה מדעת המראיין
 ביטול תמונה של ארגומנטים מעניינים
 ומה עם שאלות שלא ממין העניין שעיקרן הפרחתן לאויר ופגיעתן הרעה
 בלי כל קשר לתשובות עליהן
 ועוד לא אמרתי דבר על הקלישאות הנפוצות והמזלזלות
 שמטרתן אחת ויחידה לסתום את הפה למרואיין
 כמו העמדה שלך ברורה
 הנושא מוצָה תודה לך בְּשִׁלֵּב הזה
 שים נקודה
 אוקיי חסר סבלנות
 אנחנו נסתפק בדברים האלה
 זמננו תם
 אנחנו חייבים לעבור לנושא הבא לְחִדְשׁוֹת לְעִידְכוֹן החדשות לפרסומות
 יש מיעוט מבוטל של עיתונאים מקצועיים ובעלי יושרה בתוכנו
 כל היתר אינם עושים את מלאכתם רמייה
 המלאכה עצמה מבקשת מזמינה ומצליחה לחלק מהם
 רמאות

פוליטיקה

בְּסֵא

ארבע רגליים משענת ומושב מרוֹפֵד
 לכאורה קָהִיט פשוט עם ייעוד פשוט
 אבל עֲרֵכוּ של הכסא עולה או יורד ביחס למיקומו
 יש מקומות בהם הגיעו הכסאות למעלות של אלילים מקודשים
 הם מעניקים לבעלי הישבנים מעליהם כוחות טמירים של שְׂרָרָה
 אוצרות זהב וְכֶסֶף סעודות מלכים אצל מלכים אמיתיים בְּטֶרְקֵינִי ארמונות
 אין פלא שמנהלים בכירים מצביאים מהוללים שועים שרים ועמֵדֵי יִשְׂרָאֵל
 מתרפסים בפניהם

נלחמים עליהם בחירוף נפש ממש נִצְמָדִים אליהם כמעט דְּבוּקִים
 שומרים עליהם מכל משמר
 אלא שהכסא מטבעו אדיש לכל אלה
 מעמדו שלו בְּטוֹחַ בכל מקרה
 אי אפשר לפטר אותו
 הוא נבחר לכל ימי חייו
 כמו שופְטֵי בית המשפט
 כך היה מאז ומעולם וכך יהיה לעולם וְעַד
 ישבן הולך וישבן בָּא
 והכסא
 לעולם עומד

לשר הטקס
 בכנסיית פֶטרוס ברומי
 יש תפקיד נכבד בטקס הכתרת אפיפיור חדש
 בזמן שהאפיפיור עובר את מפתן הכנסייה לקבל את הכתר הקדוש
 מבעיר שר הטקס בַּגְר שבידו אגודת נְעוּרֹת בקצהו של מוט ברזל
 שלש פעמים

בכל פעם הוא מכריז

Pater sancte

Sic transit gloria mundi

אב קדוש כך חולפת תהילת עולם כמו הנעורת המתפלה
 הרעיון הוא להזכיר את תהפוכות גורלו של כל אדם
 פעם למעלה ופעם למטה
 מי שמתמנה לתפקיד רם מעלה
 ראוי שיידע עוד לפני כניסתו לתפקיד
 שהדבר זמני מאד
 שכל עלייה לגדולה מחייבת ירידה ממנה ביום מן הימים
 זה מדלל את השתן המטפס לראש
 ומגייס את שאריות
 הצניעות

נשיא אירן אחמדינג'אד אמר השבוע
 החלה הספירה לאחור להשמדת המדינה היהודית
 אנחנו כרגיל מתייחסים בזלזול
 אבל הנשיא הצורר יכול לשאוב עידוד לדבריו
 מכיוון מפתיע במיוחד
 יושב ראש הכנסת לשעבר ויושב ראש הסוכנות לשעבר
 אברהם בורג
 בראיון שהעניק לעיתונאי ארי שביט היום במוסף הארץ
 הוא טוען שעניין המדינה היהודית לא יכול לעבוד
 להגדיר את מדינת ישראל כמדינה יהודית
 זה המפתח לסופה
 מדינה יהודית זה פציץ
 זה חומר נפץ
 כך מספיד אברהם בורג את המדינה היהודית
 הואיל ואותו אברהם בורג כבר הספיד בעבר אדם חי
 אמנון רובינשטיין
 שכידוע עדיין בריא בגופו ובנפשו נושם כותב ועובד
 כך צריך להתייחס לדברי ההבל שלו
 אלא שעל הנזק התדמיתי שהוא גרם לישראל
 הוא חייב לעמוד לדין
 הוא שולל את קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית
 ובזה אין הבדל בינו לבין ועדת המעקב של הפלסטינים בישראל
 שר המשפטים לשעבר ויושב ראש יד ושם יוסף לפיד
 הגיב ואמר
 במעשה זה עשה אברהם בורג פשע
 נגד העם היהודי

קראתי השבוע את מאמרו של נדב שרגאי ורווח לבבי
 תמיד ידעתי רמת הגולן היא שלנו
 מכל הבחינות
 אנחנו מחזיקים בה כפול מהזמן שהחזיקו בה הסורים
 אנחנו הרווחנו אותה בִּדְם
 הסורים הפסידו אותה בדין
 אני עצמי הייתי חייל בגולני שהוצב בתל קציר
 אני זוכר את היריות על הדייגים ההפגזות על הישובים
 הסורים היו גבוה גבוה ההתמודדות היתה קשה
 המנדט על רמת הגולן היה קודם כל צרפתי
 ב-1946 בוטל המנדט והיה השטח לִסוּרֵי שְׁנוֹי במחלוקת
 השטח שימש אך ורק לפגיעה בישראל
 השטחים הירוקים היום ברמת הגולן הם ישראלים למהדרין
 השימוש שלנו ברמת הגולן הוא שימוש של שלום ירוק עד
 האבחנה הנחפזת שצריך לְהַחְזִיר את רמת הגולן שגוייה
 מחזירים דבר שהיה שייך למישהו אחר ואיבד אותו
 לא דבר שאותו מישהו הפסיד ברוב יְהִירוֹתוֹ
 כל הגבולות בעולם נקבעו על פי הפסד וְרוּחַ
 בְּעֵקֶב מלחמה
 כך היה מְשָׁנִים שְׁנִימָה וכך יהיה תמיד
 מה אצה לנו הדרך לחדש חידושים מפליגים
 מה אנחנו קופצים בראש
 רמת הגולן היא ישראלית בְּחוֹק
 מזרחה לְאֵגַם הכנרת הישראלי
 כמו כל איזור מחוז נְפֹה פְּלֶךְ וְחֶבֶל
 בְּמִדֵּינַת יִשְׂרָאֵל

יש לה לתקשורת הישראלית
 כישרון לא מבוטל
 להתקין מנעולים ובריחים בשערי האורווה
 כשהסוסים ברחו ממנה מזמן מזמן
 כך למשל כותב העיתונאי דני רובינשטיין בהאָרץ
 אם חמאס ינצח
 כל מהותה של התנועה הלאומית הפלסטינית
 עלולה להשתנות
 דני'לה דני'לה תאכל כבר את הבננה'לה
 החמאס כבר ניצח
 כמו החיזבאללה בלבנון
 הוא שולט ביד רמה בכל רצועת עזה
 הוא בונה בעמלנות של נמלה
 עוד ועוד קיני מרצחים ביהודה ובשומרון
 כל מי שעניינים לו בראשו
 רואה שינוי רדיקלי במתחולל אצל הערבים
 ואכן כל מהותה של התנועה הלאומית הפלסטינית
 השתנתה בפועל ללא הכר ולא תשוב להיות כשהיתה
 הרשות הפלסטינית לא תוכל לחמאס
 גם לבנון לא תוכל לחיזבאללה
 עם כל הסיוע והגיבוי של ישראל ואומות העולם
 משום העובדה שמאחורי פעילות החמאס והחיזבאללה
 ניצב בגאון
 המשטר האירני

אתמול פורסם מאמר בעיתון הארץ
 מאת שולמית אלוני
 ובו היא קובעת נחרצות שמדינת ישראל
 היא מדינת כל אזרחיה מדינת חוק ולא מדינת הלכה
 היהודים הם עם היא כותבת הם לא לאום
 הם עדה דתית או שבט מכובד ככל שיהיה
 היא מבדילה בין עם דת ולאום
 הזיקה של האזרח למדינה היא על בסיס אזרחות
 ולא על בסיס הדת לא על בסיס השבט
 ולא על מורשת הגנים של האם
 שולמית אלוני מצטטת ממגילת העצמאות
 בדבר השיוויון הגמור בין אזרחיה
 שהרי מדינת ישראל הוקמה כמדינה אזרחית
 אפילו שהפסוק הראשון במגילת העצמאות מכריז
 בארץ ישראל קם העם היהודי
 מה עונים לה
 אם חובבי ציון באו להקים מדינה דמוקרטית במקום הזה
 הרי שעשו מעשה בלתי אנושי שאין עליו כפרה
 באו לארץ נושבת החריבו מאות כפרים הרגו את תושביהם
 וגרשו אנשים תמימים מבתיהם ומאדמותיהם לכל הרוחות
 איזו הצדקה יש לקיומה של מדינה שכזאת
 אלוני מציעה ביהירות אין דומה לה על רצונה בשיוויון גמור
 עם שרידי הערבים שלא ברחו ודבקו באדמתם
 ובכך גברת שולמית אלוני היקרה את מגבבת טעות על טעות
 העם היהודי חזר למולדתו אחרי אלפיים שנות גלות
 המקום הזה הוכר כבית לאומי לעם היהודי על ידי אומות העולם
 זוהי ההצדקה היחידה לקיומנו על האדמה הזאת יהדותנו
 הקביעה שזוהי מדינת כל אזרחיה תוביל לגלות נוספת
 איכות חייהם של כל יהודי העולם בכל מושבותיהם תיפגע
 אם מדינת היהודים תהפוך למדינת כל אזרחיה
 היינו למדינת פלסטין

הפרופסורים גבי שלו ואסא כשר
 בניצוחו של נשיא בית המשפט העליון בדימוס מאיר שמגר
 ניסחו במשך שנתיים כללי אתיקה לחברי הממשלה
 המסמך המסקרן הזה טרם פורסם
 משום שפירסומו מחייב תיקון לחוק יסוד הממשלה
 אבל את עיקריו פרסם השבוע עוזי בנימין בעיתון הארץ
 לדוגמא

חבר הממשלה יפעל במילוי תפקידו אך ורק לטובת הציבור אה
 במילוי תפקידו לא יונחה חבר הממשלה על ידי שיקולים של רווח כלכלי
 או שיקול זר אחר שיצמח לו לקרוביו למקורביו
 או לאדם אחר שהוא חפץ ביקרו בה
 חבר הממשלה ינהג בדרך המטפחת אמון בִּרְשׁוּיֹת השלטון
 עליו להקפיד על כך שמעשיו יחזקו את ההנחה
 שהם עולים בקנה אחד עם הנאמנות הנדרשת לטובת הכלל
 לעקרונות המינהל התקין ולטוהר המידות
 עליו להימנע מעשיית מעשה העלול לפגוע בהנחה זו
 הגזימו לא

ועוד דורשים כללי האתיקה מחברי הממשלה
 לשמש דוגמה אישית בכל אורחותיהם

ולנהוג בתפקידיהם הרשמיים ובחיייהם הפומביים על פי אמות מידה גבוהות
 חברי הממשלה נדרשים להימנע מפילו ממראית עין של פגיעה בכללי האתיקה
 ואף ממראית עין של מעורבות או תמיכה בעבירה פלילית
 הציפייה מחברי הממשלה היא שיפעלו לשמירת שלטון החוק ולקידומו
 וכן לקיום סדרי מינהל תקינים

סוף ציטוט

זוהי הרעה מפורשת בתנאי העסקתו של המיניסטר
 זהו ביטול ממשי של מנעמי השלטון והגבלה משמעותית של השררה
 מי ירצה להיות שר בתנאים כאלה
 לעבור מהמורות ומשוכות במשך שנים עד למדרגת שר
 ואחר כל התלאות האלה להידרש להגבלה בלתי נסבלת שכזו
 ואם כך מה הטעם

מועמד לכנסת שיצא למדינת אויב
בשבע השנים שקדמו למועד הגשת מועמדותו
ייחשב כמי שתמך במאבק מזוין נגד מדינת ישראל
ולא יוכל להיבחר לכנסת
זוהי הצעת חוק שהתקבלה השבוע בקריאה טרומית
ובכל זאת בהצעת החוק מונגשת הסתייגות
על פיה רק במידה שהמועמד יוכיח כי בעצם הגעתו למדינת אויב
לא היתה תמיכה במאבק מזוין
הוא יוכל להתמודד לכנסת
טוב מובן מאליו שההצעה הזאת מעוררת התנגדות עזה
בצדק אמר השבוע העיתונאי רזי ברקאי כאן בגלי צה"ל בצדק
חבר הכנסת זחאלקה טוען שהחוק גזעני ואנטי דמוקרטי
ונועד לפגוע בחברי הכנסת הערביים
ומדוע ההתנגדות
משום שהחוק החדש מחייב את העובר על החוק
להוכיח בעצמו כי בעצם הגעתו למדינת אויב
לא היתה תמיכה במאבק מזוין
כלומר הצעת החוק החדשה מוחלת על הביקור במדינת אויב
ללא היתר
אף על פי שזו עבירה על פי החוק הקיים
הצעת החוק החדשה רק תובעת הסבר משכנע מצידו של העבריין
אבל איך אפשר לתבוע דבר כזה מחברי כנסת שמעל דוכן הכנסת
תומכים במוקוואמה הפלסטינית שפירושה המעשי והחד משמעי הוא
התנגדות מזויינת למדיניות של מדינת ישראל

זה מה שלמדתי מן הפרופסור צבי יעבץ
 היוונים והרומאים
 עוד בזמן שהיו עובדי אלילים
 חשבו על מחזוריות השלטון הממלכתי במדינה
 איש חזק חכם בעל תכונות של מנהיג
 משליט סדר בתוהו וָבוהו באנרכיה והופך להיות
 השולט היחיד אשר רק את הישר והעקום בעיניו שלו יעשה
 עריץ רודן
 מהר מאד שלטון היחיד שלו מתנַן והוא נרצח
 אז עולים לשלטון האנשים הטובים האַריסטוקרַטיָה
 הם הולכים ומתמעטים והופכים להיות שלטון של מעטים
 אוליגַרְכְיָה
 וגם אלה שלטונם מתנַן
 ואז באין ברירה כובשת את השלטון הדמוקרַטיָה
 במרוצת הזמן מתנַנת גם הדמוקרטיה
 היא הופכת לשלטון של אספסוף נבָעָר
 וכך מגיעים לאַנְרְכְיָה
 היא הקרקע הפוריה עליה יצמח
 איש חזק חכם בעל תכונות של מנהיג
 הוא אשר ישליט סדר בתוהו וָבוהו באנרכיה
 וחוזר חלילה
 אנרכיה רודנות אַריסטוקרַטיָה אוליגַרְכְיָה דמוקרַטיָה
 לפי הסדר הזה
 מה מחכה לנו

כך היו נקיי הדעת שבירושלים עושין
 לא היו חותמין על השטר
 אלא אם כן יודעין מי חותם עמָהֶן
 ולא היו יושבין בדין
 אלא אם כן יודעין מי יושב עמָהֶן
 ולא היו נכנסין בסעודה
 אלא אם כן יודעין מי מסב עמָהֶן
 כלומר

מי שחותם או יושב או מסב
 מבלי לדעת עם מי הוא מסב יושב וְחֹתֵם
 אינו יכול להיחשב נקי דעת
 מהו לדעת עם מי יושבין מסבין וחותמין
 להכיר אותם לסמוך עליהם להאמין להם על סמך עובדות מוצקות
 לאור נסיון העבר
 שאם לא כן

רש"י כותב ונמצאו אלה בושין במעשיהם
 הוא לא לקח בחשבון שיש אנשים שאינם מתביישים
 שאינם מבינים בקלל לא רק אינם יודעים בפרט
 עם מי הם מסבין יושבין וחותמין
 ואין בהם בושה

גם אם העובדות טופחות על פרצופם פעם אחר פעם
 ופעם אחר פעם נופלים בפח הַיְקוּשׁ גוררים אחרים שלא חטאו
 ופגיעתם לא יכולה להיות אחרת מאשר
 רעה מאד

במאמר המערכת של עיתון הָאָרֶץ מיום שלישי
הובאה אמירה נוקבת ואני מצטט
צריך להיות ברור שיהודי זכאי לביטחון אישי מלא
בכל מקום שיבחר לגור בו סוף ציטוט
אל מי מִפְּנֵה מערכת העיתון את ההבהרה החד משמעית הזאת
למי זה צריך להיות כל כך ברור
לא יכול להיות שהממוענים הם היהודים
זה לא יתכן שלמערכת עיתון הארץ ברור
שיהודי זכאי לביטחון אישי מלא בכל מקום שיבחר לגור בו
כל יהודי בכל מקום אתם בטוחים עיתון הָאָרֶץ בכל מקום שיהודי בוחר
הואיל ואין כאן פליטת קולמוס והואיל והמשפט הזה נוגד את הקו של הָאָרֶץ
אין ספק שהאזהרה הזאת מופנית כלפי כל הארצות חוץ מִלְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל
ואז מה הטעם לקשקש קישקוש כזה
משום שממש לא ברור כלל ועיקר שיהודי זכאי לביטחון אישי מלא בכל מקום
אף פעם זה לא היה ברור זה לא ברור גם כיום
ואין כל סיבה שזה יהיה פתאום ברור מִחָרַב בַּגִּלָּל שֶׁעִיתוֹן הָאָרֶץ כֹּתֵב
אם משהו ברור בענין הזה הרי זה בדיוק ההיפך
אנשי כל מיני מקומות ממש מצפצפים על הקלישאה הזאת
ושורפים בתי כנסת ובתי תְּמֻחֹי וְשׁוֹבְרִים מִצְבוֹת וּמַחְלָלִים וּמַפְחִידִים
גם אם חוקי אותו מקום מקנים ליהודים זכות לביטחון
אין ולא יכול להיות להם ביטחון לא אישי ולא מלא
וגם אם עיתון הָאָרֶץ הכל יכול מאיים שצריך להיות ברור
זה לא מבטיח שום ביטחון ושום ברור
ולכן קצת צניעות
יש הרבה מקומות בעולם בהם אנשים בטוחים שליהודים אין שום זְכָאוֹת
הם עושים מאמצים בְּבִירָיִם להוכיח את זה והם גם מוכיחים
וזה מה שכדאי וצריך להיות ברור פֶּאֹר בַּעֲהֲרֵי
לכולנו
לרבות אנשי מערכת הָאָרֶץ הַכְּבוֹדִים

הגירוש והחורבן

אז מהי המילה הנכונה התנתקות או הנתקות
 יש בלבול
 אנשים חושבים שזו אותה המשמעות ולא היא
 יש הבדל חמור בין שתי המילים
 קודם כל
 במילה התנתקות יש שני תוין הראשונה רפויה והשניה דגושה
 ואילו במילה הנתקות יש תו אחת בלבד והיא רפויה
 במילה התנתקות הנון רפויה ופתוחה
 לעומת זאת במילה הנתקות הנון דגושה וקמוצה
 ולא רק בתוספת אות אחת בהנתקות או בחסרונה בהנתקות
 או בשינויי ניקוד ודגשים עסקינן
 על פי מילון אבן שושן
 המילה התנתקות באה מן המילה התנתק ופירושה
 נתוק עצמו התנתקות מן החברה התנתקות המטוס מן הקרקע
 ואילו הנתקות באה מן המילה נתק ופירושה
 הפסקות הקרעות הנתקות החוט הנתקות פתיל חיו
 וגם
 התלשות העקריות
 הנתקות מן המולדת ומן הקרובים
 כמעט הכל כתוב אצל אבן שושן
 חכם

אין מנוס אלא להתמודד עם הביטוי ויתורים כואבים
 בשביל להבין מהו ויתור כואב
 חייבים להבין משמעה של כל מילה לחוד
 ורק אחר כך את משמעות צרוף שתי המילים ליחידה אחת
 ובכן ויתור פירושו
 מחילה על זכות העומדת למוותר
 הסתלקות מִרְצוֹן מיתרון כלשהו השמור לאותו מוותר
 אין אדם יכול לוותר על דבר שאינו שָׁלוֹ
 ועל כן
 מחילה על זכות בְּחֻזָּקָה מסויימת ושמורה למוותר מהווה ויתור
 כָּאֵב זהו מחוש גופני קשה הכרוך בְּצֵעֵר
 וגם
 צער עמוק יְגוֹן קשה ודיכאון ללא קשר לִמְחֻשִׁים גופניים
 לפיכך
 ויתור כואב הוא מחילה על זכות הגורמת לִמְחֻשׁ גופני קשה
 או לצער עמוק לְיְגוֹן קשה ולדיכאון
 אם נדרש או מתבקש ויתור המביא על המוותר כָּאֵב שכזה
 והדבר תלוי אך ורק ברצונו או באי רצונו של המוותר
 ראוי לתבוע ולקבל בגין הויתור הזה
 תמורה ההולמת את הכאב הצער הַיְגוֹן והדיכאון
 שאם לא כן אין מדובר בְּוִיתוֹר מִרְצוֹן שבעקבותיו כָּאֵב קשה
 אלא בְּכֻפָּיָה לְשִׁמָּה הַכְרוּכָה בְּיְגוֹן
 כלומר
 כְּנִיעָה

השבוע

קרא חבר הכנסת יוסי שריד לראש הממשלה
 לקבוע מועד אחרון ליציאת ישראל מעזה
 על הממשלה להודיע כי מי שיתפנה עד לאותו יום יתפנה
 מי שישאָר ישאָר
 אבל אז באותו יום אין מים אין חשמל אין חינוך אין בריאות
 אין אספקה
 ואז גם המתנחלים יבינו סוף סוף והם לא יאחרו לצאת משם
 איזה רעיון מבריק
 למה לנו לשבור את הראש איך עוקרים יהודים מבתיהם
 לא עוקרים וחסל
 נייבש אותם שם בלי מים בלי חשמל בלי בריאות בלי חינוך בלי אספקה
 מול מיליון וחצי ערבים צמאי דם יהודי
 הם לבד יברחו משם כמו עכברים
 לא צריך צבא לא צריך משטרה לא צריך מג"ב
 הניתוח שעבר בראשו חבר הכנסת יוסי שריד הצליח מעל למשוער
 איזו הברקה גאונית
 ובכל זאת אין אף לא יהודי אחד בעזה יצאנו משם מזמן מה הוא רוצה
 לא צריך לקבוע שום מועד ליציאה מעזה קבענו יצאנו מזמן
 גוש קטיף רחוק עשרות קילומטרים מעזה
 ועוד שאלה קטנה
 האם יוסי שריד מתכוון להפסיק ממש את המים החשמל והאספקה
 בכל רצועת עזה
 או רק ליהודים
 כי זה אותו ה
 שיבֵר

ההצבעה בכנסת על תקציב המדינה
לא היתה הצבעה על תקציב המדינה ממש
תקציב המדינה אושר בהצבעה כאילו על תקציב המדינה
ההצבעה שהיתה בפועל היתה על נושאים אחרים לגמרי
המוסיפים כהנה וכהנה על תקציב המדינה ומכבידים עליו
התומכים בתקציב המדינה והמתנגדים לו
לא התייחסו בהצבעתם על התקציב
אלה שהצביעו בעד התקציב לא הצביעו בעדו
אלה שהצביעו נגד היו בקלות מצביעים בעד
לו אלה שהצביעו בעד היו מצביעים נגד
מסובך
לא כל כך
תקציב המדינה אושר בשביל לאשר את ההתנתקות
לדחות משאל עם או בחירות כלליות
ובזאת להבטיח לחברי הכנסת את מושבם המרופד
לעוד שנה וחצי
ומה באשר לתקציב עצמו
מה זה חשוב
בכלל

שופטי פסק הדין שניתן אתמול בענין תכנית ההתנתקות
 מנעו מעצמם ובכוונה תחילה
 התייחסות כלשהי לתבונה של התכנית
 וכך אף כתבו במפורש בפתח פסק הדין
 איננו מכריעים בתבונה של החלטת הניתוק
 דגים אנו אך בחוקתיותה ובחוקיותה
 רגע למה אנחנו מצפים מבית הדין הגבוה לצדק
 אם לא לפסוק בתבונה העתירה
 לעולמי עולמים תשאֵל השאלה אם בית המשפט
 בבואו לשפוט ולפסוק
 רשאי להתעלם מן התבונה במהלך כלשהו
 משום שאם יסתבר וזאת הרי השאלה העיקרית
 שאין בתכנית ההתנתקות תבונה
 הרי שבית המשפט נתן ידו והכשיר פעולה אווילית
 אולי אפילו הרת אסונות
 בסעיף תשעים וארבע לפסק הדין מודיעה המדינה כי
 ביסוד תוכנית ההתנתקות
 עומדות תכליות מדיניות לאומיות וביטחוניות
 תכלית כמטרה מוגשמת כתוצאה כסוף דבר אין כאן
 יש במהלך המטורף הזה יותר מן התקווה הכמיהה שאיפה
 או משאלת הלב
 אין כאן תכלית ואיך אפשר לדבר על תכלית ראויה
 משום שההתנתקות היא חד צדדית ואין לדעת את תוצאותיה
 בית המשפט שמע בין כתליו נבואת שוטים
 נבואה שניתנה כאלפיים שנה לאחר חורבן הבית
 ונבואה זו משמשת יסוד
 לתכליות מדיניות לאומיות וביטחוניות
 זהו פסק הדין החשוב ביותר שניתן במדינת ישראל
 ועוד ידובר בו שנים רבות במיוחד על תבונתו
 עם כל הכבוד הראוי

חוק יסוד כבוד האדם וחירותו

קובע

אי אפשר לבטל או לפגוע בסעיף מסעיפיו
אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל
כמדינה יהודית ודמוקרטית
שנועד לתכלית ראויה ובמידה שלא תעלה על הנדרש
כלומר אם רוצים לשנות או לבטל בו דבר
חייבים ומוקרחים את קיומה של תכלית ראויה
מה עושים אם אין תכלית לגרוש והחורבן המכונים התנתקות
אם אין כל אפשרות להוכיח או להבטיח שום תכלית
בין ראויה ובין שאיננה ראויה
הרי לא יכולה להתקיים גם שום מידה נדרשת
ואם תרצו לומר שחתירה אל תכלית כמוה כתכלית
אין החוק מתיר את השינוי
משמע כל שינוי בחוק יעמוד על יסוד זה
תכלית

מונח המצביע על תוצאה אחרונה של דבר
מטרה אחרונה לא הדרך אליה קצה סוף
באין תכלית אין לדון במידה נדרשת של פגיעה כלשהי
חוק היסוד מגן על עצמו בעצמו
מפני שינויים
שאינן להם
תכלית

פעולה חד צדדית
 היא פעולה המכוונת לצד אחד ומתעלמת מצדדים אחרים
 זוהי פעולה חסרת אחריות
 החד צדדיות מקבלת משנה תוקף אם מחברים לה את המילה נסיגה
 נסיגה חד צדדית
 בגולני למדנו שלאחר כיבוש היעד יש להמשיך ולירות באוייב הנסוג
 ועל כן נסיגה חד צדדית לא מבטיחה בהכרח את שלומנו
 על פי תורת הלחימה הידועה לכל יירונו תוך כדי נסיגה ואולי אף לאחריה
 ההחלטה לסגת פירושה לדלג לאחור אין נסיגה קדימה
 ככתוב
 נס היס ניסוג אחור והנהר חרבה
 לסגת זו מילה עדינה יותר מהמילה לברוח
 אבל אין הבדל משמעותי ביניהם במיוחד כלפי מי שבורחים מפניו
 בריחה היא המלטות מנוסה השתמטות התחמקות
 אפשר לברוח מפני הכבוד והגדולה או לברוח מפחד מבקשי נפשנו
 אנחנו יכולים עד מחר בבוקר לנמק בנימוקים משכנעים למדי
 מדוע אנחנו בורחים
 אלא שאנחנו יכולים לשכנע רק את עצמנו
 לזולת שמפניו אנחנו בורחים נסים ונמלטים יש נימוקים משלו
 הוא יכול לפרש זאת אחרת לגמרי והוא יזנב בנו
 ככתוב בספר יהושע פרק י פסוק יט
 רדפו אחרי אויביכם וזנבתם אותם
 אז לפני שאנחנו מקפלים את הזנב בין רגלינו בכוונה לברוח
 ובהחלטה חד צדדית
 אולי כדאי לחשוב גם על צדדים אחרים
 לפני שיהיה מאוחר מדי

מילת קסם צפה ועלתה בימים האחרונים
טפסה וטפסה מבלי משים מעלה מעלה
קנתה לה מושב ביציע הנכבדים עד שלא ניתן להתעלם ממנה
מילת הקסם הזאת היא רוב
הרוב קובע רוב העם החליט ועוד כהנה וכהנה מיני רוב לרוב
הוקם אפילו מִטָּה הרוב כלומר נקבע כבר איזשהו רוב ויש לו מִטָּה
מרוב ניפוח הדיבורים על רוב אין רואים את רוב רובו של הרוב הנכון
ובכן
רוב ואפילו רוב מוחלט או רוב מכריע הוא דבר פשוט מאוד
כל מה שהוא יותר מן המחצית הוא רוב
לְעֵנִין כללי ההתנהלות הדמוקרטית יש תנאי חמור מאוד לקביעת הרוב
והוא
נקודת הזמן בה נקבע הרוב על ידי כל בעלי זכות הבחירה
אי אפשר לקבוע את הרוב מידי יום בוקר צהריים ולילה
יש עת לכל דבר
פעם בארבע שנים בדרך כלל נקבע יום קביעת הרוב
הוא יום הבחירות
זהו היום בו הכל מכל הקשת הפוליטית מסכימים לקבוע את הרוב
כל מועד אחר בו נקבע איזשהו רוב טָמִיר ונעלם
על ידי מיעוט שלא צלחה דרכו להיות לרוב במועד הנכון
בהסתמך על סקרים ניחויים גחמות ותחושות בָּטָן
כל מועד כזה הינו פסול מעיקרו ואסור לפעול על פיו
גם בְּעֵנִין שהוא קרוב לליבנו ממש
אסור לסור או לסטות מְּקַלְל זה היינו הרוב נִקְבָּע ואין רוב אחר
ואמרו חכמים
רוב וקרוב הִלֵּךְ אחר הרוב
והמהדרין אומרין
בְּבַד את הרוב כי רוֹבֵךְ הוא

שָׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהָאָרֶץ נִפְלַד בְּיַשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְנוּ לִב
 חֵבֶר הַכְּנֶסֶת יוֹסֵי שְׂרִיד שֶׁר הַחִינוּךְ בְּדִמּוּס הַדּוֹבֵר עֵבְרִית רַהוּטָה מֵאִין כְּמוֹה
 אָמַר הַשְּׁבוּעַ לְרִזֵי בְרַקָּאֵי וְאֲנִי מִצְטַט
 הַמִּתְנַחֲלִים אֵינֶם קְדוּשִׁים וְאֵינֶם מְעוּנִים
 הֵם הִלְכוּ לִשְׁם בִּידְעָם שְׁזוּהֵי אֲדַמַּת מְרִיבָה וְהִיא שְׁנוּיָה בְּמַחְלֻקַּת
 גַּם אִם הִיְתָה זֹו פְּלִיטָת פֶּה אֵינֶן כְּמוֹה לְאֲמִיתוֹת וּפְסַקְנוֹת מַחֲשַׁבְתּוֹ
 הַהִתְנַחְלוּיּוֹת מִצְוִיּוֹת עַל אֲדַמַּת מְרִיבָה שְׁנוּיָה בְּמַחְלֻקַּת
 שְׁמַתָּם לִב לְהַתְקַדְמוֹת הָעֲצוּמָה אוֹ שְׁמָא לְנִסְיָגָה בְּדַעְתּוֹ שֶׁל יוֹסֵי שְׂרִיד
 אֵינֶן מִתְנַחֵל אֶחָד שְׁלֹא יִסְכִּים לְדַבְרֵים הָאֵלֶּה
 אוֹ שִׁיכְחִישׁ אֶת הַמִּצְיָאוֹת הַזֹּו
 וְכִדִּי לֹא שֵׁשׁ לְבַסֵּס וּלְהַרְחִיב אֶת הַקְּבִיעָה הַנְּכוֹנָה הַזֹּאת נֹאמַר
 לֹא רַק הַהִתְנַחְלוּיּוֹת שֶׁמְעַבֵּר לְקוֹ הִירוֹק אֲלֵא כָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְצַעֲרֵנוּ
 הִיא אֲדַמַּת מְרִיבָה
 הוּא לֹא אָמַר שֶׁהָאֲדַמָּה עֲלֶיהָ חַיִּים הַמִּתְנַחֲלִים הִיא אֲדַמַּת פְּלִסְטִין
 וְשֹׁאֵין וְלֹא צְרִיכָה לְהִיּוֹת שׁוֹם מַחְלֻקַּת עַל כֵּךְ
 אֲלֵא בְּפִירוּשׁ אֲדַמַּת מְרִיבָה שְׁנוּיָה בְּמַחְלֻקַּת וְזוּהִי תְּפִנִּית שֶׁל מִמֶּשׁ
 עַל סִמְךְ בְּקִיאוֹתוֹ הַמוֹפְלָאָה בְּרִזֵי הַלְשׁוֹן הָעֵבְרִית מֵאֲמִינְנִי בְּטוּחֲנִי וּמִשׁוֹכְנֵעֲנִי
 שֶׁהוּא יוֹדֵעַ מֵהִי אֲדַמַּת מְרִיבָה וּמֵה פִירוּשׁ שְׁנוּיָה בְּמַחְלֻקַּת
 וְאִכֵּן לְצַעֲרֵנוּ אֲנַחְנוּ רַבִּים עַל הָאֲדַמָּה הַזֹּאת וְלֹא רַק עִם הַפְּלִסְטִינִים
 וְהַפְּלִסְטִינִים רַבִּים אֵיתָנוּ עַל הָאֲדַמָּה הַזֹּאת וְלֹא רַק הֵם
 וַיֵּשׁ כֹּאן מַחְלֻקַּת עֲצוּמָה
 חֶלֶק אֶחָד חוֹשֵׁב שֶׁהָאֲדַמָּה פְּלִסְטִינִית
 הַחֶלֶק הַשְּׁנַי מִתְנַגֵּד נַחֲרָצוֹת לְקְבִיעָה הַזֹּאת וְטוֹעֵן אֵלֶּה אֲדַמּוֹת יִשְׂרָאֵל
 עַד הַיּוֹם חֲשַׁבְתִּי שֶׁחֵבֶר הַכְּנֶסֶת שְׂרִיד יוֹדֵעַ בְּבִירוֹר שֶׁל מִי הָאֲדַמָּה
 הַיּוֹם הַבְּנִתִי שִׁישׁ בְּלִיבוֹ סִפְקָ
 לֹא מִיִּלְתָּא זֹוּטְרָתָא הִיא
 הַבִּיטוּיִים שְׁנוּיָה בְּמַחְלֻקַּת וְאֲדַמַּת מְרִיבָה מְעִידִים כְּאֵלֶּף עֵדִים עַל סִפְקָ רַב
 כִּשְׁהַסִּפְקָ מוֹפִיעַ בְּטִלְהָ הוֹדָאוֹת שֶׁהִיְתָה וְאִזּוֹ יָבוֹא וְדָאֵי אֶחָד יִצִּיב יוֹתֵר
 וּמִן הַסִּתָּם הוֹדָאֵי הַחֲדָשׁ
 יִהְיֶה הַפּוֹךְ לְגַמְרִי

כתב הטלויזיה אמיר בר שלום שאל קצינים בכירים
מה פתאום נכנס צה"ל לרצועת עזה
ענו לו

אם לא נָכַנס מידי פעם להשמיד את המחרטות שהם בתי היוצר לטילי קסאם
כל הנגב המערבי יהיה בשליטת החיזבאללה והג'יהאד האיסלמי
עשרות מחרטות הושמדו במבצע שהיה השבוע
זה עלה לנו בחיי ששה חיילים בזייתון ועוד חמישה בְּצִיר פִּלְדֵּלְפִי
אם ככה מה התשובה היעילה לצרה הזאת
לכולם ברור כבר שנצא משם אמר יוסי שריד זו כבר עובדה
אז מה אנחנו מחרפים את נפש החיילים הפור נפל
פתאום הבנתי

זו הסיבה שאנחנו חייבים לנתק את עצמנו מהרצועה
אין לנו מה לחפש שם לכולם ברור כבר שנצא משם
מחר תהיה הפגנה גדולה שכותרתה הרוב קובע
המטרה ללחוץ על הממשלה לצאת מרצועת עזה מהר ככל האפשר
שהרי ברור לכל

אם נצא משם כל הסכנות יחלפו כלא היו
החיזבאללה הג'יהאד האיסלמי גדודי עז א דין אל קסאם יתפרקו מנשקם
כל המחרטות יהפכו להיות חנויות לממכר פְּנֵאָפֶה וְבִקְלָאוּוה
כל אמצעי הלחימה יושלכו הימה

תושבי הרצועה שהם כידוע שוחרי שלום יפריחו יונים צחורות
תחנות הטלויזיה שלהם יתחברו לערוץ שמונה שווה כל רגע
שקט ושלווה יבואו על כל איזור הנגב המערבי ועל כל ישראל
איך לא מבינים את זה זה כל כך פשוט מוֹבָן מאליו אלמנטרי
כל מה שצריך לעשות הוא לצאת משם
בואו להפגנה מחר בהמוניכם עם הילדים

אני לא אבוא אני סתם אתאבל מרה על התהום שאתם ממליצים עליה בחום
על השכל שכהה מהבין ועל העיניים שסמאו מראות
על שמחת בנות פלסטינים ועל עליזות בנות הערלים
בגללכם

אולי כולנו טועים
 נכנסנו ללופ מסתובב ללא הרף ואין עוצר
 אולי ואני מדגיש אולי לא תהיה שום התנתקות
 אולי אי אפשר שתהיה התנתקות כלשהי
 אמנם מי שצריך להחליט על ההתנתקות החליט וגרם למהומה
 אבל אם מסתכלים טוב על האופק ואפילו מעבר לו
 לא רואים שום התנתקות
 רואים ויכוחים על התנתקות מאמרים פרשנויות
 יש אפילו מנהלת פינוי מדברים על פיצויים אבל עד כה
 ואני מדגיש עד כה אין הוכחה ממשית שיש איזה התנתקות בשער
 יש אנשים שמדברים כבר על היום שלאחר ההתנתקות
 כמו החוגר ההוא המתהלל כמפתח
 איש בתקשורת הישראלית אינו לוקח בחשבון שהממשלה מקרטעת
 שכל רגע היא יכולה ליפול
 מדברים וכותבים אמנם על מצבה הרעוע של הממשלה
 אלא שלא קושרים את זה לתכנית ההתנתקות
 ראש הממשלה עסוק עד למעלה מראשו להחזיק את הקואליציה הרופפת
 אין זמן עכשיו להחלטות אופרטיביות בדבר התנתקות
 מה גם שיש לה מתנגדים רבים
 כמו שזה נראה עכשיו המתנחלים יכולים להיות רגועים לגמרי
 לא תהיה שום התנתקות

צה"ל פעל ונסוג מבית האנון בשכונה שאינה אלא פן שיגור לטיילי הקסאם
 הטיילים עצמם מיוצרים במחנות ג'באל'יה וזייתון
 גם המחבלים באים משם
 והתגובה אתמול נורו עוד ששה טילי קסאם מרצועת עזה
 יום לפני כן נהרס בית בשדרות מטיל כזה במזל לא נהרג איש
 הרבה ישראלים בטוחים שאחרי ההתנתקות מעזה
 יבואו שקט ושלווה על כל האיזור
 ואני שובר את הראש קורא את כל המאמרים שומע את כל הפרשנים
 ואני מודה קצרה בינתי מול הביטחון האדיר הזה
 על פי איזה הגיון מגיעים למסקנה המפחידה הזאת
 אלו סימנים יש שאני לא רואה מה הם יודעים שאני לא יודע
 שמעתי את מפקד עזה וצפון הרצועה לשעבר אומר
 צריך לצאת משם הדוגמה הטובה ביותר היא לבנון יצאנו ויש שקט בצפון
 שמעתי גם את האלוף יום טוב סמיה שהיה מפקד כל הכוחות ברצועת עזה
 מפקד עוצבת הגליל כשהיינו בלבנון ואלוף פיקוד הדרום לשעבר
 והוא אמר
 לבנון עוד לא אמרה את המילה האחרונה
 למי להאמין על מי נסמוך
 אומרים לנו שהמציאות פיום איננה יכולה להימשך כך
 אבל לכל הפחות אנחנו מכירים את המציאות הזאת אנחנו מתמודדים עימה
 אם ניסוג או נתנתק תיווצר מציאות אחרת עלומה
 יכול להיות שהנסיגה הזאת תהיה ברכה ובכנפיה שלום ושלווה וחסד
 ובאותה מידה
 יכול להיות שזו תהיה נסיגה מחפירות חיינו ותחילת הסוף של המפעל הציוני
 מכל מקום התנתקות חד צדדית הינה הימור ואולי אפילו הימור מסוכן
 איש אינו יודע ולא יכול לדעת מה יהיה
 האם ההימור הזה הכרחי כורח המציאות הקשה
 או אולי בכלל מישוה מכריח אותנו ואז זה לא הימור אלא תכתוב
 ואנחנו חייבים לפעול על פיו
 ולזה יש שם אחד בלבד
 כניעה

יש מדף בספרייה שלי ובו כל מיני מסמכי הבנות
 אמנות מנשרים פשקעווילים
 וכל מיני דפים שעמלו על ניסוחם אנשים טובים מן הקצוות הרחוקים של הדרך
 אנשים טובים מאד
 השבוע נחתם בטקס חגיגי פחות או יותר מסמך הבנות חדש
 אמנת שיח אחים שמו
 כבר דקה לאחר החתימה נשמעו קולות של הסתייגות ונסיגה מן המסמך
 עד שמה שנשאר ממנו ועליו אני בטוח יש הסכמה רחבה
 הוא הכותרת רק הכותרת אמנת שיח אחים יופי של כותרת
 תחת מעטה של מילים ברורות בקפידה מבצבץ בעצם תקנון של קרב
 הכל מסכימים שיש בתוכנו ויכוח מר קרע בחברה הישראלית
 וסכנה למלחמת אחים
 איש לא אמר על פי מסמך זה לוותר על עקרונותיו
 אבל אנחנו חייבים לנהל את הויכוח המר הזה תחת סכנה ממשית בתוך הקרע
 על פי כללים שיותירו אותנו בחיים ובמדינה ריבונית כלשהי אחת
 ממש יפה יפה מאד ועכשיו הנה סעיף אחד מתוך האמנה
 עקירת כל אדם
 יהודי או ערבי מביתו החוקי ומחלוס חייו היא טראומה קשה
 הנושאת משמעות חמורה במובן האנושי הבסיסי סוף ציטוט
 כאן כבר יש היתממות לשמה מה זה יהודי או ערבי
 מה שעומד על הפרק כיום איננו עקירת ערביים כלשהם מביתם החוקי
 לא צפויה להם שום טראומה קשה
 הנושאת בחובה משמעות חמורה במובן האנושי הבסיסי
 מה שעומד על הפרק ואת זה הכל יודעים הוא עקירה של יהודים
 ועל כן אין כאן תוס לב מישהו עבד על מישהו והוא חתם
 ועל כן מקומה של האמנה הזאת על המדף ההוא
 ליד הסכמי אוסלו הבנות ז'נבה איילון נוסייבה אמנת כנרת
 וכל הטיטות האחרות הגזולות זמן ומקום בחיינו על האדמה הזאת
 במקום לעשות את הדבר החיוני ביותר הנדרש כיום
 לעמוד בעוז ועיזו על נפשנו

מי שקורא את דבריו של ח"כ אבשלום וילן
 היום במוסף הארץ בראיון עם ארי שביט
 מוכרח להתחלחל
 כשהוא אומר
 עלינו להתכונן לרגע שבו ניאליץ לקום ולהסתער תחת אש
 להסתער תחת אש של יהודים שפירושו גם להסתער על יהודים
 וכשהדברים נדפסים ומתפרסמים מה זה בדיוק עושה
 מה זה מרגיע
 מה זה מרתיע
 אולי זה עושה את ההיפך הגמור
 אולי הדיבורים האלה גורמים להתארגנויות מסוכנות
 להתבצרויות לאגירת אמצעי לחימה
 אולי זו הסתה
 וארי שביט אינו מרפה הוא חוזר ושואל
 גם אם המשמעות היא הרג של יהודים וְאָבוּ וְיֵלֶן עוֹנֵה וְדָאִי
 מה יִסְקוּ מִזֶּה מתנגדיו הפוליטיים מה זה יבהיל אותם
 הכל יודעים שיש רגע שאין ממנו חזרה
 אסור להגיע אליו
 אסור

עמוס עוז

קורא למראות והקולות הקשים שראינו ושמענו בגוש קטיף

ענן עכור של מליצות ושל יבבות

כמוהו ראינו ושמענו ציניקנים נוספים מכנים את הגירוש והחורבן

קיטש דביק צביעות נשפכת תיאטרון ההתנתקות וכיוצא באלה שטויות

אבל עמוס עוז הוא סופר ולא סתם סופר הוא חתן פרס גתה

והוא קרא לכאב הזה

ענן עכור של מליצות ושל יבבות

ניסוח כל כך עכור כל כך תת מליצי ממש יבבה לשמה

כל זאת על מקומות פורחים שהיו לשמה

על יהודים מקוננים שחרב עליהם עולמם

עמוס עוז הוא בן דמותו של הישראלי שאבד עליו הכלח

הוא ושכמותו מבכים את ישראל שהיתה ואיננה עוד

כיום היא איננה מוצאת חן בעיניו אבל הוא עדיין אוהב אותה

אם אפשר בלי מתנחלים מעבר לקו הירוק

אפילו אם הקימו ישובים על אדמות טרשים ועל חולות

המתנחלים בהא הידיעה אדוני הארץ מכל הבחינות

אלה היושבים בגבולות הקו הירוק בבתי ערבים פליטים

שגורשו או נמלטו ומהם אפילו שנהרגו

אינם מפריעים לעמוס עוז

כמו יערות הקרן הקיימת המכסים מאות כפרים ערביים

בתוככי הקו הירוק

לפיכך הביטוי

ענן עכור של מליצות ושל יבבות

אינו אלא ביטוי של שנאה יוקדת תיעוב ומיאוס ובעיקר צביעות

וזהו הביטוי היאה לעצם קיומו ולמהותו של עמוס עוז בחיי העם

כל כולו

ענן עכור של מליצות ושל יבבות

חג ההתנתקות

כך מכנה מאמר מערכת של עיתון הארץ את הגירוש הנורא
חג

חג בו כאילו יצאנו מאפלה לאור גדול
ומכיוון שהמילה חג מצביעה על מעגל על מחזוריות
הרי שבכל חמישה עשר לאוגוסט נחגוג את חג ההתנתקות
נניף סרטים כחולים ונעשה לנו חג
נלבש בגדי חג נאכל מאכלי חג וננהג מנהגי חג
על מה ולמה

את זה מסביר מאמר המערכת המטורלל כך
לחגוג את ההתנתקות ולחגוג את ההתנתקות מההתנתקות
לחגוג את אשליית ההתנתקות מהסכסוך
ואת תקוות ההתנתקות מהמיתון תלוי הסכסוך
לחגוג את ההתנתקות מהמלחמה בפלשתינאים
ואת ההתנתקות ממלחמת האחים
לחגוג את הרגע הנדיר הזה שבו נדמה כי הארץ שְׁקֵטָה

סוף ציטוט

על אף הסגנון המצוחצח אני לא הבנתי את הסיבות לחגיגה הגדולה
עוד יותר לא הבנתי איך מדפיסים שטויות כאלה
הרי הדברים האלה יחיו חיי עולם בארכיון
תמיד אפשר יהיה לשלוף אותם
כשכותבים חג ההתנתקות המתוק
בלי שום התחשבות באנשים שההתנתקות היתה להם חורבן
הדבר מעיד על שנאה תהומית
ולכן כל החגיגה הזאת היא חגיגה של שנאה ומשטמה
ואלה יחזרו כמו בומרנג אל מרכז מעגל החוגגים
ואז באופן הכי טבעי
החג שלהם יהפוך לחגא

במאמר של ישראל הראל תחת הכותרת
 איש לא יפקד
 טוען הראל כי יש קונצפציה ולפיה
 פינוי כללי הוא מענה מנצח לטרור הקסאמים
 רק עכשיו אני קולט את גאוניות האסטרטגיה והטקטיקה
 פינוי כל כך פשוט איך לא עלינו על זה ועוד התנגדנו בטפשותינו
 ועכשיו יש לנו אפילו לקחים מהפינוי המדינה יודעת לעשות את זה
 התקלות שהיו יתוקנו ברוח הרגישות והנחישות
 כי עכשיו מתכננים פינוי ישובי עוטף עזה מעבר לטווח הקסאם
 יש ישובים מארחים כל מפונה ומפונה יופנו למארח מפונים
 זה יהיה מסודר להפליא
 יודעים אפילו באיזה בית תתארח כל משפחה
 יש רק בעיה קטנה קטנטנה
 הישובים המארחים יכנסו בטווח הקצר גם הם לטווח הקסאמים
 אבל אני סומך בעיניים עצומות על קובעי הקונספציה
 ישנו מעגל רחב יותר של ישובים עוטפי עוטף עזה עד לאשדוד וגדרה
 מדוע לא לקבוע כבר עכשיו מי יהיו המארחים לכל המפונים
 לתכנן הכל הכל אוטובוסים משאיות ארוחות צהריים בחיק הטבע
 ואם במערב הנגב עסקינן
 מדוע לא להרחיק את החזון הנפלא הזה גם לגליל
 לארגן ישובים מארחים למפונים הפוטנציאליים פיתרון מהיר בן יום
 אפשר לדאוג שלכל מארח יהיו את כל התנאים ויהיה מוכן בכל רגע
 וכמו שלמדנו לדאוג כבר היום לפינוי המארחים עם מפניהם ומפנותיהם
 למארחים החדשים
 התבונה שבה מוליכים את העם היושב בציון נשגבה ובלשון המעטה
 השאלה שתיוותר היא
 אם יש די מארחים בין הרחובות פרישמן וגורדון בתל אביב
 אם יהיו המוני המונים של מפונים

העיתונאי דורון רוזנבלום
 מזכיר לנו היום את הסבריו של תת אלוף עיבל גלעדי
 בעד תכנית ההתנתקות
 עיבל גלעדי היה ראש מערך תיאום ואסטרטגיה
 במשרדו של ראש הממשלה אריאל שרון
 הוא הצדיק את ההתנתקות בשל
 הפרדיגמות שביסוד הפעימה המייצבת
 המעניקה את נקודת שיווי המשקל הארכימדית
 בין שלושה וקטורים של תשומות ביטחוניות
 אתם מבינים למה גירשו אנשים והרסו את בתיהם וחיהם
 מדוע הפקירו את כל ישובי עוטף עזה לירי הקסאמים
 ולמה הסכמנו מיוזמתנו לאבד את כוח ההרתעה ולהפגין חולשה
 אתם מוכרחים להבין את הארגומנטים שהובילו לזה
 אמר אותם תת אלוף עיבל גלעדי קבל עם ועולם
 וקיבלו ממנו
 שימו לב

הפרדיגמות שביסוד הפעימה המייצבת
 המעניקה את נקודת שיווי המשקל הארכימדית
 בין שלושה וקטורים של תשומות ביטחוניות
 וכדי שהדבר יהיה ברור לחלוטין ושהנפש תשקוט
 אחזור על הדברים הבהירים הללו שאינם זקוקים לפירוש
 הפרדיגמות שביסוד הפעימה המייצבת
 המעניקה את נקודת שיווי המשקל הארכימדית
 בין שלושה וקטורים של תשומות ביטחוניות
 זה מה שעמד בבסיס התכנית האיומה הזאת

ביום שלישי השבוע כתב העיתונאי יואל מרקוס
 ההנתקות החד צדדית של אריאל שרון
 נתגלתה כְּמשגה משמעותי
 היא נתנה רוח גבית לטרור
 הגדילה את ההשפעה האירנית בעזה
 על פני זו של מצרים
 גרמה לאנרכיה ברחוב הפלסטיני
 והרחיקה כל סיכוי להסדר
 סוף ציטוט

הדברים הללו של יואל מרקוס מרגיזים ומקוממים
 ההנתקות החד צדדית התאפשרה אך ורק בגלל התקשורת
 מי שנתן לאריאל שרון אור ירוק היו אלה יואל מרקוס וחבריו
 המשגה המשמעותי שבמנוסה מגוש קטיף הוא משגה שלהם
 הם האשמים והאחראים
 עכשיו הוא כותב ההנתקות החד צדדית של אריאל שרון
 הוא אפילו אינו מכה על חטא
 הוא סתם מנער את חוצנו מכל המשגה האיום הזה
 כאילו אין לו וְלִשְׁכָּמוֹתוֹ יד רגל וראש בטעות הנוראה הזאת
 מה גם שיואל מרקוס היה זה שהוזמן למעונו של שרון בירושלים
 והיה הראשון שפרסם את המהלך המטומטם הזה
 התוצאות הרות האסון של ההנתקות
 נגרמו נגרמים ועוד ייגרמו בראש ובראשונה
 בעטיים של אמצעי התקשורת הישראלים
 ויואל מרקוס מעל כולם

לו היו גוזרים עלי
 עקירה וגירוש מביתי וחורבנו
 הייתי מעדיף שהמגרשים והמחריבים יהיו ערביים
 לא יהודים
 משום שאם יבריחו אותי הערבים ממקום כלשהו בארצי
 ויחריבו את הבית שלי
 הדבר יהיה לכל היותר נזק מפלה תבוסה עֲלֵבוֹן חורבן ביתי
 זה הכל
 מכל אלה אפשר להתעשת לקום ולעשות מעשה
 להילחם להתיישב להקים בית חדש ולפרוח
 עשינו את זה בעבר
 אחר לגמרי הדבר
 אם יהודים בפקודת הממשלה יעקרו אותי ואת משפחתי
 יחריבו את ביתי ישליכו אותי לכל הרוחות
 והכל במסגרת החוק
 כאן כל העולם שלי נחרב
 כמו היה הבן שלי היקר לי רומס אותי ברגל גסה
 שום דבר כבר לא חשוב
 הרי לא אילחם בְּבְנֵי
 לולא האמונה החזקה בַּצֹּר תמים פעלו
 היה ניטל ממני גם הטעם לחיים

תנועת אור להתיישבות ורווחה בגליל ובנגב
 היא אחת מן היהלומים בְּכַתְרָה של הציונות הדתית
 כך אמר היום זבולון אורלב
 מנכ"ל תנועת אור אמר שהם פועלים בקונצנזוס מלא
 הם מקובלים על הכל משמאל ומימין
 הכל רואים בהם חלוצים לפני המחנה
 הקמת שש מאות ישובים בנגב ובגליל
 מי יכול להתנגד לברכה הזאת מלבד כמה סהרורים
 ואתם
 לכו ובנו בתים הַדְּשִׂיאוּ דְּשֵׁאִים טָעוּ כרמים גְּנוֹת ופרדסים
 הפריחו את השממה
 הולידו בנים ובנות
 רק זאת עליכם לזכור
 מלבד כמה סהרורים היתה הסכמה שגם גוש קטיף
 הוא ברכה גדולה
 כפי שאתם מאמינים היום בכל מאודכם במפעלכם
 כך בדיוק ויותר מכך האמינו חלוצי גוש קטיף
 הבעייה איננה נעוצה בצד זה או צד זה
 של הקו הירוק
 אין אצל הערבים קו ירוק או סְגוּל
 גם גורלכם יכול שיכלול ביום מן הימים התנתקות
 פעם מזמן מזמן היתה התשובה לקיומנו
 התיישבות
 גם היום נחוץ הדבר
 אבל היום זה לא מספיק וְבָזָה דְּיֹו אִינוּ דְּי
 ישובים אפשר לעקור
 חווינו זאת בדרך הקשה
 תִּבְעוּ בִּיטְחוֹנוֹת עָרוּבוֹת עַד אֵין קֶץ כְּפִי שֶׁהֵם לֹא תִבְעוּ
 ולא קיבלו

חשוב מאד לחזור על הדברים הבאים שוב ושוב
 במיוחד לקראת ועידת אנאפוליס
 אנחנו רחוקים רק כשנתיים וארבעה חודשים
 מאז עקירת גוש קטיף וצפון השומרון
 לא מספיק זמן בשביל לקלוט את מימדי הרעה
 שהביאה עלינו המילה המכובסת התנתקות
 משום שהרעה הזאת טרם חלפה
 היא רק מחריפה והולכת וסופה מי ישורנו
 אלא שכבר היום אפשר לעשות סיכום ביניים במילה אחת
 איולת

כל אלה שתמכו במהלך הנורא הזה
 יודעים בסתר ליבם שהיתה זו איולת מרושעת
 אבל איך יודו
 הודאה שכזו משמעה התרחקות מכל דיון מדיני עתידי
 מרבית אנשי התקשורת צריכים לעשות הסבה מקצועית
 הפוליטיקאים שתמכו חייבים לפרוש
 אבל איש לא יפרוש
 ואיש לא יוותר על פרשנויותיו על אף הכסילות שבהן
 נהפוך הוא

כבר מדברים על הסיכלות הבאה
 ומקוששים הסברים רפויים חסרי תוכן ממשי
 תירוצים של רפי שכל שאין להם מושג ירוק
 היכן אנחנו חיים
 ומוליכים אותנו מדחי אל דחי
 מי יתעשת לנו

מה ההבדל
 בין חסימות הכבישים של תושבי שדרות
 לבין חסימות הכבישים של מתנגדי ההתנתקות מגוש קטיף
 יבואו חכמים ויאמרו מה פירוש
 אנשי שדרות צודקים הישוב הוא בגבולה הריבוני של ישראל
 אלא שגם גוש קטיף היה בזמנו שטח ריבוני של ישראל
 יאמרו
 גוש קטיף היתה אדמת מריבה
 ואכן זו היתה אדמת מריבה שאיבדנו בשיקול דעת ממלכתי
 ומה עכשיו מדוע הפכה שדרות לאדמת מריבה
 מאותה סיבה שאדמת גוש קטיף היתה אדמת מריבה
 וכמו שכל מדינת היהודים היא אדמת מריבה
 ואם מאבדים חלק מאדמת המריבה
 יתר אדמת המריבה אינה חדלה להיות אדמת מריבה
 נהפוך הוא
 ויתור על חלק מאדמת המריבה מחרחר חריפות יתר למריבה
 יתר על כן
 לו חסימת הכבישים על ידי תושבי גוש קטיף
 היתה נושאת פרי
 יתכן ולא היינו נדרשים היום לחסימות הכבישים
 על ידי תושבי שדרות
 וכדי שלא יהיו בעתיד חסימות כבישים
 על ידי תושבי אשקלון או כפר סבא או אולי נתניה
 מוטב לתור אחר פיתרון כולל כבר היום
 אחרי הכל חסימות כבישים
 הופכות את חיי הנהגים לסיוט בלתי נסבל

אָבֵל כְּבֹד יִרְדּוּ אֶת־מֹלֵךְ עַל קִיבוּץ נִירִים
וְעַל כָּל קִיבוּצֵי עוֹטָף עֲזָה שֶׁהִפְכּוּ מִטְרָה לְהַפְגּוּזוֹת הַחֲמָאָס
מֵעַנְיִין מְאֹד מָה הֵם חוֹשְׁבִים כִּיּוֹם עַל גִּירוּשׁ תּוֹשְׁבֵי גוֹשׁ קִטִּיף
תֹּאמְרוּ לֹא זֶה הַשְּׁעָה לְהַזְכִּיר לָהֶם הֲרִי הֵם שְׂרוּיִים בְּאַבְלָם
אֲבָל לִפְנֵי הַגִּירוּשׁ כִּשְׁהִיוּ תּוֹשְׁבֵי גוֹשׁ קִטִּיף חוֹזְרִים מְלִיּוֹת יְקִירֵיהֶם
דֶּרֶךְ צוֹמֵת גִּמָּא בּוֹאכָה צִיר כִּיסוּפִים
עִמְדוּ שֵׁם תּוֹרְנֵי אוֹתָם קִיבוּצִים מִיְדֵי יוֹם שְׁשִׁי
מִשְׁעָה שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה בְּצִהְרִים וְעַד לְשְׁעָה אַרְבַּע
מִשְׁמְרוֹת מַחֲאָה
חֲבָרֵי נִירִים נִיר עוֹז עֵין הַשְּׁלוּשָׁה רַעִים קִיבוּצֵי עוֹטָף עֲזָה
הֵם עִמְדוּ עִם שְׁלֹטִים הַקּוֹרְאִים לְמִתְנַחֲלִים אַחִים שׁוֹבוֹ הַבֵּיתָה
הֵם יִדְעוּ יִדְעָה נַחֲרָצַת לֹלֵא כָּל סִפְקָא
שְׁעַם גִּירוּשָׁם שֶׁל תּוֹשְׁבֵי גוֹשׁ קִטִּיף רְצוּעַת עֲזָה תִּפְרַח וַיְבוֹא הַשְּׁלוֹם
הֵם הִפְגִּינוּ נֶגֶד הַהִתִּישְׁבוֹת וְהַמִּתִּישְׁבִים בְּשַׁעוֹתֵיהֶם הִכִּי קִשׁוֹת
הֵם רָאוּ בָהֶם מִכְּשׁוֹל יַחִיד לְאַחֻוּהַ וְלִרְעוּת בִּינֵינוּ לְעַרְבִים
בְּאוֹתָהּ עַת אֲנִשִּׁי גוֹשׁ קִטִּיף קִיבְלוּ בְּאַהֲבָה אֶת יִיסוּרֵי הַהַפְגּוּזוֹת
הֵם יִדְעוּ שֶׁאֵין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִקְנִית אֲלֵא בִּיסוּרִים
וְהֵם חֲטָפוּ הַרְבֵּה יוֹתֵר מִמָּה שֶׁחֲטָפוּ הַיּוֹם יִשׁוּבֵי עוֹטָף עֲזָה
בְּמִידָה מִסּוּיִימַת הַתְּהַלְכוֹת אֲנִשִּׁי הַקִּיבוּצִים חֲדוּרֵי בִּיטְחוֹן בַּחֲצֵרוֹתֵיהֶם
מֵאַחֲוֵי חוֹמַת הַהִגְנָה הַבְּצוּרָה שֶׁהִיָּה לָהֶם גוֹשׁ קִטִּיף
מָה הֵם חוֹשְׁבִים עַכְשָׁיו
מִי מֵהֶם יִהְיֶין לְפִצּוֹת פֶּה לְהַכּוֹת עַל חֲטָא וְלְהַצְהִיר בְּפֶה מִלֵּא
הַהִתְנַתְּקוֹת הִיתָה טְעוֹת פְּטָאֵלִית וְגִירוּשׁ יְהוּדִים מִבִּישׁ
שֶׁאֵת פִּירוֹתֶיהָ הַבְּאוּשִׁים אֲנַחְנוּ מַחֲוִיבִים הַיּוֹם הַזֶּה לְבַלּוֹעַ
אֵין כָּאֵן שֶׁמַּחֲהָ לְאִיד צַעֲרָם שֶׁל תּוֹשְׁבֵי עוֹטָף עֲזָה הוּא צַעֲרָה יִשְׂרָאֵל
אֲבָל יְמֵי אֲבָל טוֹבִים לְחֲשׁבוֹן נַפְשׁ
צוּפָה פְּנֵי עֵתִיד

בתכנית הרדיו השבוע שלי
 אמר העיתונאי דן מרגלית את הדברים הבאים
 אני מודה שאני תמכתי בִּהֲנָתָקוֹת
 אני מודה שהיה לי קשה מאד לראות את האנשים הטובים האלה
 מסולקים מבתיהם מגורשים כפי שהם קוראים להם
 הם אחים שלי
 היום גם יש לי ספק אם זה היה ספק רב
 אם זה היה נכון לתמוך בִּהֲנָתָקוֹת
 אבל כל אדם צריך לפעול על פי האמת שהוא חש ברגע נתון
 סוף ציטוט
 אני מסכים בהחלט עם התובנה
 שכל אדם צריך לפעול על פי האמת שהוא חש ברגע נתון
 בתנאי שהדבר יכול להשפיע רק על גורלו שלו לא על גורל זולתו
 מנהיגים אינם יכולים להרשות לעצמם את הפריבילגיה הזאת
 הם לא כל אדם בני אדם רבים תלויים בהם
 אסור להם מכל וכל לפעול רק על פי אמת שהם חשים ברגע נתון
 הם חייבים להתחשב בכמה שיותר רגעים נתונים עתידיים
 גם עיתונאי נחשב הוא לא כל אדם הוא אדם משפיע
 מקצועו מחייב אותו לקחת אחריות על השפעתו גם לאחר ימים רבים
 זה יפה שדן מרגלית מטיל ספק בְּשִׁיקוֹל הדעת שהיה לו
 הלוואי שאמנון אברמוביץ' יואל מרקוס בן כספית ושכמותם
 היו מגלים אומץ שכזה וחוזרים בהם
 אבל זה לא מספיק שדן מרגלית מודה בטעותו
 הוא חייב גם לנטוש ולעזוב את אורח המחשבה שהיה לו
 ולאמץ מחשבה אחרת
 רק אז הדבר נסלח
 ככתוב
 ומודה ועוזב
 ירוחם

סרבנות

האדם

איננו יצור יחיד החי על אי בודד
 אלא יחיד החי בְּחִבְרָה של יחידים רבים
 מול זכויות הפרט שלו נֶצְבִים צרכי החברה המעניקה לו את אותן זכויות
 ועל כן הַפְּרָט חייב להניח כְּנִקְוֹדָת מוֹצֵא התחשבות בצרכי החברה
 נשיא בית המשפט העליון אהרון ברק כתב
 אדם אינו זכאי להגנה על כבודו
 אם הוא אינו מוֹכֵן להֵגֵן על כְּבוֹד זולתו
 סוף ציטוט
 אם גוזרים גְזִירָה שווה מְכַבֵּד לְחַיִּים יתקבל המשפט הבא
 אדם אינו זכאי להגנה על חייו
 אם הוא אינו מוֹכֵן להֵגֵן על חיי זולתו
 זוהי מסקנה פשוטה מתבקשת נְדֵרֶשֶׁת ונתבעת במפגיע
 ערבות הדדית
 הינה צורך הכרחי של הפרט ושל הַכָּלָל
 כְּאֶחָד

כנגד ארבעה סוגים של סרבנות אנחנו מדברים
 האחת סרבנות עקרונית האחת סרבנות סלקטיבית פוליטית
 האחת סרבנות אמונית אידיאולוגית והאחת סרבנות פאסיבית
 הסרבנות העקרונית היא ההשתמטות המופרת בכל העולם
 פּאַצִיפִיזְם
 זוהי פשוט צביעות מתממת ומתחסדת של פחדנים
 במסוה של נאורות
 מדינה חייבת להגן על עצמה ולפעמים המלחמה בלתי נמנעת
 הסרבנות הסלקטיבית פוליטית
 הינה סירוב להלחם באויבי ישראל התוקפניים
 ממניעים של תסמונת שטוקהולם היינו הזדהות עם התוקפן
 ובהיעדר אומץ לב ונכונות להגן על הבית
 מגייסים תרוצים נגד הכיבוש שהפך לבזון טון
 בגיבוי אנשי רוח ותקשורת
 כאילו מדינת ישראל ביקשה את הכיבוש רדפה אותו עד שהשיגה
 ולא שהכיבוש הינו תוצאה בלתי נמנעת של איום קיומי ממשי
 הסרבנות האמונית אידיאולוגית היא הסירוב
 לעקור ולגרש יהודים מביתם
 והסרבנות הפאסיבית היא הסירוב של המועמדים עצמם לגירוש
 מבתיים מקום מושבותיהם ומאדמותיהם
 לכל סוגי הסרבנים מכנה משותף
 כולם מוכנים לשאת בתוצאות סרבנותם ולשבת בכלא
 אלא שבכל זאת ראוי לתת בהם סימנים ולהבדיל אותם אלה מאלה
 כל אחד לפי השקפת עולמו

הדס עמית נערה בת תשע עשרה מרחובות
מסרבת לשרת בצה"ל מטעמי מצפון
בבקשת הפטור משירות בצה"ל היא כתבה
אינני מוכנה ללבוש את מדיו של אירגון האחראי להרג ולהרס
והפועל בדרך המזיקה לסביבתו
היא גם מסרבת לשרת בתפקידים הומניטריים במסגרת הצבא
כמו מורה חיילת לאוכלוסיות חלשות
שהרי היא איננה מוכנה אפילו ללבוש מדים של צה"ל
מה נאמר לה
שמימוש זכותה לחיות על האדמה הזאת זקוק להגנה של צה"ל
שסירוב לקחת חלק בנטל ההגנה מעמיס את הנטל על מישהו אחר
מה זה אירגון האחראי להרג ולהרס
צבא אינו אמור לגדל פירות וירקות אורגניים
אין בצה"ל חטיבות צפרים העוקבות אחר צפרים נודדות
אין בצבא אוגדות מיחזור בקבוקי פלסטיק ולא סוללות חשמל
צבא אמור לזרוע הרג והרס במחנה האויב הקם על מדינתו
בלי צבא הגנה לא תהיה לישראל תקומה
גם חייהם של הסרבנים למיניהם יהיו תחת סכנה אם לא גרוע מזה
מצד שני
איזו תועלת תצמח לצה"ל אם יתעקש לגייס סרבנים
השירות בצה"ל הוא אמנם שירות חובה
מי שאיננו מכיר בחובה הזאת ומוכן לחיות חיי פראזיט טפיל
במה יוכל להועיל
אין בצה"ל תקן לעלוקות

משה
 אחד הסרבנים מסיירת מטכ"ל שואל היום את נחום ברנע
 מה קרה למדינה
 שהאנשים שינקו את המסורת שלה באים יום אחר
 ובועטים בכל
 אינני יודע בן כמה מוישה'לה הלז
 אבל לפי זה שהוא עושה מילואים כבר חמש עשרה שנה
 יוצא שהוא בערך בן שלושים וחמש
 כלומר הוא נולד שנה או שנתיים אחרי מלחמת ששת הימים
 אולי לא הסבירו לו
 כי מלחמת ששת הימים נכפתה עלינו משלושה כיוונים
 גם כיבוש השטחים נכפה עלינו זהו כיבוש כפוי
 גם השליטה על האוכלוסיה שם היא שליטה כפויה
 עד היום
 כל נסיון שלנו לצאת משם בהסכם כלשהו לא צלח
 כשהם דורשים את זכות השיבה שלהם לבתינו
 פירושו מוישה'לה שנתחפף להם מהעיניים לכל הרוחות
 ויש להם סבלנות הם עושים את זה צעד אחר צעד
 הסרבנות שלך ושל חבריך הוא אחד הצעדים שלהם לא שלך
 זה בדיוק מה שהם רוצים
 שנקום כולנו יום אחד ונבעט בכל
 השאלה הנתבעת שאין לך תשובה עליה היא
 לאן נלך אחרי הבעיטה

תמימי דרך שואלים בתמיהה
 מדוע אין בצד הפלסטיני קולות כמו בצד הישראלי
 מדוע אין שם גושי שלום ארבע אמהות סרבנים למיניהם
 מדוע אנחנו קוברים את ההרוגים שלנו בדמעות ובכאב מר
 ואילו הלוויותיהם מתלהמות ואימהות רוקדות על קברי בניהן
 איך זה שאין בין הפלסטינים אנרכיסטים פציפיסטים בעלי מצפון
 ושוחרי שלום היוצאים נגד מדיניות מנהיגיהם
 אלא שאת כל השאלות הללו שואלים רק תמימי דרך
 אלה שאינם תמימים פשוט מאמינים לפלסטינים
 מאמינים לקריאות המתלהמות ובעיקר לתוכנן
 מקבלים כעובדה חיה ונושמת שאין שם סרבנים ולא אמא דומעת
 כי אין
 אין שם גוש שלום ולא רגב שלום ולא פירור שלום
 ולא אבק שלום
 ואין שלום עכשיו ולא שלום אחר כך ויש מלחמה
 כל נסיון שלנו מתפרש כחולשה ומעצים את תחושת צדקת דרכם
 התפוררות החברה שלנו שהיתה פעם הכי צודקת בעיני הכל מעודדת אותם
 הקרעים של החברה הישראלית מפיחים בהם תקוות
 הויכוחים המרים בתוכנו הגלויים לעיני ואוזני כל העולם
 מקוששים את התקוות לנעורת ומבעירים אותם לאש להבה
 בפועל ומן הצד
 רואים חזית אחת מאוחדת חזקה לא מוותרת כהוא זה
 על אף שנות הסבל העוני והדוחק
 ומול החזית הזאת
 חברה מפורקת שחלקיה נלחמים זה בזה בחירוף נפש ממש
 צריך רק לחכות ולקוות
 איך יבוא הכל על מקומו

במוסף הארץ של היום פורסמו
 שני ראינות מה זה משמחים מה זה מרנינים שובי לב ממש
 האחד עם הסופר יזהר סמילנסקי והשני עם המחזאי יהושע סובול
 אנשי רוח יהודים ציונים דגולים
 אתם יודעים ראיון מדברים על עצומת הסופרים על הסרבנות
 אקרא לכם קטע קטן מכל ראיון המחזיק את הכל
 על סמך כותבת נרי ליבנה
 הוא גר בבית רחב מידות ומוקף גינה שנעמי מטפחת בעצמה
 בנם זאב פיזיקאי מתגורר עם משפחתו בבית סמוך שלצידו יקב קטן
 וכרם הגובל בגינתם של הוריו
 נוף נפלא של כרם ושדות נשקף מגינתם של הסמילנסקים
 נוף של ארץ ישראל של פעם
 בכל ערב אומר יזהר מתרחש ממול תיאטרון השקיעה
 המשוררת אגי משעול שכנה וידידה מצטרפת לפעמים
 לצפיה בדרמה הזאת
 על סובול כותב ארי שביט
 מקום חדר מגורים מרווח בבית חד קומתי נעים למראה
 ביישוב יוקרה ישראלי מטופח
 ספה מהוהה בצבע זית וכורסאות קלועות בסגנון ישן
 ושולחן קפה גדול לבן שבמרכזו בקבוק וודקה ענק מלא מים
 ובקבוק ויסקי משובח
 התיאורים האלה בעצם מסבירים הכל בדבר הציונות שלהם
 והם הלא ציונים מִבְּטָן
 אלא שאת הציונות השִׁבְעָה והמדושנת הזאת פִּיְנָה אורי צבי גרינברג
 ציונות הַמְּגֵד אשר בעורפה עומד בית שאנן
 והאשה והטף בו כעגלי מרְבֵק
 בלי אֵל וכלי מלך וכלי תשוקת מלכות עוד

זְמִי בֶן חוֹרִין וּבְנוֹ גַל בֶּן הָאֲרֵבַע עֶשְׂרֵה מְקִיבוֹן גַּעַשׁ
 צַעֲדוּ בְרַגְלֵי מְכִיכֵר רַבִּין אֶל בְּנֵי רֹאשׁ הַמַּמְשָׁלָה בִּירוּשָׁלַיִם
 מִטְרַתְם לְצַרְף קוֹלָם לְתוֹבָעִים יֵצֵאָה מֵעִזָּה
 לְשֵׁאלַת הָעִיתוֹנָאֵי דִן מְרַגְלִית אֶת הַנֶּעֱרָר גַּל
 אֶתְהָ מַעֲלָה אֶת הָאֲפֻשְׁרוֹת לְסַרְבֵּי לְהַתְגַּיִס לְצַה"ל
 עֵנָה הַנֶּעֱרָר בְּחִיּוֹב וְהוֹדִיעַ שְׁקִבּוּצָה שֶׁל מַגְדִּי"ם מִתְאַרְגֶּנֶת לְצַעוּד לְעִזָּה
 סְרַבְנוֹתוֹ שֶׁל הַנֶּעֱרָר פּוֹסֶלֶת אוֹתוֹ וְאֶת אָבִיו לְהַבִּיעַ עֲמֵדָה כְּלִשְׁהִי
 הַנוֹגֵעַת לְמִדְיָנוּת הַמַּמְשָׁלָה הַמִּתְנַגֶּדֶת לְסְרַבְנִים
 אֲלֵא שְׁשֵׁנִיהֶם מְפּוֹרְסָמִים כַּעַת בְּכָל הָעוֹלָם
 וְשׁוֹנָאֵי יִשְׂרָאֵל נִשְׁעָנִים עֲלֵיהֶם וְעַל שְׁכֻמוֹתָם וְחוֹגְגִים
 וּמְנַגְדִּים
 הוֹגֵשָׁה עֵתִירָה לְבֵית הַדִּין הַגְּבוּהָ לְצַדֵּק
 שְׁלֵא לְמִנּוֹת אֶת הָאֱלוֹף דִּן חֲלוּץ לְסִגְן הַרְמַטְכ"ל
 גַּם כֹּאֵן בֵּין הָעוֹתָרִים סְרַבְנִים שְׁאִינֶם אֲלֵא עִבְרִיָּנִים
 עַל כִּגּוֹן זֶה אָמַר רַבִּי טְרַפּוֹן
 תְּמַהֲנִי אִם יֵשׁ בְּדוֹר הַזֶּה מִי שְׁמַקְבֵּל תּוֹכְחָה
 אִם אָמַר לוֹ טוֹל קִיסָם מִבֵּין עֵינֶיךָ אָמַר לוֹ טוֹל קוֹרָה מִבֵּין עֵינֶיךָ
 שָׁבוּ בְשֵׁקֶט סְרַבְנֵי הָלֵא כָל כֶּךָ יִקְרִים אֶל תּוֹסִיפוּ לְבוֹז לְעַצְמְכֶם
 מַעֲמַדְכֶם כְּסְרַבְנִים
 מְקַפְּחֵם אֶתְכֶם מִן הַזְכוּת הַמוֹסְרִית לְטַעוֹן טַעֲנָה
 לְדְרוֹשׁ דְּרִישָׁה
 וְאֶפִּילוֹ לְעֵתוֹר עֵתִירָה
 אֲבָל הַנּוֹק שְׁלַכְם מִשׁוֹדֵר בְּכָל הָעוֹלָם
 וְהוּא הוּא מְנַוֵּעַ הַטּוֹרְבוֹ מֵאֲחֹרֵי הַבִּיקוֹרֶת הַקְּשָׁה בְּעוֹלָם
 נִגְדֵי יִשְׂרָאֵל

בתוך שלל האפשרויות ובאינספור הוויכוחים
 מיהו הכוח שתעמוד לו זכות הראשונים לפנות מתיישבים
 הן בגוש קטיף והן בצפון השומרון
 שכחו כוח אמיץ וחשוב שאין ראוי ממנו למשימה הקדושה הזאת
 לא שאני פוסל את המשטרה או את משמר הגבול או את צה"ל
 כל אלה כבודם במקומם מונח
 אלא שבמעגל הראשון של יחידות הפינוי צריכים להציב
 את אלה שיש להם את המוטיבציה הכי גבוהה
 אלה שכל כך התנגדו להתיישבות יהודית מעבר לקו הירוק
 עד שכפו על עצמם ישיבה מאחורי סוּךָג וּבְרִיחַ
 ואני מתכוון לכל אותם סרבנים סלקטיביים והסרבנים האמיצים
 חותמי האומץ לסרב סרבני הטייסים וכל יתר המשתמטים
 מחמת אמונתם היוקדת
 הם שילמו מחיר אישי כבד על אמונתם הגדולה
 ועתה אין ראויים מהם לשאת בנטל המשימה החשובה הזאת
 זו התמורה הנאותה בעד הסבל שסבלו
 הרי אין מדובר בשירות בשטחים נגד הפלסטיניים האומללים
 פה כבר מדובר בשירות בשטחים נגד הכובשים האכזריים המתנחלים
 בהזדמנות פז שתיפול לידיהם כפרי בשל
 לעקור אותם מבתיהם ולגרשם
 זו אמורה להיות משאת הנפש של כל סרבן וסרבנית
 ייתכדו נא כל הסרבנים והסרבניות להיות הראשונים
 לקיים את המצווה שכה פיללו לה
 כאן לא רק שאין להם סיבה להשתמט
 כאן יהיו כולם מתנדבים בהמוניהם
 איך לא חשבו על זה

ראיתי אתמול אצל יאיר לפיד את

נָטַע גֹּלֶן

זו שהתבצרה לה חודש ימים עם ערפאת במוקטאעה
 זו שראש הממשלה אמר עליה שהיא יוצאת דופן
 יאיר לפיד היה אליה כמו תמיד כל כך נחמד
 ולא שאל את השאלות הנכונות
 למשל

למה את לא הולכת עם ההודעות שלך עד הסוף
 אם את מתנגדת כל כך כל כך לכיבוש
 וכל כך כל כך פְּזָה פְּאִילוֹ נגד אלימות
 כל מילימטר על האדמה הזאת הוא שְׂטָח פְּבוּשׁ
 עצם ישיבתך באולפן ישראלי וניהול עמותה ישראלית
 הינם אלימות לְשִׁמָּה

איזו בחורה פלסטינית יכולה להגיע למעמד הזה
 את מרמה את כולם ובעיקר את עצמך
 עצם קיומך פה הינו גזילת אויר פלסטיני כגודל נפח גופך
 לא תועיל לך מלחמתך גם אם היא צודקת כל עוד את חיה כאן
 אם את רוצה לחיות בצדק עד הסוף באמת
 לכי לך לאוקראינה ללודז' לבגדד ליהופין

או

אם את ישרה עם עצמך תחזירי את תעודת הזהות הישראלית שלך
 ישראל כולה היא מדינה פְּבוּשָׁה על אדמה פְּבוּשָׁה
 תהיי פלסטינית

תחגרי חגורת נפץ וְתִתְפּוּצְצִי עלינו
 הפעולה שלך פְּיוֹס מְזִיקָה לְשֵׁנֵי העמים את סתם מְפָרֵיעָה
 הצד החיובי בכל זאת בנוכחותך הוא ההוכחה הניצחת
 שקמה פה מדינה יהודית

ויש בה צבא יהודי שוטר יהודי זונה יהודיה
 מה שהיה חסר זה איזה מטומטמת וטפשה יוצאת דופן
 שנהיה ככל העמים
 עכשיו יש לנו

אתמול יא' באדר פתחתי את המוסף של עיתון הארץ
 הייתי בטוח שלכבודו של טרומפלדור יביאו איזה גיבור
 ולא טעיתי
 ארבעה עמודים שלמים מוקדשים לגיבור המהולל יונתן בן ארצי
 המשתמט שגורש מצה"ל בבושת פנים בנימוק של חוסר התאמה
 והוא עוד רואה בזה ניצחון
 הועדה המייעצת לשר הביטחון בענייני פטור משירות
 לא קיבלה את התירוץ שהוא פּצפּיסט
 וקבעה שמדובר באדם קר רוח אופורטוניסט אגואיסט ואגוצנטרי
 שמה שמעניין אותו הוא נוחותו האישית
 אבל הסכיתו ושמעו את דבריו הוא וכך הוא אומר לעיתונאית
 נרד לוי ברזילי
 שואלים אותי מה יהיה אם כולם יעשו כמוך מה יקרה אז
 מעניין שאת מי שמודיע שהוא הולך לקורס טיס לא שואלים
 ומה יקרה אם כולם יילכו לקורס טיס
 אותי שואלים
 סוף ציטוט
 ההשוואה הזאת בין טפיל פּרזיט לבין מי שמוכן לחרף נפשו
 מעידה על סיכלותו של הנער
 פּצפּיסט אמיתי לא היה עונה תשובה כל כך אוילית
 היא כל כך מטופשת שמוכרחים להסביר לו שאם כולם ישתמטו מצה"ל
 לא תהיה מדינה ליהודים והם יידונו לרדיפות כמו שהיה אלפייס שנה
 ולגבי קורס הטיס
 לא יכול להיות מצב שכולם יילכו לקורס טיס
 לא הכל כשירים כמו העלוקה יונתן בן ארצי
 ואין מספיק מטוסים
 טמבל

הסרבנית הסלקטיבית לאורה מילוא נשלחה לכלא
 היא פרסמה מכתב נוגע ללב בכל מיני מקומות
 היום אני חוזרת לַפְּלֵא היא כותבת או קְתַבוּ לַה
 אם השלטונות לא יתעשתו בַּרְגַע האחרון
 היא ואביה הפילוסוף החליטו לבקש דיון נוסף בבג"צ
 וספק רב אם ימצאו שם ישועה
 כי אם בג"צ יקבל את עתירתה

הרי שמדינת ישראל ובית המשפט העליון יודו קבל עם ועולם
 שצה"ל הוא צבא עריץ הנוהג באכזריות ובניגוד לחוק הבינלאומי
 אפשר גם לבטל את חובת הגיוס ואת כל סעיפי החוק לשירות ביטחון
 הזדהותה עם סבלו של העם הפלסטיני ולא עם סבלו של העם היהודי
 עלולה להביא אותה להזדהות עם האסירים הביטחוניים הפלסטינים

וגם היא תשבות רעב ומה אז
 אוי ואבוי לנו אם ייסדק הסדק הזה
 משום שמעבר לו מצפה לנו רק מפולת
 האם המדינה אינה מבינה שהיא גורמת נזק לעצמה
 בהתנהגות המחפירה הזאת
 שואלת לאורה מילוא

מי יסביר לה שמדינה זה לא גוף מבין
 אזרחי המדינה הם אלה שצריכים להבין ויש בהם כאלה שמסרבים להבין
 שיש חוקים ויש כללים וחובתנו הראשונה במעלה לנסות לפחות לציית להם
 צה"ל ובג"צ הצליחו להפוך לקללה את היותנו בני אדם פוליטיים היא כותבת
 העצוב בכל הפרשה הזאת הוא שהיא חושבת ומאמינה שהיא צודקת
 והיא מקבלת עידוד ותמיכה מעוד פורצי גדר
 חבל שלא פוטרים את הסרבנים למיניהם מעוֹלָה של האזרחות הישראלית
 מי שלא מוכן לשאת בַּנְטָל שבלעדיו אין לנו קיום
 לא צריך לאסור אותו ולא להעניש אותו
 אם הוא מסרב לקחת חלק בחובות המוטלות על כל אזרח במדינה
 צריך פשוט לפטור אותו מן האזרחות הישראלית
 אנחנו לא ראויים לו והוא לא ראוי לנו

הסופר הנחשב סמי מיכאל מצהיר
סרבנות היא אקט פטריוטי ישראלי
מִן שואב סמי מיכאל את כוח מילותיו
ממעמד מעלתו כסופר מחונן כאיש רוח
את היחס לדבריו של הסופר
צריך לגזור מיחסו של סמי מיכאל עצמו למילותיו שלו
הנה הסיפא של הספר שוים ושוים יותר מפרי עטו
ניתן בידי מסמך הקובע ומעיד עלי שהנני אזרח ישראלי
בפעם הראשונה בחיי אני מתנהג כאזרח שגון עורו
אינו מהווה לדידו מכשלה כעין מוס גופני
אמנם נאלצתי לעבור טבילת אש במלחמה
ולמסור את אשתי אהובתי לגבר אחר
על מנת לזכות במעמד זה
האם אני מוחל
ימים יגידו
ואני שואל מר סמי מיכאל האם הגיעו הימים המגידים
ואם הגעונו
מה היה לאותו מעמד
מחלת

התכנית מבט שני בַּערוץ הראשון
 הקדישה זמן מסך לתופעת ההשתמטות מגיוס לצה"ל
 היתה שם נערה הדָּיָה או הדָּיָה שהכתב קבע שהיא אינטליגנטית
 היא מסרבת להתגייס לצה"ל כי היא לא מאמינה בַּאלימות
 אני לא הבנתי בדיוק מה זה אני לא מאמינה בַּאלימות
 ואם את לא מאמינה בַּאלימות זה מבטל את האלימות שיש
 ומה אם יפעילו אלימות נגדך
 יטילו על ביתך טיל קסאם יפוצצו את האוטובוס שבו את נוסעת
 יתפוצץ מתאבד בבית קפה בו את מקשקשת עם חברה
 הכי מעצבן זה שהמראיין מכתיר אותה אינטליגנטית
 והיא סתם טַפְּשָׁה
 משום שאי אפשר להתעלם מן האלימות הסובבת אותנו
 ואם אנחנו נגד אלימות
 אזי צריך להילחם בַּאלימות הזאת ביד חזקה ובזרוע נטוּיָה
 אם היא משתמטת מהמלחמה הזאת הרי שהיא פשוט טַפְּלָה
 ומישהו אחר ישלם במקומה בגופו בנפשו וגם בחייו
 וגם זה אינו מבטיח שהאלימות לא תתפוצץ לה בַּפְּנים
 אז איפה האינטליגנציה

באותה תכנית מבט שני
 נשאל קצין צעיר מה הוא היה אומר לסרבן גיוס
 המעדיף מימוש עצמי על פני גיוס לצה"ל
 תואר אקדמי מול בזבוז משווע של שלוש שנים
 הקצין ענה בערך כך
 הייתי עושה לו סיבוב קטן בבית לוינשטיין
 יש לי חברים שעדיין שם יש כאלה שכבר לא
 הייתי מצביע על חבר שלי קטוע רגל
 ואומר לו לטפיל הסרבן
 אתה רואה את הצדק את השיויון
 התאר שלך שיהיה מול הרגל שלו שכבר איננה
 אין הסבר ממצה יותר אין תשובה מוחצת יותר
 מישהו משלם מחיר יקר כל חייו
 בשביל שמישהו אחר יקבל את התאר
 עלוקה
 בואשת

הסרבנות מקלקלת את השורה
האלימות בתוכנו תהרוס את הכל
סרבנות גוררת אלימות
אין סרבנות לייט סרבנות קלה או מתקבלת על הדעת
חמור מן הסרבנות הוא הקריאה לסרבנות
קריאה לסרבנות יש בה יותר מטעם של הסתה והטפה למרד
סרבנות מכל מין וסוג שהוא היא יריקה לבאר ממנה שותים
קריתת הענף שעליו יושבים
אין מסרבין לחובות חובה היא חובה ומקשים ממנה התחייבות
התחייבות של הפרט כלפי זולתו
סרבנות היא הפרה בוטה של התחייבות
סרבנות איננה בשום פנים ואופן מחאה לגיטימית
מחאה זה משהו אחר לגמרי אין למחאה אפילו זיקה לסרבנות
מחאה דמוקרטית זוהי זכות על פי חוק סרבנות היא עבירה
על פי אותו החוק
דבר והיפוכו
דברים דומים השמעתי כאן לפני שנה ולפני שנתיים
אבל הסרבנים דאז זכו להבנה התקשורת עטפה אותם אותם בחום
האקדמיה קשרה להם פתרים
אירגונים למיניהם ואתרי אינטרנט הסיתו ממש זרעו רוח
עכשיו אנחנו קוצרים את הסופה
וזהי רק תחילתה
של העונה

ביום שני השבוע

עם הנץ השחר בקציה של האשמורת השלישית
 ביום שבו היו הלוויים אומרים בבית המקדש שיר מזמור לבני קורח
 כמו אותו יום שני שבו ברא אלהים את הרקיע
 והבדיל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע
 געורה משפחת בן אבן אל שחר של יום מרגש
 גיבור היום של המשפחה עידו עמד במרכז הסלון נרגש קצר רוח
 אך תמול שלשום חבש את ספסלי בית הספר התיכון
 ובין בחינת בגרות אחת לשניה שקד על אימוני כושר גופני
 והנה בא היום והוא יגויס כחייל לוחם בצבא ההגנה לישראל
 לאחר ארוחת בוקר חפוזה נכנסה כל המשפחה אל המכונית המשפחתית
 ופניה לבסיס קליטה ומיון
 ההתרגשות והדאגה נבטה מעיני כל
 אחיו הקטן של עידו נועם תלה בו עיניים מעריצות
 עיני האם זלגו דמעות דאגה והאב גאה מתקשה לכבוש את הרעד בקולו
 עידו הנער הפך לגבר והוא מתגייס לצה"ל למשך שלש שנים תמימות
 הוא נרגש לבצע שירות צבאי מלא ודווקא ביחידה לוחמת
 כמו אבא בשעתו כמו מאות אלפים לפניו
 מי יזמין אותו לתכנית טלוויזיה מי יראיין אותו לעיתון
 את מי זה מעניין
 למה מה קרה

אנשים ורוחם

Inter Arma Silent Musae

בתוך המלחמה שותקת המוזה
המכתם הלטיני הזה הוא בן שלשת אלפים שנה
הוגה הדעות קיקרו הרחיק לכת ואמר

Inter Arma Silent Leges

בתוך המלחמה שותקים החוקים
מכל מקום הדברים מבהירים שמלחמה מחייבת התנהגות אחרת
אין דעתם של הבריות נתונה לאמנות או לאמנים
וחוקי המלחמה דוחקים מפניהם את החוקים האחרים
אבל מדינת ישראל הרבה יותר חכמה והיא גורסת את ההיפך
דווקא בזמן מלחמה רועמות המוזות ורועמים בעליהן
הלכות מלחמה אינן חלק ממומחיותם ובכל זאת יש להם דעות
ודחוף להם לכתבם ולהשמיעם
כן להרחיב את הפעולה הקרקעית לא להרחיב
כן להפסקת אש מידית לא להפסקת אש
רשימות של אנשי רוח מרוחות על גבי מודעה הקוראת לממשלה
והופכות אותם באחת לאנשי הבל ודבריהם דעות רוח
רבותי
תנו למצביאים את אשר למצביאים
שנאמר
לכן המשכיל בעת היא ידום
כי עת רעה
היא

עמוס עוז אומר
 יש עייפות בסיכסוך הישראלי פלסטיני בשני הצדדים
 עייפות מבורכת
 כלומר די הכל עייפים הכל מכירים בצורך לוותר
 והדרך לחלוקת הארץ בין שתי מדינות בלתי נמנעת
 אמנם העייפות הבריחה מן המציאות הלאות והתשישות
 ניפרות בכל צעד ושעל במדינת ישראל
 אבל הפלסטינים

התעייפו

אני דווקא רואה שם היפר אקטיביות פעילות נמרצת שום עייפות
 לנו נמאס אפילו להתווכח אין לנו כוח לבלאגן הזה
 מוכנים להקריב הכל תמורת בָּדֵל שקט וזנבו גם אם יהיה זה שקט מדומה
 לעומתנו

מראות ההמונים הפלסטיניים בטלויזיה ממש אינם מוכיחים עייפות
 להיפך יש שם מָרָץ בלתי נדָּלָה
 מאיפה הביא להם עמוס עוז עייפות זה לא מספיק להגיד סתם שהם עייפים
 גם אם אתה עמוס עוז
 בשביל להגיד שהפלסטינים עייפים צריך פלסטינים עייפים והם לא
 עמוס עוז אמר משפט שחציו נכון כנכון היום

וחציו

לא נכון

בְּעֵלִיל

לפיכך זה מבטל את זה והדברים בְּטָלִים

הסופר דויד גרוסמן עמד בכיכר העיר
דיבר אל כל האומה וסחב הרבה מחיאות כפיים
הוא סנט בממשלה ובראשה בְּאִבִּיגְדוֹר לִיבְרֵמָן במפלגת העבודה
אלה חלולים ההוא פִּירוֹמָן ואלה משתפי"ם
הוא כואב את שהמנהיגים הללו מעוללים לארץ אהבתו
הוא יודע בדיוק מה עושים ומה צריך לעשות הוא הרי סופר
בְּסִפְרָיו
הוא ממית ומחיה מוריד שאול וַיַּעַל מוריש ומעשיר משפיל אף מרומם
אלהים
יש לו לוח זמנים ברור עם מי לדבר מה לדבר על מה לוותר
משנה סדורה ממש שלדעתו זוהי המציאות הטופחת
גם דליה רבין נאמה ואמרה
העצרת הזאת היא פוליטית והאנשים הבאים אליה מבקשים
להחיות את דרכו הפוליטית
משמע אין מקום לאנשים אחרים לבד מן האנשים הבאים אליה
וחמור מזאת פיה ענה בה לאמור בְּמִשְׁתַּמֵּעַ
דרכו של אבי יצחק רבין מִתָּהּ והאנשים האלה הבאים לעצרת
מבקשים להחיותה
היינו אין בדרכו של יצחק רבין רוח חיים
זוהי משמעות דבריה בדיוק נמרץ
כוונתה ההפוכה משנית
ואיך יפחו בְּדֶרֶךְ הזאת רוח חיים אם לא יידרשו לְצִיבוּרִים נוספים
בנוסף על האנשים הבאים לעצרת שאינם מספיקים
למטלה הנכבדה

אין מלך בישראל

הכריז הסופר החשוב דויד גרוסמן בעצרת בכיכר רבין
 הואיל ודויד גרוסמן הינו איש של מילים
 ראוי לנו לבדוק מדוע בחר דווקא בציטוט המקראי הזה מספר שופטים
 האפשרות האחת היא שהסופר ביקש להדגיש
 שהשלטון במדינת ישראל עקר ובמקומו יש הפקרות בכל אתר ואתר
 שאין לנו ממשל השולט ביד רמה על מדיניות המדינה
 שלטון שאינו יכול ליזום הידברות עם אויבינו ולהגיע להסכמי שלום
 גם אם תיוותר בידנו פיסת קרקע קטנה שתספיק למצעד גאווה קטנטן
 האפשרות השנייה היא שהסופר מתגעגע לתקופת מלכות ישראל ממש
 תקופה שבה יש שליט אחד חזק המכיר בצרכיה של האומה
 שעל פיו ועל פיו בלבד יקום או יפול כל דבר
 הבחירה באפשרות הראשונה תמוהה משהו
 הרי יש לנו כנסת וממשלה של נבחרי העם יש זרועות שלטון
 יש לנו צבא ומשטרה ומערכת משפט עם מוניטין עולמי
 ההחלטות המתקבלות הן החלטות דמוקרטיות המשקפות את רצון העם
 שהוא ורק הוא הריבון זה העם וזוהי ממשלתו על הטוב והרע שבהם
 ככל הנראה לא לכך התכוון הסופר
 ועל כן נשארה לנו רק האפשרות השנייה
 דויד גרוסמן אולי קובל על כך שאין לנו שליט יחיד מלך אולי קיסר
 אלא שאז אנחנו תלויים במצב רוחו ובגחמותיו של אדם אחד כל יכול
 מלך בשר ודם שאין מהרהרים אחר שרירות ליבו
 אותו מלך יכול להחליט דרך משל שדרכה של הממלכה רופסת
 שהדרך בה היא הולכת אינה אלא מדחי אלי דחי
 וסוף סוף יהיה מי שיחליט שיש לזקוף גו וקומה לעמוד על כבודנו ועל נפשנו
 ולהילחם מלחמת חורמה בכל העומדים בדרכנו
 שליט אשר כזה לא היה מרשה לסופרים חשובים לקשקש בקומקום
 נגד מהלכיו בכיכר העיר
 ואולי אולי מתכוון דויד גרוסמן לאפשרות אחרת
 עלומה

הפוליטיקאי הסופר והנואם הדגול קיקרו
קבע

כל סוגיה המתבססת על טיעונים הגיוניים
נקודת המוצא שלה חייבת להיות ההגדרה
כדי שיובן מהו העניין שדנים בו
איך מגדירים את המלחמה המתחוללת כאן
מלחמת בני אור בבני החושך טובים מול רעים
מזרח מול מערב חילוניים מול דתיים
ואולי

אני מסייג את הדברים ואומר אולי
אנחנו טועים בהגדרתה כמלחמה בין ישראלים לפלסטינים
אולי זו פשוט מלחמה בין יהודים לערבים
כפי שהיתה כל הזמן מאז שיבת ציון למולדתו
לפני הקמת מדינת ישראל שהקימה את העם הפלסטיני
אם נגדיר את מהות הסיכסוך תהיה לנו נקודת מוצא
ואולי ממנה מנקודת המוצא הזו ניוושע
אם לא נגדיר
אפילו נקודת מוצא
לא תהיה לנו

מלחמת לבנון השנייה נכשלה בין היתר
 בגלל הכיבוש
 כך נאם אתמול הסופר הדעתן מאיר שלו
 אבל הוא לא הגדיר את הכיבוש לאיזה כיבוש הוא מתכוון
 מבלי משים הוא מאשים את קרל נטר שהקים את מקוה ישראל
 או את יהושע חנקין שגאל את אדמות עמק יזרעאל
 או את הקרן הקיימת לישראל שרכשה דונס פה ודונס שם
 בדבריו הוא מפנה אצבע מאשימה לברון רוטשילד
 שבזכותו יש לנו את מושבותיו
 הוא מחלל את זיכרם של יואל מוישה סלומון שטמפר וזרח ברנט
 הכיבוש הזה כולל את נהלל מושב הולדתו של הסופר
 את בית הספר פְּדוּרֵי
 חניתה בית אלפא עין חרוד
 אי אפשר לצרוח כיבוש כיבוש רק על מקומות שנוח
 אם כיבוש אז כיבוש מבחינת הערבים הכל פְּבוּשׁ
 גם לפני מלחמת ששת הימים נלחמו בנו בגלל הכיבוש
 האירגון לשחרור פלסטין הוקם בשנת 1964 לפני ששת הימים
 גם בגבולות הקו הירוק ראו הערבים כיבוש
 גם בגבולות החלוקה של האו"ם הם ראו כיבוש
 לאיזה כיבוש מתכוון הסופר מאיר שלו
 ומי בצד הערבי מסכים איתו

היום במוסף השבת של ידיעות אחרונות
 כותב הסופר דויד גרוסמן מנהמת ליבו דברים קשים
 בין היתר הוא כתב
 ואין בנו חמלה לא כלפי עצמנו
 ועל אחת כמה וכמה לא כלפי אחרים
 ואין בנו די ערבות הדדית
 לא במידה שמחייב מצבה השברירי של ישראל
 ולפעמים נדמה גם שאין בנו די יראת כבוד
 כלפי הזכות שנפלה בחלקנו
 לקיים ולשמר מדינה יהודית ריבונית
 אחרי עשרות דורות ואלפי שנים שבהם
 לא התאפשר קיום מדינה כזו
 סוף ציטוט

נדמה לי שהדברים האלה הם העיקר שיכול לחשל את העם הזה
 חמלה ערבות הדדית יראת כבוד כלפי זכותנו על הארץ הזאת
 לא עוד שנאה יוקדת ועיוורת כלפי חלוצים ההולכים לפני המחנה
 מקימים ישובים על אדמות טרשים
 וחיים בצל סכנה מתמדת
 לא עוד מחנות של כחולים וכתומים אלה נגד אלה
 לא עוד נסיגות חד צדדיות מטופשות רק משום שנאת המתנחלים
 בארץ אבותינו
 לא עוד וויכוחי סרק בדבר שלום שאיש אינו רוצה לקיים עימנו
 ערבות הדדית שמאל וימין כתף אל כתף
 ויראת כבוד
 למען המשימה הקדושה להגשים את הזכות שנפלה בחלקנו
 לקיים ולשמר מדינה יהודית ריבונית
 אחרי עשרות דורות ואלפי שנים שבהם
 לא התאפשר קיום מדינה כזו

בראיון שהתפרסם בשבוע שעבר במוסף הארץ
 אומרת הסופרת המהוללת סביון ליברקט שפעם קראו לה סבינה
 יושבת האמונה אלון הזאת בטלויזיה
 ובמתק שפתיים אומרת את הדברים הכי נוראיים
 היא קוראת לזה שנאה בריאה
 סוף ציטוט
 שימו לב
 יושבת האמונה אלון הזאת בטלויזיה
 מה זה המשפט המזלזל הזה
 יושבת האמונה אלון הזאת בטלויזיה
 המבנה של המשפט הזה שכתבה סופרת מוכיח על תיעוב סלידה וגועל
 מה זה יושבת האמונה אלון הזאת בטלויזיה
 איזה מן תחביר הוא זה
 אני לא יודע אם זו שנאה בריאה או שנאה חולנית לכל מה שמייצגת אמונה אלון
 אבל אין ספק שזוהי שנאה יוקדת של סביון ליברקט עצמה
 סביון ליברקט אינה זקוקה לחינוך לשנאה
 השנאה שלה מולדת לכל מה שהיא איננה מסכימה לו
 היא מוסיפה ואומרת
 אנחנו חברה שהפרצוף המוסרי שלה נמחק לגמרי
 אנחנו מתבהמים
 כואב לי הלב לראות מה אני מורישה לילדי
 סוף ציטוט
 ולפי שלא הוציאה את עצמה מן הכלל ואמרה אנחנו
 היינו פרצופה המוסרי של ליברקט עצמה נמחק לגמרי
 והיא מעידה גם על עצמה שהיא מתבהמת
 ולפיכך
 את כאב הלב בדבר ירושתה לילדיה
 הרויחה
 ביושר גמור

שעתה היפה של אמריקה
היתה בימיו של הנשיא איברהם לינקולן
כך אמר פעם הפרופסור ישעיהו ליבוביץ
הדבר שהעניק לשעה ההיא את כתר היופי
היה מלחמת האזרחים של ארצות הברית
היא פרצה בשנת אלף שמונה מאות ששים ואחת למנינם
מלחמת דמים בין אזרחי ארצות הברית הצפון נגד הדרום
השעה היפה היא הטיף הנביא ליבוביץ ראוייה גם לעם ישראל
גם לנו מגיע
ובאמת מה אנחנו רואים מול עינינו אם לא התגשמות חזון הבלהות הזה
לא הנה ימים באים אלא הנה הימים
ובניגוד לאמריקה שהסתפקה במלחמה בין הצפון לדרום
אצלנו נלחמים מלחמות הכל בכל מכל כל
מכל הצדדים נגד כל הצדדים למעלה נגד למטה ובאלכסון
ועוד מעט נגיע לכך שכל אדם יילחם עד מוות גם בעצמו
הכל צודקים כולל אלה שחושבים שרק הם צודקים
ואני חושש מהכלל
שהצדק המעוות הזה בסוף ינצח

מישהו בשם יעקב בן יונתן אלטמן שאינני מכיר
 שכתב ספר כשושנה בין החוחים
 דרכים בהתרת הסבך הפנים ישראלי
 מפרסם היום בעיתון מקור ראשון מכתב גלוי אל הסופר עמוס עוז
 בַּפְתִּיחַהּ הוּא כּוֹתֵב אֶל עֵמוֹס עוֹז סוֹפֵר וְאִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ
 בְּדַבַּר הַצְּטֵרְפוּתָךְ לְיוֹזֶמֶת הַחֲתִימָה עַל הַמְּכֻנָּה הַסֵּכֶם ז'נבה
 הַמְּכַתֵּב מִשְׁתַּרֵּעַ עַל פְּנֵי עֵמוֹד שְׁלֵם
 וְבוֹ בֵּין הֵיטֵר הוּא מְצִיעַ לְעֵמוֹס עוֹז לְשִׁים לֵב לְמִשְׁיחִיּוֹת מִזֶּן אַחֵר
 הוּא שׁוֹאֵל
 תְּמוּהָ כִּיצַד אִישׁ רָחֵב דַּעַת וְהִרְגְּשָׁה כְּמוֹ אֲדוֹנֵי
 כְּאִילוֹ מִתְעַלֵּם מֵהַסִּיפּוֹן הַחֲמוּר שֶׁל מִשְׁיחִיּוֹת שְׁלוֹם פְּאִסִּיבִית
 אֲשֶׁר אוֹיְבֵינוּ בַּחוּשֵׁיהֶם הָאֲרִצִּיִּים מִזֵּהִים בָּהּ הֵיטֵב
 עֵקֶב אֲכִילָס יִשְׂרָאֵלִי
 תוֹךְ כְּדִי קְרִיאָה חֲשַׁבְתִּי מִדּוֹעַ הוּא כּוֹתֵב וּבֹא בִטְעָנוֹת לְעֵמוֹס עוֹז
 לְמָה לֹא לְיוֹסִי בִּיִּלִּין שֶׁהוּא הוּא הַמוֹצִיא וְהַמְּבִיא וְיוֹזֵם הַיּוֹזֵמָה
 לְקִרְאָת הַסּוֹף הוּא מִסְבִּיר
 אֲפֶשֶׁר שֶׁאַתָּה הָאִישִׁיּוֹת הַרוּחָנִית הַיְחִידָה בְּקְבוּצַת הַחֲוֹתָמִים הַיִּשְׂרָאֵלִית
 וְיִדְעוֹתֶיךָ רַחֲבוֹת וּמַעֲמִיקוֹת
 אֲנִי מֵאֲמִין שֶׁהֵנָּךְ אָדָם שֶׁלֹּא מַחְזִיק בְּדַעוֹתָיו דֵּהִיּוֹם מִפְּנֵי שֶׁאַתְּמוֹל חָשַׁב כֵּךְ
 אֲלֹא בּוֹחֵן עֲצָמוֹ תְּמִיד
 לְכֵן אֲקִרָא בְּשִׁמַּת לֵב וּבַהֲקִשְׁבָה אֶת תְּשׁוּבָתְךָ אִם זֶה בּוֹא תְּבוֹא
 אִם מִכְּסֵה עֲלֶיהָ תֵּאָנֶה עַל עֲרוּוֹת ז'נבה
 אֲדוֹנֵי הוּא הָעֵלָה הַמְּכֻבָּד
 לְפִיכֵךְ אַתָּה הוּא הַכְּתוּבַת לְפָנֶיךָ

המילה הלאטינית DOCUMENTUM פירושה רְאִיָּה הוֹכָחָה
ממנה נגזרת המילה דוֹקוּמֶנְטָרִי שפירושה תעודתי
דבר שהוא מבוסס על תעודות ועל עובדות
אַמֶּת עוֹבְדָתִית
השבוע ראיתי את סרטו של היוצר רס לוי סָגֵר
סרט שנעשה ביוזמת בְּצֶלֶם
סרט חזק נוקב מהפך את הקרביים
יהיו כאלה לרבות היוצר שיקראו לו סרט דוֹקוּמֶנְטָרִי כלומר אַמֶּת
אַמֶּת המבוססת על עובדות ועל תעודות ככתוב במילון
אבל האמת היא שזוהי רק האמת של היוצר והחושבים כמותו
כמו חברי בְּצֶלֶם יוזמי הסרט
קודם היתה אצלו השקפת עולם ראייה מזוית מסוימת מאד מסקנה
ועל פיהן נעשה הסרט סָגֵר
הנוק הוא שהסרט עצמו הינו מִסְמָךְ תְּעוּדָה עוֹבְדָה
אף על פי שהוא מבוסס על עובדות חלקיות ושברי אמירות
שנבחרו בקפידה על ידי היוצר
זה בלבד יכול לעמוד לנו ביום מן הימים לְרוֹעֵץ
קודם הוא ירה את הַחֵץ ואחר כך סימן סביב החץ
את המטרה
כל זאת בשביל להפוך את השקפת העולם שלו את זוית הראייה
ואת המסקנה
שהיו בראשו מראש
לְאַמֶּת
עם ישראל רשע ואטום העם הפלסטיני צודק וסובל
שאלתי את הבמאי והתסריטאי רס לוי אם זהו סרט דוֹקוּמֶנְטָרִי
והוא ענה לי
בודאי

יש בנו תכונה מְשׁוּנָה
 בְּמָקוֹם לְקַבֵּל אֶת הַדְּבָרִים כְּמוֹת שֶׁהֵם כְּפֶשׁוּטִים
 אֲנַחְנוּ מֵעֲנִיקִים לֵהֵם פִּרְשָׁנוּיֹת סְבוּכוֹת וּמְסוּבָּכוֹת
 רַק בְּשִׁבִיל לְהוֹכִיחַ אֶת הַיְפוּכִים
 מֵאִז וּמִתְמִיד
 הָעַם הַיְהוּדִי הֶעֱדִיף אֶת הַפִּרְשָׁנוֹת וְהַפְּלוֹל עַל פְּנֵי הָעֵנִין הַבְּרֹר כְּשֶׁלְּעֲצָמוֹ
 אֶת הַדְּרָשׁ עַל פְּנֵי הַפֶּשֶׁט
 מֵאֵימִים עַל חֵינּוּ בְּרִישׁ גְּלִי וְאֲנַחְנוּ מִתְחַנְּנִים לְשִׁלּוֹם
 מִבְּהִירִים לָנוּ בְּאוֹרַח חֵד מִשְׁמַעֵי שְׁאִינְנוּ רְצוּיִים בְּאַרְץ הַזֹּאת
 וְאֲנַחְנוּ מִלְּמִדִּים עֲלֵיהֶם סִגּוּרִיהַ
 יְפִי הַנֶּפֶשׁ בְּתוֹכֵנוּ אֹמְרִים נִתְכַּנַּס בְּתוֹךְ גְּבוּלוֹת כְּאִלֵּה אוֹ אַחֲרֵים
 נִפְטָר סוֹף סוֹף מִהַכִּיבוֹשׁ הַמִּשְׁחִית וַיְבוֹא עֲלֵינוּ בְּמַהֲרָה הַשְּׁלֹם הַשְּׁלֵם
 וְאִז צוּעְקִים אֶל תוֹךְ אוֹזְנֵינוּ לֹא לְמָה אַתָּם לֹא מֵאֵימִים לָנוּ
 אֵינְכֶם רְצוּיִים כֹּאן בְּכֹלל בְּשׁוֹם גְּבוּלוֹת כֹּל הָאָרֶץ כְּבוֹשָׁה
 כֹּל הַמְּדִינָה שֶׁלְכֶם הִיא הַתְּנַחֲלוֹת כְּבוֹשָׁה בְּלִב עוֹלָם עֲרַבֵי שְׁעוּיִין אֲתָכֶם
 וְאֲנַחְנוּ בְּשִׁלְנוּ חֲרָשִׁים מְשֻׁמָּע
 חֵיבִים לְהַפְסִיק עִם הַכִּיבוֹשׁ
 נָקִים גְּדֵר סְבִיב גוֹשֵׁי הַתְּנַחֲלוּיֹת גְּדוּלִים וְשִׁקִּימוֹ לֵהֵם מְדִינָה
 לֹא
 זוּעְקִים אֵלֵינוּ בְּעֶלְבוֹן צוֹרֵב
 לֹא גוֹשִׁים וְלֹא רִגְבִים וְאִף לֹא גִרְגֵר אֶחָד קִטָּן
 הֵם צוֹדְקִים מִצְטַדְקִים יְפִי הַנֶּפֶשׁ שֶׁלְנוּ צָרִיךְ לְצִאת מִכֹּל יְהוּדָה וְשׁוֹמְרוֹן
 יִחָרֵב בֵּית־קוֹם מִקְלָלִים אוֹתֵנוּ בִּיאוֹשׁ גְּמוֹר
 לֹא יְהוּדָה לֹא שׁוֹמְרוֹן יֵאלֵלֶּה כְּסִילִים מִתִּי תְבִינּוּ הַכֹּל שֶׁלְנוּ
 הַכֹּל כְּבוֹשׁ
 כֹּאן אֲנַחְנוּ מִתְחִילִים לְגָלוֹת הַבְּנָה שֶׁהַכִּיבוֹשׁ הַמִּתְמַשֵּׁךְ נִתֵּן בֵּהֶם אֶת אוֹתוֹתֵינוּ
 הַיּוֹלֵדֵת בְּמַחְסוֹם הַזֶּקֶן בְּאִיזוֹר הַדִּימְדוּמִים וְהַקְּלָגְסִים שֶׁל צֶה"ל
 כֹּל הַתִּירוּצִים וְהַפִּרְשָׁנוּיֹת מִלְּבַד הַדְּבָר עֲצָמוֹ כְּפֶשׁוּטוֹ
 בְּעֵינֵי הָעֲרָבִים אֲנַחְנוּ הֵינּוּ הוּיִים וְנִהְיָה כֹּאן לְעוֹלָם נִטַּע זֶר וְשָׁנוּא
 גַּם בְּפֶאֶרֶק הִירְקוֹן

בין האנשים
 שחזו את התפתחות יחס הערבים אל מדינת ישראל
 ואל היהודים בתוכה
 היה זה נתן אלתרמן שנתן ביטוי מדוייק
 לדרך המתוחכמת בה הם מקווים לנצח אותנו
 ולבטל את קיומה של המדינה היהודית
 נתן אלתרמן המשיל את הערבים לשטן שנים לפני שהם כינו אותנו
 השטן הקטן
 ואת עם ישראל בארצו הוא מכנה הנצור הזה
 וכך הוא כתב
 אז אמר השטן
 הנצור הזה
 איך אוכל לו ואמר לא אטול כוחו ולא רסן אשים ומתג
 ולא מורך אביא בתוכו ולא ידיו ארפה כמקדם
 רק זאת אעשה
 אכהה מוחו ושכח שאיתו הצדק
 כך אמר השטן
 וכמו חוורו שמיים מאימה בראותם אותו
 בקומו לבצע המזימה
 לצערנו בתוכנו בחברה הישראלית הקרועה של היום
 רואים ושומעים יותר ויותר ביטויים של פיקפוק
 בצדקת דרכה של הציונות
 צדק נתן אלתרמן מוחנו כָּהָה
 אכן הולכת ונשכחת מאיתנו
 צידקת דרכנו

ביום שני השבוע

קראתי מאמר משל אשר מעוז

שהוא מרצה בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב
ובו צוטט הסופר סמי מיכאל נשיא האגודה לזכויות האזרח

שאמר כך על רעיון המדינה היהודית

אני חושב שזה הטמטום הכי גדול

שעשה העם היהודי באלף השנים האחרונות

תקיעת יתד במקום קבוע זו הזמנה לשואה חדשה

סוף ציטוט

כלומר סמי מיכאל נגד בית לעם היהודי

הוא רוצה את העם היהודי מפוזר ומפורד

זוהי מחשבת עיוועים אבל לגיטימית

מה שאינו לגיטימי הוא מעמדו הציבורי

זכויותי כאזרח ישראלי נפגעות

אם האדם הזה מכהן כנשיא האגודה לזכויותי

זכותי האזרחית בישראל הראשונה במעלה

היא ישיבתי במדינת היהודים

מי שפוסל את הבית הלאומי לעם היהודי

אינו יכול להיות נשיא ציבורי באותו הבית

מענין מאד מה להלך רוחו ולמהלכים מטומטמים

מדוע בחר לחיות במדינה שבסיסה הורתה ולידתה טמטום

מה רע בבגדר מולדתו האמיתית שכידוע אין בה טמטום

חוץ מזה

מה היה בדיוק אותו טמטום לפני אלף שנה

שמידת טמטומו מטומטמת מן הטמטום הזה

עד מדינה
 הוא שם ספרו של העיתונאי יגאל סרנה
 מראיונות עימו הבנתי את עיקרו
 אין לי כל כוונה להקדיש זמן יקר על הספר הזה
 יש לי כל כך הרבה ספרים חשובים יותר לקרוא
 אבל אתרכז בשמו של הספר
 בהנחה שהוא הוא עיקרו

עד מדינה
 עד מדינה הוא בדרך כלל פושע
 שמסגיר את חבריו הפושעים בשביל להציל את עורו
 מלבד הפשע שהיה שותף לו
 הוא פושע נגד שותפיו לפשיעה
 ואין לדעת איזה פשע נפשע יותר
 עד מדינה בדרך כלל הוא טעון הגנה
 מחשש שיעשו בו שפטים
 בעולם העברייני אין מניאק גדול יותר מעד מדינה
 מעמדו נחות ממעמד הפדופיל
 עד מדינה אינו מבטיח שלא יחזור לסורו
 הפעם לבדו
 לא יהיו לו שותפים
 עד מדינה יכול להחזיק בתואר הזה
 פעם אחת
 בלבד
 חוץ מזה לא שמעתי שמדינת ישראל
 העניקה ליגאל סרנה מעמד של עד מדינה
 הוא איננו עד מטעמה של המדינה
 לכל היותר הוא עד מטעם עצמו

תודה לאֵל מתבוללים אנו
 זוהי הכותרת שנתן המחזאי יהושע סובול למאמר שלו
 שהתפרסם במגזין ארץ אחרת
 תודה לאֵל מתבוללים אנו
 כפי שהצמח חייב להטמיע פחמן דו חמצני
 וכפי שמעשה הרבייה האנושי כרוך בהתבוללות באחר
 נכון הדבר ביחס לקהילות ועמים
 המחזאי יהושע סובול תוקף את המשמעות השלילית של המושג
 התבוללות
 והוא טוען
 בלי הטמעה ובלי התבוללות במובן האירוטי החיובי
 אין חיים של ממש לא לתרבות ולא ליצירה
 רק מי שאיננו בטוח בזהותו
 ובעוצמתה של תרבותו
 פוחד מפני הטמעה והתבוללות
 ומפתח עמדה תבוסתנית של בדלנות
 ובאמת חשבתי לי לאחר קריאת המאמר
 מדוע לא יתערבו כל העמים אלה באלה בשלום אחוה ורעות
 ותפסק הבדלנות
 אני חושב שטוב יעשה סובול אם יתרגם את המאמר הזה
 לכל הלשונות
 הרעיון כל כך פשוט כל כך חכם
 להפסיק להתבדל להתערב בגויים כולנו בני אנוש
 איך לא חשבו על זה קודם
 גאון כל הדורות

הכבוד לְמָה שֶׁהִיא
 זוהי תכונה המבדילה את המשכיל מן הַפְּרָא
 הגסות ההמוניות והנְבָעֵרוֹת אינן מכבדות את הָעֵבֶר
 הן מתרפסות בְּפָנַי הַהוֹוֶה בלבד
 אני רחוק מלהתפעל ממה שאני רואה סביבי
 אבל אני נשבע בהן צְדָקָי
 שבעד כל הון שבעולם
 לא הייתי מחליף את המולדת שלנו
 או מבקש לי הסטוריה אחרת מלבד זו של אבותינו
 כפי שנתן לנו אותה האלהים
 את ההצהרה הזאת לא אמר איזה מתנחל סהרורי
 ולא מנהיג מנוער הגבעות
 ואפילו לא מן הימין המתון בישראל
 את המילים הללו כתב לא אחר מאשר המשורר הסופר והמחזאי הרוסי
 אלכסנדר סְרְגֵיִיבִיץ'
 פּוֹשְׁקִין
 שאת שיריו היו קוראים בקיבוצים
 על הגורן בליל לבנה

ככל שהעולם מתפתח
 שואף הוא לחזור לטבעיותו המקורית
 כך כתב הרב אברהם יצחק הכהן קוק
 ככל שהעולם מתפתח
 שואף הוא לחזור לטבעיותו המקורית
 הוא לא כל כך פשוט המשפט הזה ולא לגמרי מובן
 האם העולם ימשיך להתפתח על אף שאיפתו לחזור לטבעיותו המקורית
 או אולי שיא התפתחותו של העולם היא טבעיותו המקורית
 ואנחנו בדרך לשם
 ואם כך מהי טבעיותו המקורית של העולם
 גן העדן או תוהו ובוהו וחושך על פני תהום
 האם במשפט הזה גלומה האפשרות שכל מה שהתפתח בעולם
 יבוטל
 משום שהעולם עצמו שואף לחזור לטבעיותו המקורית
 העולם מן הסתם כולל גם את האנושות שבו
 כלומר הרב קוק מרחיק לכת הרבה מעבר לג'ורג' אורוול
 הוא מדבר על תקופה שאחרי משטרת המחשבות ופיקוח של האח הגדול
 עולם שלא יהיה בו מודיעין ממוחשב על כל פרט
 בלי לווני חלל ובלי שיבוטים של גזעים שלמים מן החי
 אולי חזרה אל המחרשה מעץ
 ואבני הריחיים
 מי יודע
 אולי זו דווקא נבואה שיש עימה בשורה טובה
 ככל שהעולם מתפתח
 שואף הוא לחזור לטבעיותו המקורית

ביום ראשון העשרה בטבת נציין את יום הולדתו של המשורר הלאומי
 חיים נחמן ביאליק
 במוסף לספרות של עיתון הארץ מתפרסם היום מאמר מרתק
 מאת שמואל אבנרי
 ביאליק ועדות המזרח אנטומיה של עלילה ועלבון שווא
 האומנם מפיו של מי שהעריץ את השבט הספרדי
 ופעל במסירות לשימור מורשתו ולהחייאת יצירתו
 יצאה האמירה המגונה
 אני שונא את הערבים כי הם דומים לספרדים
 מחקר מקיף שעשה הכותב שמואל אבנרי מגיע לבעל האמירה האמיתי
 שמו אריה לייב סמֵיאָטֵיץְקִי עורך ומתרגם
 גם הוא לא אמר את המשפט הזה בדיוק אלא אמר את ההיפך הגמור
 איך אפשר לשנוא את הערבים הלא הם דומים לַפְרָעֵנְקִים
 המשפט שובש ויוחס לביאליק על ידי יד זדונית נעלמה
 קשריו ההדוקים של ביאליק עם שורה ארוכה של יוצרים מבני עדות המזרח
 וכן ציטוטים מפיו וּמְקוּלְמוֹסוֹ המופיעים בעמוד הראשון של המוסף
 לא מותירים מקום לספק
 האמירה הגזענית הזאת לא יצאה מפיו של ביאליק
 חבל שביאליק עצמו לא זכה בחייו לפרסום המסקנה הזאת
 הוא עצמו אמר ליוסף צדוק
 אין עלילה נוראה מזו
 והשם ירחם על עמו כשהם חוטאים

המילה זְהוּת על פי הגדרתה במילון פירושה שיוויזן גמור
היות זֶה עֶצְמוֹ
כשמתייחסים לזְהוּת כְּאֵל הגדרה של האדם
מתכוונים לשיוויזן גמור בין ההגדרה לבין מהותו של אותו אדם
מהות אדם נקבעת בין היתר מהשתייכותו לאוכלוסיה מסוימת
למקום מסוים לדת כלשהי ללאום כלשהו
הסופר א. ב. יהושע אומר שהוא יצר את זהותו בדְּעָה צלולה
שזוהי זכות ראשונית של האדם ליצור את זְהוּתוֹ
זְהוּת היא דבר שאתה מחליט עליו הוא אומר דבר שאתה בוֹחֵר
זה כמובן מאליו לא נכון זה אף פעם לא היה נכון ולעולם לא יהיה נכון
יכול להיות שיש לאדם זכות כזו להחליט לבחור אבל אין לו שום יכולת לכך
יכול אדם לעמול כל חייו לצבור מרכיבי זהות ככל שיחפוץ
ולא יעזור לו כלום
אם הוא נולד עם תכונות של אידיוט הוא לעולם יישאר אידיוט
יכול אדם להתכחש למוצאו היהודי עד מחר בבקר
האנטישמי המצוי בעולמנו לא יוותר לו ובהזדמנות הראשונה יפגע בו
עדותו של האדם לגבי זְהוּתוֹ היא עדות לא מהימנה
משום שהאדם קרוב אצל עצמו
ומשום שמטבעו האדם שואף להיראות להישמע ולהיות
מישהו שהוא חושב שהוא או שהיה רוצה להיות
התרבות קובעת נורמות התנהגותיות ומדכאה כל מיני דחפים שְׂפָנוּ
היא איננה מבטלת את זְהוּתוֹ של האדם
זְהוּת האדם נקבעת לרוב על ידי הזולת ובבסיסה בידי אלהים
כך האדם אינו בוחר להיוולד כלל ואינו בוחר את הוריו ואת מקום הולדתו
ואת מינו ואת נטיותיו ואת הסביבה בה הוא גדל ואת עמו ואת חינוכו ואת דתו
והלא כל אלה הם מרכיבים הכרחיים בגיבוש זְהוּתוֹ של א.ב. יהושע
גם אם הוא חושב שיש לו יכולת ליצור את זְהוּתוֹ
זה רק נדמה לו
חשוב על חוקי נירנברג

השבוע קראתי ב - YNET ראיון עם הפרופסור אסא כשר
 הכותרת שלו
 יש בשמאל כאלה שהם ימין פלסטיני לאומי לקרוא ולא להאמין
 הפרופסור אסא כשר מספר שהוא קרא באתר אינטרנט פלסטיני
 על סקר שבו שמונים וחמישה אחוזים מן הפלסטינים
 רוצים לממש את זכותם
 לא רק לשוב למולדתם אלא לבית אבותיהם ממש
 מימוש הזכות הזאת אומר כשר יביא את הקץ על ישראל
 כמדינתו של העם היהודי
 הוא לא קונה את הרעיון על מימוש סמלי של זכות השיבה
 ביום שנסיים את מימוש השיבה הסמלית אומר אסא כשר
 נקבל פיגועי טרור בזכות השיבה הממשית
 גם התכנית הסעודית החדשה היא לא שטחים תמורת שלום
 גם היא כוללת את זכות השיבה ולכן גם היא איננה קבילה
 זו נקודת ההתפכחות הוא אומר וזו לא בושה להתפכח
 ברוך בואך פרופסור יקר אל מחנה המתפכחים ההולך ומתעצם
 בתוך המחנה הזה כבר אין דבר כזה זכות שיבה לערבים
 לא סמלית ולא בטיח
 כי אם יש את המילה זכות אזי השיבה הממשית מובנת מאליה
 בתוך המחנה הזה טבועה תודעה שבאנו לכאן אל ארץ ישראל
 גאלנו את אדמותיה בכסף מלא ובמלחמות דמים שכולן נכפו עלינו
 והארץ הזאת היא שלנו בעדק מוחלט
 גם אם חלק מתוכנו מוכן להתחלק בה עם הערבים
 מה זה מוכן מתחנן מתחנף ומתרפס
 בתגובה הוא מקבל מן השאהידים
 תשובות
 מתפוצצות

קראתי את ספרו של עמוס עוז
סיפור על אהבה וחושך
לא בנשימה אחת אין לי נשימה כל כך ארוכה לשש מאות עמודים
כבר בעמוד שבע עשרה עצרתי לרגע לחשוב
המשכתי לקרוא מרותק לקורות ביתו כשאני מרפה מאותו עמוד שבע עשרה
קורא הלאה וחוזר אליו לאותו עמוד שבע עשרה המעיק
כשבאו לאסוף אותי לעבודה
שמתי שתי סימניות האחת במקום בו אחזתי והשניה בעמוד שבע עשרה
על פי משנתו של עמוס עוז אני הוא הקורא הטוב
שהרי אני מחפש את לב הסיפור בשדה שבין הכתוב לבני
ולא בין הכתוב לבין מי שכתב
והכתוב בעמוד שבע עשרה נוגע לי ממש נוגע בי בעצב הרגיש ביותר
וכך יצא שמכל הספר הזה יצאתי עם תאור של אנשים
שעמדו מול החלוצים והיישוב המאורגן
תאור המופיע בעמוד שבע עשרה
ותימנים וגורגים ומוגרבים וכורדים וסלונקאים
כולם בהחלט בהחלט אחינו
כולם כולם בהחלט חומר אנושי מבטיח מאד
אבל מה לעשות
עוד נצטרך להשקיע בהם הרבה סבלנות ומאמץ
וכך חוזר עוז לתמצית לעיקר ולמקור היות חייו על פני האדמה הזאת
יחסו ויחס בני דורו בני הארץ אל החומר האנושי המבטיח הזה
ש מה לעשות
יצטרכו להשקיע בהם הרבה סבלנות ומאמץ
התמצית המקור והעיקר קרויים בהשאלה שאור ובצמצום סור
ואכן מצד הבחינה הזאת חוזר עמוס עוז
לסורו

משפט

בית המשפט הוא בית העם
 הוא מורס ממנו וגם מוטב לאותו עם להדיר רגלו ממנו
 אבל הוא בית העם
 העם משלם בכסף מלא את קיומו של בית המשפט
 מן המסד ועד לטפחות
 העם מפרנס הלכה למעשה את כבוד השופטים המלומדים
 ומשום שבית המשפט העליון חייב את קיומו לעם
 הוא חייב לקבל את אמונו המלא של העם כדרגת עליונותו
 בית המשפט נחוץ מאד לחברה
 אלא שהוא נחוץ במידה ראויה לא פחות ולא יותר
 אם בית המשפט יהפוך לחזות הכל איזו חזות תהיה לעם
 בית המשפט הוא זרוע והוא בא אחר המחוקק והמבצע
 באו שופטים חכמים ואמרו אנחנו נפרש את החוק והפרשנות תקבע
 משמע תובעים להם מקום משפט אחר מעל למחוקק
 המחוקק לא מבסוט
 והמבצע נתון בין הפטיש והסדן בין השופט למחוקק
 ולכן
 ולפיכך
 והואיל
 והעם זן ומפרנס הן את המחוקק הן את השופט והן את המבצע
 יש לעם זכות להפריד בין הניצים
 משום כך יהודים התפללו ועדיין מתפללים שלש פעמים ביום
 השיבה שופטינו כבראשונה ויועצנו כבתחילה
 והסר מִמֶנּוּ
 יְגוֹן וְאַנְחָה

מהומה גדולה פרצה אתמול
 היושב בראש כנסת ישראל ראובן ריבלין
 העז להשמיע דברי ביקורת על בית המשפט בישראל
 שר המשפטים פירש את דבריו התלהמות הסתה
 קריאת תגר על מערכת המשפט בישראל
 והנה לא מכבר יצא לאור ספר שלם על נשיא בית המשפט העליון
 אהרן ברק ומנעמי שלטון החוק
 כתב אותו עורך הדין יוסי דר
 בספר הזה מובאים פסיקות והיפוךן מפי נשיא בית המשפט העליון
 נגד הנשיא ברק עצמו מופנית אצבע מוקה על אשמות איומות ונוראות
 במשך כל שנות התנהלותו במערכת המשפט בישראל
 מאז היותו יועץ משפטי לממשלה ועד היום הזה
 איפה ואיפה הטיות משפט רמייה וכזב
 אם הכתוב שקר יש להשליך את הכותב לכלל ימי חייו
 ואם הכתוב בספר אמת אוי לנו ואבוי לנו
 דברי יושב ראש הכנסת מתגמדים נוכח דברי הספר
 דוברת בית המשפט הגיבה על הספר הדברים אינם ראויים לתגובה
 והלא למקרא הכתוב בספר נתבעת במפגיע על דעת כל בוזגלו בר דעת
 תגובה חד משמעית ומוחצת
 הדברים ראויים גם ראויים ועוד איך ראויים לתגובה
 הם מחייבים תגובה
 ויפה תגובתו האישית המנומקת של כבוד נשיא בית המשפט העליון קודם
 הנה כך באין תגובה עניינית
 לנגד עינינו הרואות ואזנינו השומעות
 בית המשפט העליון ונשיאו
 שומרים על זכות השתיקה

נושא

הזכות לקיום מינימלי בכבוד
 הועלה השבוע בבית המשפט העליון בְּעֵתִירָה שִׁנְדַּחְתָּה
 ארבעת המילים הללו זכות קיום מינימום וכבוד
 מקפלות בתוך כל אחת מהן עולם ומלואו
 קודם כל יש כאן זכות שבן אנוש זכאי לה בְּדִין
 הזכות הנדונה היא הזכות לקיום להתקיים כאדם חי
 לא כחיה ולא כעשב השדה
 אותה הזכות בה דנו כבוד השופטים הנכבדים הינה מינימלית
 כלומר בְּדִרְגָה הנמוכה ביותר
 אלא שאז באה המילה הרביעית היוצקת משמעות ותוקף
 לכל שלושת המילים הקודמות

בְּכָבוֹד

הזכות תהיה בְּכָבוֹד הקיום בְּכָבוֹד המינימום בְּכָבוֹד
 וזה כבר משהו אחר
 על פי מילון אבן שושן כְּבוֹד הוא יְקָר חֲשִׁיבוֹת הַעֲרָכָה רְבָה
 כלומר כל אדם זכאי לקיום מינימלי מתוך הערכה רבה אליו כְּאָדָם
 יש להתייחס אליו בְּחֲשִׁיבוֹת הראויה וּבְיִקָר

ואז

אין די בזה שיש לו קורת גג פת לחם ומים בְּמִשְׁוֹרָה
 צריך שיהיה לו חם בחורף ומים חמים להתרחץ ומרק חם ומזין
 אם יש לנו אליו הערכה רבה אזי מגיע לו גם עיתון יומי רדיו טלוויזיה
 אם היחס שלנו אליו הוא יחס של חשיבות וְיִקָר
 עלינו להעניק לו את חופש התנועה ממקום למקום ואת האפשרות לכך
 מגיע לו גם לקרוא ספר מידי פעם והוא זקוק לפעמים למשקפיים
 וטיפול רפואי ותרופות ואולי מכשיר שמיעה
 ופעם בְּשָׁנָה ביום הולדתו עוגת שוקולד
 אי אפשר להתקיים בכבוד עם המינימום הזה
 עם אלפיים וארבע מאות שקלים

בחודש

חוק איסור לשון הרע קובע
 לשון הרע היא דבר שפירסומו עלול להשפיל אדם בעיני הבריות
 או לעשותו מטרה לשנאה לבוז או ללעג מצידם
 שמתם לב
 הפרסום אינו צריך להשפיל או לבזות ממש
 מספיק שהוא עלול
 עכשיו נתייחס למילה אָדָם בחוק הזה להשפיל אָדָם בעיני הבריות
 החוק אומר שָאָדָם בכוונת החוק הזה הוא יחיד או תאגיד
 וְחָבֵר בני אדם או ציבור כלשהו שאינם תאגיד דינם כתאגיד
 ורק היועץ המשפטי לממשלה יתיר תביעה שכזו נגד תאגיד חורץ לשון
 אם כן מותר להשפיל אבן עץ כלב חתול שדה מְבִנָה
 מותר לבזות את העיר והכפר עם הלול והרפת ולעשותם מטרה לשנאה וללעג
 מותר לפגוע בכבודה של המדינה
 לעשותה מטרה לשנאה בעיני בריות העולם
 ללעוג לה ולהשפילה
 כל זאת בתנאי ברור ומפורש שאין בדבר סכנה בטחונות למדינה
 או סכנה לשלום הציבור בוודאות קרובה
 גם אם הוודאות גמורה אבל רחוקה ואיננה מיידית
 עדיין חופש הביטוי מתיר את כל העוולות הללו
 לפיכך האדם הפרטי מוֹגֵן במקומות שאין המדינה מוֹגֵנָת
 והלא אם המדינה נפגעת והיא עלוּבָה נלעגת מושפלת בְּזוּיָה ושנואה
 נפגע באותה מדינה גם האדם היחיד הפרטי
 המדינה היא לא רק הטריטוריה המדינה היא בעיקר האנשים
 חופש הביטוי לפגוע במדינה הוא גם החופש לפגוע בַּאֲנָשִׁים
 ואין לנו הגנה

מאתיים ועשרים עמודים

הקדיש

נשיא בית המשפט העליון אהרן ברק בספרו פרשנות במשפט
 למילה תְּכָלִית בהקשר לחוק יסוד כבוד האדם וחירותו
 נדרשתי למילה הזאת בעקבות הסכנה מפני גירוש היהודים הצפוי
 אחד הפירושים למילה תְּכָלִית על פי מילון אבן שושן הוא מְגָמָה
 הפירוש הזה מעלה תמיהה בלשון המעטה
 משום שעל פי אותו מילון ובאותו ערך נכתב
 תְּכָלִית היא התוצאה האחרונה של דבר
 היא תוצאה של סוף הַ מְגָמָה
 כמו שכותב הרמב"ם בְּהַלְכוֹת מעשרות עד שיגיע לסוף מגמתו
 כלומר לְמַגְמָה יש התחלה דרך ובסופה היא חֲדָלָה להיות מְגָמָה
 והופכת לתכלית
 חתירה לתכלית הינה מְגָמָה היא איננה תְּכָלִית
 כפי שחתירה לשלום היא מקסימום מְדִינִיּוֹת אך היא איננה שְׁלוֹם
 המילה מְגָמָה מופיעה פעם אחת בלבד בכל התנ"ך בספר חבקוק
 ונאמר שם מְגָמַת פְּנִיָּהִם קְדִימָה
 כשיגמאו את הדרך קדימה ויגמרו את כל הַדֶּרֶךְ קְדִימָה
 עד שלא יהיה יותר לאן קְדִימָה
 תסתיים הַ מְגָמָה קדימה ויגיעו לתְּכָלִית
 בְּמִבּוֹא לְאֹרוֹת הַקּוֹדֶשׁ של הרב אברהם יצחק הכהן קוק
 כותב העורך
 ההבדל בין מְגָמָה ותכלית הוא
 שהתכלית היא חיצונית
 והמְגָמָה היא פְּנִימִית חִיּוּנִית נְפִשִׁית
 בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו לא נכתב
 שנועד לְמַגְמָה ראויה ובמידה שלא תעלה על הנדרש
 נכתב לתכלית ראויה

המשנה לנשיא בית המשפט העליון
 כבוד השופט מישאל חשין נפרד מִכֶּס השיפוט
 ובדברי הפְּרָדָה שלו אמר
 עבודתנו
 אף לא עבודת עבד עברי היא עבודת עבד כנען היא
 יפה דרש כבודו
 מהו ההבדל בין עבד עברי לבין עבד כנעני
 בעוד עבד עברי משתחרר מעבודתו כעבור שבע שנים
 ואם הוא מסרב לצאת לחופשי אזי רוצעים את אוזנו ואומרים
 אוזן זו ששמעה במעמד הר סיני כי לי ישראל עבדים ולא עבדים לעבדים
 אוזן זו תירצע
 ואז הוא ממשוך להיות עבד לעולם ומפרשים חמישים שנה
 לעומתו
 עבד כנעני שאינו משתייך לעם העברי
 הינו רכוש אדונו והוא אף עובר בירושה כְּשֶׁדָּה אחוזה
 אם הוא רוצה לצאת לחופשי
 חייב העבד הכנעני לשלם לאדונו את דמי ערכו
 אלא שמבחינה הלכתית אין הוא יכול להיות בעלים של כסף כלשהו
 כל כסף שיגיע לבעלותו של העבד שייך לאדונו
 ובאמת
 גם כבוד השופט מישאל חשין מזכיר את דברי רבן גמליאל במסכת הוריות
 שביקש למנות שני חכמים עניים לראשי ישיבות והם סרבו
 אמר להם רבן גמליאל
 כְּמַדּוּמִין אתם שְׂשָׁרְרָה אני נותן לכם
 עבדות אני נותן לכם
 כפי שיעצו הזקנים החכמים למלך רחבעם
 אם היום תִּהְיֶה עֶבֶד לְעַם הַזֶּה

אני מאמין גדול בפליטת פה כמו בטעות קולמוס
אני מאמין לנכונות הדברים הנפְלְטִים בהיסח הדעת
יותר מאשר לדברים הנאמרים בשיקול דעת
אדם ניכר בכוסו בכיסו ובכַעְסו
פְּלִיטַת פֶּה הינה תוצאה של מחשבה נְסֻתָּרַת
אם המחשבה לא היתה קיימת היא לא היתה נְפֻלְטַת
מְשֻׁנְפְּלָטָה אין הוכחה ניצחת יותר על היות קיומה עמוק במוח
השופט בדימוס מישאל חשין אמר השבוע על נשיא בית המשפט העליון
אהרון ברק
הוא מוכן שיתפוצצו שלושים או חמישים אנשים אבל שיהיו זכויות אדם
אחר כך הוא התחרט ואמר
שהדברים הוצאו מרוחם
וזה נכון כנכון היום כבוד השופט בדימוס מישאל חשין
הדברים שהיו פְּלוּאִים בְּרוּחָהּ הוצאו בלהט סערת הנפש
דברים אחרים בראשך פלטו אותם לְאֹר היום
זוהי מחשבתך האמיתית על אהרון ברק שהוא לך ידיד כְּאָח
עכשיו אנחנו יודעים מפי הגבורה
שנשיא בית המשפט העליון אהרון ברק
אינו חס על זכויות אדם של שלושים או חמישים מתפוצצים
כבוד השופט חשין אומר אלה דברים שטוב היה להם שלא נאמרו
ומשנאמרו אני יכול רק לומר שאני מתחרט
ואני אומר
טוב מאד שהדברים הסמויים הללו נאמרו
חבל שלא נאמרו ולא נאמרים עוד ועוד דברים כאלה
מְשֻׁנְפְּלָטוּ הדברים החשובים האלה
אין כבר מקום לְחֻרְטָה

במסכת אבות נאמר
 חרב באה לעולם על עינוי הדין ועל עיוות הדין ועל המורים בתורה שלא כהלכה
 ומפרשים בגמרא במסכת שבת
 תניא רבי יוסי בן אלישע אומר
 אם ראית דור שצרות רבות באות עליו צא ובדוק בדייני ישראל
 שכל פורענות שבאה לעולם לא באה אלא בשביל דייני ישראל
 מה זה כל פורענות
 איזו פורענות מתוך אינספור הפורענויות שקוללנו בהן מביאה לנו צרות רבות
 במדינת ישראל יש אינפלציה של פורענויות
 מכל מקום על פי התלמוד הבבלי דייני ישראל הם האחראים
 בשביל לתת תוקף לדברים כתוב שם באותו עמוד ציטוט מספר ישעיהו
 ציון במשפט תפודה ושביה בצדקה
 ובכך למשל
 עלמה בת חמש עשרה מאלון מורה היתה מעורבת בתקרית חמורה
 עם ערביים
 היה זה לפני כשמונה חודשים
 לפני כחודש וחצי נעצרה על ידי גיבורי היס"מ העשויים ללא חת
 היא נעצרה מיד קעבריינית מסוכנת לציבור בת חמש עשרה שנים ממש
 תלמידה באולפנה מעלה לבונה
 שזה כמובן בשטחים השנויים במחלוקת ועל כן היא כמובן פרא אדם
 היא מסרבת להכיר בסמכותו של בית המשפט והיא קוראת לו
 סמכות הרשע
 חוצפה
 אבל היא קטינה בת חמש עשרה בלבד
 ובכל זאת הרעיפו עליה בטרם משפט שלא תראה אור יום ברוב היום
 משפחתה רשאית לבקר אותה במחיצה נפרדת שעתיים תמימות
 בכל שבוע ושבוע
 ובהזדמנויות אלו לשוחח עימה באופן חופשי לגמרי באמצעות הטלפון
 משני עברי וילון אטום
 ככה עושים צדק וכך הוא גם נראה

השבוע מתפרסמים עיקרי דברים
 אותם נשא נשיא בית המשפט העליון כבוד השופט אהרון ברק
 בכנס לשכת עורכי הדין באילת
 ושם נאמר
 המאבק בטרור ככל מאבק אחר נעשה על פי המשפט ועל פי כלליו
 בכך אנו נבדלים מהטרוריסטים עצמם
 אלה פועלים נגד המשפט ותוך הפרתו ורמיסתו
 המלחמה נגד הטרור היא מלחמה של מדינה שומרת חוק
 ושל אזרחים ותושבים שומרי חוק
 נגד מי שביד גסה וללא כל רגש אנושי מפירים את החוק
 זוהי איפוא לא רק מלחמתה של המדינה בקמים עליה
 זו גם מלחמתו של המשפט נגד הקמים עליו
 דווקא בעת לחימה אנו זקוקים לחוקים
 עד כאן חלק מדבריו של נשיא בית המשפט העליון
 הבעיה העיקרית שאני מוצא בדברים החשובים האלה היא בשלוש מילים
 ככל מאבק אחר
 האמנם המאבק בטרור יכול להתנהל ככל מאבק אחר
 בכל מאבק בכל עימות בכל ויכוח ובכל התנגשות
 חייבים להיות כללים המחייבים את כל הצדדים
 גם למלחמה יש כללים אפילו כללים בינלאומיים
 לטרור אין כללים בכלל הוא יוצא מגדר כל הכללים
 ועל כן מאבק בטרור אינו יכול להיות ככל מאבק אחר
 זהו מאבק מיוחד במינו
 והוא תובע שיטות ותחבולות שאין להם ולא כלום עם מאבקים אחרים
 בתנאי
 שהנאבקים בטרור
 חפצי חיים

הנה מה שכתב שר המשפטים שלנו
ששה ימים בלבד טרם מינויו לשר משפטים
רוממות שלטון החוק וזכויות האזרח הן בגרונם של בתי המשפט
המציאות שונה לחלוטין
ישראל נמצאת בדרכה למדינת משטרה
הגשת כתב אישום חורצת כמעט תמיד את גורל הנאשם
סיפויי הזיכוי דלים ביותר
דיני הראיות רופכו בצורה המקלה עד מאד
על השגת הרשעה גם במקרים מפוקפקים
לכך מצטרפות אשמות המוגדרות בצורה רחבה ופעמים מעורפלת
בעיקר הפרת אמונים
כך יכולה התביעה למצוא כמעט אצל כל איש ציבור שתבחר
דופי כלשהו
שניתן להגדירו כעבירה פלילית
ולעצום את עיניה כשמדובר באחרים
סוף ציטוט של שר משפטים המכהן כבר שלושה ימים תמימים
מלים כדרבונות
מה כבר יכול להיות חריף יותר נוקב יותר חמור יותר
אין ספק מערכות אכיפת החוק והמשפט שלנו
עומדות בפני שינוי טוטאלי מרחיק רוץ אל הקצה הנגדי
נדמה לי שאיש לא יכול לבוא אלי בטענה כלשהי
אם אני מאחל מכל הלב לשר משפטים בישראל
הצלחה
מלאה

כבוד השופט בדימוס מישאל חֶשֶׁן
 אמר השבוע על בית המשפט העליון
 זה ביתי זה ביתי מי שירים יד על ביתי אֶגְדֶּע את יְדוֹ
 מה אדם פשוט ועני ממעש כְּמוֹנֵי לְמַד מן הדברים האלה
 אֶלֶף
 שבית המשפט העליון הוא ביתו של כבוד השופט בדימוס מישאל חֶשֶׁן
 הואיל וראיתי את בית המשפט העליון שהוא מעין ארמון מרהיב ומנקר עיניים
 חשבתי מה כל העושר הזה שמור לבעליו מישאל חֶשֶׁן
 בֵּית
 כְּבַעַל הבית רשאי ככל הנראה כבוד השופט בדימוס מישאל חֶשֶׁן
 לגדוע אֵיבָר מֵאֵבָרָיו של המעז להרים ידו על ביתו
 ומגזרה שווה אם מותר לו לגדוע את ידו מדוע לא להתיז את ראשו
 גִּמְלָה
 אין צורך בהליכים משפטיים סבוכים ומיותרים
 גזר הדין ידוע מראש מי שירים יד על ביתו של כבוד השופט בדימוס
 יְדוֹ תִּגְדָּע
 ואני חשבתי על כל החקלאים בנגב
 שמדי יום פורצים לבתיהם שודדים בוזזים ושורפים
 ושום יד לא נגדעה
 נהפוך הוא
 החקלאי שְׂי דרומי שהגן על ביתו על חייו וחיי בני ביתו
 מפני חבלנים בדואים שהרימו ידם על ביתו ורכושו
 נתון במעצר
 הנה כי כן לא כל עושר שמור לבעליו
 תלוי איזה עושר
 ומיהו
 בעליו
 מי לטובתו ומי לרעתו

הקרן הקיימת לישראל
הפכה באורח חוקי גם לקרן קיימת לישמעאל
לא צריך להחליף את ראשי התיבות עדיין קק"ל
הקרן שהיתה קיימת רק לישראל כלומר ליהודים קיבלה הנחייה
שלא להפלות בין יהודים לערבים
יוצא שכל גרוש שאמא שלי נתנה לי בכל יום ששי
נתרם בין היתר למען הפיכת מדינת ישראל למדינת פלסטין
שעבשיו קוראים לה מדינת כל אזרחיה
וכך כשסיפרו לנו בילדותנו לילדה וגם לילד
איך בארץ ישראל אדמה נגאלת
דונם פה ודונם שם רגב אחר רגב
שיקרו לנו בבלי דעת לא ידעו שיום אחד יקום לו יועץ משפטי לממשלה
וירוקן את קופסאות התכלת על אדמות ערביות שגאלנו
לעוול הזה יש השלכות מרחיקות לכת
אם אין אפליה לטובת היהודים ברכישת אדמות המדינה
מדוע שתהיה אפליה בזכות השיבה
משהו יסודי ובסיסי חמור מאד אם לא אסוני קרה לנו
באלף תשע מאות חמישים וארבע אישרה ממשלת ישראל
את תזכיר הקרן הקיימת לישראל
לקנות קרקעות לשם ישוב יהודים רק ליהודים
בא מנחם מזוז והורה להקצות קרקעות גם לערבים
ביפנית קוראים להתאבדות הזאת חרקירי
אלא ששם נחשב הדבר למעשה של כבוד
וכאן
לְבַזְיוֹן קופסת התכלת שהיתה פעם קדושה

הקונפליקט הקשה והמתקשר
 בין שר המשפטים לנשיאת בית המשפט העליון
 אינו מוסיף כבוד בלשון המעטה
 לא לשר לא לנשיאה ולא למערכת המשפט
 לו היו מחליפים מהלומות בחדרי חדרים

ניחא

אבל ההתגוששות בפרהסיה מביכה מאד
 עוד רגע והם יגישו תביעות משפטיות זה נגד זו
 מי ישפוט בין הניצים הללו

בית המשפט

שניהם עשו מבית המשפט חוכא ואיטלולא
 והאזרח הקטן אינו יודע מדוע ועל מה
 מה שצף ועולה הוא

שהקודקודים מתכתשים ביניהם כתגרנים בשוק
 מי ישלוט על היכלי הצדק בישראל
 על פי המסורת היהודית הם אמורים להסיר מקרבנו
 יגון ואנחה

ובמקום זאת עוטים עלינו ועליהם בושה וכלימה
 עצוב

לבי לבי על כל בעלי הדין המתייצבים בבתי המשפט
 מי יתן להם את יומם
 כשהניצים בראש הפירמידה המשפטית
 זקוקים בעצמם לשופט

השבוע

סיפק לנו בית המשפט הישראלי דו קרב מעניין
 מלחמת נשיאה בנשיאה
 נשיאת בית המשפט השלום כבוד השופטת עדנה בקנשטיין
 כתבה לנשיאת בית המשפט העליון כבוד השופטת דורית ביניש
 את זוֹרָה חול בעיני הציבור
 מלאכת זוֹרָה היא העפת החיטים הנדרשות כלפי מעלה
 בעזרת עֶתֶר שהוא מעין קילשון
 הרוח נושאת עימה את המוץ הקליפה של החיטה מהחיטה
 והחיטה הנקייה נופלת לקרקע
 זוהי מלאכה קשה שיש בה תועלת
 לעומתה
 זריית חול בעיני הציבור היינו לפזר ולהפיץ חול אל תוך עיני הציבור
 כוונתה לסמא את העיניים
 שלא יראו מה שיכלו לראות בעיניים נקיות
 וזוהי כבר מלאכה שמטרתה גלוזה
 בשפת הרחוב אמרה הנשיאה לנשיאה את שקרנית
 שופטת בישראל מכנה את נשיאת בית המשפט העליון
 זוֹרָה חול בעיני הציבור
 לאו מילתא זוטרתא היא
 אבל עברו כבר ארבעה ימים תמימים
 והדבר נשכח מלב

פסיקת כבוד השופטת תמר בר אשר צָבֵן
אשר זיכתה עסקים בירושלים מעבירת איסור הצגת חמץ
היא בעיקרה פסיקה מעציבה מדכדכת משהו
בעיקר השמחה לאיד שהניבה הפסיקה
החברה הישראלית מתפרקת מיהדותה ולשמחה מה זו עושה
אנחנו כבר לא לובשים ציצית לא הולכים לבית הכנסת אין שבת כהלכתה
אין אנו מתעטפים בטליתות אין לנו תפילין או שהוא בבוידעם
אנחנו גלויי ראש ואין לנו פאות מאחורי האוזניים
אין בנו את הצורך להתפלל לברך על כל צעד ושעל אין את מי
זו חשיבה פגאנית
אנחנו מברכים את עצמנו על פרי עמלנו
החופה והקידושין הולכים ונעלמים יש טקסים הרבה יותר עכשוויים
הרבה בתוכנו סיינטולוגים שזוהי דת לא ליהודים
הרבה הרבה אוכלים חזיר ושרצים טמאים גם ביום הכיפורים
עדיין מדליקים נרות חנוכה ואוכלים אוזני המן או מתחפשים לחסיד
ועכשיו מי שרוצה אוכל מצה שמורה בימות הפסח מי שלא לא
לפעמים בונים סוכה בשביל הילדים
טוב שתהיה מזוזה אם לא תועיל לא תזיק
מי יודע מה כתוב בה שמע ישראל והיה אם תשמעו
עקרונות כל כך נוקשים
אדם הקובע מזוזות בביתו אמור לקבל עליו את העקרונות הללו
אחרת מה אנחנו תולים מזוזה
אבל כבוד השופטת לא שינתה במאום את המציאות עצמה
כבר הרבה שנים אנחנו אוכלים חמץ בימות הפסח
ואין לנו מושג ירוק מהו אפיקומן של ליל הסדר או מהו עירוב תחומין
בשבת קודש
מה כל כך מתעקשים על מדינה יהודית
כמה כבר יש בה במדינה הזאת
מן היהודיות

המשפט הוא כתב עת לענייני משפט
 בגליון האחרון התפרסם מאמר של הפרופסור המלומד
 מרדכי קרמניצר
 תחת השם טרור ודמוקרטיה והמקרה של ישראל
 הפרופסור המכובד רואה באלימות הטרוריסטים הפוליטיים
 אלימות מקובלת מבחינה מוסרית או לפחות מובנת
 דוגמת המטרה של שחרור שטח כבוש
 שזכויות האדם של תושביו מופרות תדיר
 במלים יותר פשוטות הוא מצדיק את הטרור הפלסטיני
 אף על פי שהטרור הפלסטיני אינו מונע מזכויות אדם מופרות
 וכדי להוכיח זאת די אם נשאל מה קדם למה
 הזכויות המופרות שבעטיין נגרם הטרור
 או שמא הטרור הוא הגורם הבלעדי להפרת זכויות האדם
 היו שנים לא מעטות בהן שוטטו יהודים ברחבי יהודה שומרון ועזה
 ופלסטינים בעשרות אלפיהם התפרנסו בישראל
 לא היו מחסומים
 הסוחרים הפלסטינים ראו ברכה בעסקים
 הפועלים הערבים נכנסו למדינת ישראל ויצאו ממנה באין מפריע
 רק לאחר שהופעל טרור נגד מדינת ישראל
 באו בלית ברירה ההגבלות
 אותן רואה הפרופסור קרמניצר הפרה של זכויות אדם
 ומדוע מצדיק הפרופסור הפעלת טרור לשחרור שטח כבוש
 כשמאותו השטח ממש יצאו למלחמת חורמה
 במטרה מוצהרת להחריב את מדינתו של הפרופסור
 השטח נכבש לא משום שישראל חמדה אותו
 הוא נכבש בצדק רב במלחמה שנכפתה על ישראל
 כשיוצאים למלחמה יזומה ונוחלים תבוסה
 יש לדבר
 תוצאות
 ואין להם להלין אלא על עצמם

מדוע נערמים תיקים כה רבים בבתי המשפט
על מה ולמה רְבוּ עד כדי כך המחלוקות
על פניהם הדברים מְסַתְּבֵרִים כֵּךְ
התובע הינו קודם לכל מטריח ומערים עוד תיק
הנתבע נחשב בבית המשפט הטוֹרֵחַ לְמוֹטְרָח
כל נְתָבֵעַ מוחזק זכאי עד שלא תוכח אשמתו
בין ביצוע העוול לכאורה עד הגשת כתב התביעה חולפים חודשים רבים
בין הגשת כתב התביעה למתן פְּסַק הדין חולפות שנים רבות
אחר כך בין פסק הדין לבין גזר הדין
עירעורים דיונים נוספים
ולאחר כל אלה
הנתבע אינו משלם את חובו הפסוק
פותחים תיק בְּלִשְׁכַּת הַהוּצָאָה לְפֹעֵל ממתנים עשרים ימים
מגייסים חֶבְרַת גבייה
הוצאות בלי גבול עוד כסף ועוד כסף
כל התקופה הזאת התיק שהלך ותפח גורע מִחִלּוֹ שֶׁל בֵּית הַמִּשְׁפָּט
עשרות אלפי תיקים אין מקום לזו
הפיתרון לא יבוא מעידוד וזירוז השופטים ואף לא במינוי חדשים
חייבים להמעיט בתביעות
בְּאֶרֶץ בֵּה חִבְרוּ יַחְדוֹ בַּצּוּתָא חֲדָא רִיב וְגַם מְדוֹן
אִיךְ יִתְמַעֲטוּ בֵּה הַתְּבִיעוֹת
הפיתרון לא יבוא בְּדִכּוּי הַתּוֹבְעִים שֶׁלְרֹב עוֹלוּ כִּלְפִיהֶם
הפיתרון חייב אבל חייב לבוא מצד הַנְּתָבְעִים
אסור שלכל נוֹכֵל וְרָמְאִי בְּמִדִּינַת יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה כְּדָאִי לִהְיוֹת נְתָבֵעַ
אסור לתת לו ליהנות מן הקצב הזוחל בְּעֵצְלַתִּיִּים שֶׁל טַחְנוֹת הַצַּדֵּק
פסק דינו חייב לכלול את חֶלְקוֹ בְּעֵרִימַת הַתִּיקִים וּבְעֵלּוֹת אִי־חֶסוֹנִים
לרבות כל העמל שהושקע בהם אצל כל הנוגעים בדבר
כל אחד לפי יוקר חסדו

שלושה אנשים ישבו בבית סוהר כעשרה חודשים
 סתם על לא עוול בכפם
 עורך הדין אביגדור פלדמן אומר
 מי שהיתה פרקליטת המדינה עדנה ארבל בעת הגשת כתב האישום
 וכן השופטת אסתר חיות שדחתה את עירעוקם
 שתיהן מונו לשופטות בית המשפט העליון
 שלושת העצורים מכפר פּנָא זעקו עד לב השמים
 איש לא שעה להם
 עונש מאסר עולם על רצח ריחף מעל ראשם
 אוטוטוטו זה היה קורה
 עכשיו כנראה מצאו את הרוצח האמיתי ושלושתם שוחררו למעצר בית
 אתמול שוחררו לחלוטין
 המשטרה לא קיבלה את גירסת השב"כ
 לפיה החשודים אינם חשודים ועמדתה היתה נחרצת
 מפקד מחוז הצפון שואל
 ונניח שהמשטרה המליצה לפרקליטות בחוס רב להעמידם לדין
 היעלה על הדעת שהפרקליטות תעבור לדום ותגיש כתבי אישום
 מן הון להון
 שלושה אנשים ישבו בבית סוהר מושפלים על לא עוול בכפם
 סתם
 זה שנועם פדרמן הוחזק שבעה וחצי חודשים במעצר מנהלי גם כן סתם
 זה לא נחשב אפילו שהוא זֹכָה בעבר ארבעים ואחת פעמים
 והוא יהודי
 אז איפה הצדק
 א
 צדק הוא כוכב רחוק במערכת השמש
 איש עדיין לא הצליח להגיע אליו

בית המשפט הישראלי

הרשיע את שר המשפטים לשעבר חיים רמון בביצוע מעשה מגונה
 וקבע שאין קלון במעשהו המגונה
 כיצד זה יתכן

הלא בית המשפט קבע שהוא רשע בעקבות מעשהו המגונה
 השית עליו מאה ועשרים שעות שליחות ציבורית כְּעוֹנֵשׁ
 וחייב אותו לשלם פיצויים לעלמה בה עשה את מעשהו המגונה
 אז איך יכול להיות שאין במעשהו קלון
 בשביל לנסות לישב את הסתירה הבלתי נמנעת הלכתי למילון
 ובכן

קלון על פי מילון אבן שושן הוא בְּזִיּוֹן וְחֲרָפָה
 מעשה מְחַפֵּיר פירושו מעשה מְבִישׁ
 מעשה מְבִישׁ הוא בין היתר מעשה מגונה
 הנה כי כן ואשר על כן
 אין מנוס מן המסקנה שמעשה מגונה הוא מעשה שְׁכָלוֹל בו קלון
 זהו מעשה מבזה מחפיר ומְבִישׁ
 שהם ביחד וכל אחד לחוד אינם אלא קלון
 לפיכך בית המשפט יכול לקבוע שיש במעשהו המגונה של מורשע

קלון

אך עם כל הכבוד לבית המשפט הנכבד
 אין הוא יכול ואין בכוחו לקבוע
 שמעשה מגונה מבזה מחפיר ומְבִישׁ
 אין בו קלון

משום שבעצם הקביעה כי המעשה מגונה

טבוע

קלון

אתמול

נפרדה מדינת ישראל מנשיא בית המשפט העליון אהרן ברק
 הטקסים הועברו בשידור ישיר אל כל בית בישראל
 השופטים המורמים מעם עטופים בגלימותיהם הפגינו חשיבות
 חשיבות המעמד חשיבות עצמם
 הדוברים הכבירו מילים והפליגו איש בשבח רעהו
 אפילו ציטטו מן המקורות
 ציון במשפט תפודה ושביה בצדקה
 הם כל כך מורמים מהעם לגובה עצום עד שנדמה
 שהם מרחפים בין הכוכבים צופים במשקפות משוכללות על הקרקע
 עם כל הכבוד לבית המשפט העליון ויש הרבה כבוד
 מעטים נזקקים לו בְּרִיבָם
 האזרח הקטן הפשוט קשה היום הנתקל בעוולות
 מגיע לבית משפט השלום לרשמים של בית המשפט
 ללשכה של ההוצאה לפועל
 לאולם המעצרים
 שם מקום המשפט שם נתבע הצדק
 באולמות הללו אין מקום ואין זמן לפרשנויות עתירות חכמה
 אין הבדל של ממש בין חוקיות לבין חוקתיות
 מעצר לחמישה עשר ימים וחמישה עשר לילות נגזר בדקה אחת
 ומעל לכל
 מי מהמשפטנים המבריקים מוכן להיות רשם או שופט שלום
 במשכורת של עובד מדינה
 נשיא בית המשפט העליון לשעבר הרעיף על כל אלה מחמאות
 ואיש אינו שואל
 האומנם

